

לקראת שבת מלכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת אמור

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 171

פנינים לפרשת אמור

כ"ק האדמו"ר מקאליב זצוק"ל סיפר, כי כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל בפוך כל העת?". בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם בלי שום סממן יהודי, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אמור אל הפְּהָנִים" (ויקרא כ"א, א')

חז"ל במסכת יבמות (קיד, א) מדייקים בלשון הפסוק: "אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם". מדוע נאמר 'ואמרת' לאחר שכבר נאמר 'אמור'? אלא, לומדים חז"ל, שהכפילות באה "להזהיר גדולים על הקטנים".

איני מתיימר להקיף את כל הלכות החינוך, כלליו, סייגיו וענייניו, על רגל אחת. אך אציין במילים אחדות כמה יסודות חשובים שאמורים ללוות הורים ומחנכים בתפקידם, למרות שעיקרם ידועים ונדושים. כי פשוט שכל חיזוק בדברים אלו, העומדים ברומו של עולם, מביאים תועלת רבה, ונותנים משנה מרץ לטפח ולשגשג את הנכס היקר ביותר שהופקד בידנו - צאצאנו ותלמידנו היקרים.

רק אציין בתחילת הדברים, כי אבי מורי שליט"א, שימש עשרות שנים כמנהל חינוכי בתלמוד התורה 'יסודי התורה' בתל-אביב, בשליחותם של גדולי הדור. עדרים עדרים של תלמידי חכמים, רבנים ויושבי על מדין התחנכו על ידו, ומחלקם שמעתי את תחושותיהם, כי הם חבים לו את חייהם הרוחניים.

במשך השנים קיבלנו ממנו יסודות חינוך חשובים, והם מהווים עבורנו תמרורי דרך המכוונים את מלאכת הקודש, מהן מה שקיבל מרבנותיו ומהן מה שצבר מנסיגונו האישי רב השנים.

חז"ל במסכת בבא בתרא (ח, ב) אומרים: "ומצדיקי הרבים ככוכבים

לעולם ועד - אלו מלמדי תינוקות". באחד ממאמריו השתומם הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מדוע נמשלו מלמדי תינוקות לכוכבים?

והסביר כך: אנשים החיים כאן בעולם הזה ומביטים על הכוכבים בעיניהם, נדמה להם כי הכוכבים אינם אלא נקודות אור זעירות, אבל האמת היא שהכוכבים הם גופים ענקיים, ומהם יש שגדולים יותר מכל כדור הארץ עשרת מונים.

כך בדיוק תפקידם של מחנכים ומלמדי תינוקות, אומר רבי חיים. למרות שבעת עבודתם לא מורגשת כל כך חשיבותם והשפעתם

החזו"א הגיע ואמר: "שמעתי שבער'ל חולה ובאתי לבקר חולים". מיד הורה לי לנסוע לרופא בת"א בליל ב' דר"ה, יחד עם אבי מורי. כמובן שהבהלה גברה, אבל כמצוותו נסענו במונית לת"א נכנסנו אל מרפאתו, בדק אותי ושאל: "מי שלח אתכם לכאן?" אמרנו לו: "החזון אי"ש". תיכף בישר לנו: "לחולה יש 12 שעות לחיות, כנראה שהיתה הרעלה קשה בגוף"...

ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א, על הצלת חייו ע"י החזו"א | לקט מיוחד על רפואה וחסד

"או איש אשר יהיה בו שֶׁבֶר רָגֶל" (ויקרא כ"א, י"ט)

ביקור חולים שהציל חיים

קשה בגוף, והוסיף: 'אמנם אני מקווה להצליח להציל ע"י זריקה מיוחדת', היתה זו זריקה שהשימוש בה החל בימים ההם. לאחר שהזריק אמר שבעוד כמה שעות נבוא שוב. בינתיים שהינו אצל אחד מקרובי המשפחה שגר בסמוך למקום, ואחר כך שבנו אליו שוב, וב"ה התרפאתי לחלוטין. באתי אח"כ אל מרן החזו"א וסיפרתי לו מכל זה וחי"ך".

כולנו חיילים של הקב"ה

סיפר הגאון הצדיק רבי שריה דבילצקי זצוק"ל: בצעירותי נזקקתי לטיפול רפואי בביה"ח 'אסותא' בתל אביב לפי קביעת ד"ר נחמן פריי. ביום השני הגיע לבקרני מרן החזו"א. השעה לא היתה בזמני הביקור הקבועים והפקיד שעמד בכניסה לביה"ח מנע מלהיכנס. רק לאחר ששכנעוהו שזה האיש הוא החזו"א נתן להיכנס.

הייתי מאוד נרגש מביקורו של גדול הדור. הוא נעמד ליד המיטה, לא התיישב על הכסא ושהה בחדרי במשך כחמישה רגעים. בני ביתי אמרו לו שאינני אוכל כלום. זה היה בשנת השמיטה ולא אכלתי ירקות, גם בשר לא אכלתי, רק לחם ועוד כמה מוצרים בודדים. כששמע זאת פנה אלי החזו"א ואמר: "תאכל, תאכל

"מון החובה של האדם להשתדל ברפואת עצמו, כמו שהוא חייב להשתדל ברפואת חברו, וזו מצווה גדולה של ביקור חולים. הדקדוק על אמצעי הבריאות היא עבודה אהובה לפניו ית', ואשרי האדם שניצל מזרמת ההבל ואשר שם ה' יתברך מבטחו", כתב מרן החזו"א זצוק"ל באגרותיו.

מספר ראש ישיבת פוניבז', הגאון הגדול רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א: "את כל חיי חב אני למרן החזו"א זצוק"ל, ומעשה שהיה - כך היה: ערב ראש השנה תש"ח התנפח לי פצע מוגלתי מתחת לשפתיים. הכאבים הלכו והחמירו, והחום שבגוף גבר. הרופא המקומי עזב ונסע מן העיר. הלכתי לרופאת ילדים וקיבלתי את הטיפול הרגיל למקרים מעין אלו.

"ליל ר"ה הכאבים גברו ואבי מורי מרן זצוק"ל הורה לי שלא לצאת מן הבית ושאשכב במיטה. ביום ר"ה סיפר למרן החזון איש אחד מחבריי שהתפלל במנין שלו על מצב בריאותי. ביום א' דר"ה, בשעה חמש אחה"צ רואה אני להפתעתי את החזון איש מתהלך ברח' ראב"ד, שם היתה דירתנו בימים ההם. לאחר כמה רגעים שומע אני דפיקות על הדלת, דמותו הקדושה של החזו"א נראתה בפתיח.

"ומיד פתח: 'שמעתי שבער'ל חולה ובאתי לבקר חולים'. החזו"א שהיה קצר רואי רצה להביט בפצע והתאמץ בכל כוחו לראות מה יש שם. הוא שאל אם הלכתי לרופא ואמרתי: 'הייתי אצל...'. והגיב: 'זה לא דוקטור, צריך ללכת לד"ר'. מיד הורה לי לנסוע לת"א לד"ר מישורסקי בליל ב' דר"ה שהוא דרבנן, יחד עם אבי מורי והחבר שסיפר לו על מצבי. כמובן שהבהלה גברה, אבל כמצוותו נסענו במונית לת"א, ובדיוק אז חזר הרופא מתפילת היום. נכנסנו אל מרפאתו, בדק אותי ושאל: 'מי שלח אתכם לכאן?' אמרנו לו: 'החזון אי"ש'. תיכף בישר לנו: 'לחולה יש שתיים עשרה שעות לחיות, רח"ל!' כנראה שהיתה הרעלה

ירקות! צריך להיות בריא! אנחנו כולנו חיילים של הקב"ה!..."

להתמסר להם בכל הלב

באחד ממכתביו כתב הגה"צ רבי ראובן יוסף גרשונוביץ זצוק"ל לזוג: "יש ב... בית חולים לזקנים חולים, כדאי להתמסר להם בכל הלב", ומוסיף לפרט את צרכי החולים: "לעשות להם אמבטיות ולהאכיל אותם, ולהשקות להם מיץ ענבים ולהוציא אותם לטייל, והעיקר לעודד ולשמח אותם".

במכתב שכתב לאותו זוג לאחר זמן קצר בירר: "איך הולך עם פעילות החסד? הלוואי שיהא חלקי עמכם. אני רוצה לזכות בחלק קטן מכל מעשיכם, אני שולח לכם קצת כסף, והייתי מייעץ לקנות בגדי חורף לזקנים החולים". ברוב דאגתו מוסיף פרטים היכן אפשר להשיג בגדים בזול, וממשיך להדריך בפרטי פרטים לדאוג שיהיה להם חימום בחדרים ולדאוג לנקיון כלי המיטה, וגם לשים להם בושם במיטות שלהם שבזה ייחזק מאוד. במכתב אחר אנו מוצאים אותו מזרז לכמה מנשות תלמידיו, שיעשו למען עזרה ליולדות שאין להן די אמצעים, כשהוא כותב: "צריך לארגן בנות שיבואו לעזור בביתן אחרי הלידה". ומצרף לזה סכום כספי נכבד, כשהוא מציין ש"זה עבור כי רוצה אני להשתתף במצוה". רבים מאגודות החסד המפורסמות נתמכו על ידו בסכומים נכבדים מאוד. פעמים שהעביר את כל משכורתו לאגודת חסד מיד ממשרד הישיבה ולעצמו די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת.

שיחה עם הרב חנניה צ'ולק

שליט"א יו"ר 'עזר מציון':

בגמרא נאמר שמי שאינו מבקר את החולה כאילו שופך דמים, האם עד כדי כך?

הרב צ'ולק: בהחלט. ומסיבה זו יש לנו צוות בכל בתי החולים כדי לראות יום יום מה שצריכים, מה צרכי החולים: אוכל בבית, הסעות, ציוד רפואי. לא להאמין מה עושות הנציגות שלנו בבתי החולים, החולה כל כך סובל. זה לא מה בכך כשהוא יודע

שיש מישהו מאחוריו, שנמצא איתו, שנמצא לצידו לאורך כל הדרך - זה מחזק אותו. פעמים רבות אנחנו נכנסים עמם להתברך אצל מרנן גדולי ישראל שליט"א. אין לשער איזה עידוד יש לחולה שמקבל ברכה ממרנן שר התורה שליט"א. זה חלק מהמצווה לעודד חולים, כשגם מקיימים את חלק התפילה כמו שכתוב: "מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים".

הרעיון העומד מאחורי זה: אתה רואה חולה, תראה אותו עם 'ראש גדול' אל תצטמצם רק בראייה של הרגע. כך זכינו למעטפת של שירותים לחולים, החל מיינוץ רפואי, שירות אמבולנסים, ציוד רפואי, אוכל לבתים ולבתי החולים טיפול רגשי ועוד.

מה הכוונה 'ראש גדול', תוכלו לתת דוגמא?

אתן לכם דוגמא. לפני זמן מתקשרים אלי אחרי חצות הלילה מהמיון של ביה"ח בילינסון, לקחת גלמוד חזרה לביתו בבני ברק. לקחו אותו. למחרת בבוקר מתקשר אלי המתנדב שלקח אותו: 'אתה מוכרח לראות את הבית שלו'.

הגעתי לבית של יהודי גלמוד, פליט שואה, שאיבד את כל קרוביו בשואה, הוא גר בקומה רביעית. יושב בחושך, אין חשמל שלושה שבועות, כי יש קצר ואין מי שיתקן. רשמתי להזמין איש תחזוקה. אני רואה חול ליד השירותים ואני שואל 'משפצים אצלך?' 'לא', הוא עונה, 'זה בגלל שיש עכברים'. במיטה שלו הוא יושב כי דולף גשם מהגג. מיטת ברזלים ואין מזרון בכלל. מה עושים?

אני שואל אותו מה הסיפור, והוא אומר לי שהוא סובל מקטרקט בעיניו, ויש לו תור לניתוח בעיניים רק בעוד כמה חודשים. הוא כמעט לא רואה, עד שנאלץ לרדת במדרגות לקנות אוכל ונפל ונחבל, כשנלקח למיון נתפרו לו כמה תפרים.

דבר ראשון דאגתי להביא לו ספה לשניה. סידרו לו את החשמל. דאגתי שישמו לו זפת על הגג ויוציאו את הגרוטאות. מה עם העיניים שלו? התקשרתי לרופא עיניים שיקדים את התור. הנה יהודי גלמוד פליט שואה שאיבד כל משפחתו בשואה הי"ד, ומשמים גלגלו שייפול במדרגות ויגיע ל'בילינסון' ויפונה דרכינו כדי שנוכל לעזור לו. זה נקרא 'ביקור חולים' אמיתי.

(מתוך 'יתד נאמן', פסח תשע"ט)

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצל במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

אחד מהתלמידים ניגש עם צ'ק חתום, ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו. אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום, מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: "אף על פי כן". הוסיף רבינו והתריע בו כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי...

על זהירותו המיוחדת בענייני ממונות, של מרן בעל 'שבט הלוי' הגר"ש ואזנר זצוק"ל

"לְכָל נְדָרֵיהֶם וְלְכָל נְדָבוֹתָם" (ויקרא כ"ב, י"ח)

"כי רבים יתחסדו בענפים רבים מענפי החסידות, ובענין שנאת הבצע לא יכלו להגיע אל מחוז השלימות" - כותב רבינו הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים'.

בין ענפי חסידותו של רבינו, עלתה כפורחת גם מידה זו של שנאת בצע על כל המסתעף ממנה, אשר הנהגותיו המופלאות וזהירותו המיוחדת בענייני ממון, קבעו לעצמן פרק של תהילה, וכפי שבאו לידי ביטוי פעמים רבות בהתעסקותו עם כספי הישיבה.

אחת המידות הבולטות אצל רבינו, היתה הקפדתו לבל יאחרו חלילה את תשלום שכרם של הפועלים או עובדי הישיבה. רבינו עמד על כך בכל תוקף, והיה מעורר ומזרז את שומעיו על חובת הזהירות בקיום מצוות "ביומו תתן שכרו". רבינו היה מספר בנושא זה על זהירותו של האר"י הקדוש במצווה זו, ובאחרית ימיו ציין פעם לפני בני הישיבה, כי כבר 63 שנים מעת הקמת הישיבה לא איחרו בה את המשכורות לעובדים.

רגיל היה לחזור על המובא בספר 'אגרא דפרקא' בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע, כי מה שאנו רואים לפעמים ילדים "המתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה וכו' ומיישרים אורחותיהם, ואחר כך כשמתגדלים מתהפכים ח"ו במידות גרועות ומבטלים התורה והתפילה וכו', הוא על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו על ידי משא ומתן שאינו באמונה..."

כן היה מרבה לצטט את שנאמר משמו של הגר"א, כי בית שבקורותיו נמצא מסמר אחד גזול, כבר אי אפשר להצליח בו בלימוד התורה.

קפידא מיוחדת היתה לו לרבינו, שבבואו להתרים כספים עבור הישיבה אצל נדיבי העם, מעולם לא נקב בסכום כלשהו, גם כאשר היה נשאל כמה ראוי לתת. ככל הנראה חשש שמא לבו של הנותן אינו שלם עם הסכום מכל סיבה שהיא, ונמצא שגורם הוא לכספי צדקה להיגבות שלא כדין.

מעשה היה באחת הפעמים בהן נסע רבינו לחו"ל בימים ההם,

ומלאכת אסיפת הכספים עלתה במאמצים רבים. כשרבינו עומד לחזור לארץ ישראל עם סכום פשוט למדי. אחד מהתלמידים שהבחין בכך ניגש עם צ'ק חתום ואמר לרבינו כי מוכן ומזומן הוא לרשום כל סכום שידרש ממנו. אמר רבינו כי אינו יכול לנקוב בסכום, מאחר ואיננו יודע את מצבו הכספי. ענה התלמיד: "אף על פי כן". הוסיף רבינו והתריע בו כי "צריך שיהיה כיסוי לצ'ק", התחכם הלה והשיב, כי סמוך ובטוח הוא שרבינו בכוח תורתו ידאג שיהיה לכך כיסוי, והוסיף וסיפר כי מעשה מעין זה אירע אצל הרה"ק מסאטמאר, שהבטיח פעם לתלמיד כי באם יתן צדקה יתעשר. נהנה רבינו מתשובתו המחוכמת, אך עדיין סרב לנקוב בסכום. לבסוף רשם הלה סכום גדול מאד והגישו לרבינו כעבור תקופה שרתה לפתע הברכה בעסקיו ובאורח פלא הוא זכה לעשירות.

עוד היה מקפיד רבינו שלא ליהנות בשום אופן מכספי הישיבה, ומכל דבר השייך לישיבה. אם אירע שהיו זקוקים בביתו לדבר מסוים שהיה שייך לישיבה, משלם היה על אתר את מלוא הסכום, כשבדרך כלל נוהג היה להוסיף על התשלום.

אירע פעם שזרם החשמל בבית רבינו נותק, בשל תקלה שתיקונה ארך מספר ימים. בחורי הישיבה, כשנודע להם על התקלה, משכו כבל חשמלי מבנין הישיבה וחברוהו לביתו, על

במסמכים שנשתמרו מהימים ההם, מרטיט לקרוא את מילותיו של רבינו, בהצהירו כי הוא מוותר ומוחל על סכומים נכבדים שיועדו למשכורתו, לאור מצבה הפיננסי העגום של הישיבה.

כך כותב הוא בפתקה מצהיבה הנושאת את התאריך כ"ט אלול תשט"ז:

"הריני מאשר בזה, היות שהגרעון בישיבתנו יח"ל הוא גדול מאד, הריני מוותר על סכום אלף שמונה מאות ארבעים וחמשה לא"י המגיע לי עוד מהמשכורת שלי משנת תשט"ז..."

בפתקה אחרת מתאריך כ"ד חשוון תשי"ח, נכתב:

"הריני מאשר בזה, שהיות ישיבתנו במצב לא טוב בעניינים כספיים, הריני מוותר לעת עתה על אלפיים ומאתיים לא"י המגיע לי עוד משנת תשי"ח..."

בכלים נדירים אלו, בויתור ומסירות והפקרה עצמית למען הישיבה, יחד עם כובד ראש וזהירות עד הקצה האחרון, ניוט רבינו את ספינת הישיבה מיום הקמתה ועד יומו האחרון, מבלי שידבק בו ובממונו רבב קל שבקלים ואפילו בשגגה.

כה אופייני הוא לרבינו המעשה הבא: באחד החגים, בעת שעלה רבינו לתורה, ערך הגבאי 'מי שברך' לכל הקהל והאורחים, והוסיף גם: "ולכל העוסקים בצרכי ציבור". נענה רבינו ואמר בקול: "באמונה", כשהוא שונה ומשלש קריאתו זו, ברמזו, כי למרות שבכל המצוות וענייני עבודת ה', ייתכן לערב 'שלא לשמה' כאשר מתוך כך 'בא לשמה', אך בענייני צרכי ציבור, על הכל להיעשות באמונה ולשם שמים מתחילתם ועד סופם. (מתוך הספר 'אבי ההוראה')

מנת לספק עבורו חשמל חילופי. משהבחין בכך רבינו, הורה על אתר להסיר את הכבל, ומיאן בתוקף להשתמש בממון השייך לישיבה.

כיוצא בזה, היה נזהר ושומר מכל משמר לבל ישכנו בביתו כספים של הישיבה, עד שכאשר היו מתקבלים אצלו לפעמים תרומות עבור הישיבה מאנשים שפקדו את מעונו, היה ממהר לשלוח את הכסף להנהלת הישיבה. משנשאל פעם על הנהגה זו, מדוע הוא כה חרד על כך, וכי מה יקרה אם ימתין לשעה נוחה יותר, השיב רבינו: "אני מבקש לקיים את מצוות 'ביערת הקודש מן הבית' כמה שיותר מהר" - בהביעו את חרדתו הרבה, מהמכשול העלול לצמוח כאשר כספי הקדש מתגלגלים בבית.

גם בשעה שעלה רבינו לתורה בימות החול והתחייב נדרים ונדבות, ראו הכל, כיצד על אתר הוא שולף מכיסו את הסכום הנקוב ומזדרז להעבירו לגבאי, לבל ישכין באוהלו ולו חוב קטן של ממון גבוה.

"ולפעמים אנשים שמוחזקים לשומרי מצוות ויראי אלוקים בכל התורה, עושים כאילו כל התורה דבר בפני עצמו, ועוונות שבממון דבר בפני עצמו, לא ידעו ויבינו כל התשובה על עוול ממון וגזל מעכבת על כל העוונות" - כך דיבר פעם רבינו בקודשו באחת מדרשותיו שבין כסה לעשור.

לעומת זאת, לא פעם כאשר עמדה הישיבה במצב של גירעון תקציבי, וויתר רבינו על משכורתו שלו, אך בה בעת דאג שמשכורתיהם של יתר אנשי הצוות ישולמו במלואן, בעיתן ובזמנן.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שיפורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

"אתה היהודי היחיד כאן, ויש לך משקפיים עם מסגרת מזהב. היה כאן אסיר אחד, מר נפש, שיושב כאן במאסר עולם, ואין לו מה להפסיד. הוא החל לדבר נגדך, שיש לך משקפי זהב וליהודים יש את כל הכסף שבעולם וצריך לחסל אותם. הוא השיג סכין חדה"...

סיפור מרעיש שסיפר כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב שליט"א, בבית מדרשו בבית שמש מתוך שיעור בספר "אור החיים" הק'

"ובימים השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג')

החידושי הרי"מ אמר על מה שכתוב "מחלליה מות יומת", הרי מידה טובה מרובה, ואם כך, מי שמקדש את השבת, על אחת כמה וכמה שהשבת נותנת לו חיים.

שמעתי היום את הסיפור דלהלן, שממש כדבריו של החידושי הרי"מ, שמירת השבת והמסירות נפש הצילתו ממוות לחיים. אברך שהיה אצלי סיפר לי ששמע את הסיפור מפי בעל המעשה בעצמו, היושב בבית הכלא בארה"ב.

אותו אברך אמריקאי, נגזר עליו לאחרונה בבית המשפט בארה"ב לדאבון הלב עונש כבד, מאסר של שמונה וחצי שנים בבית כלא. ורק זה עתה ממש החל לרצות את עונשו בכלא.

קשה לתאר את מצבו הקשה של אותו אברך - מנחם שמואל בן טויבע - שהשי"ת יחוס ויחמול עליו, שייצא במהרה מאפילה לאורה ומבור כלא לחרות, הרי השי"ת הוא כל יכול. יהודי זה הוא יהודי אחד הנמק בבית כלא, שכולו עבריינים מן הסוג השפל והנמוך ביותר.

בבית הכלא אתה מאבד את כל זכויותיך. אחד מחוקי הכלא אומר שבבגדיו של אסיר אסור שיהיה שום דבר. הכיסים שלו חייבים להיות בכל עת ריקים לחלוטין.

בבדיקה שיגרתית נמצא בכיסו לא פחות ולא יותר מאשר: בול!... בול דואר שהחזיק לצורך שליחת מכתב לבני משפחתו או לחברים. בחדר מותר לך להחזיק בולים כאוות נפשך, אבל בכיס... איסור חמור בהחלט! בתי הכלא הפדרליים בארה"ב, מענישים בכל חומר הדין אפילו על העבירות הקטנות ביותר, כמו שאת של החזקת בול בכיס. תיכף ומיד הביאו אותו לפני שופט על 'העבירה החמורה' שעבר. זה היה ביום שישי אחרי הצהרים סמוך לזמן הדלקת נרות. השופט התעכב ונכנס לדיון מאוחר כאשר השבת כבר ממשמשת לבוא. הוא עיין בתיק ואחרי כמה דקות חרץ את דינו של האסיר היהודי דנן:

14 יום לא תוכל לצאת מתא הכלא שלך!

יש להדגיש כי באופן כללי, האסירים יכולים לצאת מתא

הכלא שלהם לחדר האוכל. ולחלץ קצת את עצמותיהם בחצר תחת כיפת השמיים, וגם לשוחח בחברה לזמן קצר, ויש כאלה שמתירים להם לשחק. אמנם הם סגורים בתא המאסר בכלא, אבל מדי יום יש לכל אסיר זכות לצאת מחדרו כמה פעמים ביום וכך הוא מקל במקצת על הרגשתו הנוראה שנשללה ממנו החרות.

האסיר דנן שמע את פסק הדין, ואין צריך לומר שהדבר לא גרם לו שמחה וגיל. כעת היה עליו להיות בכלא אמיתי שבועיים ימים. לא לצאת מתא הכלא הקטן 14 ימים. כלא בתוך כלא. אבל לא בכך הסתיים העניין.

השופט מבקש מהאסיר לחתום במו ידיו על פסק הדין, שהוא מודע לכך שעבר על חוקי הכלא והחזיק בכיסו בול, ומכיוון שכך, נגזר עליו 14 יום מאסר בתוך מאסר.

האסיר מסתכל בחלון ורואה שכבר מזמן נכנסה שבת והשמש שקעה. השמיים כבר השחירו, זה כבר ליל שבת. אי לכך נענה ואמר לשופט: "צר לי, אבל אינני יכול לחתום, אני יהודי ותורתנו הקדושה אוסרת עלינו לעשות מלאכה בשבת, וחתימה שלי על מסמך היא מלאכה". השופט לא האמין למשמע אוזניו. האסיר מתחצף! הוא נזף באסיר בחומרה. "אתה חושב שזה משחק? אתה הרי יודע שאתה בבית הסוהר, וכאן ישנם חוקים אחרים

אסיר יש כמה שעות של חסד ביום, כאשר הוא מורשה לצאת מהתא הקטן לחדר אוכל ולחצר, לראות קצת את כחול השמיים. מנחם שמואל ישב מסוגר ומוחלט בתא כלאו 14 ימים תמימים. אין יוצא ואין בא. הימים עברו באיטיות מרגיזה, וכל רגע היה ארוך כמו הגלות. הוא חיכה בקוצר רוח לסיומו של השלב הראשון בעונש גם כאשר ידע כי ההמשך יהיה גרוע פי כמה וכמה.

באחד הימים שמע קולות משונים בחלל הכלא מחוץ לחדרו. לא ידע ולא הבין מה פשר הקולות. מהומה גדולה התחוללה שם. קולות וצעקות עד לב השמיים. מכיוון שלא היה יכול לצאת מחדרו ולא ראה אף אחד, לא ידע מה פשר המהומה הגדולה שהתחוללה. והנה עברו 14 הימים הקשים והדלת נפתחה, ומנחם שמואל יכול כבר לצאת, ואז הוא רואה אסיר אחר, שחור גבה קומה ובעל גוף רחב ביותר, עומד בפתח החדר ומחכה לו. "אתה היהודי?", הוא פונה אליו, "היית נעול בתא שלך שבועיים?". "נכון". "האסירים האחרים לא ידעו את זה, לא הבינו לאן נעלמת. אתה יודע מה התחולל כאן בהיעדרך?". "לא!".

"אז אני אספר לך", אמר השחור בהתלהבות. "המהומה הזאת הייתה בגללך!". "מה? למה?!"

"אני אספר לך. אתה היהודי היחיד, ויש לך משקפיים עם מסגרת מזהב. היה כאן אסיר אחד, שחור גם הוא, מר נפש, שישב כאן במאסר עולם, ואין לו מה להפסיד. הוא החל לדבר נגדך, שיש לך משקפי זהב, וליהודים יש את כל הכסף שבעולם וצריך לחסל אותם וכו', הוא השיג סכין חדה ורצה לחסל אותך עם הסכין. הוא תר אחריו וחיפש אותך בכל מקום בכלא ולא מצא אותך, כי היית כלוא בחדר. ואז תוך כדי שהוא מחפש אותך עם הסכין, פרצה קטטה בינו לבין שני אסירים אחרים והם חיסלו אותו ושלחו אותו מן העולם. כעת הוא כבר לא יוכל לעולל לך כל רע..."

האסיר השחור הגברתן התקרב אליו ופניו שופעות ידידות. "אני רואה שבגלל שאתה יהודי, השם שמר עליך ועזר לך, דווקא בגלל שהיית סגור כאן, זה הציל אותך ממוות וודאי. ולכן מהיום והלאה אני השומר שלך כל הזמן, ובשכר זה אתה תספר לי על הקב"ה ותדבר איתי דיבורי אמונה..."

בסופו של דבר גם עונש הצינוק בוטל, בהתערבותם של בני משפחתו של האסיר אשר הפעילו את קשריהם עם שלטונות הכלא וגאלו את אחיהם מן העונש הנורא.

בתום הסיפור הוסיף מרן כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א: הרי היהודי הזה, שהקב"ה הכל יכול יעזור לו, ויוציא אותו מבור כלאו בקרוב, הוא מסר עצמו על קדושת השבת, ועמד בניסיון קשה מאוד ולא חתם, ודווקא בגלל העונש שקיבל ניצל ממוות. ונשאלת השאלה: מה הניסיון שלנו? מה הניסיונות שאנחנו עוברים לכבוד שבת? אנחנו ברוך ה' בני חורין, ויכולים לצאת ולהיכנס כאוות נפשנו בכל מקום. דלת נעולה אינה עוצרת בעדנו מללכת לאן שנפשנו תחפוץ.

מאשר בחוץ. אפשר לתת לך עונשים חמורים. אני מבקש ממך שתחתום תיכף ומיד על המסמך. בלי להתחכם". האסיר היה צריך תעצומות נפש מיוחדות אבל הוא ענה לשופט בעוז: "אני לא יכול לחתום. אני יהודי!".

השופט החל לנקוט בשפת האיזמים. "שמעני היטב", אמר לאסיר. "אם אתה לא תחתום כאן ועכשיו, עונשך יוחמר מאוד ואחרי שבועיים של הסגר גמור בתא הכלא שלך, אתה תוכנס לצינוק במשך שלושים יום, (צינוק הוא סוג של תא מאסר קטן וחסר חלונות, מתחת לפני הקרקע. צינוק משמש כיום בעיקר לכליאה בבידוד, צורת ענישה שבה מונעים מאסיר כל מגע עם אנשים מלבד סוהרים ואנשי רפואה. צורת ענישה זו נחשבת לבין הקשות ביותר בכלא. אור השמש לא מגיע לשם, ולעומת זאת יש שם סבירות גבוהה לרחישת בעלי חיים מאוסים כמו עכברושים וכדומה).

הוא נתקף זעזוע מן האיום המפחיד. וידע שהשופט לא מדבר דיבורים בעלמא. אלא יממש בכל חומר הדין את ההבטחה ואחרי שיסיים שבועיים של כלא לפנים מכלא, עוד יתגעגע לעונש הזה כאשר יוכנס לצינוק תת-קרקעי. לרגע עברה בו מחשבה: הרי אם אהיה בצינוק 30 יום, לא אוכל להניח תפילין, ואולי יש היתר לחתום בשבת כדי למנוע מצב של אי הנחת תפילין למשך חודש שלם. אבל ברגע הבא, דחה את המחשבה הזאת. 'אין זה מתפקידי לעשות חשבונות כאלה', אמר לעצמו. חילול שבת הוא החמור מכל!

"אני מצטער", אמר לשופט באומץ לב. "אסור לי לחתום בשבת. אני יהודי והתורה שלי אוסרת את הדבר עלי באיסור חמור, אתה יכול לעשות בגוף שלי מה שאתה רוצה אבל הרוח שלי אינה בידך". השופט ניסה למצוא מוצא מן הסבך. "אני מבין את הבעיה שלך", אמר לאסיר בשמץ מפתיע של אנושיות. "אתה מתבייש לחתום בנוכחותי. ובכן, אני אצא מהחדר וכעת כאשר אף אחד לא יהיה כאן, אתה יכול לחתום ברוע וכאשר אחזור לכאן תן לי את המסמך החתום".

"לא, לא! לא בזה המדובר! חבל על הזמן שלך וחבל על הציניקה שלך מהחדר", אמר מנחם שמואל בתקיפות. "אני לא הולך לחתום!". אבל השופט נשאר בשלו. הוא יצא מהחדר לכמה דקות כדי לאפשר לאסיר לרדת כביכול מן העץ של התעקשותו התמוהה, שעלולה להמיט עליו עונש הרבה יותר גרוע. אבל מנחם שמואל היה 'ירא שמים' באמת ובתמים והוא לא חתם.

כאשר שב השופט לחדר וראה שהמסמך נותר לא חתום, עלה כל הדם לראשו והוא חרץ את דינו: 14 יום סגור ומסוגר בתא הכלא, 30 יום בצינוק.

מי שלא היה בתא כלא בארה"ב אינו יודע על מה מדובר. בתי הכלא בישראל הם מלון חמישה כוכבים לעומת תאי הכלא בארה"ב. אבל אפילו בבתי הכלא הממשלתיים של ארה"ב, לכל

יש לי בשבילך עצה מצוינת כיצד להיות הראשון שגומר שמונה עשרה בבית הכנסת! באם תתפלל את כל התפילה בעל פה, בלא סידור... הרי מובטח לך עם הזמן שתדלג על קטעים שלמים בתפילה... כך שלבסוף תוכל להתפלל 'תפלת בזק'... ותוכל 'להשיג' את כל המתפללים כולם במרוצתך!

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על מה שלמד מארחות חייו של אביו זצ"ל בעל 'מעדני השולחן'

"אמר אל הפהנים בני אהרן, ואמרת אליהם" (ויקרא כ"א, א')
"אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים" (כ"ט)

בספר הקדוש נעם אלימלך, מפרש בדרך רמז, וזה לשון קדשו: "יש לומר כוונת רש"י ז"ל, להזהיר גדולים, דהיינו צדיקים גדולים, על הקטנים, רצה לומר על עבירות קטנות, שאדם דש בעקבו". לימודים רבים למדתי מסדרי ארחות חייו של כבוד אדוני אבי ומורי הגאון הצדיק מורנו רבי לוי הכהן זצוק"ל, בעל 'מעדני השולחן'. כל אורחות חייו היו למופת ולדוגמא, והוא קידש שם שמים בכל פרטי הליכותיו. בהיותם מכוונים תמיד כעבדא קמי מאריה, כפי רצון אביו שבשמים, בהוראתו הברורה והבהירה של ספר 'השולחן ערוך', שהיה נר לרגליו בכל סדרי החיים. ביותר למדתי ממנו בעניינים קטנים ופעוטים, שנראים לפעמים כדברים של מה בכך... אך בשבילי הם היו 'תורה שלימה', לראות וללמוד ולקחת מוסר, כיצד אנשים גדולים וענקים, גאונים וצדיקים, נותנים דעתם אף לדברים קטנים ופשוטים ביותר, שיהיו גם הם מכוונים במידת הישר והצדק, ולעשות אף בהם נחת רוח לבורא יתברך שמו!

הרי מובטח לך עם הזמן שתדלג על קטעים שלמים בתפלה... כך שלבסוף תוכל להתפלל 'תפילת בזק'... ותוכל 'להשיג' את כל המתפללים כולם במרוצתך!" הדברים האלו שבקעו מלב טהור וכואב חדרו היטב ללבו, כפי שידוע הכלל (ספר הישר לר"ת שער יג): "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב", ומאז הוא איננו מסוגל להתפלל שום תפלה בעל פה!

בהזדמנות אחת, כשהלך בדרכו בין מבואותיה הטהורים של עיר הקודש ת"ו, פגש בילד קטן וזק, מבני ציון היקרים, העומד על המדרכה בצידי הכביש ליד 'מעבר חציה', וממתין לאיש גדול שיעביירו את הכביש, כפי שחינכה אותו אמו, שלא לחצות שום כביש לבדו!

ניגש אליו אבי באהבה ובחביבות, ואמר לו בחיוך: "הנה שנינו צריכים כעת לחצות את הכביש, והרי בחציית הכביש בשמירה ובזהירות, מקיימים אנו מצוות התורה הקדושה, שצוותה עלינו (דברים ד, טו) 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', ואתה כנראה גם מקיים בזה מצוות כיבוד אם! הבה נא נחצה יחדו את הכביש בזהירות, ונחשיב ביחד שאנו רוצים לעשות בזה רצון ה', ובחציית כביש זה 'לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו', על ידי המצוות הללו שאנו מקיימים, אישה ריח ניחוח לה', נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני!" ובכך תחב ידו בידו, וחצו יחדיו את

מעט מאותן הנהגות פשוטות וקטנות, אפרט בפניכם כאן, למען נלמד להבין שגידלת איש גדול וצדיק, איננה רק במעשיו הגדולים, וביכול תורתו הגדולה והמבורכת, כי אם אף בהנהגות הפשוטות של חיי היום יום.

למשל, כל סדר תפילות וברכות, ברכת המזון, וקריאת שמע שעל המטה וכיוצא בזה, הכל היה אומר מתוך הסידור, מילה במילה. ולא סמך על כך שברבות השנים כבר בוודאי שגור הכל על לשונו מעצמו... ולא פתח את פיו הקדוש מעולם לומר התפילה או קריאת שמע שעל המטה לפני שהסידור פתוח לפניו, לקרוא מתוכו במתינות ובישוב הדעת, כמונה מעות.

סיפר לי איש נאמן, שלפני יותר מחמישים שנה, בהיותו 'בר מצווה בחור' צעיר לימים, אמר לי פעם אבי מורי עליו השלום: "אם ברצונך לסיים את התפילה בקצור ובמהירות... יש לי בשבילך עצה מצוינת כיצד להיות הראשון שגומר שמונה עשרה בבית הכנסת! באם תתפלל כך את כל התפילה בעל פה, בלא סידור...

החזו"א עצם את עיניו, הרהר כמה דקות, ולאחר מכן אחז בידי ואמר: "יש יצר הרע מיוחד בשמים הקרוי 'יצר הרע שלאחר נס גלוי... 'ותפקידו של יצר זה הוא להחליש אצל האדם את כל ההרגשים הנפשיים העשויים להתעורר בקרבו לאחר שהקב"ה עשה עמו נס כזה"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על ההודאה לד' ועל הכרת הטוב

"יְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תְּוֹדָה לַד' (ויקרא כ"ב, כ"ט)

באחת משיחותיו ברמת אלחנן סיפר הגר"ש ברעוודה זצ"ל על מעשה מופלא שארע לו בצעירותו.

"הייתי צריך להגיע לדירתו של קרוב משפחה באחת מסמטאותיה של ירושלים, וכבחור צעיר עשיתי דרך ארוכה בריצה, ללא הפוגה. באותה שעה היתה הפסקת חשמל באזור ועלטה כבדה כסתה את כל הסמטאות."

לפתע נזכרתי, סיפר הגר"ש, שלפני הדירה היא יש מורד מסוכן מאוד ובו עשרות מדרגות העשויות חידודין חידודין, וסכויי של מי שמחליק במדרון להישאר בחיים, אינם גדולים. עצרתי לפתע את מרוצתי כדי לבדוק היכן אני נמצא והאם עדין לא הגעתי אל תחילת המדרון, ומה אני מגלה?

--- שתי רגלי עמדו בסנטימטר האחרון שלפני המדרון, ואם הייתי ממשיך במרוצתי עוד חלקיק שניה, מי יודע מה היה עולה בגורלי.
נס גלוי.

למחרת בבוקר הוצרכתי להגיע אל מרן החזו"א בבני ברק כדי להציג לפניו כמה שאלות. זכיתי להכנס לביתו של אותו גאון וצדיק, שקבלני במאור פנים, ולאחר שסיימתי להציג את שאלותי וקבלתי עליהן תשובות ברורות, התכוננתי לצאת ולחזור לירושלים.

ברגע האחרון רמזתי למרן זצ"ל שיש לי משהו נוסף לשאול. החזו"א נשען על הדלת ואני ספרתי לו על הנס הגלוי שהתרחש לי אמש. כשסיימתי את תאור הדברים אמרתי לרבן של ישראל: "הייתי בטוח שהבוקר - לאחר שקרה לי נס כה גדול - אקום ממיטתי כאדם אחר לחלוטין, ולבי ירנן בשבח ובהודיה לה' יתברך על שהצילני ממוות לחיים, אך הנה התעוררתי ואני כאחד האדם, ללא שינוי, ללא הרגשים מיוחדים ונעלים. כיצד אפשר להסביר דבר שכזה?"

החזו"א עצם את עיניו, הרהר כמה דקות, ולאחר מכן אחז בידי ואמר יסוד גדול בעבודת השם. "יש יצר הרע מיוחד בשמים הקרוי 'יצר הרע שלאחר נס גלוי... ותפקידו של יצר זה הוא להחליש אצל האדם את כל ההרגשים הנפשיים העשויים להתעורר בקרבו לאחר שהקב"ה עשה עמו נס כזה."

וכשהחזו"א, שגופו התהלך בארץ וראשו בשמי שמים, אומר שיש יצר הרע שכזה, אין לפקפק באמיתות העניין... וההסבר הוא, שככל שדרגת הבחירה של האדם עולה ומתעלה, כך גם עולה מדרגת היצר הרע שלו המנסה להפילו בפח, ואם עד אמש היה היצר הרע יכול להפיל את האדם בדרגות קטנות יותר, הרי שבבוקר שלאחר הנס הוא נצרך למאמצים גדולים יותר על מנת להותירו באותו מצב כמו לפני התרחשות הנס.

ככל שיגדל הנס, כך נזדקק לעבודה גדולה יותר כדי שנוכל להשתמש בהתעלות הנפשית שבאה בעקבותיו.

הגאון רבי יעקב אורנשטיין זצ"ל, שהיה ראש ישיבת 'מתיבתא' בלונדון, היה מספר תמיד לתלמידיו בהתרגשות רבה מעשה שהיה לו עם מורו ורבו, הגאון מטשיבין זצ"ל בשנות המלחמה פרסם פעם 'הצלב האדום' רשימה גדולה של יהודים הנמצאים ברוסיה. אני, כך סיפר הרב אורנשטיין הבחנתי בתוך הרשימה בשם 'וידנפלד'. לא הייתי בטוח כי המדובר ברבנו, אבל על צד הספק הזדרזתי לשלוח חבילת מזון עבור השם הנ"ל, בחשבי 'אם זה הרב מטשיבין - מה טוב, ואם לאו - יהנה יהודי אחר מהמזון'.

עברו כמה שנים והמלחמה הסתיימה. הגאון מטשיבין זכה להגיע ארצה. יום אחד מקבל הרב אורנשטיין טלגרמה לביתו שבלונדון. ובו כתובות מלים ספורות: "היום הגעתי לחיפה. תודה על המזון ששלחת. וידנפלד" - - -

כל פעם כאשר סיפר את הסיפור, היו עיניו של רבי יעקב

אחד מילדיו הצייע לו, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי התורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר...

חסד ממבט חדש של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

"וְשִׁמְרֵתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

המקום: צידי הארון בבית הרב.
התמיהה: אוסף גדול של הזמנות, לשם מה?
מוסר השכל: עם נפש עדינה מגיעים לתחושות חסד.

תמיהה א.

ערימת 'הזמנות' לשמחות בר מצוה וחתונות נערמת בכל בית יהודי חמים וידידותי. מעיינים בהן, שמחים בשמחת החתן והכלה, משתתפים בחתונה או לא, ואחר כך משליכים לאשפה את ההזמנות. אך בבית הרב נערמו הזמנות למאותיהן. הן נחו בסדר מיוחד, בצדי אחד הארונות. הרב כאילו אגר אותן. תמוה. אחד מילדיו הצייע לו פעם אחת, כי הוא יגזור בזהירות את כל הפסוקים או דברי תורה המודפסים על ההזמנה ויעביר לגניזה, ובכך הוא יוכל לפנות את הערימה הגדולה של ההזמנות לאשפה. רבי בן ציון מנע בעדו, ואמר לו שלא יגע בהן אלא ישאיר אותן על מקומן. "אבא הורה לי לא לנגוע בערימה הזו", והדבר היה נראה כל כך מוזר, שהרי אבא לא היה טיפוס ששומר ואוסף כל דבר, ויהי לפלא. וכך עד הסתלקותו של הרב לא נפתרה התמיהה.

תמיהה ב.

מפקידה לפקידה, רבי בן ציון היה ניגש לערימת ההזמנות, נטל 'הזמנה', התיישב ליד השולחן וכתב עליה חידושים שהתחדשו לו, ואת סיכום השיעור היומי שאמור היה למסור באותו יום או למחרת.

בעת השיעור היה מוציא את ההזמנה ומעיין בה.

כיון שרבי בן ציון היה גדול הדור בשתיקה, לא הייתה אפשרות להוציא מפיו, מה מטרתו בענין.

בימי חולשתו של הרב בשנים האחרונות, כאשר הגיעו בתיבת הדואר הזמנות, ולא הייתה לרב אפשרות לצאת להשתתף, היה מתעניין בדיוק מי השולח, מי המחותר, מי החתן והכלה עד שהבין ברור עד כמה יש לו קשר למשפחה וכמה מחויבות עקרונית וידידות יש לו עם השולחים. ולאחר מכן היה לוקח את

ההזמנות עם הקשר מיוחד, לא את כולן, ומוסיף אותן לערימה. תמוה.

תמיהה ג.

עשרות פעמים באמצע השיעור הקריא מתוך ההזמנות של החתונות.

ויהי היום, ניגש אליו אחד מתלמידי החכמים משתתפי השיעור, ואמר לרבי בן ציון: "אני מבין שנוח לרבנו לכתוב על נייר קרטון את חידושי, כיון שהקרטון הוא קשיח, ואפשר אח"כ להכניס את דף הקרטון במעיל החליפה ולשומרו. שהרב ידע כי יש לי הרבה דפי קרטון נקיים מב' צדדיהם, אני יכול להביאם לרב לכתוב עליהם את חידושי תורתו, ואין לו צורך לכתוב על הזמנה שצידה האחד מודפס".

רבי בן ציון חייך חיוך של תודה, והודה לו בפה מלא על הרצון הטוב לסייע לו, אך התנצל כי יש לו סיבה אחרת לחלוטין שמחמתה כותב חידושי תורה על הזמנות, וכה אמר לו:

"מגיעים אלי כל כך הרבה הזמנות ואינני יכול להגיע לכל השמחות, יש אנשים שאני ממש קרוב אליהם ועקרונית הייתי צריך לצאת להשתתף בשמחה, ויש אחרים שאינני חייב, אבל וודאי הייתי רוצה מאד לשמוח איתם באולם השמחה, אבל אין

המשך בעמוד 30

אך כשבשרו זאת לבנם, הוא לא התלהב כלל, כי דוקא שבת זו היא 'שבת חופשה' והוא התכוון לשבות בבית בבני ברק. אך את הנעשה אין להשיב, הם כבר הבטיחו את דירתם למשפחת כהן התפרחאית...

הוויתורים שהצילו את משפחות כהן

הרב ישראל ליוש

"וְאָמַרְתָּ אֱלֹהִים לְנַפְשׁ לֹא יִשְׁמָא בְּעַמּוּי" (ויקרא כ"א, א')

בפרשת השבוע מוזהרים הכהנים שלא להיטמא למתים, וביארו המפרשים שאזהרה זו היא מחמת קדושתם ומעלתם, כי משום היותם משרתי ה' היוצאים ונכנסים בביתו, מקדש שכנתו, אין ראוי להם להיטמא למתים.

בכך ביארו הרמב"ן והאור החיים מדוע הקדימה התורה את התואר 'הכהנים' לפני המתואר 'בני אהרן', ואילו בשאר הציוויים לבני אהרן, התורה כלל לא הכתירה אותם בתואר 'הכהנים', אלא קראה וצוותה לאהרן ובניו, ללא כל תואר נוסף.

אלא, התורה רצתה להדגיש שאזהרת הטהרה של הכהנים היא בעבור היותם כהני ה' ומשרתי המלך, ואילו שאר המצוות שנצטוו בהן כמו הקרבת הקרבנות, הם ציוויים מענייני הקרבנות, ולא בעבור היותם קדושים וטהורים.

לכך הזכיר הכתוב 'הכהנים', לומר כי בעבור שהם כהני ה' ומשרתי אלוקינו, עליהם להתנהג בעצמם בכבוד וגדולה, ולא להיטמאות לעולם.

הבן ויתר על רצונו העז לשבות עם חבריו בבני ברק, והסיכום בא על מקומו בשלום, משפחת כהן הבני ברקים ישבתו בתפרח, ומשפחת כהן התפרחאים ישבתו בבני ברק.

השבת עומדת לפרוש כנפיה, הכהנים כבר השתכנו כל אחד בדירת מארחו, והנה פונה גיס של כהן התפרחאי, שגם הוא הגיע לבני ברק לשמחה המשפחתית, ומבקש ממנו להחליף עמו את דירת האירוח שלו. 'דירת האירוח שהקצו עבורי המארחים, קטנה מידי עבור כל בני משפחתי' - אמר לו הגיס - 'למשפחתך בת ששת הנפשות היא בודאי תספיק!'

'אין בעיה' - הסכים התפרחאי - 'עלי רק לשאול את בעל הבית'. בעל הבית הסכים, הדירות הוחלפו, והכל ששו ושמחו לקראת בואה של שבת המלכה.

בליל שבת, אחד השכנים בבני ברק נפטרו, ומיטתו הוצאה מן הבניין רק במוצאי שבת, הנה כי כן ניצלו שתי משפחות הכהונה מלהיטמא למת בשבת!

'צאו וראו' - סיים הרב בידרמן את הסיפור - 'כי בזכות מידת הוותרנות ניצלו המשפחות מן הטומאה, הרי לו משפחת כהן הבני ברקית לא היתה מוותרת ומתעקשת להישאר בביתם, כדי שהבן יחגוג את חופשתו בביתו, היה עליהם לצאת מביתם באישון ליל. כמו"כ, אם התפרחאים לא היו מוותרים לגיס על דירתם הגדולה, גם הם היו צריכים לצאת משם בליל שבת, כי הרי גם הם כהנים...'. נמצא, כי כאשר הם וויתרו, הם חשבו כי בזאת הם דואגים לדירה לזולתם, אך האמת היא שבוויתורם הם סידרו דירה לעצמם....

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

בספור הבא שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, נתפעל מהסייעתא דשמיא המיוחדת לה זכו שתי משפחות כהונה, שניצלו מטומאה למות, ובכך זכו לשמור על קדושתם וטהרתם המיוחדת.

משפחת כהן המתגוררת במושב 'תפרח' בדרום הארץ, הוזמנה לשבת לשמחת משפחתית בבני ברק. הם חיפשו דירה בה יוכלו להתארח בשבת השמחה. לשם כך פנו למשפחה המתגוררת באזור השמחה, אף היא משפחת כהן, וביקשו מהם להחליף עמם דירה לשבת זו.

משפחת כהן הבני ברקית נענתה ברצון, ואף שמחה מאוד על ההצעה, כי בנם לומד בישיבה במושב 'תפרח' והנה הם יוכלו לשבות עמו בשבת המדוברת.

אך כשבשרו זאת לבנם, הוא לא התלהב כלל, כי דוקא שבת זו היא 'שבת חופשה' והוא התכוון לשבות בבית בבני ברק. אך את הנעשה אין להשיב, הם כבר הבטיחו את דירתם למשפחת כהן התפרחאית, וע"כ הסביר האב לבנו כי עליו לוותר ולהישאר בשבת ב'תפרח', ובכך יקימו בשמחה ובהידור מצוות הכנסת אורחים.

יום שישי אחד הוא איחר לבוא. התעוררה בהלה גדולה בבית, לא ידעו מה קרה לו. באותם ימים כמובן לא היו טלפונים, לא היתה שום דרך לברר היכן הוא. ככל שנקפו השעות והתקרבה השבת, גדלה הדאגה בקרב בני הבית והחסידיים. והנה, רגעים ספורים לפני כניסת השבת, שמעו מרחוק...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצוק"ל, על ציפייה לישועה בדורותינו

"למען ידעו דרתיכם" (ויקרא כ"ג, מ"ג)

לו: "רבה, ר' אליעזר ניסן הגיע, לא המשיח"... רבותי! מי שמקיים "כי לישועתך קיוונו כל היום" והראש והלב שלו שקועים באופן תמידי ללא הרף בציפייה לישועה - כאשר הוא שומע קריאה: "הוא הגיע, הוא הגיע", אין לו ספק שמדובר במשיח! הרי על מי מכריזים בהתרגשות כזו אם לא על המשיח!... עלינו לדעת, כי הצפייה לישועה איננה מידת חסידות גרידא, זאת לא חומרה או הידור בעלמא - זהו חיוב גמור! זו השאלה שנשאל מיד בבואנו לעולם העליון - "ציפית לישועה?" ובזכות הציפייה לגאולה - נזכה לה במהרה בימינו.

בעיר וולוז'ין יצאה שמועה שמלך המשיח עומד להגיע. השמועה הזאת הציקה מאוד לפריץ המושל של העיר, מפני שבדיוק באותם הימים הוא עמד לצאת לחופשה, ואם כל היהודים יעלו לארץ ישראל, חשב הפריץ - מי ישמור לו על כל רכושו, הלא הם השומרים הטובים ביותר... חשב הפריץ מה לעשות, ואמר בליבו: מי שבאמת יכול לדעת אם אמת הדבר או לא, הרי הוא רבם של היהודים - הגאון רבי חיים מוולוז'ין. יצא הפריץ מביתו והלך לשאול את הגר"ח מה צפוי בענייניו של משיח. בביתו של הרב הכינו לפריץ כסא, בסמוך למקום מושבו של הגר"ח. הפריץ הרצה בפניו את שאלתו: היבוא המשיח שלכם

ה"חפץ חיים" זצ"ל אמר פעם בליל שבועות: "רבנו של עולם, רק פעם אחת חכית לנו - בקבלת התורה, כשמשה רבינו היה צריך לעורר את העם ולהביאם לפניך להר סיני (כמבואר במדרש רבה שיר השירים א', יב). בעבור זה כבר אלפי שנים אנו עושים תיקון. בליל שבועות אנו נשארם ערים כל הלילה, ועדין לא גמרנו לתקן את ההמתנה האחת והיחידה שהיתה לך לנו. ואילו אנחנו, עמך עם ישראל, מצפים ומחכים לך כבר אלפיים שנה, אנא ממך, חזור אלינו השתא!"

עיני כל ישראל מצפות ומקוות לישועה - "כי לישועתך קיוונו כל היום". אומר הרב מבריסק זצ"ל: לא כתוב 'כי לישועתך קיוונו כל יום', אלא "כל היום".

חז"ל (שבת לא ע"א) אומרים, כי אחת השאלות הראשונות שישאלו את האדם כאשר יגיע למעלה היא "ציפית לישועה?" האם חכית למלך המשיח? איי איי!!!

החסידיים מספרים מעשה על בנו של ה"ישמח משה", רבי אלעזר ניסן, שהיה שוהה כל השבוע בישיבה, ובשבת היה שב הביתה אל בית אביו, ה"ישמח משה" הקדוש. הוא היה שוהה במחיצתו כל השבת. לאחר מכן שב אל הישיבה, עד לשבת הבאה.

יום שישי אחד הוא איחר לבוא. התעוררה בהלה גדולה בבית, לא ידעו מה קרה לו. באותם ימים כמובן לא היו טלפונים, לא היתה שום דרך לברר היכן הוא. ככל שנקפו השעות והתקרבה השבת, גדלה הדאגה בקרב בני הבית והחסידיים.

והנה, רגעים ספורים לפני כניסת השבת, שמעו מרחוק את צעדי המתקרבים של ר' אלעזר ניסן. השמחה היתה גדולה, ואחד החסידיים רץ לתוך חדרו של הרב'ה וקרא בהתרגשות: "הוא הגיע! הוא הגיע!"

ל"ישמח משה" היה בגד מיוחד, קאפטן מהודר עשוי משי משובח, שהיה שמור בארוננו לעת בואו של המשיח, כדי לקבל בו את פניו. כיון שנכנס החסיד בהתרגשות אל החדר והכריז בקול נלהב: "הוא הגיע, הוא הגיע!", ה"ישמח משה" היה בטוח שהוא בא לבשר לו שהמשיח הגיע!... רץ ה"ישמח משה" לארון בשמחה עצומה, הוציא במהירות את הבגד המיוחד והתכונן ללבוש אותו כדי לקבל פני משיח. כשראו זאת החסידיים, אמרו

בימים הקרובים או לא? האם השמועה נכונה?

ענה לו הגר"ח זצ"ל: הנביא ישעיהו (מ,ה) אומר: "ונגלה כבוד ה', וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דיבר". מה בא לומר לנו הנביא בדברים הללו? הוא רצה לומר, שכאשר יגיע הזמן של ביאת המשיח, כולם יראו וידעו על כך, כמו שאומר הנביא: "וראו כל בשר יחדו", כולם ידעו, ואף אחד לא ידע לפני חברו. אם אתה לא רואה שמלך המשיח בא, אף אחד לא יודע על כך וכל השמועות - שמועות שווא הן.

רבותי, בואו נעשה חשבון נפש - מה אתנו? האם לנו חסר המשיח?

זו שאלה מחרידה, איך אפשר בכלל לשאול שאלה כזאת, נכון? אבל בואו נהיה כנים עם עצמנו. האם אנחנו עומדים ומצפים למשיח בכל יום, ממתנינים ומייחלים לבואו? האם אנחנו מקיימים "כי לישועתך קיינו כל היום"?

לא נעים שאנחנו צריכים לשאול את עצמנו שאלה כזו, אבל השאלה הזו היא מהשאלות הראשונות שישאלו את האדם, כשיבוא לפני בית דין של מעלה.

מיד בהתחלה יתפסו אותנו וישאלו: "ציפית לישועה?" חיכית למלך המשיח?

ומה נענה?

ומה נעשה עם הרמב"ם בהלכות מלכים פרק י"א?

הרמב"ם אומר שם דברים נוראים: וכל מי שאינו מאמין בו [-במלך המשיח] או מי שאינו מחכה לביאתו, לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר, "ושב ה' אלוך את שבותך ורחמך..."

מי שאינו מחכה למלך המשיח, לא רק שהוא כופר בדברי נבואה, אלא שהוא כופר בתורה ובמשה רבינו, ה' ישמור.

היום, בעוונותינו הרבים, אפשר לשמוע אדם אומר לחברו: "נו, מתי תחזיר לי את הכסף, כשיבוא המשיח?"! והכוונה, עוד מליון וחצי שנה, ר"ל...

האם אותו אדם מאמין בביאת המשיח?

הוא באמת מצפה ומייחל לו בכל רגע שיבוא?

פעם התיעץ אדם עם המשגיח מפונוביז' זצ"ל, האם כדאי לו לנסוע לחו"ל או לא. ענה לו מרן המשגיח זי"ע: "אתה רוצה לטוס ולצאת מארץ ישראל? ומה יהיה אם באמצע הדרך, כשתהיה בין שמים וארץ, יגיע המשיח ויתקע תקיעה גדולה? אתה תאלץ להגיע לחו"ל, ורק אחר כך אתה תחזור לארץ ישראל. אתה רוצה לאחר לביאת המשיח?"!

כך מחכים לביאת המשיח, בכל רגע. הנה הוא כבר מגיע!

אחד מעיקרי האמונה הוא: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום

שיבוא".

הדבר תמוה, שהרי כאן אומרים רק את עקרי האמונה. לכאורה היה מספיק להזכיר: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח", כמו שלא אומרים "אני מאמין בשכר ועונש, ואף על פי שאנו רואים צדיק ורע לו, רשע וטוב לו"... מדוע בביאת המשיח כן מוסיפים קושיה ותרופ - ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו?"

באר הרב מבריסק זצ"ל, שאין כאן קושיה ותרופ, אלא בא הדבר ללמדנו מהו גדר "מאמין במלך המשיח". אם האדם מחכה - אזי הוא "מאמין". זהו הגדר באמונה בביאת המשיח!

בואו ניקח דוגמא קטנה מהמציאות שלנו: אנחנו יושבים כאן, ואני אומר לכם: "עוד רבע שעה מגיע לכאן הצדיק הקדוש רבי ישראל אבוחצירא". מיד כל אחד ואחד מסתכל על השעון, כדי שידע מתי תעבור רבע שעה. אחרי כמה דקות כבר יקומו כמה אנשים לצאת החוצה, לבדוק אולי רואים משהו באופק. אחרי כמה דקות נוספות כבר יסתובבו הראשים לצד הדלת, וכולם יסתכלו באופק. אחרי כמה דקות נוספות כבר יסתובבו הראשים לצד הדלת, וכולם יסתכלו בקוצר רוח על השעונים.

נניח שיהיה אדם שלא יסתכל על השעון ולא יסתובב, אלא ישב רגוע ושאנן. תאמרו לי, רבותי, האם הוא לא מחכה או לא מאמין? ודאי שהוא לא מאמין! הוא אומר: "מה פתאום הוא יבוא? הרי רבי ישראל אבוחצירא אף פעם לא בא לבני ברק". ולכן הוא יושב בנחת, לא מחכה ולא מצפה.

מתי אני נכלל בגדר 'מאמין בביאת המשיח'? - כשאני מחכה, "ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא". הפלא ופלא. לא תתכן אמונה בלא לחכות.

פעם קם איזשהו משיח שקר, והאנשים האמינו בו ונסחפו אחריו. אנחנו מסתכלים עליהם כעל רשעים ושוטים, אבל שמעתי מרבי שלמה ברעודה זצ"ל, שהוא מסתכל אחרת על האנשים ההם - מתוך גנותם אתה רואה שבחם. הם ציפו ויחלו לבואו של מלך המשיח, ולכן הם טעו.

הרב ברעודה נתן דוגמא להמחיש את הדברים: ילד נסע לטיול, והוא אמור לחזור בשעה חמש. מגיעה השעה חמש והילד לא מגיע. גם בשעה חמש וחצי הוא לא מגיע. בשעה שש, האב והאם כבר מודאגים. עוד כמה דקות עוברות, והאם אומרת לאב: "מה יכול להיות? למה יענקל'ה לא חוזר?"

האב דואג בעצמו, לבו דופק חזק, אבל הוא רוצה להרגיע את האם. "מה פתאום לדאוג? הלא זה דבר רגיל שמתעכבים בטיול. אף פעם לא חוזרים בזמן".

כשמגיעה השעה שבע, האבא אומר: "אני מתקשר לברר אצל ההורים של חברו. אולי הם יודעים פרטים כלשהם על הטיול, אולי הם יצרו קשר עם המלמד".

כשהאב מסיים את השיחה, הדאגה גוברת. גם ההורים של החבר לא יודעים מה קורה, גם הם דואגים מאד. האב והאם יושבים

גם בטיסות אפשר להספיק, סח הוא באושר. באחד השנים בנסיעה בתשרי הספקתי בטיסה לניו יורק לחזור על כל מסכת 'בבא קמא' כשבחזור לארץ ישראל סיימתי את 'בבא מציעא'...

הרה"ג אלימלך מנדלוביץ מירושלים מחשובי לומדי ונבחני תכנית 'קניין ש"ס' בשיחה מיוחדת לאחר המבחן על 2430 דפים בגמרא. משתף; גם אנוכי רעדתי רק מהמחשבה להבחן במבחנים המסכמים. מגלה; אחר שנכנסתי לזה ראיתי עד כמה שזה לא בשמים אלא מעשי ביותר • סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחנים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

אלפיים ארבע מאות שלושים דף?! בחמש מילים אלו תמצתו רוב רובם של המגיבים בעם, את פליאתם והערכתם לצד הוקרתם למאות אנשי החיל לומדי ויודעי התורה שזכו ביום חמישי האחרון לעמוד בכור המבחן על 2430 דפים שבתלמוד בבלי במסגרת התכנית הנודעת 'קניין ש"ס' מבית 'דרשו'. כשבסך הכל, לפנייהם עוד מבחן אחד בו ייבחנו בסייעתא דשמיא במבחן אחד על הש"ס כולה. אשריהם ואשרי חלקם.

חבל שלא פרסמתם את מקומות מוקדי המבחן. הצהיר מאן-דהוא באכזבה. רצייתי ללכת לראות את המחזה הנהדר, להתמלא בשאיפה יחד עם דרבון מעשי להתקדם בלימוד וידיעת התורה. בעצם, ממהר הוא להשלים, למקום כזה חייבים ללכת גם הילדים שייחקק להם בנפשם וביזכרונם את המראה הקדוש של אברכים יקרים הזוכים להבחן על רוב רובו של הש"ס...

אולי יבוא יום וזה יהיה מעשי לבוא ולחנות מקרוב את המראה הנהדר הלז, אך בינתיים נראה שנצטרך להסתפק ולנצל את השיחות עם הנבחנים החשובים, לחוש במעט ולנסות להבין, איך הם עושים את זה, בלמידה אישית, מה מתאים לנו ומה יסייע לנו במסלול האישי בהתקדמות בתורה...

לא לפני שהוא מדגיש את הכרת הטוב האישית שלו ומה שעולם התורה בכלליותו חייב לארגון דרשו.

איך הכל התחיל?

היה זה בסיום הש"ס של המחזור הקודם. אז כזכור, מכל העולם הוטסו ובאו אחר כבוד חתני 'קניין ש"ס' למעמד הסיום הגדול בארץ ישראל. אז הבחנתי במכרי הרה"ג יעקב יוסף פאל שליט"א מ"שיכון סקווירא" בניו יורק שזכה להבחן על כל הש"ס יחד עם פירוש תוס'. ליבי געש בקרבי והחלטתי. בפעם הבא גם אני אזכה להיות מהחתנים המאשרים שזכו ללמוד ולדעת את כל הש"ס.

ואז הצטרפת לתכנית 'קניין ש"ס'?

האמת, משתף הוא בנועם. עד אז כבר השתתפתי כסדר במבחנים החודשיים, היינו כל חודש נבחנתי על שלושים דף. אך מזה עד להבחן כל חצי שנה על כל החומר מתחילת הש"ס, היה נראה לי ודי-בצדק קצת מוגזם...

כמה ימים התלבטתי, ולא ידעתי מנוח לנפשי, ואז ניגשתי אל הרה"ג בן ציון רובין שליט"א ראש 'ביאלה' שם למדתי אז והתייעצתי איתו, האם כדאי לי לעשות את הצעד הזה. ואכן לזכותו ייאמר, כל כניסתי לעניין, היה בעקבות הדרבון החזק אותו נתן לי כשהוא מעודד אותי, שזה בדיוק בשבילי ואי"ה אצלית. וכך יצאתי לדרך..

איך עושים את זה?

בהמשך, זה כבר היה יותר רגוע. מקדים הוא ומסביר. בתחילה פורסם

אתה מעוניין לראיין אותי. הקדים אותי הרה"ג אלימלך מנדלוביץ מירושלים. אין לי משהו מיוחד להגיד. אם כי, ממהר הוא לציין, בביתי מונח עדיין בכבוד החוברת המיוחדת שנשלחה בחנוכה עם כמה שיחות מובחרות לצד מאות התמונות מכלל הנבחנים החשובים, כן, אני קורא כסדר את השיחות שאתם מביאים כסדר, וזה באמת משהו מחזק מאוד. אך אישית, נראה לי שאין לי מה להוסיף. מסכם הוא בחן.

אחר, שנחשף לכמה סיפורים אישיים מאנשים שהתקדמו אחר קריאת שיחות אלו. בשילוב העניין, שאנשים לא מחפשים לשמוע 'מופתים' אלא אכן פשוט, לשמוע ולקלוט, האם זה אכן מעשי, והיאך עושים את זה, כל אחד בדרכו ורעיונותיו. הסכים ונעתר,

לעמוד על המשמר לנצל באופן מיוחד את השעות שבין לבין. אך גם בטיסות אפשר להספיק, מפליט הוא באושר. באחד השנים בנסיעה בתשרי הספקתי בטיסה לנוי יורק לחזור על כל מסכת 'בבא קמא' כשבחזור לארץ ישראל סיימתי את 'בבא מציעא'...

לגבי חודש ניסן, אני אכן שווה כאן בארץ ישראל, אך ברור שזה דורש הרבה השקעה אישית ועקביות במסירות. כיוון שבכל אופן כמו כל בתי היהודים אנו מתכוננים ברוך השם לחג הפסח, עם כל הטרדות והטרחות הנלווים לכך.

כמובן, מוסיף הוא ומזכיר בדגש. ברור שכל ההצלחה של נבחן 'קניין ש"ס' תלוי הרבה ואפילו הרבה מאוד בזכות עקרת הבית, שמוסיפה עול על עולה. גם במשך ימי השנה, אי אפשר להצליח ולעמוד בתכנית בלי עזרתה כשהיא מוסיפה עליה בעסקי הבית בזמנים של עומס לימודים כגון, לקראת המבחן החודשי וכדומה.

אך כפול ומכופל הדבר אכן בחודש ניסן, שאז מטבע הדברים עם כל ההכנות לפסח מהוצאת החמץ ועד הכנסת הפסח, ישנו הרבה עבודה וטרחה. ואז היא גם נצרכת ליותר די הרבה על עזרת הבעל ואפילו כך, היא מתחזקת ומתעקשת למען המטרה הקדושה כדי שהבעל יוכל להמשיך במסלולו ודרכו לידיעת הש"ס, אגב, מטעים הוא, בכל פעם מחדש אני מודיע, שאחר המבחן, אני חייב חופש של יומיים-שלוש, למעשה, עד היום הדבר לא יצא לפועל, מודה הוא ברוך. הזמן החדש מתחיל, וחוזרים לשגרה...

מה התכניות שלך למחזור הבא?

האמת, מודה הוא בגילוי לב. היו פעמים, בייחוד ימים מספר לפי המבחן, כשנכנסתי קצת ללחץ ומתח לפני המבחן, שחשבתי שזה היה מספיק. אך בשעת המבחן ומי מדבר בסיום המבחן עם הרגשת האושר והסיפוק, אני מתלהב ומחליט שאי"ה בהמשך אסתער על האתגר הבא, לזכות ללמוד ולדעת את כל הש"ס עם פירוש תוספות. בכלל, מרגיש הוא חובה לציין. הכח של 'קנאת סופרים' הוא כח אדיר שכדאי לנצל את זה, למשל, אישית, קריאת שיחות אלו עם שאר הנבחנים מבעיר בקרבי שלהבת אש התורה. לאחרונה, ממשיך הוא ומציין; התפרסם במסגרת זו (בגיליון לפסח), שיחה עם הדומ"צ הרה"ג שלמה בינעט שזכה להבחן במסגרת דרשו על כל הש"ס וכן ב'קניין הלכה' על אורח חיים ויורה דעה... זה ממש מטעין 'דלק' להמשיך ולא להרפות... מסכם הוא מאושר.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית "קניין ש"ס"?

איני אוהב לחוות דעה לחברים ולמכרים. מגלה הוא בענוות חן. בפרט שכל אחד צריך להכיר ולדעת את עצמו, מה מתאים לו ומה באמת אוהב הוא ללמוד וכדומה. אך ברור שלבני משפחתי ולכאלו שאני מכירים היטב ונראה לי שהם יצליחו בזה, אני חוזר ומדגיש להם, זה לא בשמים היא. גם אנוכי רעדתי רק מהמחשבה להבחן במבחנים המסכמים, אך אחר שנכנסתי לזה ראיתי עד כמה שזה לא בשמים אלא מעשי ביותר.

איזה סכום אנשים שיהיה להם הציון הגבוה ביותר, הם יזכו ויצורפו למסלולי המלגות. אם כי, מציין הוא, ישנם הרבה הנבחנים ועדיין לא נכנסו למסלולי המלגות רק נכנסים להגרלות. אך אישית, הרגשתי שבאם אני רוצה להצליח, אני צריך להיות במסלול המלגות, אז יהיה לי גורם מדרבן משמעותי שיחייב אותי לעמוד באתגר המיוחד.

יגעת ועמלתי הרבה-הרבה. משחזר הוא בסיפוק. בכלל, לא היה לי קל. דרשתי מעצמי את הכי הרבה שיש. וברוך השם בסייעתא דשמיא הצלחתי וצורפתי למקבלי המלגות. מאז אני ממשיך במסלול בדרך לידיעת הש"ס. משלים הוא בחיך.

איך באמת עושים את זה? חוזרים אנו על שאלתנו לטובת הקוראים. זה לא מתחיל במבחן החצי-שנתי. מטעים לנו ר' אלימלך. אנשים עומדים נדהמים, איך עושים את זה. אך צריך פשוט לדעת, ב'דרשו' בנו תכנית מסודרת והגיגות המבוססת על לימוד וחזרות על גבי חזרות עד לתוצאה המיוחלת של לדעת את הש"ס. כשהוא מפרט; כל יום לומדים את הדף, כשלפני המבחן החודשי, בשבוע האחרון, חוזרים שוב על כל החומר, כשהמבחן מהווה למעשה סיכום בכתב (כמובן, בעל פה). על כל החומר החודשי.

אחר, בכל ארבע חודשים יש מבחן המסכם של 120 דף המתקיים שבוע אחר המבחן החודשי, כך שבנוסף ל 30 דף עליהם חזרו בשבוע האחרון, חוזרים ומשננים שוב את התשעים דף של שלש החודשים הקודמים. ושוב כנ"ל, המבחן למעשה, מהווה סיכום רציני בכתב על כל החומר.

כעת, ממשיך הוא בשטף, רק עכשיו מגיע תורם של המבחנים המסכמים הגדולים המתקיימים כל חצי שנה. כשבכל מבחן נבחנים על כל החומר מתחילת המחזור, כשהחומר הולך וגדל כל פעם בכ- 180 דף...

אישי, איך התכוננת לקראת המבחנים המסכמים?

בהתחלה, עד לבערך סוף לימוד סדר נשים, התחלת נזיקין, הייתי מצליח וחוזר על כל החומר ממש, או לכל הפחות כמעט את כל המסכתות, חוץ מכמה מסכתות שבאמת הרגשתי שאני שולט בהם יחסית.

אחר, כשראיתי אכן, שזה כבר לא מציאותי עבורי גם לשמור על סדרי הכולל כרגיל, וכן לחזור על כל החומר, סידרתי לעצמי תכנית. כגון פעם אחת לחזור כל סדר נזיקין ואח"כ חזרתי על עוד ועוד מסכתות לפי ההספק שהצלחתי.

בהמשך, אחר שבשנה האחרונה זכיתי להיכנס ללמוד חצי יום, בכולל 'ש"ס אידן' שנפתח בירושלים {אגב; הכניסה לכולל מותנית בלהיות חבר 'קניין ש"ס'}! הדבר נהיה לי הרבה יותר קל. כיוון ששם אני זוכה לעבור על כל הש"ס בכל שנה, כך שעניין ההכנה למבחן נהיה הרבה יותר קל ומעשי.

בכל אופן, איך מצליחים לחזור כמויות כאלו של דפים בחודשי תשרי וניסן? קטענו אותו בניסיון להבין.

אכן, חודש תשרי זה יותר מורכב עבורי, בפרט שאני נוסע מהבית וזוכה לשהות ב'שמחת תורה' ועוד, בצל הקודש אצל מו"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ב"שיכון סקווירא" בניו יורק. כך שאני צריך אכן

שלחית תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

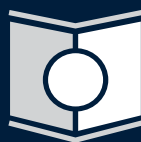
18 ש"ח ורהמתם

יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו מתנות:

סט הספרים המבוקשים 'משנה ברורה' מהדורת 'דרשו' וספר 'לקראת שבת' ויקרא ב'. ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום של 42,000 ש"ח.

להצטרפות וקבלת המתנות:

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית לחייוק
ועידוד לימוד התורה

המרכז לסייע והכוונת תלמידים

נות בדרר

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

ספד 'משנה ברורה' דרשו'

ספר 'לקראת שבת' - ויקרא ב'

2 כרטיסי הגרלה על 42.000 ש"ח

מסלול מס' 28 - המתנה בשווי 538 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

באחת מדרשותיו, הרעים לפתע בקולו, דפק בחוזקה על הסטנדר ושאל מנהמת לבו: "יהודי זיכרון משה' היקרים, כשנבוא אנחנו לשמים נתבע על חילול שבת ועל גילוח בתער!!". מבטי תמיהה נראו בקהל...

לקדש שם שמים

ומיד המשיך ר' שלום בדבריו הנוקבים, וסיפר שהוא וידיד נפשו ר' עזרא ברזל, נודע להם אודות ספר ב'סמטת הספרים' המגלח בתער, הם החליטו לבוא איתו בדברים ולשדלו לחדול ממעשיו, הספר התגלה כאגוז קשה לפיצוח ועקשן, וניסה לנער אותם מעליו, בתחילה בעדינות ובסוף באיום, אך הם מצווים ב'הוכח תוכיח' אפילו מאה פעמים. הם התמידו בדבריהם ונגשו אליו כמה וכמה פעמים לשדלו בדברים. לאחר תקופה ארוכה חלחלו דבריהם ונשאו פרי, והלה הפסיק לגלח בתער. חלפו מספר חודשים, ונודע להם שהלה שב לסורו פותח את המספרה בשבת ומגלח בתער. הם נגשו למספרתו והוא מיד בראותם קרא: "איני רוצה להכירכם הסתלקו מפה!!". הם דרשו הסבר, והוא סיפר: "ביום השנה הראשון לפטירתו של אבי, רציתי להגיד קדיש לעילוי נשמתו, התעניינתי אצל חבר היכן אוכל לעשות זאת, והוא המליץ לי על בית הכנסת 'זיכרון משה' השוכן לא רחוק מן השוק, שם מתקיימים מניינים מסביב לשעון. הצטיידתי בכיפה ושמתי פעמיי אל עבר בית הכנסת. משנכנסתי צד את עיני השלט 'אסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה', מתחת לשלט המפואר ישב חלפן דולרים, ובאמצע התפילה מלמל לחברו דיבורים אודות השער היציג". ואז פנה אליהם ואמר: "אתם באים לדבר אתי על איסורי תורה וכך מתנהגים אנשיכם! האם הם מכבדים את הכתוב בתורה!!? זהו היחס שמקבל איסור תורה אצלכם!!? אפתח אני את המספרה בשבת, אגלח בתער ולא תוכלו להטיף לי מוסר!!!..." עכשיו פנה ר' שולם לשומעי לקחו ההמומים בזעקת הלב: "יהודי זיכרון משה, הנכם יושבים כאן, אולם מצודתכם פרושה ב'סמטת הספרים!' יהודי מחלל שבת ומגלח בתער בגללכם!!!". הנה דוגמא מוחשית שאם אדם לא מקדש שם שמים, אז לא שהוא בדרך אמצעית, אלא הוא מחלל שם שמים, ובמעשהו גורם חילול שם שמים אף שלא ביודעים!!

הרב בנימין גולד

"קדושים יהיו לאלוקיהם ולא יחללו שם אלקיהם" (ויקרא כ"א, ו')

יש להתבונן: מאחר ואמר הכתוב "קדושים יהיו לאלוקיהם" היינו שיהיו במעלה הגבוהה ביותר מכל ישראל, מה מקום לצוות להם ש"לא יחללו שם אלקיהם" שהיא מדרגה הגרועה ביותר? די לומר שלא יתנהגו באופן שלא מקדשים שם שמים, אבל למה יש לצוות שלא יחללו שם שמים!?

מבאר הגאון רבי יעקב ניימן זצוק"ל בספרו 'דרכי מוסר', שנלמד מכאן שבעבודת ה' אין דרך ממוצעת שאין בה קידוש ה' ואין בה חילול ה', אלא בעבודת ה' או שיש קידוש ה' ואם לא אז זה חילול ה'! כאשר לא מקדשים שם שמים אזי מחללים כבוד שמים! ולכן מזהירה התורה "קדושים יהיו" - כדי שלא יחללו שם אלוהיהם.

ומוסיף, שכן מצינו שאמרה התורה "והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי... לאהבה את ה' אלוהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם... השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים" - אין דרך ממוצעת בעבודת ה': או שמגיעים למדרגה של "לאהבה בכל לבבכם ובכל נפשכם" ואם לא נמצאים בדרגה זו - אז יורדים ל"וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים", ואומרים חז"ל כיון שאדם סר מן התורה מיד נדבק בעבודה זרה.

בפרשת האזינו (לב, ו) כתוב "הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו'" - האם אחד שהוא לא חכם מיד נהיה נבל? ראיתי בספר 'אור דניאל' שמביא, שרואים גם מכאן שאין דרך אמצעית בעבודת ה' ואין פשרות בזה, כי מי שלא בגדר 'חכם' הרי הוא 'נבל' חלילה, כיוון שלולא לימוד התורה שעל ידו האדם מתחכם, עלול האדם להידרדר מטה מטה עד שיהיה בגדר נבל חלילה.

המגיד הירושלמי הגה צ'ר' שלום שבדרון זצ"ל, היה בכל שבת דורש בבית הכנסת 'זיכרון משה' שבירושלים, ורבים היו מגיעים להתענג מצופן אמרותיו ודברי חידודיו.

באחת מדרשותיו, הרעים לפתע בקולו, דפק בחוזקה על הסטנדר ושאל מנהמת לבו: "יהודי זיכרון משה' היקרים, כשנבוא אנחנו לשמים נתבע על חילול שבת ועל גילוח בתער!!". מבטי תמיהה נראו בקהל, למה מתכוון ר' שלום, במה חטאו הם בתער וחילול שבת, יותר מדברים אחרים שאולי נכשלו בהם בשוגג!?

המשיך הרב טאובר וסיפר לי: שנה שלימה שאני שומר את הסוד הזה ואף אחד בעולם לא יודע את זה!!! אפילו בני המשפחה הכי קרובים... ולמה?? למה החלטתי להסתיר את זה?? עשיתי חשבון... שאם אני כעת אגלה את זה למשפחה שלי... הם ירעישו עולמות... יקרעו את השמים בתפילות... והם יקיפו אותי בדאגה ויעודדו אותי...

הרב ש. פולק על הגאון הצדיק ר' עזריאל טאובר זיע"א

מתקשר ומזמין אותי... ועוד למלון... ועוד בחינם... למה לא... מי האמין שאני אי פעם אדרוך במלון...

כשהגעתי לשם דווקא הייתי מרוגש... אבל דווקא בגלל המלון.. הרגשתי מיליון דולר... אני בכבודי ובעצמי מסתובב במלון... מי האמין... אבל אל תשאל מה קרה!!! לא חלמתי מה מחכה לי שם...

ישב שם אדם גדול... שריד לדור דעה... ובמשך יומיים תמימים על מה הוא דיבר??? על הנושא הכי שנוא עלי!! הנושא שהכי מפחיד אותי!! על קבלת יסורים באהבה!!! משום מה, רוב הסמינר נסב סביב הנושא הזה... הוא אמר: יהודי מתפלל ומתפלל... צועק וצועק... רבש"ע: תעזור לי... תתן לי... תתן לי... רץ למקומות הקדושים ועושה את כל הסגולות... העיקר לשנות את התכונות של הקב"ה... האם חשבת אולי פעם לקבל את רצון ה' באהבה?? אם התפללת והקב"ה נתן לך... אז הקב"ה ממליך אותך... אבל אם הקב"ה לא נתן לך... אז יש לך את הזכות להמליך אותך!!! דווקא במקום של הסתרת פנים... שם כביכול הקב"ה לא נמצא... הקב"ה כביכול לא מלך... ולך יש את ההזדמנות במקום הזה להמליך אותו ולהגיד: אני מקבל אותך רבש"ע!!! זה כל התכלית שלנו בעולם... באנו לכאן בשביל

תרשו לי לשתף אתכם קוראים יקרים בסיפור האישי שלי באיזה נסיבות זכיתי אני להתקרב לאותו יהודי קדוש ומה קבלתי ממנו... וזאת למודעי: שלא הייתי חושף את הסיפור הזה אם לא הייתי חושב שיש בזה מסר חשוב מאוד שיכול להביא תועלת לכל אחד... אבל לספר על עצמי מותר... ובכן: ילדים (יתומים) מספרים על עצמם...

היה זה לפני שנתיים בדיוק... בשעה טובה עמדתי להוציא את ספר 'אהבת'... מי שמכיר את הספר הזה... בספר הזה אני מתמקד בנושא אחד ויחיד: תפילה תפילה תפילה!!! בספר הזה אני מאריך לעודד ולהעצים את עניין התפילה על כל דבר... תתפלל ותתפלל... אל תוותר... אתה עוד תראה ישועות... תצעק... תתחנן... תקרע את השמים... והקב"ה יקבל את התפילה שלך... בקיצור: זה הנושא של הספר!!! והנה ב"ה זכיתי לברך על המוגמר... בערב ל"ג בעומר שלחתי סו"ס את הספר להדפסה... ו... ונסעתי למירון... עמדתי שם והודיתי לה' על שזיכה אותי להגשים את משאלת הלב להעביר את המסר הזה הלאה... סיימתי בתפילתי ואמרת: אנה ה'!!! מה הלאה... מה השליחות הבאה שלי בעבודת ה'... במה אני יכול להתחזק ולחזק את עם ישראל הלאה.

חזרתי ממירון... והנה!!!!!! שלוש שיחות שלא נענו... אני חוזר לטלפון... הלו... מדבר הרב עזריאל טאובר... לא פחות ולא יותר!! ובכן: יש לי ארגון שקוראים לו שלהבת... ואני עושה סמינרים לחרדים בנושא מהותו של יהודי ואמונה ובטחון... והיות וכבר ארבעים שנה שאני מנסה בכל דרך להחדיר את המסרים האלו בכלל ישראל... אז כעת החלטתי ללכת על פרוייקט מיוחד ולהזמין כל מיני אנשי חינוך וכל מי שיש לו שופר והשפעה על ציבור שישמעו את המסרים האלו ויקחו את זה איתם הלאה... והיות ושמעתי שיש לך שופר בידיים... אז אני מזמין גם אותך לסמינר הקרוב בניר עציון... על חשבונך... אני בסה"כ רוצה שתבוא ותקשיב... אם תקבל את הדברים ותעביר את זה הלאה... ואם לא... אז לא... נו נו... למה לא... אדם גדול

הסכמתי והתווכחתי... וכעסתי... ואם הוא לא היה צודק... אז לא היה לי שום בעיה... **דא עקא שהוא צדק!!!** הוא דיבר בבהירות!!! מי שפעם שמע את ר' עזריאל!!! אצלו הכל היה בהיר!!! חד!!! אין נפתל ועיקש... ולא יכולתי להתמודד עם הבהירות שלו... עם כל הרצון הטוב לעשות קפיצת ראש בברכה של ניר עציון... זה... זה לא הלך... הייתי מוכרח לקחת את הדברים ברצינות!!! ובסוף השבת נגשתי אליו ונתתי לו את הטייטה של ספר "אהבתי (כרוך בספירלה) ואמרתי לו: כבוד הרב. יש לי בעיה!!!!

הספר 'אהבתי'... ומה שהרב דיבר בכל השבת הזו... זה לא הולך ביחד.

ואין ברירה!!! אנחנו חייבים להגיע לעמק השווה!!! כי אני לא מוכן לחזור בי בכהוא זה ממה שכתוב בספר הזה... אני אמשך לחבק בכל הכח את הפסוק "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני..." אני אמשך להתבצר לזעוק מע"ג כל במה.. יהודים תתפללו.. ה' שומע תפילות מניסיון... ואילו מצד שני הרב טאובר מחבק בכל הכח את המילים "ואהבת את ה' אלוקיך..." אפילו נוטל את נפשיך...

ואז!!! דווקא מהמקום הזה... ודווקא מתוך הניגוד הכ"כ קיצוני הזה. משם התחיל להתרקם בינינו משא ומתן שהביא איתו קשר נפשי עמוק מאוד... הרב עזריאל זיע"א עבר על ספר אהבתי והסכים!!! הסכים עם כל מילה!!! הוא אמר לי: הכל נכון... אבל!!! עדיין צריך לדעת שזה כיתה א'... ואחרי כיתה א'... צריך יום אחד לעלות לכיתה ב'!!! בכיתה א' יש **אהבתי**... אני במרכז... אני רוצה... אני מתפלל... לי יש משאלות לב והקב"ה ימלא אותם... אבל יום אחד הקב"ה רוצה שתעלה כיתה... ותאמץ את **ואהבת**!!! בכל נפשך ובכל מאודך... בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאוד מאוד... ואל תחשוב... זה היה תהליך ארוך וממושך... הייתה פה התחככות של ניגוד קיצוני בין מחבר ספר **אהבתי**!!! מול יהודי שבכל ימותיו הוא **ואהבת** את ה' אלוקיך!!! ושם!!! מהמקום הזה נפתח גיליון שלהבת... והדברים הלכו והתחדדו... ואל תחשוב!!! זה לא אוקוס פוקוס!!! זה לא שעליתי פתאום לכיתה ב'!!! אני עדיין עמוק בתוך כיתה א'... אני עדיין זה שכתב את ספר אהבתי... ואני עדיין תינוק קטן של הרבש"ע. שכשיש לי מצוקה אני פועה לקב"ה ומתחנן לפניו... **אבל!!! במקביל!!!** זכיתי לגלות שיש גם הלאה!!! גיליתי שאסור להיעצר כאן!!! שיש גם כיתה ב'!!! זכיתי להיחשף לדוגמא אישית של בן תמותה שהוא גדול!!! ויש לציין שעד שלא היכרתי אותו מקרוב לא האמנתי שיכול להיות כזה דבר... לא היה לי מינימום של אימון בבן תמותה שהוא מסוגל לצאת מהבועה שלו... והאמת היא שאפילו התקשיתי להאמין לו בעצמו שהוא עומד מאחורי מה שהוא אומר.. אבל ימים יגידו... ולאחר כמה חודשים שכבר הייתי מאוד קרוב אליו... פתאום קבלתי ממנו טלפון... ואז הוא גילה לי: כעת הגיע הזמן לשתף אותך ברקע כללי!!! ואז הוא סיפר לי שלא פחות ולא יותר... בשנה האחרונה גילו אצלו את המחלה במקום וסוג מאוד מסוכן... שלא היה לזה שום טיפול

להמליך את הקב"ה... ולא שהוא ימליך אותנו... בקיצור: שבת שלימה!!! סמינר שלם!!! כמעט רק זה הנושא...

ואני מתפוצץ!!! חצי שנה אני עובד על ספר אהבתי!!! רק עכשיו גמרתי לכתוב את הספר הזה שכל כולו תתפלל... תצעק... אל תוותר... אם תתעקש תקבל... ואתה מבין לבד שזה לא רק ספר אלא זה כל המשענת של חיי... כל החיים שלי מבוססים על ההולך ילך הזה... אני בטבעי טיפוס שברירי... אוסף של משקעים ותסבוכות וכל מה שהחזיק אותי ורומם אותי בחיים זה רק התפילה והידיעה ש"הטה אזנו לי ובימי אקרא..." ומתי שאני רק רוצה הרי בשם ה' אקרא אנא ה' מלטה נפשי... והנה... מגיע פה יהודי מורם מעם ולוקח פטיש גדול ופשוט מנפץ לי את כל משענת חיי... את הספר הטרי שרק כעת ירד לדפוס.. והוא אומר לי: לא!!! תקבל באהבה!!! לא תמיד הבעיות נפתרות... לא תמיד מתקבלות התפילות... לפעמים הקב"ה מצפה ממך שתמליך אותו... שתקבל אותו.. שתתאחד איתו.. שתאמר לו: אני אוהב אותך בכל מצב.. מה שתעשה לי.. התחשק לי באמצע הדרשה לברוח משם כל עוד נשמתי בי... ו... ולעשות קפיצת ראש בברכה של המלון... (קפיצת ראש תרתי משמע... בעיקר לטמון את הראש...) די.. די.. לא רוצה לשמוע... לא יסורים ולא אהבה... אני רוצה ישועות... אבאלע... ישועות!!! ישועות!!! ישועות!!! רק ישועות אני רוצה...

ואל תשאל... בדיוק באותם ימים הייתי גם מוטרד מאיזה קרוב משפחה שבדיוק עבר איזה בדיקת... וחששתי מהגרוע מכל... (בסוף התברר שהכל היה בסדר... אבל אם אפשר להיות לחוץ אז למה לא... מי שמבין מה שאמרתי שירים את היד. עכ"פ-) באותם ימים קרעתי את השמים בתפילות שיתברר שהכל בסדר ושהכל יסתדר... **ובדיוק עכשיו!!!** ממש להכעיס יושב הרב טאובר... פניו מאדימות בהתלהבות והוא מדבר בנהמת ליבו: רבותי!!! בן אדם לא עליכם גילו אצלו משהו... וכעת הוא עבר בבדיקה... וכעת לא יודעים עדיין תוצאות... והכל פתוח... יש לו כעת שתי אופציות: אופציה אחת: להתפלל ולצעוק ולבכות ולקרוע את השמים לשנות את רצון ה'... והוא גם יצליח... אבל האופציה השנייה היא: תמים תהיה עם ה' אלוקיך... אומר רש"י: תהלך עמו בתמימות ותצפה לו ... וכל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו לחלקו!!!

המשיך הרב טאובר ואמר: יהודי שמקבל באהבה הוא מתאחד עם הקב"ה.. הוא זוכה להמליך את הקב"ה... וכו' וכו'... והוא מדבר ומדבר... **ומצליף בי ללא רחם... ואני מתפוצץ מבפנים!!!** דמעות זולגות מעיני ללא הפוגות... לא!!! לא רוצה רבש"ע!!! אני דואג לו... לאותו קרוב משפחה... אני רוצה אותו חי... בריא... אני לא מסוגל לקבל באהבה... אנא ה'... שיתברר שהכל בסדר... שזה שום דבר... שום דבר.. אנא.. אנא... אהבתי כי ישמע את קולי תחנוני...

בקיצור: תנסה לדמיין מה עבר עלי באותה שבת... זו הייתה שבת קשה מאוד... שבת מטלטלת... שבת של מאבקי רוח ונפש... ולא

ברפואה הקונבנציונלית... והטיפול היחיד שנותר זה רק משהו ניסיוני... ש... או שכן או שלא... והמשיך הרב טאובר וסיפר לי: שנה שלימה שאני שומר את הסוד הזה ואף אחד בעולם לא יודע את זה!!! אפילו בני המשפחה הכי קרובים... (חוץ מאחד שהיה צריך באופן טכני) ולמה??? למה החלטתי להסתיר את זה??? אומר לי הרב טאובר: עשיתי חשבון... שאם אני כעת אגלה את זה למשפחה שלי... הם ירעישו עולמות... יקרעו את השמים בתפילות... והם יקיפו אותי בדאגה ויעודדו אותי... ובאמת יתנו לי כח... ואני באמת אתמלא בתקווה ובאופטימיות שה' יעזור ויהיה טוב... לעומת זאת!!! אם אני לא אגלה את זה לאף אחד... אני אמנם אפסיד תפילות יקרות... אני אפסיד תמיכה נפשית קריטית... אבל מה ארויח במקום זה??? אני ארויח חדר יחוד עם הקב"ה!!! חדר יחוד של תמים תהיה עם ה' אלוך ואלא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ותצפה לו ואז תהיה עמו לחלקו...

סיים הרב טאובר ואמר לי:

זו הייתה השנה הכי מאושרת והכי ריווחית בחיים שלי!!! שנה שלימה שזכיתי להיות בחדר יחוד עם הרבש"ע!!! הייתי אחד איתו!!! שנה שלימה שאני נוצר בתוך תוכי סוד נורא... ואני ריאתי... לוקח בחשבון שאלו השבועות האחרונים שלי... ובשביל זה קראתי לך ולעוד כמה אנשים שיש להם שופר שתשמעו אותי ותעבירו את האמת הזו הלאה כי מי יודע מה ילד יום... לקחת בחשבון הכל... אבל תמים תהיה!!! לא דאגתי. לא חקרתי אחרי העתידות... ציפיתי לקב"ה ולשיקולים שלו... שיעשה מה שהוא רוצה... ותכל'ס... בשורה התחתונה הטיפול הניסיוני הזה הצליח מעל ומעבר והעניק לו עוד שנתים של חיים והוא יצא מזה... וכמובן שהוא עבר הרבה יסורים ותופעות לוואי... ואת כולם הוא קיבל באהבה ובשמחה שאי אפשר לתאר... ולפני שבוע וחצי הוא נפטר במיתת נשיקה!!! לא!!! לא מהמחלה... אלא ממה??? ואהבת את ה' אלוך!!!

יצתה נשמתו באחד!! התאחד עם הקב"ה...

עד כאן הסיפור בקיצור נמרץ... אבל כאן רק מתחיל הסיפור שלנו!!!

דבר ראשון: תהיה רגוע... אנחנו לא שם!!! אנחנו לא אוחזים שם!! והקב"ה גם לא מצפה מאיתנו למדרגות האלו... אנחנו רק צריכים לדעת דבר ראשון שיש!!! שיש כזה דבר ויש פסגות שאפשר וצריך לשאוף אליהם... ודבר שני ועוד יותר מעשי: מה תכל'ס... מה בכל זאת??? מה כן אנחנו יכולים לקחת מהמושגים האלו הלכה למעשה לחיי היומיום שלנו??? אז בקצרה ממש...

אחת מהמסקנות הפרקטיות שהבנתי אותם לאורך השנתיים האחרונות זה שהטעות העיקרית שלנו היא שכשאנו מדמיינים קבלת יסורים באהבה אנחנו מדמיינים יסורי איוב... כאבי

תופת... מרתפי האינקויזיציה... ו... ובכל זאת צריך לקבל באהבה! אבל לא!!! ממש לא!!! דווקא זה לא הנושא... (כמובן שכאן נמצא נקודות השיא של קבלת יסורים באהבה... אבל לא על זה אנחנו מדברים ביומיום...) קבלת יסורים באהבה שאנחנו מזכירים פעמיים ביום וקושרים אותה על הזרוע והראש... זה בסה"כ תקבל את עצמך!!! תקבל את הנתונים שהקב"ה נתן לך... סוף סוף לכל אחד מאיתנו יש את החבילה הפרטית שלו... אני לא צריך לפרט... כל אחד והחולשות שלו והמשפחה המורכבת שלו... והילדים עם הקשיים שלהם... והניגודים בזוגיות... והמצב הפיננסי... וכו' וכו' וכו'... ואנחנו ממורמרים!!! תסכים איתי!!! אנחנו מתנגדים למצב שלנו... אנחנו מנסים בכל דרך לשנות ולא לקבל את המצב שלנו... וזה נורמלי!!! וצריך לשפר!!! אבל צריך לדעת במקביל גם לקבל!!! סו"ס אנחנו מאמינים שהוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים! ואם הקב"ה הזמין לי את החבילת בעיות האלו... זה חלקי!!! פה! במשבצת הזו!!! בפעקאלע הזה שלי... כאן הקב"ה מזמין ממני באופן אישי שאני אמליך אותו ואתן לו כתר מלוכה בזה שאני מקבל אותו!!! וממילא אם כואב לך השיניים... אל תקבל באהבה... רוץ לרופא שיניים ותטפל בעצמך... אם אתה צמא אל תקבל באהבה... תשתה לבריאות... אנחנו לא מדברים על כאבים ומכאובים חריגים... אנחנו מדברים על נתוני שטח!! על נתונים עובדתיים שהקב"ה מעמיד אותנו בפני עובדה קיימת שזה מה שיש!!! כל אחד וגורלו!!! כל אחד והנתונים שלו וכעת הבחירה בידיים שלך... או להתמרמר להתלונן... ולהלך כארי בסוגר ולא לקבל את המצב... (וכמובן לפרנס את כל המטפלים הרגשיים שיעזרו לך איך לשרוד את עצמך למרות שאתה לא מקבל את המצב) או להבין שהיות והכל ממנו יתברך... אז אני מקבל את זה!!! אני נותן לקב"ה כתר מלוכה בזה שאני ממליך אותו!!! ממילא זה לא משימה שנמצאת בשמים... לא צריך להיות בשביל זה ר' עזריאל טאובר... מספיק להיות בן אדם ריאלי שעומד מול המציאות ועם קצת אמונה הוא יודע לפגוש דווקא שם את הקב"ה ולקבל אותו שם ולקנות את עולמו!!!

וכאן אני רוצה לחדד נקודה מאוד חשובה!! שזה לענ"ד הגילוי והבשורה הגדולה ביותר שקבלתי מהיהודי הקדוש ר' עזריאל... הרי כך:

תמיד ידעתי שאני יכול לקבל ולקבל ולקבל מאבא שבשמים... אבל אף פעם לא ידעתי שאני יכול לתת לו!!! אף פעם לא טעמתי את החוויה של נתינה!!! ולא סתם נתינה... אלא נתינה לאבא שבשמים!!! ויתנו לך כתר מלוכה... זו הפעם הראשונה בחיי שגיליתי שאפשר גם לתת לקב"ה... ולא רק לקבל ממנו... אבא שבשמים ברא מנגנון מתוחכם ועוצמתי שהוא פשוט מאפשר לי הקטן לתת לו!!! והוא אומר לי אני צריך אותך!!! אני מחכה לך... ואני תלוי בך... מלך אסור ברהטים...

זה עולם אחר לגמרי!!! זה עולם של ידידות!! זה היבט אחר לגמרי על כל היהדות... ומי שהכיר קצת את התנויירה של ר'

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

למה לשלם כסף עבור ספיגת צעקות?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"וּסְפַרְתֶּם לְכֶם..." (ויקרא כ"ג, ט"ו)

ערב ערב, בהתרגשות וכמיהה, אנו סופרים יום ועוד יום. וההתרגשות והגעגוע הולכים וגוברים ככל שאנו מתקרבים למועד קבלת תורתנו האהובה. התורה הקדושה, מפיה אנו חיים, היא חיינו ואורך ימינו, התורה שהפכה אותנו לאנשים איכותיים ומרוממים יותר, התורה שהיא ציר החיים המרכזי שלנו!

ימי ההכנה למעמד הגדול והמרגש הזה, הם ימי ספירת העומר, ההכנה לקבלת התורה. מתוקף העובדה שמתן תורה הוא אירוע כה דרמטי ומרגש, מסעיר ומרומם, אנו משקיעים את שבעת השבועות הקודמים לו בהכנה אישית - רוחנית - נפשית, לקראת הרגע הגדול. כי למעמד כמו מתן תורה לא נכנסים כבדרך אגב, אלא התורה מעניקה לנו מתנה נוספת, ואומרת לנו להקדיש שבעה שבועות של הכנה והתבוננות לזכך נפשנו ולרומם רוחנו.

אלא שלמרבית הפלא, עבודת השבועות הללו ממוקדת במיוחד בתיקון היחס לזולת, בהטמעת הערך של לתת כבוד איש לרעהו, לנהוג בהערכה איש כלפי זולתו. אנו גם מצרים בימים אלו על הטרגדיה הבלתי נתפסת, כאשר בימים אלו הסתלקו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, קדושי עליון שאין לנו שמץ השגה במעלתם, אך משום שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירה כה קשה, דווקא בשל ענין תיקון המידות.

משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות: אם אנו נערכים לקראת מתן תורה, אם אנו מתרגשים וכמהים לקראת קבלת התורה, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה - למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות?! היה עלינו להקדיש יותר ללימוד הלכות תלמוד תורה, אולי ללמוד יותר על מעמד הר סיני, לעסוק באינטנסיביות באותה מתנה יקרה ואהובה - היא התורה. למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?!

ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמז בלבד. אין ולו מצוה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר - מה טעם יש לעסוק בו כהכנה לקבלת התורה?!

התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על

חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל - הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים ללא נהיגה בכבוד איש בזולתו. זו נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם, לקנות קנייני תורה.

וכך חושף אחד מגדולי הראשונים - רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פ"ג: 'צריך תחילה לתקן עצמו במידות - ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!'

מדהים! לפני קבלת התורה, לפני שזוכים לחבוק את התורה, לפני שמשכנים את התורה בליבנו - קודם כל יש להתחיל לתקן את המידות. כי התורה לא נכנסת, לא מתקבלת, ולא שוכנת, במי שאינו נוהג כבוד ברעהו, במי שמידותיו בהתנהגותו עם זולתו אינן מתוקנות. קודם כל, לפני הכל, כבסיס לכל - מידות טובות, ומכאן אפשר לזכות לקבלת התורה!

ולכן, מובן היטב מדוע תיקון המידות לא כתוב בתורה באופן מפורש, כפי שמגלה רבי חיים ויטאל זי"ע סוד מכבשונה של כתיבת התורה: המידות הטובות לא נכתבו, כי הן עוד לפני התורה, הן הבסיס, מהן יוצאים לדרך התורה, זולתן - אין סיכוי לקבל את התורה, בלעדיהן - אי אפשר לזכות בתורה. לכן המידות הטובות אינן מוזכרות בתוך התורה, כי הן קודמות לה, הן הבסיס שלה, הרי 'דרך ארץ קדמה לתורה!'

לפיכך, בימי ההכנה, בהיערכות הגדולה לקבלת התורה, הבה נתמקד

בתיקון הבסיס, היסוד, נקודת ההתחלה. הבה נחפש לנהוג בכבוד איש ברעהו, נבדוק היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, כיצד נמנע כל פגיעה באדם אחר, איך נוכל לקבל את הזולת במלוא הכבוד וההדר המגיע לו.

כך נוכל להיכנס לחג מתן תורתנו זכים ונקיים, כלים ראויים לקבלת התורה, בלב נקי ומזוכך, מכובד - ובעיקר מכבד!

שיחת הטלפון שהושיעה...

שמוליק נחשב לפאר הישיבה, כל הורה היה גאה בן כזה. מתמיד עצום, עמקן ייחודי, בקי גדול, מיטיב להבין, בעל מידות נאצלות, אהוב ונחמד על כל מכריו. כשהגיע לגיל השידוכים, הכל חשבו כי עלם חמודות שכזה - בוודאי ימהר להיחטף, כאשר טובי השדכנים יעוטו לשדך לו את בת גילו...

אלא שחודש וגם חודשיים עוברים, ואף הצעה לא נראית באופק. נראה כי תקלה מסתורית תקפה את חברת הטלפון, כאשר הקו אינו מקבל שיחות טלפון משדכנים... עוד חצי שנה חולפת, ובהגיע שמוליק לגיל 21 וחצי החלו ההורים להיות מודאגים, אפילו מודאגים מאוד... הם ניסו לברר, אולי יצא עליו שם רע, אך הברורים העלו שבחים ומחמאות, ועדיין לא ברור כיצד יתכן שבחור כה מצויין, בגיל מתבגר - איש אינו מתעניין בו!

בשלב מסויים, כששמוליק כבר התקדם לקראת גיל 24, ולאחר שנערכו לו תפילות וסגולות ועדיין לא הגיע עת גאולתו, הבינו כולם כי יש דברים בגו. הוריו החליטו כי זה הזמן להיכנס לרבם שליט"א, ולשטוח בפניו את יגון ליבם. עם כניסתם לחדר הרבי פרצו בבכי מר ומטלטל, סיפרו על כמעט 3 שנים של ציפיה מאכזבת, ועל כך שאיש אינו מתעניין בבנם המוכשר והמצויין...

הרבי האזין להם בקשב, ומצחו נחרש קמטים. דקות ארוכות חכך הרבי בדעתו, לפני שהשיב במילים קצרות ומדודות: 'כאב לב כה גדול, מי יודע, לבי אומר לי שהוא יכול להיגרם מיהודי אחר שחוזה כאב לב... מי יודע, פגיעה בזולת, יש לה כה הרסני, אולי כאן טמונה הבעיה... אולי כדאי שתבדקו את הענין, תשוחחו עם בנכם ותנסו להעלות בזכרונכם...'

ההורים שבו לביתם, וכינסו אסיפה עם בנם. הועלו השערות שונות, עברו שנה אחר שנה בשנות ילדותו, ואחר כך בשנות בחרותו. מי היו מחנכיו, מי היו חבריו לכתה, מי היו חברי החדר בחדרו בפנימיה... במשך זמן רב של תחקיר מעמיק לא עלה בידיהם דבר, שכן שמוליק נחשב לאדם נוח שאינו פוגע. אלא שלפתע ניעור שמוליק וכמו זיק תקוה ניצת בו:

'אולי, אולי זה הסירוב שלי בקשר להרב גולדפרב?' - - -

שם הקוד הזה אמר הכל, לא היה צורך להוסיף... הסיפור היה, שבעת סיום שנותיו בישיבה קטנה, ביקש ממנו רבו - הרב גולדפרב, להישאר בישיבה שנה נוספת, ובאמצעות קבוצת עילית של תלמידים טובים - יוכלו לפתוח שנתון נוסף בישיבה. היה ברור שהכל תלוי בבחור הטוב והעילוי שבחבורה: אם שמוליק יסכים - יפתח השנתון הנוסף, כששמוליק יוביל אותו להצלחה, ואם שמוליק יסרב - אין מנוס אלא

לבטל את הכוונה לפתוח את השנתון הנוסף...

שמוליק חכך בדעתו, התייעץ, ובסוף החליט כי עדיף לו לעבור ללמוד בישיבה אחרת, ולא להימנות על קבוצת הבחורים שתפתח את השנתון הנוסף. תשובתו השלילית חרצה את גורלו של השיעור הנוסף - שלא הוקם, הישיבה בה למד - התאכזבה מאוד, והרב גולדפרב נפגע מכך עמוקות...

'זה כנראה הסיפור הזה...' - אמר שמוליק בלחש, 'יתכן שצדקתי באותה החלטה, אבל אולי לא לקחתי בחשבון את הפגיעה שתיגרם לרב גולדפרב, אולי הצורה בה הודעתי היתה לא מכובדת, אולי יצרתי סחף שלילי... ייתכן שהצוות בישיבה נפגע עמוקות, ומעולם לא ביקשתי את מחילתם...'

עוד באותו לילה, התקשר שמוליק אל הרב גולדפרב, שהתרגש מאוד לשמוע את קולו של תלמידו לשעבר. 'מה שלומך? איך הולך?' - התעניין בו הרב גולדפרב בכנות, רצה לשמוע על הצלחת תלמידו המצויין והכשרוני... שמוליק השיב לו בנימוס ובשמחה, ולבסוף - העלה את אותו סירוב לבקשת הרב, שאירע לפני כמעט עשר שנים...

הרב זכר היטב את הענין, והגיב: 'שמוליק יקירי! אני זוכר היטב את המקרה ההוא, כמה זה כאב לי באותה עת... כמה רצינו לפתוח שיעור חדש, הכל היה תלוי בך, ולצערני נגדע באיבו... אבל עברה מאז תקופה כה ארוכה, באמת שמחתי לשמוע שעשית חיל בלימודיך, למרות שהיה בלבי עליך...'

אני דווקא שמח שהתקשרת, סייעת לי למחוק את התחושה העוקצנית שעולה בי כשאני נזכר בזה... אני מוחל לך בלב שלם, שמוליק היקר, ומי יתן שתזכה בקרוב ממש לבנות בית נאמן בישראל, ותשלח לי הזמנה לחתונה כמובן!...' - סיים הרב את דבריו, ושמוליק הניח את שפופרת הטלפון, מרגיש כי סלע ענקית נגולה מעל לבו...

המשך הסיפור, לא פחות ממדהים: פחות מ-72 שעות אחר כך, התקשר שדכן. 'כבר הרבה זמן אני רוצה להציע לכם את השידוך הזה', אמר מיד בהתחלה, 'לא יודע למה זה נדחה עד עכשיו. מדובר בהצעה כלילת המעלות...' - פתח, פירט את דבר ההצעה - הנערה, המשפחה, הקהילה והסביבה, והתברר שאכן מדובר בהצעה מיוחדת ממש, המתאימה ככפפה ליד לשמוליק שלהם!

שבועיים וחצי אחר כך, בלבבות נרגשים, הוזמנו בני המשפחה לשמחת האירוסין, שנחגגה באולם צנוע בשכונה. שמוליק - הבחור שהכל סחו בשבחו ודיברו על מעלותיו ומידותיו הנעלות - התארס בשעה טובה, סימן טוב ומזל טוב יהא לנו!

החתן בעצמו סיפר לנו את סיפורו, והובא כאן בדיוק, בשינוי פרטים מזהים. הוא מוסיף ומציין, כי היתה זו ההצעה הראשונה שהוצעה לו, וגם האחרונה. מאז הוא חי באושר, שמח ומודה לה' שפקח את עיניו לראות, כי הדבר שעייב והעיב על שמחתו, הסיבה מדוע נאלץ להמתין כשלוש שנים לרגע המרגש בחייו, היתה אחת ויחידה:

פגיעה בזולת, אי שמירת כבוד מקסימלי בזולתו. נכון שאולי היו לו את כל הסיבות הטובות ביותר, ונכון שיתכן שהחלטתו היתה

מוצדקת וראויה, אבל בסופו של דבר - רבו נפגע, והפגיעה הזו עיכבה את יום שמחתו!

כי כשמדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, פגיעה היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשביט שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותן פעולות רק בכבוד הראוי!

שמירה על כבוד הזולת היא מפתח לברכה, מפתח לישועה. אומר לנו בורא עולם: 'מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה ומכבדין זה את זה!' - זה הכל! כבוד הזולת - זה המפתח לפתיחת שערי השפע!

כסף בתמורה לנאצות...

ביתו של הרה"ח ר' משה פייבוש ז"ל בבני ברק, היה מקום מחסה ידוע לכל נזקק ומבקש עזרה, שמצאו אצלו קורת גג נעימה וארוחה חמה, עם הרבה לב ואהבת ישראל. בביתו התארחו כבדרך קבע אנשים קשי יום ושבורי לב, והיו רבים כאלה - שעלו ארצה לאחר השואה האיומה, וליבם לא עמד בכאב הנורא, והם הפכו את בית משפחת פייבוש לביתם השני, או שמא דווקא הראשון...

אחד האורחים הקבועים, היה יהודי בשם יענק'ל, שסעד בביתו באופן קבוע, וגם נהנה מטללי תחיה שהרעיף עליו ר' משה. אך למרות מצבו הנפשי והכספי הקשה, התקשה יענק'ל לקבל את העובדה שהוא נזקק לאחרים, וכאב לו שאנשים יודעים שהוא מתארח אצל משפחת פייבוש, משמע - שהוא עני ודל...

לפיכך, ביום מן הימים, נעמד יענק'ל בחצר בית הכנסת, פתח פיו ואמר: 'תבייש לו מר פייבוש... מבקש להיראות כבעל חסד, בעוד הוא גובה הון עתק בגין הסעודות שאני אוכל אצלו... וכי אינו מתבייש?! לגבות כה הרבה כסף על אירוח של כל שבת? והלא אני אוכל אצלו באופן קבוע - הוא לא יכול לעשות לי מחיר?! תמיד הוא חייב לגבות את המחיר המלא - שגם הוא גבוה מדי?! וכי אין גבול לכמות הכסף שפייב - - -'

לפתע קטע את דבריו, החזיר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

מאותו יום, לא חזר יענק'ל למשפחת פייבוש, מפני הבושה. הוא העדיף להישאר רעב ואומלל, ולא להיכנס לבית מיטיבו, אשר בוודאי שמע כי הטיח בו דברים קשים בפני אנשים זרים. אלא שר' משה הצטער על כך צער רב, הן הפסיד מצוה כה יקרה, לארח על שולחנו את יענק'ל האומלל! ומה בכך אם יענק'ל דיבר בו סרה - הרי עתה הפסיד את המצוה לארחו!

החל ר' משה לחפש אחריו, אלא שהוא נעלם מהסביבה. הוא בחר להסתובב באזור מרוחק, ובלבד שלא לפגוש שוב באיש מבני

משפחת פייבוש. לבסוף, ביום מן הימים פגש ר' משה ביענק'ל באקראי, ומיד לחץ את ידו בחיבה ואמר לו:

'יענק'ל! הרי כולם מתגעגעים אליך! להיכן נעלמת? לאן הלכת?! וכי לא ידעת שסעודת שבת אצל פייבוש אינה סעודה בלעדיך? וכי אינך יודע שאני מחפש אחריו כבר תקופה? מדוע הפסקת לבוא אלינו כשאנו כה רוצים אותך ומתגעגעים אליך?' - שאל ר' משה בחום אין קץ...

יענק'ל היה מובך, לתומו חשב כי ר' משה כועס עליו, וכעת מתברר שהוא מתגעגע... בתחילה סירב בתירוצים שונים, אך ר' משה עמד איתן בהזמנתו, ואף הושיט לו מעטפה גדושה בכסף, כדי שיתרצה לשוב לאכול אצלו... 'קח יענק'ל, שיהיה לך לבריאות, אבל אל תשכח לבוא לאכול אצלנו, כן?'

לנוכח מחוות המזומנים, הסיק יענק'ל כי אולי ר' משה לא יודע, או שבאמת אינו כועס עליו. ואכן, עוד באותו שבוע שב יענק'ל לסעוד על שולחנו ר' משה, וכך נהג במשך רבות בשנים...

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל חנים על שולחנו, גם כך אתה דואג לו כל כך ומסור עבורו עד אין קץ. מדוע עוד נתת לו כסף?'

השיב לו ר' משה, בתשובה שכדאי שתהדהד באוזניו: 'דע לך בני, שאם אדם שהיטבתי עמו מנסה לפגוע בי - מסתבר שמשוהו יושב לו על הלב, הוא כעוס ופגוע ממשוהו. לא יודע אם ממני, אבל משוהו מעיק עליו, אדם לא פוגע סתם, לא רוטן סתם, משוהו לא הולך לו בחיים, משוהו לא מסתדר לו...'

לפיכך מיהרתי לתת לו כסף, להרגיע אותו, לעשות לו טוב על הלב. כי אם אדם רואה שמישהו פוגע בו - זה לא סתם, יש לכך סיבה. היא כנראה לא קשורה אליי, אבל כשרואים יהודי פגוע או בצער, כמה כדאי וחשוב להניח לו רטיה על הלב, כמה רצוי לעשות משוהו כדי להטיב עמו...'

את הסיפור שמענו מבנו של ר' משה ז"ל, 'בדלחט"א הרה"ג רבי דב מאיר פייבוש שליט"א - דומ"צ דחסידי בעלזא בבני ברק, והוא ממחיש לנו עד היכן מגיעה הזהירות בכבוד הזולת. גם אם מישהו פגע בנו, גם אם אדם עשה משהו כנגדנו, עדיין מוטלת עלינו החובה לשמור על כבוד זולתנו, ואדרבה:

הבה נפתח מבט רחב ונבין שהוא לא בא לפגוע סתם, משוהו מעיק עליו, משוהו מכאיב לו. הבה נשמור על כבוד הזולת, נעשה הכל להיטיב עמו, לעשות לו טוב על הלב. נכון שזה דורש ויתור, אולי לפעמים זה קשה. אבל זה הרבה יותר כדאי, הרבה יותר מועיל. 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך!'

הצצה למורד ההר...

במעלה הגבעה ברחוב מינץ בבני ברק, הנהיג את עדתו מורי ורבי כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה זי"ע. מחלון החדר בו קיבל קהל, היה ניתן להביט אל מורד הגבעה, ולראות למרחק רב יחסית.

בפיך כל העת?" בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם קרחים, בלי שום סממן יהודי על פניהם, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו.

אך לאחר שהזדהה האדמו"ר ביהדותו, ענה הנער: "אני ממלמל כל העת בפי את הפסוק הנצחי 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. את הפסוק הזה שיננה אמי השם יקום דמה באוזני בוקר וערב, עוד בהיותי נתון על ערש לידתי... זה הפסוק היחיד שאני יודע בעל פה, והוא מלווה אותי בכל הקשיים שאני חווה כעת במלחמה הנוראה הזאת".

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ', המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוכמת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין" [אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש].

כך גם שמעתי ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שכאשר למד גאון הדור רבי עקיבא איגר מסכת ביצה עם תלמידיו, פתח ואמר: "ביצה שנולדה ביום-טוב, בית שמאי אומרים שרצון השם יתברך תאכל, ובית הלל אומרים שרצון השם יתברך שלא תאכל".

האיזכור המכובד והעילאי הזה נתן לתלמידים גישה אחרת לתורה. זה החדיר בהם הערכה לתורה, וחרט בהם רישומים עמוקים.

"יהי כבוד תלמידיך חביב עליך"

אחד היסודות החיוניים והכרחיים ביותר במערכת החינוך, היא האהבה. האהבה היא עיקרית בחינוך, משום שהיא יוצרת קשר נפשי בין הרב לתלמיד, ומאפשרת גישה למחנך להשתמש עם כליו האישיים שניחן והמקצועיים שרכש בכדי לחנך.

שמעתי מראש ישיבה לצעירים חשובה בירושלים, כי בעת הקמת ישיבתו נכנס אל כ"ק האדמו"ר מסלונים שליט"א, וביקש לשמוע דברי הדרכה.

נענה האדמו"ר ואמר: "אבי מורי הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל היה רגיל לומר, כי מחנך או מגיד שיעור שנכנס לכיתתו למסור את שיעורו ביום הראשון, ונפגש זה עתה לראשונה עם תלמידיו, עוד לפני שפותח את פיו הוא חייב לשבת דקה תמימה, להביט בדומיה ובעינים אבהיות ורחמניות על תלמידיו היקרים הישובים סביבו, ולהשתדל למלא את חלל ליבו באהבה אמיתית כלפיהם. כירק כאשר יאהב אותם תהיה לו השפעה אמיתית עליהם, כי האהבה לתלמידים היא קריטית והכרחית לכל מערכת היחסים בין הרב לתלמיד".

מי שהוכיח נקודה זו במציאות, היה המשגיח ממיר, מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל, אשר כידוע השפעתו העזה על תלמידיו חרגה בהרבה מהמסגרת המצויה. היו מתלמידי מיר שאהבו להתבטא כי נולדו מחדש במיר, וזאת לאחר שזכו לחסות בצילו של המשגיח ולהישפע מרוחו.

היכן היה טמון סוד ההצלחה הגדולה של רבי ירוחם בהשפעתו המרובה על נפש תלמידיו? בין היתר בנקודת האהבה הגדולה שהעניק לכל תלמיד ותלמיד!

על התלמידים, אבל באמת במעשיהם הם יוצרים עולמות ממש. כל תלמיד שידגל וילך בדרך הטובה שהתוו עבורו נזקף לזכותו של המחנך וההורה, והרי זו תוצאה ברורה של השקעתם וטיפוחם. אם הצליחו בחינוכו, ההצלחה מתקיימת, נשאת ומשפיעה לדורי דורות, וכן להיפך, עיוות או קלקול בחינוכו מהווה עיוות לדורי דורות. אין ספור פעמים שמעתי את אבא שליט"א מזרו ושב ומזרו הורים ומחנכים, על חובתם הגדולה לנטוע שאיפות בתלמידים; זה בדיוק הזמן לעורר בהם אהבת תורה, ערך לתורה, לשנן באוזניהם את יסודות האמונה, ובעיקר לקבע בהכרתם את המושג הנעלה כי 'שולחנך גדול משולחנם'. דהיינו, שאין חשיבות ואין שמחה כשמחת התורה, וכי כל שאר ענייני העולם מתגמדים לעומת התורה הקדושה.

גם אם בשעת מעשה אין הדבר ניכר כל כך, כמו שנראים בעינינו הכוכבים, אולם ברבות הימים הדברים שמוחדרים באדם בצעירותו צפים ועולים בבהירות ובחדות יותר, ומשפיעים על כל ה'הלוך ילך' שלו למשך שנים רבות.

ישנם הרבה דרכים כיצד יכול המלמד לגרום לאווירה כזאת להציף את הכיתה; לדוגמא, אבי מורי שליט"א מזכיר תמיד לשבח את אחד המלמדים החשובים בתלמוד תורה, שבכל הזדמנות היה אומר לתלמידים בכיתתו: "בלי נדר כשאפרוש לפנסיה אשוב מיד לכולל!... כרגע התפקיד שהוטל עלי משמים הוא לחנך את ילדי ישראל, אך בהזדמנות הראשונה שאוכל אזדרז לשוב ולהתרפק על הגמרא האהובה עלי... זו שאיפתי ורצוני!".

אצל אותו המלמד לא היו הדברים בבחינת 'מן השפה ולחוץ', אלא הוא באמת אהב ללמוד, ולכן דבריו עשו רושם עז על התלמידים. אבא שליט"א טען כי בכל מגע איתם הורגשה אהבת תורה מיוחדת, וזה משום שנשמו בכיתה כל העת אווירה של תורה וערך לתורה, ושהכל סובב סביב התורה.

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, היה רגיל ללמוד עם בניו בילדותם בקביעות יום-יומית, ועם חלקם אף סיים את כל הש"ס קודם שהגיעו לגיל המצוות. פעם נשאל רבי חיים - מה היה הענין בזה? וכי ילדים צעירים מסוגלים לקלוט ולהבין סוגיות עמוקות בעירובין ובנדה?

רבי חיים השיב במילים ספורות ומדודות כדרכו: "היה לי ענין להראות להם כי לגמור ש"ס זה לא סוף העולם, וזה עצמו ידרבן אותם ויתן להם שאיפות הלאה, ללמוד ולסיים".

אם אין גדיים אין תיישים, ואם אין תיישים אין גדיים. בשביל שצאצאנו יגדלו ברוח נכונה, צריך להחדיר בנשמתם הזכה כבר מקטנות את כל היסודות החשובים לנו. להשריש בליבם את מעלת התורה, את התשוקה להתגדל בה ולהשתלם במכמניה, גם כשהם זאטוטים קטנים ביותר.

כ"ק אדמו"ר מקאליב צוק"ל סיפר, כי בשנות המלחמה כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל

לו דרך יחודית ונעימה להעיר אותו; הוא דגדג באוזנו של הבחור עם ציציות טליתו עד שהלה פקח את עיניו והתרומם.

רבי מתתיהו סלומון תמיד מוסיף בהתפעלות: "כל כך הרבה ניית היה ללמוד רק מלהביט על רבי אליהו בעת שמילא את תפקידו".

עד שחזר לבית המדרש, הציבור כבר אחז ב"ויברך דוד". אז היה רבי אליהו נעמד בפתח הכניסה היחיד שהיה להיכל, ולמרות שרבי אליהו מעולם לא אמר מילה למאחרים, כל בחור ידע כי אם הוא יתעכב הוא יבחין בו מיד.

בחור אחד החליט להתחכם. במקום להיכנס דרך הכניסה לבית המדרש, הוא טיפס על החלון אל תוך אחד החדרים שמאחורי בית המדרש, ומשם השתחל אל תוך ההיכל. רבי אליהו עמד בפתח ובחושיו המחודדים קלט מיד כל מי שנכנס וגם את מי שלא נכנס, וכשהגיעו ל"אשרי" ו"ובא לציון", הסתובב רבי אליהו בבית המדרש והבחין באותו בחור.

בסיום התפילה ניגש אליו רבי אליהו ושאלו: "מתי הגעת לתפילה?". "לפני אשרי" - ענה הבחור, באופן שישתמע שהיה בתפילה לפני "אשרי" הראשון, כשבמציאות הוא נכנס קרוב יותר ל"אשרי" השני. רבי אליהו התרגז. "מאיפה נכנסת?", תבע. "עמדתי בפתח ולא נכנסת דרך הדלת!". הבחור הבין שנתפס, והודה בבושת פנים במעשיו.

רבי אליהו היה נסער, פניו האדימו וכל גופו רעד. התלמיד דאג לבריאותו, וחשש שיקבל התקף לב חלילה.

"טיפסת דרך חלון?!", קרא רבי אליהו בתדהמה, "הלוא זוהי רמאות! אתה עלול לצמוח אדם ערמומי!".

"דע לך", הוסיף רבי אליהו, "כי אם הייתי יודע שאתה יודע עד כמה אני אוהב אותך, הייתי סוטר לך כאן ועכשיו!".

"כששמעתי זאת", אמר לימים המשגיח רבי מתתיהו, "הרגשתי כי המשגיח העניק כאן בדבריו יהלום יקר לאנשי חינוך: אתה לא יכול לסטור לילד עד שתדע בוודאות שהוא יודע ומרגיש עד כמה אתה אוהב אותו!".

סטירה או תוכחה אינם משיגים מאומה, אלא אם כן הילד בטוח באהבתו של המחנך כלפיו, רק אז הוא מסוגל לראות בהם אקט של אהבה.

אך רבי אליהו הבהיר בזה עוד נקודה לא פחות חשובה; לא די לאהוב את הילד שעליו אנחנו מנסים להשפיע, אלא אנו חייבים גם להיות בטוחים כי אם הם אוהבים באמת את ילדם ועושים הכל למענו, אזי גם הילד מרגיש אוטומטית באהבה הזאת, ומכיר בכך שכל מה שהם עושים כעת נובע רק מאהבתם אליו.

אך טעות היא בידם, רבי אליהו חנך אחרת. הוא ידע כי למרות אהבתו הכנה לבחור, עדיין הבחור עצמו עלול שלא לחוש באהבתו הרבה כלפיו, ולכן לא יקבל את הסטירה בהבנה, ולא יחוש כי מתכוונים כאן אך ורק לטובתו.

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

מורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', רגיל לספר כי בבוקר אחד קם רבי ירוחם מלא צער, מתמוגג בבכי. בני המשפחה נבהלו ושאלוהו אם קרה משהו? ורבי ירוחם השיב לפי תומו:

"נפשי עגומה עלי כבר מאתמול, כי תמיד חשתי שכל התלמידים שלי הם כמו ילדי ממש, כך היתה ההרגשה שלי מימים ימימה. אך בשבוע האחרון בני רבי משה לייב חלה, וחשתי בצער ובכאבו יותר מכאשר תלמידים אחרים חלו... וכשחישבתי עם עצמי אמש חשבון הנפש, נוכחתי שאכן טעיתי, והאהבה שלי בין ילדי ותלמידי אינה שווה... בכל זאת יש הבדל, את הבן אני חש קצת יותר"...

עם כזו אהבה מופלגת ומופגנת כלפי תלמידיו, הצליח רבי ירוחם להשפיע השפעה כה עמוקה ועזה, אשר רישומה ניכר על תלמידיו ותלמידי תלמידיו עד עצם היום הזה.

שמעתי פעם מפי הרב החסיד רבי אביש אייזן שליט"א משכונת 'גבעת שאול' בירושלים, כי בהיותו תלמיד בתלמוד תורה 'עץ חיים', זכה לנסוע כמה פעמים בנסיעה מאורגנת מטעם הת"ת אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל, שבחן אותם וברכם.

באותם ביקורים זכה לשמוע כיצד ה'חזון איש' אומר למלמד בערך בלשון זו: "מלמד צריך לדעת כי אם הוא יעניק בבוקר חיוך רחב לכל תלמיד ותלמיד בבואו לחיידר, התלמיד מצידו יחזיר לו שני חיוכים, וכך כל יומו יתנהל אחרת".

ה'חזון איש' כיוון את המחנך, כי כל מערכת היחסים בין הרב לתלמידו, רמת השפעתו וחבורו עם נפש התלמיד תלויה במאור פניו, בסבלנותו ובגילוויי האהבה והחיבה שיגלה כלפי התלמיד. רק כך יצליח לפתוח את ליבו ולהשפיע עליו במידה גדושה.

תוכחה באהבה בלתי מוסתרת

בוודאי ובוודאי שלא שייך להוכיח תלמיד, רק אם קיימת אהבה אמיתית וכנה בליבו של המחנך כלפיו, ולא די שתהיה האהבה מוסתרת בלב, אלא מוכרח התלמיד לחוש זאת בשעת העונש, כדי שיהיה מוכן לקבל את התוכחה, ולא תתפתח בו מרדנות, שנאה ואיבה.

בהקשר לזה, ראיתי סיפור מופלא שסיפר הגאון הצדיק רבי מתתיהו סלומון שליט"א, משגיח ישיבת לייקווד, שהודפס בספר חינוכי בארצות-הברית; הסיפור אירע בשנות בחרותו לפני עשרות שנים, בעת שלמד בישיבת 'כפר חסידים' ברכסים, ונותר חקוק בליבו עד היום:

באותה תקופה, השתכנה ישיבת 'כפר חסידים' במבנה עץ פשוט. בית המדרש עצמו הכיל בין שישים לשבעים מושבים. מאחורי בית המדרש היו שני חדרים: אוצר הספרים וחדר וועדים. השיעורים והתפילות התקיימו בבית המדרש, שאליו היתה רק כניסה בודדת.

מעט לעת היה המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בעל ה'לב אליהו', מעורר ומחזק את הבחורים להגיע בזמן לשחרית. כשהגיעו המתפללים לפסוקי דזמרא, היה רבי אליהו אומר "אשרי" בקול רם, ולמרות היותו די מבוגר, למעלה מגיל הגבורות, עבר מחדר לחדר והעיר את הבחורים הישנים. כשמצא בחור ישן במיטתו, היתה

האם מותר לסרק שטריימל בשבת כאשר הוא עשוי מזנב מקורי, ויתכן שיתלש ממנו שיער ע"י הסרוק?

זווית
הלכתית
ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

והאם יש איסור לתלוש סיבים ממעיל פרווה מעור בעלי חיים?
ומה נעשה בכנף עוף מבושל שבקצהו
מחוברות כמה נוצות, האם תלישתן אסורה מן התורה?

האם תולש מבע"ח חייב משום גוזז

על כך נלמד בסוגייתנו: האם תולש נחשב "גוזז" ואסור מן התורה בשבת, וכן בבהמת קרבן שנאסרה בגזיזה - האם גם תלישה אסורה, או שמא תלישה אינה נחשבת בכלל מלאכת "גוזז" ואין בה מלאכה מן התורה?
ונתבאר בגמרא שיש חילוק בין בהמה לעוף, שגם למאן דאומר שתולש אינו נחשב גוזז בבהמה, אבל בעוף - אם תולש את הנוצה גדולה מכנף העוף חייב, שכן דרכו בתלישה.

תלישה ממתה

נחלקו הפוסקים האם תולש מבהמה מתה חייב או לא, דיתכן שמא שאמרו בגמרא שתולש מבהמה אינו נחשב גוזז, זה רק כשהיא חיה שאין דרך לתלוש, אבל כשהיא מתה ולובש עור פרווה - אסור לתלוש מן התורה, או שאין חילוק בין חיה למתה, ובבהמה פטור בין מחיים בין לאחר מיתה, ובעוף חייב בין מחיים ובין לאחר מיתה?

ונבאר את הדעות בקיצור נמרץ ומה שמוכח בדברי הראשונים: הט"ז (סי' של"ו סק"י) כתב שיש לזהר במלבוש שנעשה מעור בהמה, שלא יתלוש שיער ממנה שאסור מן התורה, והביא לזה מקור מירושלמי בשבת שהתולש מבהמה מתה חייב - שתלישתה זו היא גיזתה.

המג"א (סי' ש"מ סק"ג) כתב שתולש כנף מעוף - חייב, אבל אם תולש מבהמה פטור, ופי' הפמ"ג כוונתו, שבין אם חיה בין אם מתה פטור, וה'באר היטב' הביא שהיד אהרן השיג על הט"ז איך פסק כהירושלמי נגד המבואר בגמרא בסוגייתנו, שתולש בבהמה אינו חייב ורק בעוף חייב.

אך ביאור שיטת הט"ז כדכתב המהרי"ט אלגאזי, שסובר דדווקא כאשר הבהמה חיה אין דרך לתלוש כיון שכואב לה, אבל כשמתה חייב משום גוזז.

ברמב"ן בסוגייתנו משמע שדווקא בעוף חייב משום תולש,

והביא את הירושלמי בנוסח 'התולש מן המתה חייב' ולא כתוב "הבהמה", ופי' שהירושלמי מדבר רק על עוף, וכן מראה בחי' הר"ן בשבת (דף עד:): ביותר מפורש כן במאירי, שם שכתב דאין חילוק בין מחיים ולאחר מיתה ע"ש.

להלכה

המשנ"ב סי' ש"מ סק"ה פסק כהט"ז שתולש בבהמה מתה חייב, וכתב בשעה"צ שגם דעת המג"א כן, ומה שפטר בתולש מבהמה - זהו כשהיא חיה ודלא כפמ"ג, והאריך בבה"ל להוכיח כהט"ז. לפי"ז יש איסור תורה לתלוש שיער מפרווה או משטריימל כשמחובר באופן טבעי (ויש לבדוק בין סוגי השטריימלך).

תלישת נוצה מעוף מבושל

לפי"ז יש שדנו, דהתולש נוצה שבקצה הכנף של העוף כשהוא מבושל - יהיה אסור מן התורה משום גוזז, שהרי בעוף לכל הדעות תולש חייב, אך כתבו הרבה פוסקים שבמבושל נהפך להיות כמו אוכל ואין בו איסורי גוזז.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

דאורייתא ובין מצוות דרבנן. פוסק שם המשנה ברורה, שהגם דכל "היכא שמוכח לפי העניין, שעשייתו הוא כדי לצאת, אף על פי שלא כיוון בפרוש יצא", כי מוכח מעשייתו שלכן עושה זאת משום המצוה; מכל מקום כל זה רק "לענין בדיעבד, אבל לכתחילה ודאי צריך לזהר לכוון קדם כל מצווה, לצאת ידי חובת המצווה" עד כאן לשון קדשו. ועל כך היה מעורר ומזהיר, שלא לשכח לחשוב בכל דבר שעושה לשם מצוה.

על דרך שכתב הרב הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זצוק"ל, זכותו יגן עלינו ב"צעטיל קטן" (ס"ק ד): "בכל הדברים שבעולם, הן בתורה, הן בתפילה, הן במצוות מעשיות, ירגיל את עצמו, לומר בזה הלשון: 'הריני עושה זאת, לשם ייחוד קוב"ה ושכינתיה, לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו'. וירגיל את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב, ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו" עד כאן לשון קדשו.

(מתוך ספר טיב המעשיות, חומש ויקרא)

הכביש בלב מלא שמחה וגילה, על המצוות הגדולות שהזדמנו לידם.

שנים רבות לאחר מכן, הילד גדל ונעשה לאיש, והעיד בפני, שאותה 'חציית כביש' פשוטה, שהעבירו אבי בדחילו ורחימו, חדרה עמוק ללבו ולנפשו, ואינה נשכחת ממנו לעולם! הוא למד ממנו אז פרק שלם בדרכי חיים של איש ישראל, לחשוב ולחשב תמיד, כיצד ובמה צריך ויכול הוא לעשות רצון קונו, איזה דין או הלכה שבתורה ה' יכול הוא לקיים בתנועה פלונית, או בפעולה אלמונית, לקדש שם שמים, ולעשות נחת רוח ליוצרנו בכל עת וזמן!

והדברים נוקבים ויורדים כל חדרי לב מבין ומבקש. דרכו היתה תמיד לעורר לילדים או לבחורים צעירים, שלא לשכוח לחשוב בכל מצוה שעושים או בלימוד שלומדים, שמתכוונים לעשות בזה רצון ה'. הוא הראה לפניהם תמיד פסק הלכה מפורש שנפסק במשנה ברורה (סימן ס' ס"ק י'), בהא דקיימא לן הלכתא שם שמצוות צריכות כונה, בין מצוות

המשך מעמוד 7 | כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א

בשבת?! בשום פנים ואופן לא!", סירב הרה"ק נחרצות. המפקד הבהיר לו כי אם לא יחתום הוא עלול לשבת עוד כמה וכמה ימים עד שיגיע עת לחנינה, ולכן הוא מציע לו להתחכם ולחתום תיכף ומיד. אך האדמו"ר מזוועהיל סירב בתקיפות. האסיר השני, יהודי, בראותו את עוז רוחו של האדמו"ר, הצהיר גם הוא שלא יחתום ולא אכפת לו להישאר בכלא.

אלא שכאן אירע דבר פלא. האדמו"ר מזוועהיל, בראותו כי הלה מסרב לחתום, ביקש את גיליון השחרור שלו וחתם במקומו והאיש השתחרר תיכף ומיד, בעוד הוא - כ"ק האדמו"ר מזוועהיל עצמו - נשאר בכלא עד לאחר שבת. כשיצא משם לחופשי שאלוהו היהודים שם, "ממה נפשך, אם כן חתמת לבסוף בשביל אותן אסיר, מאי חזית דדמו סמוק טפי?"

נענה הרבי והסביר במתק לשונו: "אני אמדתי את כוחותיי, וידעתי שיש לי יכולת לשבת בבית הסוהר עוד כמה ימים ולא יקרה לי מאומה. האסיר השני לעומת זאת, הוא אדם חלש וחולני, ועבורו הייתה זו שאלה של פיקוח נפש לשבת בכלא עוד כמה ימים, ופיקוח נפש דוחה שבת ולכן חתמתי עבורו".

[הרב יאיר וינשטוק שליט"א מתוך עלון 'אהל מועד' - לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב, אדר תשע"ט]

הניסיונות שלנו הם לקדש את יום השבת ולכבדו ולטהרו ולעסוק בתורה. גם אנחנו צריכים לעמוד בניסיונות לכבוד שבת. מה הניסיונות שלנו? שזה בא בקשיים, לעסוק בשבת בתורה, ולהתפלל כדבעי ככוונה הראויה ולנצל את השבת להתעלות רוחנית. צריך לדעת ששבת, זה זמן של להתענג בתענוגים רוחניים. אמת הדבר, יש גישמאקע סעודליה, לאכול בשבת לחם חמודות, צריך לכבד את השבת במאכל ובמשתה, אבל יש דברים שהם למעלה בזה, לא זה העיקר, אלא המסירות נפש על השבת, ומהי המסירות נפש? לקדשו ולכבדו ולענגו באמת בתורה ותפילה כדבעי. העיקר בשבת זה ההיטהרות וההתעלות במסירות נפש. כמו שאותו אסיר מסר את נפשו על קדושת השבת - נמסור אנחנו משהו לכבוד השבת.

השי"ת ישפיע עלינו השפעות טובות בזכות השבת.

וכעין מעשה זה היה עם הרה"ק האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל זצוק"ל, אשר היה נתון בבית האסורים ברוסיה תקופה ארוכה, ומיותר לציין אלו תנאים איזמים שוררים בבתי הכלא ברוסיה. והנה כאשר הגיע יום השחרור מן הכלא, היה זה בדיוק ביום השבת. בקשו ממנו לחתום על גיליון השחרור. "לחתום

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע אין מברכים 'שהחיינו' על מצוות ספירת העומר?

הלכה במעגל השנה

הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג שליט"א
נלקט ממשנ"ב מהדורת דרשו

ובמה התייחדה ספירת העומר, שיש ענין לכל אחד לספור בעצמו?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולהלכה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

היא זכר למקדש], אלא הכוונה שחכמים תיקנו מצוה חדשה לספור את העומר זכר למקדש, ועל מצוה כזאת אין לברך שהחיינו, מכיון שהיא זכר לחורבן בית המקדש. ובכף החיים (סימן תפט ס"ק ג) הביא עוד מדברי ה'בעל המאור' (בר"ן שם) שכתב שמצוה שהיא רק לזכר, לא מברכים עליה 'שהחיינו' ועוד הביא מדברי הלבוש, שספירת העומר היא צורך יום טוב וסמכין על זמן דרגל, והביא שיש עוד טעמים באחרונים לענין זה.

במה התייחדה ספירת העומר, שיש ענין לכל אחד לספור בעצמו? כתב השו"ע (סימן תפט סעיף א) שמצוה על כל אחד לספור ספירת העומר בעצמו. וכתב המשנ"ב (ס"ק ה) שזה גילתה לנו התורה "וספרתם לכם" שלא יצא כל שלא ספר בעצמו, ולכך לא יוצא בשומע כעונה כבשאר המצוות, והביא שיש חולקים.

ובביאור הדעה שאין יוצא בספירת העומר מדין 'שומע כעונה', ביאר הגר"ח"פ שיינברג (משמרת חיים ח"ג עניני ספירת העומר אות ד) שמצוות ספירת העומר אינה דיבור בלבד, אלא עניינה כמו שכתב בספר החינוך (מצוה שו) להראות שאנחנו נכספים ומצפים לקבלת התורה, ושומע הרי הוא כעונה אבל אינו כסופר, שרק כשסופר האדם בעצמו, מראה הוא בכך כיסופים וציפיה לקבלת התורה.

האם שייך לעבור כל יום ב'בל תוסיף' כשסופר ספירת העומר? יש הנוהגים לומר בכל יום לפני ספירת העומר 'לשם יחוד' ובו נאמר 'לקיים מצוות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה', ויש לדון, שהרי לדעת רוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא רק זכר למקדש, ואינה מן התורה וכמו שהביא בביה"ל (סימן תפט סעיף א ד"ה לספור) שכן הכרעת הטור והשו"ע ועוד פוסקים, ואם כן, הרי באמירה זו יש משום 'בל תוסיף' שהרי אינה מן התורה בזמנינו?

אכן, דעת הגר"ש"ז אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"א ס"ב) שאין בזה חשש משום 'בל תוסיף', אפילו שלרוב הפוסקים ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן, כיון שיש לפרש שמה שאומרים 'מצוות עשה' היינו מצוות עשה מדרבנן, ומה שאומרים 'כמו שכתוב בתורה' היינו שרבנן תיקנו מצוה זו כעין מה שכתוב בתורה [ושם בדבר הלכה הוסיף 'ופשיטא שאין צריכים לכוון בשעת קיום המצוה אם הוא חייב מדאורייתא או מדרבנן']. מאידך, בשו"ת 'אור לציון' (ח"ג פט"ז תשובה ב) כתב שראוי יותר שלא לומר נוסח זה, אלא לומר 'לקיים מצוות ספירת העומר', ומ"מ הרוצה לומר את הנוסח 'לקיים מצוות עשה וכו' כמו שכתוב בתורה וכו' ראוי לעשות כן, כיון שדעת הרמב"ם שגם בזמן הזה ספירת העומר היא מן התורה.

מדוע אין מברכים 'שהחיינו' על מצוות ספירת העומר?

מצוות ספירת העומר בזמן הזה, נחלקו הראשונים האם היא מדאורייתא או מדרבנן, והביא בביה"ל (סימן תפט ד"ה לספור) שדעת הטור והשו"ע ועוד פוסקים שהיא מדרבנן בזמן הזה, זכר למקדש שהקריבו את העומר [וראה שהביא הרבה מהראשונים שהיא מדאורייתא, ולכך זהירים שלא לספור עד צאת הכוכבים].

ומטעם זה שמצוה זו היא זכר למקדש, כתבו הר"ן (סוף מסכת פסחים) והרשב"א (תשובה סימן קכו), שלכך אין אומרים בה זמן, משום שאין ברכת 'שהחיינו' אלא במצוה שיש בה שמחה, ובספירת העומר יש לנו צער על ביטול הקרבנות, ובביאור דבריהם כתב הגר"י"ז סאלוויצ'יק (חידושי הגר"י"ז מנחות סו, א ד"ה בגמרא) שמה שאמרו בגמרא שספירת העומר בזמן הזה היא 'זכר למקדש', אין הכוונה שזכר למצוות ספירת העומר שהיתה בזמן שהקריבו את העומר, תיקנו רבנן לספור אף בזמן הזה [אבל לא שעצם המצוה

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו לו:
bdirshu@neto.net.il

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

שעלה לרגע על פניו של האיש, כבן שבעים פלוס, רוסי המנקה מדי בוקר את רחובותיה של רמת אלחנן. הרגשתי שאני חייב לרדת מהבית ולשאול את הילד על דבר 'העסקים' שיש לו עם המנקה ההוא. "מה אמרת לו?" - שאלתי את הילד.

והילד השיב בפשטות אופיינית: "אמרתי לו תודה" - - - והוסיף: "אבא ואמא למדו אותי שכשמישהו עושה לך טובה, צריך לומר לו תודה, הסתכלתי מהבית שלי וראיתי איך הפועל הזה מנקה לנו את הפארק ואת הרחובות וראיתי צורך לומר לו תודה" - - -

ויש לנו להוסיף מילה אחת: מי שמכיר את הורי הילד, ויודע את יופי מדותיהם, אינו צריך להתפעל כל-כך שאלו הם הילדים היוצאים מהם; זה דוקא מאד מתאים - - - לזאת יקרא חינוך!

(מתוך הגדה של פסח - חשוקי חמד)

אורנשטיין זולגות דמעות, מהתרגשות והתפעלות על טוהר מידותיו של רבו, ועומק הכרת הטוב שהיתה בו, עד כדי כך שהדבר הראשון שעשה לאחר שהגיע ארצה, לאחר תקופה כה ארוכה של יסורים ותלאות, היה לשגר מכתב תודה למי שבסך הכל שלח לו מצרכי מזון לפני כמה שנים...

כותב לי תלמיד חכם אחד: אני מרגיש את עצמי מחויב לשתף את הציבור בדבר שראיתי אצל אחד מילדי השכנים שלנו בבנין, עשה עלי רושם בל-ימחה, ולימד אותי על טיבה ואיכותה של המשפחה בה גדל ילד זה.

באחד הבקרים השקפתי מחלון ביתי לעבר 'פארק ברוקלין', הפארק של רמת אלחנן, והבחנתי בילד כבן אחת עשרה המתקרב אל מנקה-הרחובות שישב על הספסל בפארק, ולצידו עגלת-נקיון.

הילד ניגש אל האיש אמר לו מילה או שתיים, וחזר הביתה. גם מחלון הבית שבו השקפתי, אפשר היה לראות את החינוך

המשך מעמוד 10 | הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל

אחד מהמשפחה הנציח את ערימת ההזמנות למשמרת, וכמה מההזמנות העמוסות כבר בחידושי תורה, לזכות חתן וכלה - פלוני ופלונית, הזוג שמזמן שכח מה'הזמנה' - יש להם כבר כמה ילדים, ועדיין חקוקים על הזמנתם חידושי תורה עמוקים, שיודפסו בעזה"י באחד הכרכים הבאים של ספר "שלמי תודה". (מתוך הספר 'ללא שם' על הגאון בעל ה"שלמי תודה" רבי בן ציון פלמן זצ"ל)

לי אפשרות, לכן, אני כותב את חידושי התורה על ההזמנות - לזכות החתן והכלה - שהזמנתם שימשה לדברי תורה, וזה גם יהיה להם לברכת מזל טוב"... אותו תלמיד חכם שמר את הדבר בליבו. בני המשפחה שמעו על הרעיון, כאשר הנ"ל נכנס וסיפר באקראי מה הרב אמר לו. או אז באה לפתרונה חידת ערימת ההזמנות...

המשך מעמוד 24 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

השיב לו הרבי: 'תבדוק נא עד קצה האופק, עד קצה הרחוב למטה, תראה אם עדיין רואים את דמותו. אולי ייסוב לאחור, אולי יראה שהחלון נפתח לפתע, ויבין שהעיק עלי בניחווחותיו... אסבול את הריח הנורא עוד כמה דקות, כדי למנוע כל סרך פגיעה באותו יהודי אם יסתובב לאחור...'

עוד כמה דקות חלפו, ודמותו של אותו יהודי נעלמה. רק אז נפתח החלון למלוא אורכו ורוחבו, והרבי הצליח לנשום לרווחה - תרתי משמע...

את הסיפור שמענו מפי הגבאי, וללמדנו בא: הערך העליון של כבוד הזולת עשוי להיות כרוך באי נעימות, ועדיין - כדאי הרבה יותר להקפיד על כבוד הזולת, כדאי הרבה יותר להשקיע מחשבה למנוע כל פגיעה בו!

עובדה זו, עמדה לצדו ברגע חשוב ומכריע: היה זה כשנכנס אליו יהודי, שבגדיו הדיפו ריח לא נעים במיוחד... בכל זאת, הרבי ישב עמו בסבלנות רבה, שוחח אתו בנעימות, ולא ביקש אפילו לפתוח את החלון. זמן ממושך ישב הרבי בחדר שהופך מצחין מרגע לרגע, אך לא הגיב דבר...

כשיצא אותו יהודי מחדר הרבי, הבחין הגבאי בריח הלא נעים בחלל, ורגע לפני שפתח את החלון לאוורר את המקום, בירר הרבי אם האורח עזב כבר. כשהגבאי השיב שהאורח יצא מן החדר אך הוא עדיין בבית, חיך הרבי ואמר: 'אין בכך די, הבה נמתין עוד קצת' - ונותר סובל את הצחנה עוד דקה או שתיים...

עתה בישר הגבאי כי האורח עזב כבר את הבית. שוב אמר הרבי: 'אין בכך די, הוא עדיין עלול לבדוק... נמתין עוד קצת...' - והמשיך לנשום את הריח הלא נעים, למרות שהדבר העיקר עליו במאוד... ושוב שאל הגבאי: 'הוא כבר ממש הרחיק מכאן, אפשר כבר לפתוח את החלון?'

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

ממילא כל אחד שהיה נראה אולי כמו משיח - נתפסו ברשתו, ונסחפו אחריו.
ומה אתנו?
יבואו ויגידו לנו, "מלך המשיח הגיע!". יש חשש שאנחנו נגיד: "יופי, טוב מאד באמת, אבל לא עכשיו. אני בדיוק בשלבי סיום של איזו עסקה גדולה, עם רווחים ממש רציניים. לא כל כך מתאים לי עכשיו משיח, אולי עדיף קצת יותר מאוחר..." אללי לנו.
"אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה, אחכה לו בכל יום שיבוא".
(לקט מתוך הגדה של פסח 'יחי ראובן')

שניהם ומצפים לבנם בכליון עינים. פתאום שומעים מרחוק אוטובוס מתקרב. או, יענקלה מגיע! יוצאים למרפסת, ורואים שלא, יענקלה לא הגיע. אחר כך שומעים רעש של טרקטור, זה לא נשמע כמו רכב הסעות של ילדים, ובכל זאת ממהרים לחלון לראות. לא, זה לא הוא, יענקלה לא הגיע. יושבים ומחכים, מתפללים ומייחלים. מסתובבים בחדר הלון וחוזר, לא יכולים לעשות שום דבר. מתי הוא כבר יבוא?? מישהו סוגר מגרה בחדר אחר. נדמה להם שדופקים על הדלת. פותחים, ואין אף אחד. אם אחר כך אחד מילדי השכנים באמת דופק על הדלת, רצים כולם. או, הנה הוא בא!
כך היה בדורות הקודמים. חיכו וייחלו בכליון עיניים למשיח.

המשך מעמוד 21 | הרב ש. פולק

כל המנגינה... הגעתי מזוית אחרת לגמרי!!! תקשיב בחור יקר: הקב"ה צריך אותך!!! אתה כעת נמצא באי שעדיין הקב"ה לא נהיה מלך בו!!! ובהתגברות שלך אתה יכול לתת לקב"ה כתר מלוכה ולהמליך אותו פה!!! ולא יאומן כי יסופר!!! בחור שנמצא כעת בשפל המדרגה מתחבר עם כל הלב למסר המרומם הזה וזה נותן לו כח להתגבר!!! בחתחיים לא חלמתי שזה יכול לעבוד!!!! בשכל הישר שלי הבנתי שכשיש לך עסק עם בחור ששרוי בשאול תחתית... הרי הדבר האחרון שמעניין אותו כעת זה הרבש"ע... הוא עכשיו עסוק רק במילוי הסיפוקים והיצירים... ואם אני רוצה לעצור אותו אני חייב לספק לו פיתוי אחר במקום... ומה התברר?? שלא!!!
הבחור הזה... כמה שהוא נמצא כעת בשאול תחתית... סוף סוף הוא בן אדם!!! ולבן אדם יש טבע לתת!!! גבר צריך להיות אבא!!! וברגע שרק חיברתי אותו למקום של נתינה... ברגע שרק נתתי לו להבין שיש רבש"ע שצריך את ההתגברות שלו... ברגע שהוא רק הבין שהוא יכול לתת משהו לרבש"ע... הוא בבת אחת התחבר למקום הכי טהור... הוא פתאום התחיל לבכות בטלפון... בכי טהור של אברהם אבינו... בכי של נתינה... אני רוצה לתת לקב"ה... ואני אתן לו כתר מלוכה...
פתאום קלטתי שהדור שלנו חלש... למה?? כי אנחנו כמו ידני מחלישים אותו!!! אנחנו לא מאפשרים לעצמנו לצאת מהתינוקות... אומרים לדור שלנו כל הזמן תמשיך להיות ילד קטן... תמשיך להיות בתוך בועה ולחשוב רק על עצמך... תמשיך לחפש בכל מצוה ובכל דבר ערכי מה אתה מרויח מזה... איזה הבטחות ואיזה ישועות או הגרלות... מה הפלא שאנחנו חלשים... מה הפלא שכ"כ קשה לנו להתמודד ולהתגבר...
(קטעים נבחרים מתוך אז נדברו - קדושים)

עזריאל... כל הנושא שלו היה אברהם אבינו!!! הוא כל הזמן דבק בתורת האבות!!! תתחיל להיות אבא!!! תפסיק להיות בן!!! בן כל הזמן עסוק בלקבל!!! כשהוא נהיה אבא... הוא מגלה את העולם הקסום של הנתינה!! וזה אברהם אבינו...
כשמבינים את הגישה החדשה הזו... כל הראש מתהפך במאה שמונים מעלות!!! עד היום ידעתי הייתי בתוך בועה... כמו אפרוח בתוך ביצה... רק אני קיים... כל הזמן אני מסתכל ימינה ושמאלה לבדוק שיש לי הכל... וברגע שחסר משהו אוי אוי... מיד אני מתחיל לבכות ולהתפלל וב"ה גם מקבל מה שאני רוצה... איזה יופי... אבל פתאום גדלתי בשנה... והבנתי שיש עוד משהו... הרבה הרבה יותר גדול... אני יכול לתת לקב"ה... מה לתת לו?? לעשות אותו מלך!!! איך?? בזה שאני מקבל אותו!!! איפה?? איפה שיש הסתרת פנים... שם כביכול הקב"ה עדיין לא נמצא... ולמה הוא לא נמצא?? כדי לאפשר לי ולזכות אותי להמליך אותו שם!!! ויגידו באיים צדקן - ויתנו לך כתר מלוכה!!!
ואני מוכרח לומר שההפתעה הכי גדולה חיכתה לי דווקא בקרב הצעירים שמתמודדים עם הניסיונות הכי שפלים... ויוצא לי מידי פעם לנהל שיחות עם בחור שהוא מתחנן לפני שאני אעזור לו לא להיכשל בעבירות הכי חמורות... וכעת אני אמור לשכנע אותו!!! לתת לו כח!! אז פעם מה הייתי אומר לו?? כדאי לך... זה משתלם... כשאתה מתגבר זה עת רצון... אתה יכול להתפלל לקב"ה שיפנק אותך... והוא יתן לך כפלי כפלים... וחופץ מזה זה לא כדאי לך... זה הורס את החיים... ותכל'ס... כל השכנועים האלו הם בערבון מאוד מוגבל!!! (כי סו"ס יש פה מאבק יצרים!!! ואני כביכול מציג לפניו שיקול מסחרי של הפסד מול רווח... אם אתה תפסיד פה אתה תרויח משם... נו נו... לא תמיד המכרז הזה עובד...) אבל ברגע שקלטתי את המסר הזה... שיניתי את

סיכום שבועי ב'דף יומי' בהלכה'

- ◆ אילו חפצים אסור לטלטל ללא 'עירוב חצרות'?
- ◆ אילו חצרות יכולות לערב 'עירוב חצרות' זו עם זו?
- ◆ ההנהגה למעשה בנוגע לחישובי שטחים הלכתיים שאינם תואמים את החישוב המדויק

מפְלְלֵי 'עירוב חצרות'

מזה לזה אף דרך פתח או חלון שאינם במידה הנדרשת; וכך הדין גם בשתי חצרות הפתוחות למבוי, ועשו 'שיתוף מבואות' ביניהן.

• בית הפתוח לשתי חצרות, ועירב עירוב חצרות עם שתייהן, והחצרות לא עירבו זו עם זו - שני העירובים חלים על הבית, ומותר להעביר חפצים מהחצרות והבתים לבית זה, ולהיפך.

• שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה בגובה עשרה טפחים - אינן יכולות לערב עירוב חצרות זו עם זו. ואם המחיצה נפרצה בחלקה, ורוחב הפירצה הוא עשר אמות או פחות - יכולות לערב.

• שתי חצרות שיש ביניהן מחיצה - מותר להעביר חפצים מראש המחיצה לחצרות, ולהיפך, וכן להעביר דרכו חפצים מחצר לחצר. אולם, אסור להעביר חפצים ממנו לבתי שתי החצרות, ולהיפך.

• 'קרפף שלא הוקף לדירה' - יש אומרים שמותר לטלטל חפץ מביית מגורים לתוכו ולהיפך על ידי עירוב חצרות, או כאשר שניהם שייכים לאדם אחד; ויש אומרים, וכן פסק בשולחן ערוך.

• שתי חצרות שכל אחת מהן עשתה עירוב חצרות בפני עצמה, וכעת מעוניינים דיירי שתי החצרות לערבן יחד - דיירי כל אחת משתייהן נחשבים כאיש אחד, והרי זה כעירוב של חצר שיש בה שני דיירים; ולפיכך, יכול אחד מדיירי חצר א' להניח פת משלו בכמות של 'כגורגרת' באחד מבתי חצר ב'; ודיירי חצר ב' אינם צריכים להשתתף בפת.

• חכמינו ז"ל כללו כללים בנוגע למידות שטח הלכתיות, אשר אינם תואמים את החישוב המדויק. ובמידות הנוגעות לדינים דרבנן יש לנהוג בהתאם למידות אלו; ויתכן שאף במידות הנוגעות לדינים דאורייתא.

• חפץ 'ששבת בבית', דהיינו ששהה בבית בזמן כניסת השבת (ויש אומרים: אף לאחר כניסת השבת), והוצא לחצר שמותר להוציא אליה חפצים מבית זה - אסור להעבירו לחצר אחרת שאינה מעורבת ב'עירוב חצרות' עם חצר זו. ואם הוצא לחצר שאסור להוציא אליה חפצים מבית זה - נחלקו הפוסקים אם בחצר זו עצמה מותר לטלטלו למרחק של יותר מארבע אמות.

• חצרות, בין פרטיות ובין משותפות, גגות, בין פרטיים ובין משותפים, ורחובות המוקפים במחיצה, ולהיפך - באופן שדינם כרשות היחיד, מותר לטלטל חפצים מאלו לאלו אף ללא עירוב חצרות.

• דייר בחצר שמת, ובני ביתו התגוררו עמו וממשיכים להתגורר בדירתו - בין אם מת לפני כניסת השבת ובין אם מת לאחריה - אם השתתף בעירוב החצרות, השתתפותה של דירה זו בעירוב אינה בטלה. אולם, אם לא השתתף בעירוב, הרי זו דירה עם דיירים שלא השתתפו עבודה בעירוב, המבטלת את כל העירוב. ואם לא נותר איש בדירה, ויורשו לא עבר להתגורר בדירה - הרי זו דירה ללא דיירים, שאם לא השתתפו עבודה בעירוב אינה מבטלת את העירוב. ואף אם מת בשבת, חל העירוב לאחר מותו; ויש אומרים שבאופן זה, לדעת חלק מהראשונים העירוב אינו חל.

אילו חצרות יכולות לערב 'עירוב חצרות' זו עם זו?

• אין בתים או חצרות יכולים לעשות 'עירוב חצרות' אלו עם אלו, אלא כשיש ביניהן פתח הראוי לכניסה וליציאה, או חלון הראוי להעברת חפצים מזו לזו. אך אם שני הבתים פתוחים לחצר שעשו בה עירוב חצרות - רשאים לטלטל

גליון 359
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשי לשרית בשנת

סיפורי חז"ל

זה לא בן אדם, זה מלאך

לאנטונינוס קיסר הייתה מערה שדרכה היה הולך בסתר לרבי יהודה הנשיא ללמוד תורה. כשהיה הולך היו מתלווים אליו שני עבדים, וכדי שהדבר יישמר בסוד היה הורג אנטונינוס עבד אחד בפתח ביתו של רבי יהודה הנשיא, ועבד שני היה הורג בפתח ארמונו. תמיד ביקש אנטונינוס מרבי שלא יהיה נוכח אף אחד איתם כשהם לומדים תורה. יום אחד הגיע אנטונינוס אל ביתו של רבי וראה אותו לומד תורה עם רבי חנינא בר חמא. אמר לו אנטונינוס: "אמרתי לך שכשאני בא אליך שלא יהיה עוד אדם נוכח". אמר רבי: "אל תדאג, זה לא בן אדם, זה מלאך". אמר אנטונינוס: "אם זה מלאך, תגיד לו שילך ויקרא לעבד שלי שנידרם בפתח הבית". הלך רבי חנינא בר חמא לקרוא לעבד ומצא אותו מת, אמר רבי חנינא לעצמו: "אם ילך ויספר למלך שעבדו מת - זה לא יאה לבשר למלך בשורות רעות, אם לא אומר לו כלום ופשוט אלך - המלך יחשוב שזילזלתי בו כי ביקש שאלך לקרוא לעבד". התפלל רבי חנינא בר חמא על העבד, והעבד קם לתחייה. שלח אותו רבי חנינא למלך, כשראה אותו המלך אמר לרבי: "אני יודע שגם הקטנים שבכם יודעים להחיות מתים, אבל עדיין אין רצוני שיהיה נוכח עוד אדם כשאני מגיע אליך ללמוד".

פרשת השבוע

וקדשתו (י"א - ח')

וברש"י, נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר. מסופר על מורנו ה"חפץ חיים" זיע"א, שבא אל הגר"ח מבריסק זיע"א לדון בענייני ציבור דחופים. יצא הגר"ח ועמו דיינה של בריסק הגר שמחה זליג ריגר זיע"א לקבל את פני האורח הגדול. בכניסה אל הבית התפתח ביניהם ויכוח מי מהשלושה ייכנס ראשונה, רבי חיים דרש במפגיע כי ראשון יכנס האורח החפץ חיים, מחה הח"ח היתכן? הן מלבד גדלותו הריהו מרא דאתרא, ועל רבי חיים איפוא להיכנס ראשון, ואילו רבי שמחה זליג הריהו הראב"ד ואף עליו להקדים כניסתו לפני. פסק הגר"ח בתור מרא דאתרא אפשר פשרה, ניכנס לפי סדר כהן לוי וישראל, הח"ח היה הכהן רבי חיים הלוי ורבי שמחה זליג הישראל. לנוכח פסק דין שכזה מצד המרא דאתרא, לא היה מענה בפי הח"ח והוא נאלץ לקבל את הדין.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב) הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א, היה רגיל לומר בוא וראה כמה יקר כל אדם מישראל, שכן תשעה גאונים עולם בעלי תריסין אי אתה

יכול לעשות מהם "מניין" לתפילה, לקדיש ולקדושה, ולברכו, ואילו עשרה יהודים עמי הארצות פשוטים, מצטרפים ל"מניין" לכל דבר שבקדושה.

אשר תקראו אתם (כ"ג - ד')

מנהג הוא אצל חסידים, שכשמתארח בעיר אחד מהצדיקים, אין אומרים אז תחנון בתפלה. והיה מעשה שהרה"ק רבי יחזקאל משינובא זיע"א התארח שבועות מספר בעיר מיליץ, וכל ימי שבתו שמה לא אמרו חסידיו תחנון. ואמר הצדיק הנה הטעם שהחסידים אינם אומרים תחנון כשמתארח חכם בעיר הוא, כי תלמיד חכם הוא כידוע בחינת שבת ויו"ט, ובשבת ויו"ט אין אומרים תחנון. אבל זה טעם רק לחסידים לפי שיטתם ודעתם שמחזיקים אותי לת"ח, אבל אני בעצמי שידוע אני מיעוט ערכי, שאינני כלל בגדר ת"ח וצדיק, למה זה אין אני אומר תחנון? אלא הרי דרשו חו"ל, אשר תקראו אותם אל תקרי אותם אלא 'אתם', אתם אפילו שוגגין, אתם אפילו מוידין. ולכן אפילו טועים בי הרי אני מ"מ בבחינת שבת ויו"ט, וגם אני איני צריך לומר תחנון.

זמני השבת

זמני יציאת שבת

ירושלים: 8:06 ת"א: 8:09 ר"ת: 8:41

פרשת אמור

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:50 ת"א: 7:05

מודעה קטנה שהודבקה בכניסות לבתי הכנסיות נעשתה לשיחת היום

זה שנים רבות שהגה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א יושב בדירתו הקטנה הצמודה לכותל המערבי בירושלים עיה"ק, ואינו יוצא ממנו. כארי בודד בכלאו הוא מסתובב לפעמים בחדר, אשר כותל המזרח שלו הוא הכותל המערבי ושואג על גלות השכינה, שאגות אלה נשמעות לפעמים בחוץ, מגיעות לאוזני המתפללים ליד הכותל, מעוררים ומורידים דמעות חמות של תשובה מעיני המתפללים. כך ישב בביתו בתוך ד' אמות של הלכה, ברבים אינו דורש כלל, ובשום אסיפה ציבורית אינו משתתף.

והנה הפתעה בעיר: מודעה קטנה שהודבקה בכניסות לבתי הכנסיות נעשתה לשיחת היום, במודעה הודיעו על הספד מר על פטירת הגאון הקדוש רבי הלל ליכטנשטיין מקאלימיא זיע"א (יומא דהילולא י' אייר) שתתקיים בבית הכנסת הגדול "תפארת ישראל" ע"י כבוד חתנו הרב לב העברי שליט"א (זיע"א). ירושלים בצער, כולם משוחחים על הידיעה הפתאומית על פטירתו של הגאון והקדוש, גדול תלמידי ה"חתם סופר" זיע"א, אשר השיב מעון אלפים מישראל, אך המרקחה גדלה שבעתיים על ההספד שאמור לשאת חתנו הגדול רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, אשר זה זמן רב לא הופיע לפני הציבור וקולו לא נשמע. ביום הרביעי אחה"צ נהרו כולם, אנשים, נשים וטף, לבית הכנסת הגדול, כבר משעות הבוקר נדחקו ההמונים לתפוס מקום, הכל רצו לשמוע כל מילה מגאון ישראל, ולא לאבד דבר מדבריו הקדושים של רבי עקיבא יוסף. שכן מי הכיר את הגה"ק מקאלימיא יותר ממנו.

בשעה היעודה, עולה רבי עקיבא יוסף במדרגות העץ של ארון הקודש שחוח ושבור מעוסף בטליתו, המופשלת עד למטה מעיניו, ופוחת בקול דממה דקה מדבר הילקוט (וילך), במספר על פטירתו של משה רבנו: "כיון שמת משה היה יהושע בוכה וצועק ומתאבל עליו ימים רבים, עד שאמר לו הקב"ה: עד כמה שאה מתאבל והולך, וכי לך בלבד הוא מת, והלוא גם לי מת, שמיום שבת אבל לפני, הדא הוא דכתיב "ויקרא ה' צבאו-ת לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק וכו'". הקהל הרב געה בבכיה לכל משך זמן הספד, שנמשך חמש שעות תמימות. מה קרה לו לרבי עקיבא יוסף שהחליט לצאת מגדרו ומדרכו אשר קיבל עליו, והתייצב לפני הציבור?.

שנים רבות נהג רבי עקיבא יוסף לצאת ימים אחדים לפני ר"ח אלול לעיר הקודש חברון, כדי לשהות שם במשך חודש התשובה עד ראש השנה, ולהתעלות בקדושה ובטהרה תוך התעמקות בתורת הנסתר עם מחותנו הגדול, רבה של חברון,

הגה"ק רבי שמעון מנשה חייקין זיע"א. בשנת תרנ"א שינה רבי עקיבא יוסף ממנהגו, ובערב ר"ח אייר ציווה לבני ביתו לארוז את חבילותיו. בעצמו הזמין לו מקום אצל אחד העגלונים ויצא לחברון, אף אחד ממשפחתו, ממקורביו או מתלמידיו, לא ידע להסביר מה קרה כאן, ומה יש לו בימים אלה בחברון, אך מכיון שהבינו שהוא מסתיר את הדבר, לא שאלוהו על כך. ביום חמישי לפנות ערב הגיע לעיר, וכדרכו פנה מיד לאכסנייתו בבית רבי שמעון מנשה. בליל שישי כבר קבעו משמר, למדו בצוותא כל הלילה, ולמחרתו בערב שבת, אחרי תנומה קצרה, טורח רבי עקיבא יוסף בעצמו בהכנות לכבוד שבת כמנהגו בכל שנותיו, אך עתה כשאינו בביתו, הוא מסתפק בעזרתו למארחו. הוא פורס את המפה על שולחן החדר בו הם לומדים, ומכין את הפסילה הארוכה כדי שתבער כל הלילה, וכך יוכלו יחדיו לקום בחצות ולעסוק בתורה עד לתפילת הותיקין עם הנץ החמה כמנהגם,

אך הנה קורה דבר מה המעיב על שלוותו, עורב גדול מופיע על מול חלון חדרו, - דבר שאינו מצוי כלל בעונה זו של תחילת הקיץ - וקורא בקול מר קריאות משונות ביותר. רבי עקיבא יוסף נבהל לשעה קלה, הרי חז"ל אמרו במפורש (גיטין מ"ה), כי דבר זה מעיד על בשורה לא טובה רח"ל, אולם אין הוא מקדיש לכך תשומת לב רבה, וממשיך בהכנות לכבוד שבת. הוא מתלבש בבגדי השבת, כמנהגו ללבשם לפני חצות היום, חובש את השטריימל לראשו, מתיישב על מקומו ומשנן לו את דברי הרמב"ם: (הלכות שבת פ"ל ה"ב) "וישב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יצא לקראת המלך". את תפילת המנחה מתפללים בבית הכנסת בעיר, ואילו לקבלת שבת הם עולים ל"מערת המכפלה" להתפלל ברוב עם הדרת מלך. גם סעודת השבת נסתיימה, הנאספים התפזרו לבתיהם, שני הצדיקים עסקו בתורה עוד כשעה ושכבו להחליף כח כדי לקום שוב בחצות.

אך הנה שוב נרעד רבי עקיבא יוסף. ציפור קטנה חדרה לבית וקפצה היישר על הפתילה הארוכה וכבתה את הנר. "דבר כזה שלא אוכל ללמוד אחרי חצות עדיין לא קרה לי" גונח רבי עקיבא יוסף. הוא פונה למארחו רבה של חברון ושואל אותו מה דעתו על כך? רבי שמעון מנשה שנמנה עוד עם צעירי חסידיו של הרה"ק "בעל התניא" זיע"א, עונה בניגון חב"די: "וכי מה אני יודע בדברים כאלה? הרי רוב האנשים שבעולם עמלים כל ימיהם כדי להיות גדולים, ורבים גם מגיעים לכך, ואינו אני כבר עמל יותר משבעים שנה כדי להיות קטן, ועדיין לא הגעתי לכך, ואין אבין ברמזים כאלה?" רבי עקיבא יוסף נח לשעה קצרה כדי להתאושש בפחדו, ואחר כך קם יחד עם מארחו כדי לעסוק בתורה, והפעם בעל פה. בחדר החשוך.

משל ונמשל

פתאום יתגלה ויפיע המלך המשיח

משל לקיסר אחד ששלח להודיע לשר הצבא כי ביום פלוני הוא חייב להיות מוכן ומוזמן להקביל את פניו, שכן יש בדעתו לבוא באותו יום ולבקר את אנשי הצבא. אותו יום היה הכל מוכן ומוזמן, אנשי הצבא היו לבושים בגדים נקיים ממורקים ומצוחצחים למשעי וערוכים בשורות כמשפט, ואף שר הצבא בעצמו התקשט והתלבש בבגדי השרד המיוחדים ועמד בראש אנשיו מוכן להקביל פניו של הקיסר. היה שר הצבא מביט כל רגע בשעון שבידו, וראה שכבר עבר הזמן שקבע הקיסר לבואו, כבר עברה מחצית השעה, שעה שעתיים ושלוש שעות, והקיסר איננו, נתעייף שר הצבא מעמידה ממושכת זו שעמד וחיכה לשווא לבואו של הקיסר, אף קצרה רוחו מציפיה זו, עמד והפקיד חייל אחד על המשמר שיהא מצפה ומחכה לבואו של הקיסר, והוא עצמו פרש לצדדיו וישב לפוש. תוך כדי כך הופיע פתאום הקיסר ובא, הדבר אירע במפתיע ושר הצבא לא היה סיפק בידו לקום בעוד מועד ממקום מושבו ולהתייצב כראוי בראש אנשיו לפני הקיסר, והקיסר בבואו משהבחין שהשר לא עמד במקומו כמשפט, נתמלא חימה וכעס, תלש את אותות הכבוד מכתפי השר והוריד אותו מכהונתו, ומינה מיד במקומו את החייל שעמד על המשמר, ובשעה שעמד שר הצבא לפני הקיסר אבל וחפוי ראש, דיבר אתו הקיסר קשות ואמר לו: אתה שר צבא הנך, כהונתך גדולה ונכבדה, ואף השכר שאתה מקבל מאוצר המדינה שכר רב הוא, לעומת זאת חייל זה מן הפשוטים הוא, איש אינו מכיר אותו ואני אף את שמו איני יודע, ושכרו הניתן לו מאוצר המדינה אך מעט הוא, אף על פי כן עמד באמונה על משמרתו וחיכה לבואי, לא עייף ולא נתייגע ולא נטש את מקומו, ואילו אתה שר רם ונישא נטשת את חייליך, פרשת לצדדין וישבת לפוש.

הנמשל: כך יהיה גם לעתיד לבוא, כולנו נצפה לבואו של גואל צדק מלך המשיח, ואנו חייבים להקביל פניו בתשובה ובמעשים טובים, ובאלה אנו צריכים להתחזק ולעמוד על משמרתנו באמונה, כי בלעדי אלה היאך נוכל להחזיק מעמד והיאך נוכל לשאת עינינו אם ננטוש חס וחלילה את מקום עמדתנו, ושורותינו תהיינה חס ושלוש פרוצות, בשעה שיתגלה עלינו פתאום ויפיע המלך המשיח, איזה תשובה נשיב לו אנחנו שרי הצבא בחילו של מלך מלכי המלכים הקב"ה? וודאי שאנו חייבים לעמוד הכן על משמרתנו בתורה ובתפילה ובמעשים טובים, מוכנים ומוזמנים להקביל פניו של המלך המשיח גואל צדק שיבוא במהרה בימינו.

(בשם הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א)

השבת עברה, רבי עקיבא יוסף כבר כמעט שכח מכל הענין אשר קרהו, גם מוצאי שבת עבר עליו כרגיל, יחד עם מאחרו ערך סעודת "מלווה מלכה", שניהן הנעימו את הסעודה בזמירות ובתפילות, ובשעה מאוחרת עלו על יצועיהם לחדש כוחותיהם לעבודת הבורא, וכך עבר עליהם גם יום ראשון תוך עיסוק בתורה ובעבודת השם. בלילה אחרו מעט בתלמודם, עייפות נוראה וחולשה השתררה על רבי עקיבא יוסף, הוא הזדרז הפעם למיטתו, אך רק השכיב את עצמו, והנה הוא שומע מתחת לחלון הבית קול המונים צועדים ברעש תוך בכי ונהי בכיון למערת המכפלה. היה זה באור ליום ב' י' באייר תרנ"א. בוודאי עוברת עתה הלוויתו של אדם גדול – חשב רבי עקיבא יוסף לעצמו – אך מכיון שנהג לא לצאת מביתו הלוויה הנערכת בלילה, קם בזריזות וצעד בחדרו ד' אמות בכיון ההמונים כדי לצאת מצוות לווייה. אך מה נדהם כאשר קם בבוקר והתעניין מי היה נפטר זה, שנערכה לו הלוויה אדירה בחצות ליל, ואיש לא ידע להשיבו, הוא פנה לרבני העיר וגם הם לא ידעו על כך דבר. עתה החליט רבי עקיבא יוסף שבוודאי מראים לו מהשמים בשורה לא טובה, הוא מיהר להיפרד ממארחו הגדול וחזר לירושלים. למחרת הגיע לביתו והודה לה' כי מצא הכל על מכונו, בני ביתו בריאים ושלמים, וחזר לתלמודו ולעבודת השם שמח וברוח מרוממת.

שבועיים ימים עברו, ולירושלים הגיעה הבשורה המרה: נגדע ארוז הלבנון, הגאון הקדוש רבי הלל מקאלימאי זיע"א, חותנו הגדול של רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, נתבקש לשיבה של מעלה באור ליום שני, י' באייר תרנ"א – באותו לילה, בו שמע רבי עקיבא יוסף בחברון קול המונים צועדים בבכי לעבר מערת המכפלה. הלוא כך כתוב במפורש בספר הזוהר (זוהר ח"א פ"א): נשמות הצדיקים לפני עלייתן לגן – עדן עוברות בדרך מערת המכפלה. עתה כאשר שמעו יהודי ירושלים את השתלשלות הדברים מפיו של רבי עקיבא יוסף, הבינו למה ומשום מה יצא הפעם מגדרו, החליט להופיע לפני הציבור ולהספיד את חתנו הגדול. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

צ'ין אדם לחברו

בשמדובר בהצלת יהודי?

מסופר: אחד מאישי הציבור, הידועים במלחמתם בכל דבר שבקדושה, חלה לפתע במחלה אנושה. הוא התאשפו בבית החולים של המיסיון, שם חלה הרעה במצבו. כדי להצילו ממוות ניסו קרובי משפחתו להעבירו לבית החולים "שערי צדק". אולם, כאשר שמע ד"ר וולך, מנהל בית החולים, כי החולה היה מאושפז בבית החולים המיסיונרי, סירב לקבלו. אחד מקרובי החולה סיפר: ידעתי שרק הרב יוסף חיים זוננפעלד וצ"ל יוכל להשפיע על ד"ר וולך, ומיהרתי לביתו ששכן בבתי מחסה. גשם ולעפות ניתך, ואני רטוב כולי נכנסתי לביתו של הרב, שהיה שקוע בלימוד. הוא קיבל אותי במאור פנים, למרות שהיה לבו כבד עלי, על שהתרחקתי לגמרי מדרך אבותי. סיפרתי לו על החולה. לא הסתרתי ממנו את זהותו של האיש, ואף לא את העובדה שהיה מאושפז בבית החולים של המיסיון. והוספתי שהיות שמדובר בהצלת חיים, העזתי לפנות אליו בבקשה שיכתוב מכתב דחוף לד"ר וולך שייאות לקבלו, זוהי התקווה האחרונה להצלתו.

הרב הקשיב ומיד סימן לעצמו את העמוד בגמרא שבו אחז. סגר את הספר, קם ממקומו ולבש את מעילו. ניסיתי להניאו מלצאת לחוך הסערה המתחוללת בחוץ. הבהרתי לו כי רק מכתב רציתי למנהל בית החולים. אך הרב יוסף חיים ענה לי בלהט: "ספק רב אם מכתב ישפיע. אני אלך ולא אווז משם עד שיוכנס

החולה לבית החולים". וכבר החל לצעוד ולטפס במדרגות המובילות מחצרו למעלה השכונה. הוא היה בגיל קרוב לשבעים וחמש. בקושי הדבקתי את קצב הליכתו. בינתיים התגבר הגשם, אך הרב לא שעה לבקשתי שישוב לביתו. אף לא הסכים להסתתר תחת מחסה עד שיפסק הגשם. תוך כדי צעידה, הוא מלמל: "פיקוח נפש! כשהולכים להציל יהודי נבהלים מטיפות גשם?" הרב הישיש רץ ואני מתנשף אחריו. בשער יפו שכרתי עגלה והאצתי בעגלון לרוץ את סוסיו. הרב יוסף חיים זוננפלד נכנס לחדרו של ד"ר וולך, ומיד שאלו כיצד הוא מסרב לקבל חולה אנוש, וממתי נעשה פוסק בהלכות פיקוח נפש. הוא ציווה על ד"ר וולך לאשפז את החולה בלי שהיות בבית החולים. ואכן, הלא ייאמן קרה. בתוך שבועיים הבריא האיש והשתחרר מבית החולים.

זהירות על הזמן של הזולת

מפאת המחסור ששרר בימי המלחמה בשנת תש"ח, הנהיגו בארץ חלוקה של נפט ע"פ תור. פעם ירדה הרבנית, אשתו של הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א ונעמדה בתור הארוך. המוכר הבחין בה ומתוך דרך ארץ כלפיה, קרא לה לעמוד בראש התור. משראה רבי איסר זלמן שאשתו שבה לאחור זמן קצר, שאלה והתברר לו שקיבלה נפט בלי תור. "זו גניבה, גול זמנם של אחרים", אמר לה. "לכי מיד, החזירי את הנפט ועמדי בתור כמו כולם.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ו' אייר

הרה"ק רבי יוסף משה מדראגיטשין ב"ר יקותיאל זלמן (מגיד משנה - תק"י)

הרה"ק רבי משה מסאמבור ב"ר יצחק אייזיק (ת"ר)

הרה"ק יצחק אייזיק סאפרין מקאמרנא ב"ר אלכסנדר

סענדער (ת"ר)

הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא ב"ר שמואל צבי (אמרי

יוסף - תרס"ט)

יום ראשון ז' אייר

הגה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן (כלי יקר - שע"ט)

יום שני ח' אייר

הרה"ק רבי ירחמיאל משידלאבצא ב"ר יעקב יצחק

מפרשיסחא (תקצ"ט)

יום שלישי ט' אייר

רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק (בעל הקנה-קצ"ט)

יום רביעי י' אייר

הרה"ק רבי מאיר מרגלית ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט

- מאיר נתיבים - תק"ג)

הרה"ק רבי משה מזוהיל ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב

(תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי מטשענובל (תרמ"ב)

הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמא ב"ר ברוך בענדט

(תרנ"א)

הרה"ק רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים-תקנ"ב)

יום חמישי י"א אייר

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב

(תקפ"ה)

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (תקפ"ז)

הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל זנוויל

(תרי"ה)

יום שישי י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לישרים -

תקט"ו)

הרה"ק רבי ישעי' מיאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת

הריב"ש - תקנ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" לפרסם יוסף הת"ם על המעשים.

ספירת העומר (א')

א) ספירת העומר, והברכה, אומרים מעומד.

(שו"ע או"ח סימן תפ"ט סעיף א', ובמשנה

ברורה שם ס"ק ו')

ב) אם אמר הספירה מיושב, יצא. (שו"ע

הרב שם, סעיף ד')

ג) שכח ולא בירך כל הלילה, יספור ביום,

בלי ברכה, ובשאר הימים ימשיך לספור

בברכה. (שו"ע או"ח שם, סעיף ז', ובשו"ע

הרב שם, סעיף כ"ד)

ד) שכח ולא בירך כל הלילה, וכן ביום

שלאחריו לא בירך, סופר בשאר הימים בלי

ברכה. (שו"ע או"ח שם, סעיף ח')

לע"נ

הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

ב"ר מרדכי מטשענובל זיע"א

נלב"ע ו' אייר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוזם אורח"י בית הכנסת שכונת "ציון חמד" - מכללת ציון

פרשת אמור - אל תאמין בעצמך

"והוא אשה בבתוליה יקח. אלמנה וגרושה וחללה זנה את אלה לא יקח" (ויקרא כא, יג-יד)

כשנכנס לקודש הקודשים ועל כן גם תיקנו שיאמר תפילה קצרה.

המדרש (רבה פרשה כ פיסקא י"ב) מקשה על הפסוק: **"וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו"** (ויקרא טז, יז). מדוע נאמר **"וכל אדם לא יהיה"**. וכי הכהן הגדול אינו **"אדם"**?

אלא שבאותם רגעים שבהם הכהן הגדול נכנס לפני ולפנים, הוא אינו אדם אלא מלאך, פניו הופכים לאש להבה ובערות כלפידים והוא מתעלה ומתקדש ורוח הקודש שורה על פניו.

פלא פלאות ונורא נוראות להתבונן בשתי הקצוות, שאליהם מסוגל אדם להגיע. **מחד גיסא - הכהן הגדול מתעלה כמלאך ה'** (כפי שראינו אצל שמעון הצדיק, שאמר להם שבאותה השנה הוא מת, והסביר כי בכל שנה ושנה זקן אחד לבוש לבנים ומעוטף לבנים נכנס ויוצא עימו ובאותה השנה נכנס ולא יצא עימו ואמר ר' אבהו כי הקב"ה בכבודו היה נכנס ויוצא עימו), **ומאידך גיסא - עלול להידרדר חס וחלילה לרצח!**

מכאן כל אדם יקח לעצמו מוסר שיכול לעלות מעלה-מעלה ברוחניות למעלות רמות עד שיהיה כמלאך או חלילה עלולה להידרדר מדחי לדחי עד שירד לדיוטא תחתונה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צריך להבין, מהי הסיבה לכך שהתורה הקדושה אסרה על כהן גדול לשאת אלמנה? בספר 'מושב זקנים' מבעלי התוספות מובא טעם מבהיל ביותר בשם החסיד, שהסיבה היא מפני שיש חשש שמא הכהן יתן עיניו באישה מסוימת.

ויש חשש שביום הכיפורים, ביום הקדוש ביותר לעם ישראל כשנכנס לפני ולפנים, במקום הקדוש ביותר, בקודש הקודשים, כשאומר את השם המפורש, יתפלל ויכוון שבעלה של אותה האישה ימות, כדי שיוכל לשאת אותה. וכדי למנוע חשש זה - אסרה התורה הקדושה על הכהן הגדול לשאת אלמנה.

ומבאר בספר 'שערי אורה' שהחסיד הוא שאומר פירוש זה, כי רק הוא, בורא העולם, מכיר את נפש האדם ויורד לסוף דעתו, ויודע שגם הגדול ביותר בעם ישראל, כמו הכהן הגדול, מסוגל חס וחלילה להידרדר ולהגיע למעשה זה בשל תאוותו.

ואילו האחרים משקרים את עצמם ואומרים, שלא יעלה על הדעת לחשוד בחלילה בכהן גדול שיתן עיניו באחרת. ועוד שיגדיל לעשות ויעז חלילה להשתמש בשם המפורש על מנת להמית אדם מישראל, וזאת יעשה ביום הקדוש ביותר, שהוא יום מחילה, סליחה וכפרה ובנוסף לזאת במקום הקדוש ביותר, שהוא קודש הקודשים.

ועוד ידוע שאם הכהן הגדול יפגום במחשבתו ואפילו לרגע קט, הרי מיד יקפח את חייו ויאלצו להוציאו בחבל שקשרו לו

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן ננסה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אגאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נדרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעיה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעיה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ג	18:50	20:02	20:55
ט"ז	19:08	20:00	20:52
ח"ט	19:11	20:02	20:55
ב"ה	19:08	20:00	20:52

שואל ומשיב בהלכה- עורלה - חלק ח'

האם מותר לאכול פירות הנמכרים ללא פיקוח עורלה?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: ?

פירות הנמכרים בשוק ללא פיקוח עורלה, אם החקלאי, שמוכר אותם בשוק הוא גוי, מותר לקנות ממנו את הפירות, כיוון שאינו נאמן לומר על הפירות שהם עורלה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד סכ"ח) אין הגוי נאמן לומר של עורלה. ובפרט היכא שרוב הפירות מאותו המין הנמצאים בשווקים אינם עורלה דכל דפריש מרובא פריש.

וכן הדין כאשר החקלאי יהודי שומר תורה ומצוות, והוא הביא בעצמו למכור בשוק, נאמן לומר שאין במטע אצלו פירות עורלה. **הערה:** כדן עד א' נאמן באיסורים.

אולם, כאשר החקלאי יהודי שאינו שומר תורה ומצוות והוא בעצמו המוכר בשוק, אין לקנות ממנו פירות, שיש בהם חשש עורלה, אפילו כשרוב הפירות מאותו המין הנמצאים בשוק - אין בהם חשש עורלה. **הערה:** ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש, כיוון שהוא עצמו הפרישם מהקבוע והוא ליה כמחצה על מחצה.

בימינו, כשבעל החנות קונה את הפירות מחקלאים או מסחורה הנמצאת בשוק הסיטונאי, אף שאינם שומרי תורה ומצוות, כיוון שאין ידוע מאיזה מטע הגיעו הפירות, הפירות מותרים באכילה היות והולכים אחר רוב פירות, שאינם עורלה ו"וכל דפריש מרובא פריש". **מקורות:** חזון אי"ש (יו"ד תערובות סימן לז אות יד) כיוון שאין כאן קבוע, שאין האיסור ניכר לשום אדם בעיר אלא לבעלים, והבעלים מעלים את הדבר וגם אין לו נאמנות, ומכיוון שברוב הפרדסים אין מצוי עורלה. וכ"כ הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ו (חיו"ד סימן כד) ובצירוף דעת המשנה למלך (פ"י מהל" מאכ"א הי"א) שספק עורלה בזמן הזה בארץ ישראל אזלינן לקולא. וכ"כ בשו"ת אבן ישראל ח"ב (פ"י מהל" מאכ"א הי"א). וכתב בשו"ת אור לציון ח"א (יו"ד סימן יז) פירות הנוכרים בשוק יש ספק ספיקא להתירם, ספק שמא הובאו הפירות מהמושבות החרדים שאינם משווקים פירות עורלה כלל, ואף את"ל שהובאו ממושב חילוני, עדיין יש ספק שמא באו משדה שאינו של עורלה. וכתב הגר"מ לוי זצ"ל בשו"ת 'תפילה למשה' ח"ג (סימן לו) מכיוון שהספק נולד, לאחר שפירשו הפירות, מותר. ויש להעיר, שכל זה בתנאי שהפירות נמכרים בחנות בתפוזרת. אולם אם הם ארוזים באריזה מקורית שיש עליה את שם המגדל- לא ניתן לסמוך על הרוב. ובספר אסף המזכיר להגר"מ מאוזז שליט"א (עמ' שנח) שנוהגים לקנות ענבים בכל מקום בא"י, ואין חוששים משום עורלה, דאזלינן בתר רובא, ובפרט השתא שכמעט כולם עברו שנות עורלה ואין נוטעים כרמים חדשים. ע"כ. ועוד ראיתי, שיש רוצים לומר, מכיוון שהיום ארץ ישראל גדולה ורחבה, וכוללת גם שטחים שאינם מכיבוש עולי בבל, הרי שיש כאן תערובת של פירות ארץ ישראל ופירות חו"ל, פירות עורלה ופירות לא עורלה. לפי"ז ניתן לכל פרי תוצרת הארץ דין של ספק עורלה בחו"ל. ובשו"ת מאמר מרדכי ח"ג (חיו"ד ס' יז) דחה טענה זו.

ויש מחמירים, שכאשר מדובר בפירות הבאים ממטעים של יהודים, כל עוד יש בסוג פרי מסוים שיעור אפילו קטן של עורלה, אין לקנות כי אם במקום עם השגחה. **מקורות:** במכון לחקר חקלאות על פי התורה פורסם דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאם ההערכה היא שיש באותה השנה פחות מ 5% פירות עורלה באותו הסוג, אזי ניתן לסמוך על הרוב, ובשיעור של 5% ומעלה יש לחשוש. אולם בשו"ת שבת הלוי ח"ה (סימן קנו) כתב, שאין למדוד באחוזים. אלא שכל פרי, שמצוי ממנו עורלה במשך כל הזמן שהוא מצוי בשוק, יש לחוש בו משום עורלה. ובמטעים של גויים אין להם נאמנות מאיזה מין הוא עורלה כדפסק מרן השו"ע. וע"ע מה שכתב בזה בשו"ת אדני פז ח"ג (סימן נז). ושוב ראיתי שכן דעת הראש"ל הגר"מ אליהו זצ"ל בספר התורה והארץ ח"א (עמוד יא) שפירות הנקנים בשוק אין להם דין פריש דאמרינן מרובא פריש, אלא דין קבוע. וע"ע ירחון אור תורה (תשנ"ג סימן קמב).

היה דן כל האדם לכף זכות

להלן סיפור המעובד מתוך 'להתעדן באהבתך', שהתרחש עם מחבר הספר, הרב אהרון לוי: פעם חילקתי ספרי 'חפץ חיים' לאנשים, שיקבלו על עצמם ללמוד בהם. תליתי מודעה באחת הישיבות, וכל אחד שרצה, רשם את שמו. אני לא הכרתי את הבחורים, והם לא הכירו אותי. כשנסגרה הרשימה הצלחתי לאתר את כל הנרשמים, חוץ מאחד. לקחתי דף ורשמתי את שמו בגדול והדבקתי על גב הספר, בתקווה, שהוא יראה את שמו וייקח את הספר.

עבר שבוע, הגעתי להתפלל באותה ישיבה תפילת שחרית, ואני רואה את הספר מונח על השולחן והפתק עם השם עדיין עליו. הוצאתי את הפתק והשלכתי אותו לפח, ואת הספר החזרתי לביתי. למחרת כשבאתי שוב להתפלל באותה ישיבה, עצר אותי אחד האברכים, שהיה שם ואמר לי כך: "תראה, אני חייב לשתף אותך בסיפור לא כל כך נעים שקשור אליך..."

אמרתי לו: "בבקשה". והוא פתח ואמר: "אתמול ישבתי ללמוד לאחר התפילה, ולידי היה ספר 'חפץ חיים' עם השם שלי בגדול, ואתה באת, ולנגד עיניי המשתאות הוצאת את הפתק עם השם שלי... לקחת את הספר לביתך! ניסיתי ללמד עליך זכות, ולא ראיתי שום הסבר שייתן מענה למעשה שנעשה מול עיניי. לכן החלטתי לפנות אליך, שתסביר לי את פשר הדבר".

אמרתי לו כשחיוך נשפך על שפתי: "את הספרים הללו אני חילקתי, ואת השם שלך אני כתבתי. ראיתי שכבר עבר שבוע ואף אחד לא בא לקחת את הספר. החלטתי להעביר אותו הלאה לזיכוי הרבים". אמר לי אותו אברך: "מהמעשה הזה למדתי את השיעור הגדול ביותר בלימוד לכף זכות. גם אם אתה לא מוצא שום דרך לזכות, דון לכף זכות!".

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PrineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב הלל ליכטנשטיין מקולומייה זצ"ל

הרב הלל ליכטנשטיין מקולומייה זצ"ל - נולד ב-י"א כסליו ה'תקע"ה (1814) בעיר ווטש (מחוז פרשבורג צ'כסלובקיה). כבר כבר במעלליו יתנכר נער ובנערותו נכנס ללמוד בישיבתו של ה'חתם סופר' שהיללו ואמר כי הוא מלא על כל גדותיו בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, שכלו צח ומצוחצח ועוד קודמת יראתו לחכמתו כי רבה. נודע, כי היה אוכל חתיכת לחם בבוקר ובזה למד 14 שעות. אחר נישואיו ישב בעיר גאלגאטא ולאחר חמש שנים שהקציב לו חמיו לשבת על שולחנו דחקו בו חבריו לנסות את מזלו במסחר אולם רבינו במקום לסחור העדיף ללמוד בבית-המדרש והבינו שאינו יכול לעשות כן. רבים התקבצו אליו ללמוד תורה, יראה ומוסר.

בלילה לא היה לו שמן ולמד לאור הלבנה, עד שחלה בעיניו וכמעט הגיע לידי עיוורון. רבינו נסע לדרוש ברופאים בבית הרפואה הגדול בווינה והזהירו אותו שלא ילמד עוד ולא יעיין בספר והחליט שמוכן לאבד את מאור עיניו, ובלבד שלא יתבטל מלימוד והפלא היה שמאז התחזק מאור עיניו ועד יום פטירתו לא הצטרך אפילו משקפיים.

בשנת ה'תר"י (1849) שלחו אליו כתב רבנות מק"ק מרגרטין, ואחר כמה שנים שישב שם באו שליחים מקלוגבורג שיבוא לכהן בעירם. אולם לא ארכו שם הימים, כי העלילו עליו אצל המלכות, ונאלץ לברוח משם ונסע לעיר גראסווארדיין חסר כל. חיש מהר התאספו נכבדי העיר ועשו כל השתדלות לסעודו ולתומכו. לאחר מכן שוב חזר לכהן כאב"ד במרגרטין. נודע לרבינו כי הגאון ר' אהרן צבי שוסבורג (בעל שו"ת מהרי"ץ) ירד מנכסיו והצטער מאוד, וביקש שישימש בעיר סיקס כאב"ד. אולם אנשי העיר ביקשו שרבינו יכהן שם והוא בהסכמת אנשי עירו החליף ונתן לר' אהרן צבי לשמש כאב"ד במרגרטין. לאחר מכן התקבל לכהן בעיר הגדולה קולומייה. גאון בנגלה ובנסתר.

תפילתו הייתה מופלאה. סיפר חתנו בעל 'לב העברי' שפעם היה רבינו חולה במשך שמונה ימים מתפילה אחת אשר בה כמעט יצאה נפשו בדברו. בשנת ה'תרנ"א ליל י' אייר אור ליום ב' אמר לסובבים שעוד שש שעות יתבקש לעולם שכולו טוב. ואכן בשעה השישית י' אייר ה'תרנ"א (1891) נפטר. חי כ-77 שנים. ציונו בקולומייה.

אביו: ר' ברוך בנדיט (אב"ד ווטש). **אימו:** מרת ליבא (מצאצאי ר' מרדכי יפה 'בעל הלבושים'). **אשתו:** מרת רייזל (בת ר' דוד בן ר' קלונימוס מגאלאטנא). **חתנו:** ר' עקיבא יוסף. **מרבתי:** אביו, ר' ברוך בנדיט. מרן ר' משה סופר (ה'חתם סופר') רבינו היה תלמידו המובהק. **מספריו:** **יעת לעשות** - ספר מוסר **ימשכיל אל דל** - דרשות (4 חלקים) **יאבקת רוכל** **ימקרי דרדקי** (ב' חלקים) **ישו"ת בית הלל**.

רבינו נודע כפועל ישועות בכל סביבותיו הקרובים ואף הרחוקים. אומנם היה נזהר מלהשתמש בקבלה מעשית ובקמיעות, אך תפילתו הזכה ותחינותיו לפני קונו הן שעשו שורש למעלה ופרי ישע למטה. ברכתיו לא שבו ריקם. וכשהיו באים להזכיר לפניו חולה או מקשה לילדת, היה מברר את שם החולה ושם אימו, ושואל על התנהגותו בעניני יהדות ושמירת התורה ומצוות, מבקש ממנו לקבל על עצמו קבלה טובה ולתקן את הדרוש תיקון, או אז היה מעתיר בתפילה ומברך בברכות פיו. ואכן תפילת צדיק עשתה רושם, להיפקד בדבר ישועה ורחמים. הדבר היה ידוע ומפורסם, שלפני בואו של רבינו למרגרטין מתו שם ל"ע הרבה נשים, שהיו מקשות ללדת רח"ל, ומאז שקבע את מקומו שם, לא הייתה אישה מקשה ללדת בכל העיר וסביבותיה.

פעם הזכירו בפני רבינו שם של חולה שהרופאים נואשו מחייו וקצבו לו שעות ספורות בלבד. רבינו ביקש מבני המשפחה לקבל עליהם קבלות טובות לחיזוק בשמירת התורה והמצוות, לאחר מכן צירף את ברכתו מעומק הלב שיחלים וישבו לאיתנו כאחד האדם, ואכן הברכה התקיימה והחולה הבריא בנס שלא כדרך הטבע. לאחר זמן הגיעו בני המשפחה להודות לרבינו, על כך שבזכות ברכתו התרפא החולה. התבטא רבינו בענותנותו ואמר: אין זה כוחי, אלא שמי הלל הוא הגורם, שהוא ראשי תיבות: "ה'רפא לְשבוּרֵי לֵב" (תהילים קמ"ג).

פעם אחת הזדמן רבינו בימי חג הסוכות לאחת העיירות, והוא חיפש סוכה כשירה להיכנס ולחסות בצילה, ובתוך כך שמע רבינו קולות מריבה. רבינו פנה לשם, וראה שנער צעיר עומד ומגונן על סוכה שבנה בעמל כפיו, כשחבריו מנסים להפיל אותה. כשנוכח רבינו שהסוכה כשירה כדן, ביקש רבינו רשות מהנער להיכנס וְלִשְׁבֵּת שם כדי לקיים מצוות סוכה כדת, והנער הסכים.

שאל רבינו את הנער: "במה אברכך?", השיב הנער: "באריכות ימים". הבטיח לו רבינו, שיחיה מאה ועשרים שנה, וזרעו לא ימותו בחייו, ואכן ברכת רבינו התקיימה במלואה, וכשהגיע לגיל מאה ועשרים שנה מיום ליום, הסתלק לעולמו, ושעה קלה לאחר מכן נפטר בנו, שגם הוא היה זקן מופלג ושבע ימים.

גם בעמוד החסד נודע למשגב, ובזה הלך בעקבות אביו הגדול הגאון הקדוש רבי ברוך בנדיט צוק"ל, שכל ימיו היה נותן צדקה בסכומים אדירים. רבינו כיתת רגליו ומחזר על פתחי נדיבים להציל תלמידי חכמים מהתמוטטות, וגם החזיק הרבה משפחות על חשבונו, והשיא הרבה בני עניים תלמידי חכמים, יתומים ויתומות, כשגם אחרי נישואיהם המשיך להחזיקם ולתומכם כשכל מחסורם עליו, באופן בלתי ייאמן. הגם שבמשך השנים, עברו תחת ידיו סכומי עתק, כאשר מכל רחבי המדינה היו שולחים אליו כספי צדקה ופדיונות, עם כל זה, לעצמו ולבני ביתו לא נהנה מן הכספים אפילו שווה פרוטה; כמה פעמים אירע, שכאשר בביתו שרר דוחק גדול, ביקשה זוגתו הרבנית שילווה לה מן הצדקה לפחות עבור מלח, ולא הסכים... כל ימיו חי בדוחק, כי את הכול פיזר נתן לאביונים. גם נהג לבקר את כל החולים בעירו, כשאינו חס על זמנו וטרחתו, ובעצם ביקורו היה מפיח רוח חיים בחולים ובמשפחותיהם, ששמחו על הכבוד הגדול שזכו לו. בביקוריו היה מדבר על ליבם ומעודדם ומרעיף עליהם מילות חיזוק והתעוררות ומברך אותם בברכת החיים.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מה חשוב בשמים

חולם על אביו. האב אומר לו: "בני יקירי, הקשב היטב, המסמך שאתם מחפשים נמצא בספריה, במדף השלישי, בצד ימין, הספר הרביעי מהצד, בדף מספר כב', שם הוא נמצא, קחו אותו". הבן פנה לאביו בחלום ואמר לו: "אבא, זה לא יכול להיות. חיפשנו בכל מקום, עברנו על כל הספרים". האב השיב לבנו במשפט אחד: "תחפשו היכן שאמרתי לכם", ונעלם.

הבן התעורר בהתרגשות ורץ לבית הוריו, כשהוא זוכר את פרטי החלום בדיוק רב. הוא נכנס במהירות לבית, כשליבו הולם בפראות. ניגש לספריה - מדף שלישי, צד ימין, ספר רביעי, דפדף לעמוד כ"ב ו... **המסמך היה שם!**

התברר, שהדפים בספר היו דבוקים וצמודים, כך שגם 'חברת החיפוש' שעברה על כל הספרים לא הרגישה בכך. דמעות של התרגשות אחזו את האח הגדול, והוא מיהר להודיע לכל משפחתו, אשר מיאנו להאמין לבשורה המדהימה והמשמחת.

יומיים לפני המועד האחרון, הם רצו לבית המשפט, הגישו את המסמך, וב"ה בית המשפט אישר את הצוואה, והאחים התחלקו ביניהם בירושה בהון עתק. לילה לאחר מכן, שוב התגלה האב לבנו בחלום ושאל אותו: "בני יקירי, האם מצאתם את המסמך?". "כן, מצאנו", אמר הבן בשמחה. "אני שמח", השיב האב בחלום, "העיקר, שתעשו בזה דברים טובים, ושתגדלו את בניכם להיות עמלים בתורה הקדושה".

רגע לפני שהאב עמד להסתלק, הבן החל לזעוק לאביו בחלום ואמר לו: "רק רגע אבא יקר, אל תלך. יש לי שאלה חשובה לשאול אותך!". כל זאת בחלום, כשהבן מרגיש כאילו זה מתרחש במציאות. האב נעצר, ואז פנה הבן ושאל: "אבא יקר, אמור נא לי, מה קורה בעולם העליון?".

האב אמר: "אסור לספר, מה קורה למעלה. אבל עליך לדעת, העולם שלכם הוא עולם הפוך - 'עליונים למטה, ותחתונים למעלה'. אנשים שבעולם שלכם נראים מוצלחים, למעלה הם יהיו קטנים. ודווקא השפלים, כשיגיעו למעלה, יהיו חשובים".

"אבל יש דבר אחד, שיש לי רשות לספר. בשמיים יש שני דברים שמאוד משמחים: הראשון - **כאשר יהודים מתאספים לשמוע שיעור תורה או שיחת התעוררות וחיזוק, זוהי שעת רחמים ורצון אצל בורא עולם, כך שכל מי שנוכח באותו שיעור, מעורר רחמים ומביא לעולם שעת רצון גדולה, כך שכל הנוכחים יכולים לבקש מה' כל שיחפצו.**"

"דבר שני שניתן לי רשות לגלות הוא", המשך הנפטר ואמר, **"כאשר האדם עושה חסד עם השני, למרות שקשה לו כעת לעזור, אך למרות כל הקושי הוא עוזר לחברו ומסייע לו, באותו רגע יש שמחה כל כך גדולה בשמיים, וזוהי שעת רצון גדולה, עקב האהבה שיש ביניכם",** סיים האב והסתלק.

סיפר מגיד מישרים, הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א: בירושלים ישנה משפחה חשובה של בני תורה המונה מעל עשרה ילדים, כולם אברכים עמלים בתורה הקדושה וגדלים להיות תלמידי חכמים ויראי ה' של ממש.

אבי המשפחה, שכבר היה בגיל מבוגר נפטר לבית עולמו. האב התברך בשני עולמות - מצד אחד, כל בניו גדלו בדרך התורה והקדושה, ומצד שני, זכה לעשירות ונכסים מבורכים ומשגשגים, אשר שווים נמדד בהון רב.

לאחר שהאב נפטר, הוא הותיר רכוש רב לילדיו, על מנת שימשיכו לעסוק בתורה, אלא שהייתה בעיה אחת - הם היו צריכים להגיש מסמך משפטי שכתב האב בחייו, שרק בעזרתו, יוכלו לממש את הירושה ולקבלה. למרבה הצער, המסמך אבד ונעלם! אף אחד לא ידע היכן המסמך.

המשפחה קיבלה הודעה כי אם לא יגישו את המסמך תוך שלושים יום, יעברו כל נכסי האב לבעלות המדינה. הילדים הגיעו לבית והחלו בחיפושים קדחתניים, לא היה מקום, שהם לא חיפשו- אך המסמך לא נמצא. הם הלכו לרבנים, עשו סגולות ואף הבטיחו לתרום סכומי כסף לצדקה, ובלבד שבאור עולם יעזור להם למצוא את המסמך.

כשראו, שהזמן אוזל ואינם מוצאים את המסמך, הזמינו 'חברת חיפוש' לבית. מדובר בקבוצת אנשים, המגיעה על פי בקשת הלקוח ועורכת חיפוש מדוקדק על מנת למצוא את הפריט האבוד. היכן הם לא חיפשו, אך ללא הועיל. כמה צער, סכום של מיליוני שקלים שיעזור להם מאד להמשך החיים, הולך לטמיון בגלל אותו מסמך.

שלושה ימים נותרו בטרם הכסף יעבור למדינה. אוסף האח הבכור את כל משפחתו בביתו ואמר להם: "הקשיבו אחיי ואחיותי היקרים! שלושה ימים נותרו לנו למצוא את המסמך, בטרם יהפכו כל הנכסים לרכוש המדינה. הכול עשינו: חיפושים, סגולות וברכות. אך כולנו יודעים, כי הפתרון היחיד והכתובת הבלעדית היא רק - בורא עולם!".

"רק הוא לבדו יודע, היכן נמצא המסמך והוא שולט בכל. הצעתי היא שמחר עם שחר, נלך כולנו לכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, ונכריז על יום תפילה וזעקה משפחתית, בה נתפלל ונתחנן לה', שיאיר את עינינו".

החל מהשעות הראשונות של הבוקר הגיעו כל בני המשפחה והחלו בתפילות לה': תהילים, קריאת שיר השירים, פרק שירה, תיקון הכללי במשך יום שלם. כשהגיעה השקיעה, נפרדו אחד מהשני ופנו לביתם.

באותו לילה, הבן הבכור, זה שאירגן את כנס התפילה,

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסתריא אטון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל אביבה בת איריון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה שרה בת נרקיס אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל מזל בת שמעון חי יזי בן קלרה ז"ל דב בן יצחק ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה סלים בן פרחא ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל יעקב בן פרחא ז"ל לטיף בן פרחא ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל ספירנס תקוה בת נעמה ע"ה דניאל רפאל בן חגית ז"ל זילפה בת רנדה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אביבה לושי ע"ה יעקב בן חנה ז"ל שמעון בן עמיה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מיכל רבה בת שרה ע"ה ע"ה נעמי בת כותון ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעמה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת אמור

- א בחשיבה כאורה - בעת החשיבה כבר יבין שהכל אורה וטובה.
- ג בדבר ה' - בשיאמין שאין טבע יתהפך הכל לטובה.
- ד 'להזהיר' גדולים - חינוך הקטנים ע"י מעשיהם של הגדולים.
- ה תספרו חמישים יום - מעלת ימי הספירה.
- ו לב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה.
- זא בצדק תשפוט - כמה עצות לדון לבף זכות.
- זט רואה ננעי עצמו - מדוע ידין לבף חובה.

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל': 052-7627127

פרשת אמור

אשר אירע עמו, אף שעדיין אינו מבין מה טובה יש בזה^א. ושלא יהיה כענין מה שאמרו בגמרא (נדה לא). מעשה באחד שרצה לילך בספינה וישב לו קוץ ברגלו, אדהכי והכי הפליגה הספינה והוא נשאר מאחור - ביבשה, התחיל להתרעם, ואח"כ שמע שמבעה הספינה בים וחזר והודה לה', כי באמת, אין זה 'תכלית' האמונה, אלא שגם בעת החשיכה לא יתרעם אלא מיד יודה לה' כי טוב הוא^ב. וזהו וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו דבוראי אחרי שהישועה יגיע תזבחו

כחשיכה כאורה - בעת החשיכה כבר יבין שהכל אורה וטובה בפרשתן (כב כג-ל), 'וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו, ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר אני ה'', רמז נפלא רמז בה ה'חתן סופר' זי"ע (בקונטרס ניות ברמה עמוד האמונה והבטחון), כי הגה תכלית האמונה הוא שיכיר האדם שכל הנעשה עמו 'חסד ה' הוא, ואף אם עדיין אינו נראה לו כן בעיני בשר ידע כי כן הוא האמת, ולכן לא ימתין עד שתתגלה הישועה בגילוי, אלא מיד 'יודה לה' חסרו ונפלאותיו' על כל

א. רמז נפלא נתן בזה כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע, כי בליל הסדר הבן שואל ב'מה נשתנה' מדוע 'הלילה הזה מטבילין שתי פעמים', ולכאורה צ"ב, שהרי גם בליל ראש השנה אנו 'מטבילין שתי פעמים', את החלה בדבש וכן את התפוח בדבש... מדוע אין מקשים אז 'מה נשתנה'. אלא ביאורו, שבליל ראש השנה הטיבולים מרמזים על עניני אורה וטובה, כי החלה והתפוח וכן הדבש, כולם טעם טוב ומתוק יש בהם, וכשהכל מתוק והארה אין עושים מזה 'עסק', רק בליל הסדר, שמטבילין במי המלח שהם מרים בטעמם, וכן המרור מר הוא, את אלו מחשיבים לעשות עסק לשאול עליהם בעיצומו של לילה קדוש כזה 'מה נשתנה'...

ב. ויזכור מה שאמרו בשמו של מרן הבעש"ט זי"ע (עיי' בעש"ט עה"ת, פרשת מקץ בהערה ד, ועוד) כי זה הנפק"מ והחילוק בין 'כל דעביד רחמנא לטב עביד' (ברכות ס:) לבין נחום איש גם זו שהיה אומר 'גם זו לטובה' (תענית כא.), כי ביאור 'לטב עביד' הוא - כדי שתצא טובה מתוך הרעה, מוסיף עליה נחום איש גם זו ואומר גם זו - אותה רעה טובה היא בעצם, וכדרך שנתהפך עפרו של נחום איש גם זו לחיצים, נמצא שטובה הייתה לו בעפר עצמו... ואכן, באמירה זו מהפך האדם את הרעה עצמה להיות לו לטובה.

כה אמר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (הובא בספר יסוד העבודה מכתבי קודש אות נג) ...כללו של בטחון להאמין באמונה שלימה שכל דבר הנעשה מה' שהוא טוב לכל, והכל נעשה לטובת האדם, ומה שאינו בהבנת האדם (יאמין ש)הטובה הנעשה הוא בערך דבר הנסתר מהשגה ובוודאי היא יותר טובה, וד"ל. עכ"ל. ונראה ביאור דבריו שהטובה הטמונה מתחת ההסתר כה גדולה היא עד שאין ביד האדם להשיגה... והיינו שבשעה שרואה אדם שכביכול הבורא מתנהג עמו ב'הסתר והעלמה', ונראה לו כי עולם חשך בעדו, ידע שאדרבה - באותה שעה מצמיח לו הבורא טובה גדולה אשר לרוב גודלה מוכרחים לעשותה בהשקט, בהצנע ובסתור.

וכבר נשאל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע מיהודי 'מר נפש' לתמוה על דברי חז"ל (ברכות נד.) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה' ואמרו בגמרא ולקבלינהו בשמחה. איך תאמר שהאדם אשר הכל אצלו 'על מי מנוחות' ולא קרהו אסון אינו צריך לברך, ואילו מי שאירעו אסון עליו לברך להודות ולהלל לה'. ענהו הרה"ק, בנוהג שבעולם כשאדם מתדפק על שערי בית ה'נדיב', והלה פותח דלתיו ומבקש ושואל ממנו שטר של עשר דאלער (דולר), הרי זה סימן שברצון בעה"ב למסור לו שטר של עשרים דאלער, אלא שאין ברצונו לתת יותר מעשר דאלער לכן הוא מבקש ממנו ששייב לו עשר מתוך אלו העשרים. ואם יבקש חמישים הרי הדבר מורה שהוא עומד למסור לו שטר של מאה דאלער וברצונו לתת לו רק חמישים, לכן הוא מבקש מעמו חמישים בעד שטר המאה. המשיך ר' שלומ'קה שכן הדבר בענייננו, אם הקב"ה לקח מעמו את קרובו היקר כל כך, הרי זה מורה כי טובה רבה וגדולה עתידה לבוא עליו. על כן דייקא עליו להודות ולא חברו, כי רק הוא עומד לקבל בזו העת שפע רב מן השמים, ואילו מרעהו לא דיברו כלל בשמים.

הוסיף ר' שלומ'קה שזה המקבץ נדבות כשמבקשים ממנו 'חמישים' מיד הוא מתמלא שמחה והנאה (אף שעדיין לא קיבל מאומה לידו), כי יודע הוא שעתה עומד הוא לקבל שטר של מאה. כך על האדם 'לברך בשמחה' כי כבר רואה הוא בעין האמונה שעתיד לקבל רוב טובה.

באר הפרשה - אמור

והדרך הישרה להגיע לידי ה'הודאה' בעת הקושי, ע"י ההתחזקות באמונה שלימה שהכל מונהג ומושג מן שמיא', אין אדם מרוויח או מפסיד אם לא הוכרו בן תחילה למעלה. ואף הנראה ב'הפסד' ממון או היוק בגוף ונפש אין בו אלא טובה וברכה, ולכן אין לו כל צורך להמתין עדי בוא האורה, כי הרי הוא כרואה את האורה ממקום עמדו בחשיכה - אדרבה, ממקום החשיכה נראית האורה בבירור יתר.

אגב אורחא, כאשר יתחזק האדם באמונתו זאת, ממילא יסורו מאתו כל מחשבת אוון לעשות דבר שלא כרצונו ית' לצורך הפרנסה, ולא יעלה על דעתו לחסר תפילה בציבור או שיעור תורה וכדומה עבור עסקיו, שהרי ברור לו שלא יועיל ביגיע כפיו ועבודתו להוסיף

תודה, ויהיה אז 'לרצונכם' בשמחת הלב בשלימות, אמנם אין זה די למי שמוחזק במידת הבטחון אלא ביום ההוא יאכל, מיד 'ביום ההוא' שנעשה עמו דבר, הן לטוב הן למוטב, יאכל כלומר שיאמין כי 'הנאה' באה לידו (וכדאיתא בגמרא בכ"מ ש'יאכל' פירושו 'הנאה'), ותיכף ומיד יזבח זבחי תודה בלב שלם. ומזהיר הכתוב לא תותירו ממנו עד בוקר - אל תמתין ל'בוקר', כלומר, לזמן ה'אור', כשיראה את הטובה שהייתה שמונה במה שאירעו, וכאותו שישב לו קוץ ברגלו שהודה רק אח"כ כשהבין טובתו כששמע שהספינה טבעה, וזהו שסיים הכתוב אני ה' - דעו שאני הוא בעל הרחמים, ומאתי לא תצא הרעות, ולכן ראוי לכם להודות מיד על כל מה שיבוא עליכם עוד קודם ההצלה.

הוספה נפלאה שמעתי מצדיק אחד שליט"א, דיש לתמוה על הנהגת העשיר למה לו להוציא שטר של מאה ולבקש עודף, וכי חסרים לו שטרות של 'חמישים', מדוע אינו נותן לו מיד חמישים ותו לא מידי... אלא י"ל, כי בבואו להעניק לעני חמישים, הוא רוצה תחילה לבחון את העני עד כמה הוא נאמן וסומך עליו ורק לאחר מכן הענק יעניקנו כל הטוב, על כן יעמידנו בנסיון - יבקש ממנו תחילה חמישים כעודף, ונראה אם יחזיר את אשר יתבקש בטרם שיקבל את חלקו הבא לו... על כן, התחזקו נא אימצו נא, לעמוד במשמר האמונה בעת החשיכה להאמין בהשי"ת כי עוד מעט רגע ויפציע האור כי טוב לאורך ימים ושנות חיים.

באחד השיחים שאל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע את בנו הצעיר של הרב מפיעטרקוב, שעבר את מאורעות ה'מלחמה' - האם ראה בעיניו את ה'משרפות' והקרמטוריומים בהם שרפו הרשעים רבבות בית ישראל. ויען, הן, אכן במו עיני ראיתים. הוסיף הרה"ק ומיד שאלו, האם ראית גם את הקב"ה באותו מקום אפלה וחשכה... כאומר, גם בתוך ההפיכה אפשר וצריך לראות את ה', כי באמונה יראה גם שם את יד ה' שהרי אין דבר הנעשה מאליו בעולם הזה, והכל מיד ה' נעשה לטובה ולברכה, אלא שאנו מעוטי שכל להבין מה טובה יש בה.

ג. באופן דומה ביאר הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע, שפעמים מביא הקב"ה צרה על האדם אך ורק בכדי שיכיר בבוא הישועה בטובות הבורא, והחכם שמכיר זאת מעיקרא אינו נצרך לעבור כלל את הצרה, וזהו 'וכי תזבחו זבח תודה לרצונכם תזבחו', מתחילה תגמרו בדעתכם שהנכם רוצים להודות לה' על כל חסדיו, ובזה תצאו יד"ח ולא תצטרכו לעבור את הצרה.

ד. והוא כמו שאמרו חז"ל (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מן השמים. בטוב טעם ודעת שמעתי ללמוד מדברי חז"ל הללו, כי כידוע רבו 'שיטותיהם' של בעלי המוסר כיצד והיאך יעבוד האדם את קונו, בסלאבדקא אמרו שעל האדם להכיר ב'גדלות האדם' ובזה יזהר מאד בכל זיז ותנועה, בנובהרדוק אמרו יכיר האדם בשפלות עצמו ובזה יינצל מהגאווה ומכל מידה רעה, ובקעלעם אמרו 'אלו ואלו דברי אלוקים חיים', כל דבר וענין לפום המציאות ועל האדם לשקול בפלס מעשיו, מתי ינהג כך ומתי להיפך.

כל אלו תלו עצמן במאמר חז"ל ה'נ"ל, כי בני סלאבדקא אמרו - ראו כמה גדול האדם עד שבשמים מתייחסים למעשיו, ו'מכריזין' מה יעשה. בנובהרדוק אמרו ראה כמה פחותה בריה זו שנקראת אדם, כי אין בכוחה עשות מאומה אפילו לא זיז באצבע ללא עזר וסיוע ממעל. בקעלעם טענו - יישום דרכיו בשום שכל, והראיה, שהרי כל זיז וכל פעולה קטנה שלו תלויים למעלה - לטוב ולמוטב...

כיו"ב, נאמר לגבי עמידת האדם בכל נסיון שנקלע לידיו, לפני הנסיון תהיה 'סלאבדקער'... זכור גדולתך ואל תתן ליצר לייאשך ולהפילך - בטענה שממילא אינך שווה מאומה, אמנם, אחר עמידתך האיתנה תהפוך ל'נובהרדוקער'... ותזכור כי מאומה לא עשית מבלי עזר ממעל.

לאדם על הנהגת הבורא בעולם, שהרי היא באה בימי ניסן - מיד אחר גמר ימות החורף וירידת הגשמים כשהפירות והצמחים באים לידי גמר, באותה שעה ממלא האדם אסמיו שבע בברכת ה', ויש חשש שמא תתגב ללבו מחשבה שהצמיחה באה לו ב'טבע' העולם - ע"י הגשמים שמצמיחים את האדמה, לזה נצטוונו להביא את ראשית הקציר לבית המקדש להשריש ולחזק האמונה שהקב"ה הוא אדון הטבע, ולא גדלה התבואה ע"י הגשמים אלא על פי רצונו ית', הוא משיב הרוח, הוא מוריד הגשם, והוא מצווה לאדמה להוציא מקרבה את כל הצומח.¹

ביסוד זה מבאר המהר"ל (שם) את המובא בגמ' (מגילה טז.) שבשעה שבא המן להלביש את מרדכי

על הנקצב לו אפילו בכל שהוא², ואין שום סיבה וטעם לעבור על רצון השי"ת. אדרבה, יבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה, כי אף ש'ההשתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה, וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים³...

בדבר ה' - כשיאמין שאין טבע יתהפך הכל לטובה

בפרשתן (כג י), 'והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן'. וביאר המהר"ל מפראג (אור חדש על מגילת אסתר ו יא) ש'עומר ראשית קצירכם' בא להוכיח

ה. שמעתי זה לאחרונה מאיש נכבד אשר תחת רשותו 'רשת חנויות' (Chain Stores) בכמה וכמה ערים בארץ הקודש, ובס"ד הצלחתו עולה למעלה למעלה, ואף בשנה האחרונה פתח כמה סניפים חדשים, בבואו לערוך 'מאזן שנתי' מצא כי הרווחים בשנה הזאת עלו במספר כמותן הרווחים של השנה שקדמה לה, אלא ש'מעגל' הכספים התרחב לפי כמות החנויות החדשות, רבו ההוצאות ולעומתם ההכנסות, וסוף דבר ה'רווח' הנשאר בידו הוא ממש כדאשתקד לא פחות ולא יותר. וראה בעליל, כי ריבוי ההשתדלות אינו מעלה ואינו מוריד.

כע"ז רמזו בפרשתן (כג יז) 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה', שרומז על ענין הפרנסה, להודיע לבני האדם שאין הפרנסה תלויה במעשי ידי אדם כלל אלא בידי שמים כדכתיב (דה"י א' כט יב) 'והעושר והכבוד מלפניך', ואכן, כל הרוצה להגדיל קצבתו לא ירוויח מאומה מריבוי עסקיו ומתוספת השתדלות - אין לו אלא עצה אחת 'לבוא אל המלך להתחנן לו' ולבקש מהבורא על כך. והנה, בלשון בני אדם נקראת פרנסתו של אדם 'ישיבה' כאומרם 'על מה יושב פלוני'... וזהו אומרו 'ממושבותיכם' בלשון שאלה ותמיה, וכי 'ממושבותיכם' - ממקום מושבכם כלומר ממקור עבודת השדה או השתדלות אחרת, 'תביאו עומר - לחם' לאכול, לא כי, אלא 'תנו-פה', בתפילות שבפה תפעלו שיורידו לכם מן השמים לחם לאכול ובגד ללבוש.

1. סיפר לי יהודי מתושבי העיר לאנדאן, שהוצרך פעם ליסע לארה"ב, להוותו נתקף שם בלבו, והוכרח לשהות בבית החולים למשך עשרה ימים, ומכיוון שאינו מתושבי ארה"ב ואינו משלם שם על ביטוח (אינשורנס) רפואה ע"כ דרשו מעמו בסוף אלו הימים לשלם סכום עצום של \$30,000 טבין ותקילין. 'הוצאה' זו העיקה על לבו של היהודי, ושאל את עצמו, מדוע אירע לי כזאת בדיוק בהיותי על אדמת ארה"ב כשאין לי ביטוח... מדוע לא אירע לי כזאת יום אחד טרם נסיעתי בהיותי בביתי תחת חסות הביטוח שהיו משלמים את הוצאות הטיפולים... עד שאחד הרבנים 'האיר' את עיניו, וכך אמר לו, הנה ב'ראש השנה' העבר - בו ביום שכל באי עולם יעברו לפניו כבני מרון, ונקצב לכל איש מזונותיו מר"ה ועד ר"ה, באותו יום נגזר עליך ל'הוציא' סך שלושים אלפי דאלער להוצאות רפואה, והנה בלאנדאן עיר מגורך היה עליך לעבור כמה וכמה מדורי גיהנום 'רפואיים'... עד שהיית מגיע לסך ל' אלפים, ואילו בארה"ב 'גמרת' עם כל הוצאה זאת תוך עשרה ימים... ותנצל נפשך.

2. ויהיו דבריו תואמים לדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר הזכות, שלח בדיבור הראשון) לבאר מה שדרשו בגמרא (שבת לא.) על דברי הנביא (ישעיה לג ו) 'והיה אמונת עיתך חוסן ישועות חכמה ודעת' - אמונת - זה סדר זרעים וכו', ובתוס' (ד"ה אמונת) הביאו את דברי הירושלמי 'אמונת זה סדר זרעים - שמאמין בחי עולמים וזרע'. ולכאורה צריך ביאור, דבפשטות היה נראה, דאדרבה, מי שאינו עוסק בעבודת השדה נחשב כמאמין יותר מהעוסק. אלא מבאר ה'ח"י הרי"ם', שעדיף האדם העוסק ביגיע כפו לצורך פרנסתו ועדיין הוא 'מאמין בחי העולמים' - שלא עבודתו ויגיע כפיו מביאה לו את טרפו וטרף ביתו, אלא הקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, זה עדיף על מי שאינו עוסק מאומה ואינו זורע כלל ואין לו במה לתלות פרנסתו רק בהשי"ת. לכן רמזו 'אמונת זה סדר זרעים' שאף במקום 'השתדלותו' אינו נכשל בהיפך האמונה, בידעו כי ההשתדלות היא ההכרחי ולא המועיל כלום לפרנסה.

באר הפרשה - אמור

אלא, שעל ידי הבאת העומר 'אנו מקבלין השי"ת לאלוה-ה
שהוא מנהיג העולם הטבעי כי הוא אדון הטבע, ומכיוון
שראה שבני ישראל מכירים שאין טבע בעולם כלל,
והם יודעים שהכל הוא מפעולות ה', הבין שהקב"ה יראה
להם, שאכן הוא מנהיג את העולם, וישנה עבורם את
כל הטבע, בביטול הגזירות והדינים, ונגלה כבוד ה'.

**'להזהיר גדולים - חינוך הקטנים ע"י מעשיהם של הגדולים
בפרשתן (כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת
אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת - להזהיר
גדולים על הקטנים"'. כאן רמז לן רש"י 'יסוד' בחינוך**

לבוש מלכות ולהרכיבו על הסוס נכנס לבית המדרש
וראה שמרדכי מלמד את תלמידיו הלכות קמיצה,
וברש"י שם - דורש בענינו של יום, וששה עשר בניסן
היה, הוא יום תנופת העומר. אמר להם, במה אתם
עוסקים, אמרו לו, בזמן שבית המקדש קיים - כל
המנדב 'מנחה' מביא סולת מלוא הקומץ ובהקרבת
קומץ זה מתכפר לו, אמר להם המון, אתא מלי קומצי
קמחא דידכו ודחי עשרה אלפי בכרי כספא דידי (כא
ה'קומץ' שלכם ודחה והתגבר על עשרת אלפים שנתתי לאחשוורוש),
ומקשה המהר"ל, מניין ידע המן שדווקא מצוה זו של
הבאת העומר היא שנצחה אותו ודחתה את עשרת
אלפי בכר כסף, שמא מצוה אחרת שעשו הגינה עליהם,

שמעתי משל נפלא, אברך ת"ח נכנס אל מוכר מנעלים, המוכר קבלו בסבר פנים יפות ושאלו לאיזה מנעל הוא
נצרך, בסוף דבריו שאלו, כבוד הרב, איזה מידת נעל אתן למע"כ, אמר לו הת"ח מספר 40, הביט בו המוכר ואמר
לו, לא... לא... הכרת פניכם ענתה בכם שמחשובי בני התורה אתם, על כן אפתח את לבי ואגדיל חסדי עמכם לתת
לכם מספר 45... אמר לו הת"ח, רק לזאת לא אסכים, כי מה אעשה עם מנעל הגדול מרגליי פי כמה, הרי אפילו
פסיעה אחת לא אוכל להלך עמהם. עלינו לדעת שהשאיפה והרצון ליותר ממה שקבלנו מן השמים הוא ממש
כמידת 45 למי שגודל רגלו אינו יותר מ40... ולכן אמרו בגמרא (ברכות ס:) שכשנועל מנעליו בבוקר יברך ברכת 'שעשה
לי כל צרכי', כי מרומז בזה שידע שהקב"ה הכין ונתן לו כל צרכו, וכל מה שעודף על זה אין בו כלל טובה עבורו,
ויעכבו מללכת על רגליו.

שמעתי מצדיק אחד, דלכן נתקנה ברכת 'שעשה לי כל צרכי' בשונה משאר ברכות השחר, שהם מדברים בלשון
רבים על כללות העולם, דוגמת 'מלביש ערומים... מתיר אסורים' ואילו זו נתקנה בנוסח 'שעשה לי כל צרכי' ולא
העושה צרכי בני אדם, ללמד לאדם דעת ובינה מה הם 'צרכיו', מה שהוא צריך, ומה שיש לשכנו ולחברו אינו
מצרכיו כלל, אלא שעשה לי צרכי...

וכן מרומז בדברי המדרש (בר"ר לד טו) לבאר את הכתוב (יחזקאל לו כו) 'והסירותי את לב האבן מברשכם ונתתי לכם
לב בשר - לב בוסר של חברו, והיינו שלא יקנאו איש ברעהו אלא כל אחד ישמח בחלקו ובחלק חברו, ויש שפירשו
שנקטו חז"ל לשון זו, כי כידוע 'בוסר' הוא פרי חמוץ שלא נתבשל עדיין ואינו ראוי לאכילה, ועל דרך זה צריך
האדם לראות את נחלת השני שהיא 'בוסר' כלפיו ואינה ראויה 'לאכילה', ואם יאכל לא זו בלבד שלא יהנה אלא
אף סופו להקיא...

ח. עוד 'יסוד' בחינוך הבנים למדנו כאן, דלכאורה יש להבין מדוע רימזה התורה"ק את חובת החינוך 'להזהיר גדולים
על הקטנים' - באזהרת הכהנים להישמר מטומאת מת (שהרי לא מצינו שייאמר כן מפורשות בכל מצוות שבתורה - אף
שבודאי יש על הגדולים חיוב חינוך לקיים כל דבר ודבר שבתורה), אלא, כי יסוד גדול למדנו כאן היאך וכיצד
היא הדרך להזהיר גדולים על הקטנים, כי אם אמור יאמר הילד הקטן מ'פרחי הכהונה' לאביו הכהן, מדוע, תמנע
ממני מלהשתובב בחדוות נעורים עם יתר חברי המצניעים להם חגבים ושאר שרצים לשחוק בהם... מדוע נאסר
עלי מה שלאחרים מותר (מה... וכי הם גויים...), הלא יענהו האב בחיבה ויאמר, בני יקירי, אמת נכון הדבר, שלהם מותר
דבר זה, אבל אנו זכינו, ואנחנו 'כהנים', ונתקדשנו בקדושה יתירה, והיות שנבחרנו להיות 'שבט הכהונה' משרתי
א-ל משום כך הפרישנו הבורא ית"ש מכל טומאה והזהירנו להתרחק הימנה במשמרת וסייגים, לגודל יקרתנו ומעלתנו
על יתר שבטי ישראל.

וללמדנו אורחות חיים, בהנחלת דרך התורה לדורות הבאים, להעיר ליבותיהם הרכים של צעירי צאן קדשים,
להזהיר את הקטנים רק באופן שנחדיר את ההבנה שכשאנו מונעים מהם איזה 'משחק', הליכה למקום פלוני, או
'מכשיר' שאין רוח חכמים נוחה הימנו וכל כיו"ב, אף אותם שהשכנים, החברים והידידים אינם נמנעים מכך, אי"ז

הבנים^ט, שהרוצה שבניו ינהגו וילכו כראוי בדרך התורה את עצמו בגדרי היראים והשלמים' וברוך זו תשפיע והמצוות, עליו להתנהג בעצמו בהנהגה הראויה, לשמור הנהגתו ממילא על לב בניו^י, שאף הם ילכו בדרך זו

אלא משום ש'שולחנו גדול משולחנם', כי גדלה מעלתנו על מעלתם, ורק לגודל יקרת רוממותנו, שזכינו להיות מבני עליה אנו פורשים בשמחה מכל סרך ובדל נדנדוד של היפך נחת רוח לבורא ית"ש ח"ו. ברגשי קודש אלו ודאי יתקבלו הדברים בנועם בלבבות הרכים ויעשו שורש להצמיח פרי קודש הילולים ההולכים בדרך ישראל סבא.

ט. מעשה באברך חשוב ושמו הרב א.ח.ש. שהיה משמש כ'מגיד שיעור' באחת הישיבות המפורסמות במשך כל ימות השנה, זולתי בחודש תשרי שאז היה פונה לעסוק בעסק ה'אתרוגים' לקראת חג הסוכות הקרב ובא. באחת השנים, הזכיר עצמו בפרוס חודש תשרי לפני הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היות והוא פונה למסחר האתרוגים הוא זקוק לברכת הצלחה... אמר לו הרבי, דע, לא רק בחודש תשרי, אלא בכל השנה כולה הנך מתעסק ב'אתרוגים' (כיניו לחפץ שמתעסקים בו בזהירות בעדינות ומחשיבים כל יחיד ויחיד) היינו בחורים יקרים, נשמות טהורות שיש להתעסק עם כל אחד מהם בזהירות ושמירה, בעטרת חשיבות ודקדוק לא פחות מההתעסקות עם האתרוגים. וכמו באתרוגים כך הבחורים - ס'איז דא בעסערע און ס'איז דא שוואכערע (יש טובים יותר וישנם פחות טובים), זה הכלל, סוחר טוב ובקי במלאכה מכיר ויודע כשמוצא על האתרוג 'בלעטל' (כיניו לכתם מסוים הנמצא הרבה על האתרוגים) כיצד לגרד (קראצען) ולהסירו, אם מגרדים במומחיות מאכט ער פון איהם א יופי... (בזה הוא מהפך את האתרוג ליפה עיניים וטוב רואי), אבל מי שאינו מכיר באמנות זו הרי הוא מגרד מידי חזק ופוסל את האתרוג עד שאי אפשר לתקן... וכיוון לומר שאחריות גדולה בידו, בידו להפוך כל בחור ל'יופי' או לאידך לפסלו ח"ו.

י. רמז רמז הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (פרשת קדושים) בפסוק (יט כח) 'ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם', דתיבת בבשרכם הוא כמה דכתיב 'בשביל בשרכם', ומרמז על עסקי האדם לצורך פרנסתו. ובא להזהיר את האדם 'ושרט לנפש לא תתנו' - אל תעשו שריטות, חריצין ונעיצין ב'נפש', בעד עסקי הפרנסה, ולזמן הזה, ייאמר על כל ה'כלים' הנצרכים כניכול ל'צרכי פרנסה', היזהרו והישמרו על נפשתיכם, שלא לשרוט הנפש והנשמה עבור הפרנסה.

ונכלל עוד בדבריו, כי מילתא דשכיחא היא שאין היצר 'מבקש', מסית ומדיח אלא 'שריטה' בעלמא, דבר הנראה כחסר ערך, לוותר על 'גדר' קל בלבד, ועל כגון דא הזהיר הכתוב 'ושרט לנפש לא תתנו' - אל תתנו לו אפילו שריטה קטנה, מדרס כף רגל... ויתבאר ביותר על פי המסופר שבערב ימי המלחמה דרשו השלטונות בדייטשלאנד (גרמניה) מממשלת פולין שישבו לידם את העיר 'דאנציג' שהיתה בעבר שייכת לדייטשלאנד, ובאם לאו יפתחו במלחמה עליהם, נענה אז ראש ממשלת פולין ואמר, אם אכן היו רוצים את 'דאנציג' אכן הייתי מחזירה להם למען תשקוט הארץ ולא תפרוץ המלחמה, אך מאחר שהנני יודע שהם 'מדברים' על דאנציג אך כוונתם להגיע עד ווארשא הבירה, ואם ניכנע ונשיב את דאנציג יחזרו וידרשו עוד ועוד, עד שיגיעו אל עיר הבירה ווארשא, על כן אין מנוס אלא לעמוד כנגדם ולהילחם בהם.

ולמדו מכאן בעלי המוסר, כי היצר הרע 'מדבר על דאנציג ורוצה את ווארשא', כלומר שאינו מבקש אלא פתח קטן, לעבור על גדר וסייג קל, אך מכאן תיפתח לו הדרך להפיל את האדם לגמרי, וצריך להיות 'חכם הרואה את הנולד' לעמוד על המשמר בכל הכח שלא לתת 'פתח' ליצר שיוכל להיכנס בו שעי"ז יוכל להפילו לגמרי, ואם יתאמץ עתה 'מעט' ימנע מעצמו מלחמה קשה הרבה יותר בהמשך.

יא. אגב אורחא, נוסיף כי העיקר הוא ה'לב', והרי בלשון הזה פתח ה'מחבר' את ה'שולחן ערוך' 'יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו', והנה, רבים תמהים ומתמהים לעצמם, מדוע מדברים אלי כה גבוהה, וכי כוחות כארי שוכנים בקרבי, לא אריה ולא בן אריה אנכי... אבל, האמת תורה דרכה, שגם האריה איננו החזק שבחיות מצד גופו וכוחות גופו, אלא ש'לבו' חזק ואדיר, וברגע שהוא חפץ באיזה דבר הרי הוא רוצה זאת בכל לבו, ושום מעצור ומחסום לא יעכבנו ולא יעצור בעדו ממילוי תאוות וחשק לבו, וכדכתיב (שמואל ב' יז ז) 'לבו כלב האריה', הוי אומר כי גבורת הארי היינו גבורת לבו... ומעתה יובנו דברי המחבר ודברי התנא 'הודדה בן תימא אומר הוי... וגיבור כארי', היינו חזק לבך ברצון איתן לקום באשמורת הבוקר או בכל ענין אחר שהנך זקוק ל'חיזוק', וממילא לא יעכבוך כל עיכובים קשיים ומניעות.

וכבר אמר פעם הגאון מהר"י סגל מגייטיסהעד לבחור שראהו ישן במיטתו כשעבר זמן 'קריאת שמע' ותפילה, ולאחר זמן בחצות היום מצאוהו יושב ועוסק בתורה בשלוות נפש... אמר לו רה"י, אה, אה, יש לך לב חזק...כי

באר הפרשה - אמור

כמותו, שכן הוא טבע הבנים - לעשות כמעשה האב, בלא אומר ובלא דברים מצד האב. וזהו 'להזהיר גדולים על הקטנים', שהגדולים - החורים יזהירו (היינו יאירו) את עצמם ואת הנהגתם, וממילא על הקטנים, אף הקטנים יאירו ויזהירו בוזהר הרקיע כמותם².

ובן מצינו באבי האומה - אברהם אבינו, שבעת שבאו אליו שלשת המלאכים - 'ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו' (בראשית י"ז), ופירש רש"י 'הנער' זה ישמעאל, ונתן לו בדי לחנכו במצוות, ולכאורה צריך ביאור אם

הייתי בטוח שבקומך ממיטתך ותמצא את 'מורה השעות' עומד על שעה מאוחרת תתעלף על המקום, ולמעשה... מצאתיך יושב בשלוות הנפש, רגוע כאילו לא אירע מאומה... והאמת, תפקיד האדם להבעיר את חמדת ותשוקת לבנו לתורה ולמצוות ולדרכי הקדושה.

וכבר אמרו להמשיל ממה שאירע לאחד ה'סוחרים' הגדולים שנסע מביתו למרחק מרחקים אל ה'יריד' הגדול, שם מצא אצל 'מוכר' מפורסם 'סחורה' טובה וחזקה תמורת סכום זול מאד. אחר 'דין ודברים' וכבר נגמר המקח ביניהם רצה הסוחר לשלם מעות המקח, פשפש בכל כיסיו וגילה ששכח את צרור כספו בביתו, בבושת פנים הניח את הסחורה בידי המוכר ופנה לחזור לביתו... אמנם, בטרם עזב את השוק גילה ה' את עיניו, ומצא את כל המעות שמורים היטב בכיסיו. חזר אל המוכר, אבל זה 'בישר' לו שכבר הספיק למכור את כל הסחורה לאיש אחר... אף אנו, פעמים הרבה חושב האדם לעצמו, אין כוחי במתני להתגבר על יצרי בענין פלוני ובענין אלמוני... דע, כי לאותו סוחר הוא נדמה, שרק היה נדמה לו שאין כספו בידו, ובאמת היו כל המעות שמורות היטב בכיסו, כך תדע כי טמונים בך כוחות אדירים, ובכוחך להתגבר על כל מכשול, אנא, אל תהיה כסוחר המגלה רק לאחר מעשה את 'ממונו' וממרט שערות ראשו מרוב צער וחרטה מדוע לא ידעתי מזה, הייתי קונה סחורה טובה ומרוויח בה הון תועפות.

ואל יהיה מאלו שעליהם המליץ כ"ק האדמו"ר ה'ישועות משה' מוויז'ניץ זי"ע ש'נשמתם' מסכנה, כי כך היא טבעה למחול על כל המרידות והפגיעות שפוגע בו האדם, שלא כ'גופו' של אדם, שאם תענה אותו ולא תתן לו תנומה לעפעפיו, או תחסיר מעט ממאכלו, מיד הוא יתמרד כנגדך ותמצאנו חלש, ואם תוסיף למרוד בו תמצאנו חסר אוניים... ואילו הנשמה 'סובלת סבלה', ואפילו אם ימים רבים לא ילמוד ולא יתפלל גם כן לא תברח הנשמה... הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע המשיל פעם בשיח קדשו, לאדם עני וחסר כל, שעלה ברצונו להביא לפני עולליו הרכים מעט בשר עוף, אך מאחר ולא היתה הפרוטה מצויה בכיסו, יצא לשוק ורכש אפרוח קטן, בחשבו לכשיגדל האפרוח וייעשה לעוף גדול, אשחטנו כהלכה ואגישנו לפני עולליו, אך לדאבון לבו לא עברו ימים מועטים ומת האפרוח, הלך העני ושפך את מר נפשו בפני אחד מידידיו, שאלו הידיד האם האכלת אותו מדי יום ביומו, נענה העני ואמר, הרי לאכול מבשרו קניתי, ולא שאצטרך לחלוק עמו מלחמי הדל, אמר לו הידיד, אכן נודע הדבר, אחר שלא בא אוכל לפיו מיד מת, והוסיף הידיד ואמר לעני, הנה רואה אני כי היתה זו 'נקבה', כי אילו היה האפרוח זכר, היה צווח למזון בקולי קולות, אשר היית מוכרח להאכילו... אך מאחר דנקבה הויא לכן בעת אשר היתה מורעבת לא זעקה כי אם בקול דממה דקה שלא שמעת אותה כלל עד שנפחה נשמתה, כיוצא בזה - הסביר ה'חזון איש', יש בכל חד וחד מאתנו 'זכר ונקבה', 'הגוף' כמוהו כזכר הוא, ואם לא תאכילנו או לא תשקנו וכיו"ב משאר הצטרכויותיו, הרי הוא יקים קול זעקה מסוף העולם ועד סופו, לא יתן מנוח לבעליו עד אשר יבוא על סיפוקו, אמנם הנשמה זכה וברה כמוה כנקיבה - אף אם תרעיבנה עד מוות, ולא תתן לה מאכלה - תורה, תפילה וקיום המצוות, לא תקים כי אם קול דממה דקה, אשר לא תשמע לה עד שתמות... על כן 'שימו לב אל הנשמה', להאכילה ולהשקותה כראוי לה, ואז לא תמות תחת ידינו.

וכמו שאומרים בשם הרה"ק מרוז'ין זי"ע לבאר בכוונת הקרא בפרשתן (כג כז) 'ועניתם את נפשותיכם', מלשון עניית תשובה, שהרי בבוא היום יהיה מוטל עליכם לענות תשובות ל'נפש', מדוע נתתם לגוף כל צרכו ואילו לנפש לא ספקתם אפילו פחות מכדי צרכו.

יב. ובזה ביארו מה דאיתא בהגדה של פסח 'כנגד ארבעה בני חכם אחד רשע אחד תם אחד שאינו יודע לשאול', ולכאורה היה צריך לומר אחד צדיק ואחד רשע, ומדוע נקטו 'רשע' על ה'היפך' של 'חכם'. אלא, כי 'החכם' היינו ה'מתחכם' (אויבער חכם) לשאול מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלוקינו אתכם,

וזהירו בעל ההגדה, שאם הוא מתחכם, אף בנו יתחכם כנגדו עד שיצא לתרבות רעה, ונכדו כבר יהא 'תם', ובנו אחריו לא ידע מאומה ממסורת האבות ו'לא ידע לשאול' מאומה, שכן הוא דרך הבן להתנהג כאביו.

ויש לרמז ענין זה בדברי חז"ל (ב"ק צז:): 'איזהו מטבע של אברהם אבינו - זקן וזקינה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר', שבאותה מטבע של זקן וזקינה כן ינהגו גם הבחור ובתולה - הדורות הבאים, אך אי אפשר שיהא לזקן מטבע אחד, ואילו לבחור יהא מטבע אחר, והיינו שאי אפשר שהאב ידרוש מבנו דברים שאינו עושה בעצמו. ולא יתכן שיעשה האב ככל העולה על רוחו וירצה שבניו ילכו בדרך הישר... כי אין לו לבן אלא מה שעיניו רואות. כה אמר הגה"צ רבי יעקב גאלינסקי, לבאר למה הם דומים - אלו הדורשים מצאצאיהם מעלות טובות שהם עצמם לוקים בהם ובפיהרסיא מזלזלים בזה. פעם היה גוי עני שקינא בעמיתו - העניים היהודים, בראותו כי על אף עניותם הרי בכל עת מצויים בכיסם כמה פרוטות, מה עשה הגוי, התיידד עם אחד מעניי היהודים, וזה גילה את אזניו בשעת הכושר, כי הם עורכים סיבובים ב'שטיבלעך' ערב בוקר וצהרים, בפשיטת יד לנדבה, ומשם מתקבצים בידם הפרוטות שבהם הם מחיים נפשם...

הלך הגוי ולבש עצמו בבגדי היהודים, ובבואו לביהכ"ס פשט ידו, ואכן, בידו ובכיסו התמלאו 'מצלצלין' למיניהם, באחד הימים שמע שאחד המקבצים קורא בקול, רבתי, שמעו נא, גר צדק אנוכי, מ"ח פעמים הזהירה התורה 'ואהבתם את הגר', מצוה רבה לתמוך בי בעין יפה... לא חשב הגוי פעמיים ולמחרת היום החל אף הוא מכריז, כי הוא גר צדק, ואכן, 'הכנסותיו' גדלו פי כמה וכמה. ויהי מקץ שבועיים ימים, והנה הוא שומע את פלוני משתיק את הקהל לפני 'אשרי ובא לציון' ומבאר לשומעי לקחו כי הוא נכד של אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב' זי"ע, וזכות גדולה היא לתמוך בנכדי הבעש"ט, החליט אותו הנכרי לקפוץ על שתי המציאות גם יחד, והחל מכריז, אנא, אחים רחמנים בני רחמנים, לאו בכל יומא איתרחיש לפניכם זכות כזאת... כי אנכי 'גר צדק' נכדו של הבעש"ט... אך למותר לציין כי הקהל רגמוהו באתרוגיהם והוכרח להימלט על נפשו. מכאן למד הגר"י, כי הסתירה שסתר עצמו גרמה לכל הקהל לצחוק ממנו ולסלקו מעל פניהם, כך ממש נראית קבלת מרות של הבנים בראותם את הסתירות בהן מתנהגים הוריהם.

וידוע מאמר העולם, המפרשים בדרך הלצה את הכתוב (בראשית יב ג) 'ונברכו בך כל משפחות האדמה' ופירש רש"י 'אדם אומר לבנו תהא כאברהם', (ונקטו אברהם ולא שאר האבות) כי אינם רוצים לחיות עם עול תורה ועבודה, ע"כ יברכו את בניהם 'תהא כאברהם' שאביו התנהג כ'תרח' ורק הבן היה כאברהם אבינו...

ומהאי טעמא נקראת מסכת אבות בשם זה כי כל מהותה של מסכתא זו ללמד ארחות חיים ונתיבות יושר, והדרך לחנך את הבנים לנהוג במידות טובות ומתוקנות הוא על ידי ה'אבות' - שהאב יתקן מידותיו וממילא ימשיכו בניו בדרכו הטובה, וכמו שמצינו רבות במסכת זו הלשון 'הוא היה אומר', שמה ש'הוא' ומהותו זה הוא 'אומר' ליוצאי חלציו.

כך רמז הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע בפסוק שבפרשתן (כג מ) 'ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר', וברש"י, עץ שטעם עזו ופריו שוה. ומרמז, שיהיה פריו ועצו שווים כלומר שלא תהיה ירידת הדורות, וזהו הדר. ובספר 'שם משמואל' להג"ר שמואל עהרנפעלד ממאטעסדארף זצ"ל (ארה"ב) כתב כע"ז, שאתרוג רומז על הבנים ושלא יעזבו את דרך אבותיהם.

והרי כך הוא נוסח הברכה ב'ברכת האילנות' (ברכות מג:): 'ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות', וקצת צ"ב, מה ענין בריות טובות ל'ברכת האילנות', וידוע הביאור, כי הוא בא לגלות לכל הרוצה לעמוד על סוד הדבר, כיצד פרח ועלה אילן נאה ויאה כזה, לזה ייאמר, תדע שהוא נעשה ע"י ה'בריות טובות', הם נטעו והשקו, נתייגעו והזיעו סביב גידולו ובוזה נעשה 'אילן נאה' ורב פארות לתפארת כרם בית... כיו"ב, תאמר לכל גידול הבנים והצאצאים, ע"י ההורים ומורים שהם 'בריות טובות' המשקיעים כל אונם ומרצם בחינוך הצאצאים - הן בתפילת אבות על בנים, והן במעשיהם הטובים יחד עם פעולות החינוך יצא בעזהשי"ת מתחת ידם אילנות טובות לתפארת כרם בית ישראל (ללא כל ספק שכל זה תלוי בסייעתא דשמיא, ובשפיכת דמעות כמים בתפילה, אבל הנדרש מההורים לעשות הוא ככל יכולתם, וה' יגמור בעדם).

באופן דומה שמעתי מצדיק אחד המבאר את דברי חז"ל 'להזהיר גדולים על הקטנים', שזהו אופן החינוך, הגדולים - ההורים או המחנכים יאירו את דרכי הקטנים בעצם היותם גדולים, דהיינו שתהא הנהגתם הנהגה ראויה, ויהיו שונים בהנהגתם מהנהגת הקטנים. כי אמנם מחד גיסא יש לתת לצעירי הצאן הרגשת קירבה גדולה. אך מאידך, צריך

באר הפרשה - אמור

היו, לזה אמר וספרתם לכם, פירוש באמצעות מנין זה אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם. עכ"ל.

צא ולמד על תוקף קדושת הימים ממה שכתב הרמב"ן (ויקרא כג לו) והימים הספורים בינתיים בחולו של מועד, כלומר שבשם שחול המועד הוא הימים שבין יו"ט ראשון לאחרון של חג, כך ימי ספירת העומר הם בחול המועד בין פסח לעצרת".

ה'חיד"א' מביא משמו של רבינו אפרים (לחם מן השמים, תרומה אות כא) על הכתוב (שמות כו ד) 'ועשית לולאות חמישים', שהוא מכון על חמישים ימי הספירה הקדושים, וכמו שהלולאות המה המחברות בין היריעות לקרשים, כך אלו הימים המה ימי חיבור בין בני ישראל לבין אביהם שבשמים.

הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (פסח תרנ"ד, עיי"ש) מביא את לשון הזוהר (תצוה קפג): **מאן הנטיר הני יומי מפסח עד עצרת אין צריך לבוא במשפט בתשרי - השומר ונוהר בסור מרע ועשה טוב בימים שבין פסח**

כן, מדוע 'ואל הבקר רין אברהם' בעצמו, היה לו לשלוח את ישמעאל גם לזאת - כדי לחנכו למצוות. אלא ביאורו, כי אדרבה כשהאב רוצה שבנו יתחנך למצוות עליו לרוץ בעצמו - ובוזה גופא קיים אברהם אבינו 'כדי לחנכו במצוות', כי כאשר הבן רואה את אביו רץ לדבר מצוה מתוך התלהבות וחביבות למצוה, נכנסים בו רגשות הקודש, ואף הבן ינהג כמעשה אביו.

תספרו חמישים יום - מעלת ימי הספירה

בפרשתן (כג טו), 'וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים יום', הנה ימי הספירה בהם אנו עומדים ימים יקרי ערך הם, וגדול כוחם לטהר את האדם מכל סיג ופגם, וכמו שכתב האור החיים הק' לבאר לשון המקרא 'וספרתם לכם', וז"ל, ובדרך רמו, רמו באומרו 'וספרתם', על דרך אומרם ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחי' הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא כי תשא כו) כי הלוחות של סנפרינון

להיות ברור וניכר גבולות ההבדל בין ה'גדול' ל'קטן' (וכנודע, ללמוד מדברי רש"י (פרשת ויגש) 'וישימיני לאב לפרעה', לאב - לחבר ולפטרון, ולמדנו שזהו מהותו של 'אב', שצריך לנהוג כחבר מחד, אך גם כפטרון מאידך. מספרים, שפעם בעת עריכת הסדר אצל הרה"ק מקאצק זי"ע ישב אחד המסובים ומדד את גודל חצאי המצה שבצע ל'יחץ' בכדי להטמין את הגדולה לאפיקומן. נענה הרה"ק זי"ע ואמר לו בחריפותו, 'גדול שצריך למדוד אותו, איננו גדול כי אם קטן').

פי כמה וכמה נכונים הדברים כלפי הגדולים הבאים ל'הזהיר' על הקטנים בדעת, ובאים לחזקם ולהשיבם לחיי תורה ויראה, שעליהם להישמר מלרדת לדרגתם הנחותה של אלו שעדיין לא זכו לאור באור החיים, אלא, אדרבא, להעלותם ולרוממם ולהאיר דרכם מתוך חשיכה. וכפי שהיטיב להגדיר הגרא"א דסלר זצ"ל, כי מי שבא לחלץ את חברו שנפל לבור עמוק, מוטב שיעמוד על שפת הבור ויתאמץ להעלות את הנופל אליו, אף אם אינו בטוח שיצליח להעלות את רעהו, מאשר שירד בעצמו לתחתית הבור בכדי להעלותו, כי אז הוא מסוכן שמא גם הוא יישאר שם בבירא עמיקתא...

וכה מסופר, בחור צעיר בא לשאול את פי הגה"ק הסטייפלער זי"ע האם נכון לו בימי בין הזמנים להצטרף ל'פעילים' העוסקים בפעולות קירוב 'רחוקים' משמירת תומ"צ להטות ליבם לשלוח את ילדיהם למוסדות חינוך הנאמנים לה' ולתורתו, לא נתו לו הגאון עשות כן, בטענה שמא יפריע לו הדבר בלימוד סדרי הישיבה. תמה בחור בפני הגאון, והרי שאלתי על ימי בין הזמנים, שבהם לא מתקיימים סדרי הישיבה כרגיל. תפס הגאון את חוטי הציצית מהטלית קטן שעליו והראה לבחור על ה'שמש' - החוט הארוך שבו כורכים את הכריכות סביב חוטי הציצית. וכך אמר לו, הנה, חוט זה היה ארוך וגדול פי כמה וכמה משאר חוטי הציצית, אך מכיוון שהרבה להסתובב סביבם בכדי לזכותם, נעשה קטן כמותם... (אמנם, מילתא דפשיטא שאין בזה בכדי למעט אפילו בכהוא זה מגודל מעלת מזכה לחייביא כאשר הפליג ע"ז בזה"ק. ולמעשה יעשה שאלת חכם, כ"א לפי מקומו ושעתו).

יג. אמר על כך הרה"ק מרוז'ין זי"ע, שהנה לפי דברי הרמב"ן יש לאסור נישואין בימי הספירה, כדרך שאין נושאים נשים בחולו של מועד, והיינו מטעם של 'שמחה', ולאידך, איתא בשו"ע (תפס א) כי הטעם לאסור שמחת הנישואין בימים הללו - מפני האבלות שמתו בו תלמידי רבי עקיבא, ויש לבאר כי הדבר תלוי באדם עצמו, שאם מטהר עצמו בימי הספירה הרי ימים אלו הם בבחי' ימי חול המועד, ואם לאו אזי אינם אלא ימי אבלות.

לעצמו קניינים טובים בנקל, ובוה יתעשר בעושר רוחני לנצח נצחים, ויחסוך מעצמו עבודה מרובה לזמנים הבאים לאחר מכן^{טז}. וכמו שביאר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מלוי'ענסק זי"ע (נעם אלימלך בפרשת ד"ה בע"א) הכתוב בפרשתו (ויקרא כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, ופירש זול"ק, 'להזהיר גדולים פירוש בשעה שהם בגדלות על הקטנים שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות, עכ"ל. פירוש שצריך להמשיך ולהאיר מהזמנים הנעלים 'והגדולים' בעת שמתעסק בתורה ותפילה גם על הזמנים החשוכים והירודים, כי על ידי זה יוכל עמוד בנסיון גם בשעת ההסתר. כי כל עניינם של 'הימים הטובים' וכל 'זמני האורה' הם ליתן לאדם כח שיוכל להתקדם ולהתעלות בעבודתו ב'ימות החול'^{יז}.

לעצרת הרי הוא מתוקן ועומד ואינו צריך לבוא לפני המלך המשפט ביום הדין.

וכך מצינו ב'אמרי אמת' (אמור ד"ה וספרתם ברה"ה לא נודע השנה) מביא משם הארזי"ל שכמו שמפסח ועד העצרת הוא זמן גידול כל הפירות והתבואות, כן הוא זמן גידול הנפש^{יח}. וכן מצינו בלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ב ד"ה ימי) וז"ל, וכל השנה תלוי באלה הימים^{יט}, כמו שגידול כל התבואות בימים אלו כן חיות האדם מתגלה עתה, כי הכל רמוז אל ההנהגה הפנימית (שהנהגת העולם היא מורה ומלמדת על התוכן הפנימי, ואם אנו רואים שעתה הוא זמן גידול התבואות הרי שמע מינה שזהו זמן צמיחת האדם, ושכל חיותו תלוי בימים הללו).

ו'החכם' עיניו בראשו להיות 'רואה את הנולה, לנצל ימים טובים מאירים אלו בהם יכול לקנות

יד. וכבר כתב המהר"ל (חידושי אגדות, ר"ה) שלא בכדי קבע הקב"ה מועדי השנה בהם יראה כל זכורך את פני האדון לפי התבואה הגדלה בחודש האביב ונקצרת בחג השבועות – חג הקציר, אלא, כי כגידול התבואה כך גידול האדם ברוחניות, בחג האביב - בחודש ניסן הוא הזמן המסוגל לגדול ולהתעלות, עד זמן שקוצר פירותיו הרוחניים בשבועות.

טו. נוראות כתב ב'נהר שלום' להרה"ק הרש"ש זי"ע (דף לב:) וז"ל. כי פסח וימים אלו הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שאדם הולך בהם – בה מוליכים אותו כל ימות השנה.

טז. שמעו נא למעשה שהיה, מלחמה עקובה מדם התחוללה בין מדינת טורקי' למדינת וונציה, באחד הימים ראה איש פשוט מבני וונציה שבני טורקי' באים לכבוש את הגשר המרכזי של וונציה (כידוע, שכל וונציה בנויה במים ונחלים, והדרכים שבין הבתים והרחובות הינם על גבי גשרים), מיהר האיש ל'מפקד' הגדול וסיפר לו דברים כהויתם ומן הנראה לכל בר דעת למהר לנתץ ולשבר את הגשר המרכזי ובוה תמנע האפשרות מבני טורקי' לכבוש וונציה. המפקד הסכים עמו, אבל לא עשה דבר עד שהצליח לאסוף ולכנס יחדיו את כל ראשי הצבא, והללו החליטו שהוא צודק ושלחו אלפי חיילים ששברו את הגשר, אבל להוות לבם מצאו שהטורקיים כבר נכנסו לתוככי המדינה ופרשו את 'דגל' מדינתם כאות נצחון... ומאחר שכבר נכנסו הרגו הרג רב וגדול בבני וונציה. אז נענה המפקד ואמר, אויה לנו, אילו היינו שולחים מבעוד מועד בתחילת הלילה כמה חיילים יחידיים לנתץ ולשבר את הגשר, היו אלו היחידים מצילים את כל המדינה, כי ובוה לא היה כל 'דרך' לרשעים הללו לבוא עד שערי עירנו, והיינו ניצולים מהם לגמרי, ועתה... אפילו רבבות חיילים לא יעזרו לנו.

ולדין ייאמר, על דברי חז"ל (שבת לב.) 'לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטור', והיינו דאמרן לעיל, כי המתפלל קודם שיחלה מונע את המקטרג וחוסך את כל החולי מבוא אליו, והוא נפטר מכל הצרות הרבה יותר בנקל מאחר שכבר אירעו המקרה ל"ע...

גם מרמז לנו, לכל דבר שבקדושה, בעבודה קטנה מעיקרא הוא מונע מעיקרא את המפריעים והשונאים מלהלחם בו, ובוה הנו חוסך מעל עצמו עבודה גדולה וקשה לאחר זמן (הן בתיקון המידות בטרם ימצא עצמו בעיצומו של נסיון וכו', הן בקנין תורה ובכל ענין שהוא).

יז. מעשה באיש שהיה לו 'חמור' נאמן, עמו נשא משאותיו ונסע במסעותיו, ויהי היום, באמצע הדרך – שוד ושבר, החמור עם משאותיו נפל לבירא עמיקתא, לא איבד האיש עשתונותיו, הזעיק מיד את המנוף (crane) וזה עשה עבורו את העבודה בשלימות בהגביהו את החמור עם כל המשאות לדרך המלך. אחר הדברים האלה עשה האיש ק"ו בעצמו, וכך דרש, אם המנוף הצליח להגביה את החמור, מדוע עלי ליסע הנה והנה עם החמור, עדיף עבורי

הנה כתיב בריש פרשתן (כא א) 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא ישמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו, כתב ה'אבן עזרא' 'וטעם שהזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב', ונמצא שעל הבן - הכהן, להיטמא במיתת אמו קודם מיתת אביו, שהרי האב מאריך יותר ימים. יש שהקשו, אם כן, מדוע בהמשך הפרשה לגבי

לב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה
בתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר ג א) שמננין מ"ט ימי הספירה עולה בגימטריא 'לב טוב' י"ח, ולרמוז לן, שבימים הללו עלינו להפך את לבבנו ל'לב טוב' י"ח. והיינו, שלא די לו לאדם להיזהר מלצער את רעהו, אלא בטוב ליבו ירבה ב'עשה טוב' לעודד איש את רעהו ולגמול עמו כל טוב י"ח.

להתחיל להשתמש עם המנוף לצורך נסיעת ונשיאת המשאות... וכך עשה, העמיס את חבילי משאותיו על המנוף, אבל משבא להמשיך בדרכו, מצא שהמנוף אינו זו אפילו מרחק פסיעה אחת, ותמה האיש מאד, על מה אירע לו ככה... עד שבא חכם אחד והאיר את עיניו, שכל ה'קל וחומר' שנשא בעצמו פריכא הוא, כי אין כוחו של המנוף אלא בהגבהת חפצים וחבילות, אבל אין לו כל כח להמשיך ולהתקדם בדרך, רק החמור הפשוט יכול עשות כן. כל זה כדרך משל לדידן, כוחם של חגים ומועדים להגביה את האדם מעל כל ה'בורות' שנפל בהם בימי החולין, אבל להמשיך ולהתקדם בדרכיו אי אפשר לו אלא ע"י עבודתו בפשטות בכל יום ויום מימות החול, ובזה יעלה ויבוא לידי מעמדו הראוי לו.

יח. פעם אמר אחד מנכדי הרה"ק רבי יצחק מפשעווארסק זי"ע שהפסוק 'פותח את ידך' ר"ת של השם הקדוש פ-א-י, והוא אחד מהשמות המרמזים על ענין הפרנסה, נענה הרה"ק ואמר שהר"ת של אותיות אלו הוא - פארגינען א יודן (לשמוח כשיש לרעהו כל טוב), וכאומר בזה תריק על עצמך שפע פרנסה וכל טוב.

יט. ידוע שרבים עוסקים בכל יום מימי הספירה באחד ממ"ח קנייני תורה, וכשתעיין תמצא שהקניין ה'לב הוא 'אוהב את הבריות, ובזה יבואר הטעם שפסקה המגפה אצל תלמידי רבי עקיבא ב"ג בעומר, שלאחר ש'הגיעו ל'אוהב את הבריות' כבר 'נהגו כבוד זה בזה'.

כ. דבר זה כבר קבעוהו חכמי הנפש (פסיכאלאגן), שהרבה נוסף לו לאדם ל'בריאות הנפש' כאשר נותן מעצמו בכל יום ויום לצרכי זולתו (י"א, דלכן אומרים 'חיים' בלשון רבים, ולא 'חי'), כי רק כאשר ישבו שנים יחדיו ויטיבו חד לזולתו, נחשבים חיים (כחיים). הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר תשלא מאמר כט פרשת שמות) היה אומר, שמיד בתחילת הבריאה אמר הקב"ה על אדם הראשון 'לא טוב היות האדם לבדו' (בראשית ב יח), ובאותה שעה הרי היה האדם בגן עדן מקדם, מסובב במלאכי השרת שהיו צולים עבורו בשר ומסננין לו יין (סנהדרין נט:) ונהנה מזיו השכינה, ואף על פי כן אמר הקב"ה, לא טוב היותו לבדו, והיינו כי לא היה לו למי להיטיב, וחיים כאלו הינם בגדר 'לא טוב', ורק חיים שיש בהם הטבה לזולת נחשבים לחיים טובים.

סיפר הגרמ"ד סאלאווייציק שליט"א שבצעירותו שלחו אביו הגר"ז זצ"ל למסור סכום מעות לאיש פלוני עני ואביון. התנצל הבן ושאל אם אפשר לו לדחות את השליחות לזמן מאוחר יותר, כי זה כשעה ומחצה הוא מתייגע בסוגיא חמורה מאד שלא מצא בה ידיו ורגליו ורק עתה הוא מתחיל להבינה, על כן ברצונו לסיים את לימודו ומיד לאחמ"כ יקיים שליחותו, נענה הגר"ז וסיפר מעשה שהיה אצל אביו הגר"ח זצ"ל, פעם ישב באסיפת הרבנים עם גדולי הדור, ובין הדיבורים נתגלגלה השיחה אודות הגאון רבי אליהו מייזל זצ"ל, נענה אחד מן היושבים ואמר אודותיו בנימת ביטול, שמכיוון שעסק כל כך הרבה בצרכי ציבור בצדקה וחסד על כן לא נותר ממנו ספר חידושים (ואם היה ממעט בחסדים' היה יכול ללמוד ולחדש יותר)... כשמוע כן הגר"ח נעמד על מקומו בסערה, וזעק 'כשיהודי לומד תורה, ובאמצע לימודו מבקשים ממנו לעשות איזה 'טובה' ליהודי (במקום שאינה נעשית על ידי אחרים), והוא דוחה אותם בטענה שאינו יכול להפסיק מלימודו, אזי גם כאשר הספר פתוח לפניו הרי הוא כסגור... אבל אם הוא סוגר את הספר והולך לסייע ליהודי, אזי גם כאשר הספר סגור הרי הוא כפתוח... ובזה יזכה לסייעתא דשמיא, והתורה מתברכת אצלו.

כא. פעם אחת בא לפני הרה"ק רבי ישעי'לע מקערעסטיר זי"ע איזה בנש"ק (מגזע זידיטשוב) ת"ח גדול ומקובל מופלג, ומשראה את הציבור הגדול המשחר את פני הרה"ק נתעוררה קנאה בלבו, ואמר לרבי שברצונו להטיב עמו, והוא מבקש ללמד אותו סוד האותיות ושורש השמות הקדושים, וגם ילמד אותו איך לקרוא קוויטלעך (פתקאות בהם

על בניהם שימותו' (שאו יכולים לשוב לבתיהם, מכות יא.). ובוזה יבואר היטב - דמאחר שאמותיהם של כהנים גדולים עסקו בגמילות חסדים, על כן זכו לאריכות ימים ושנים והאריכו ימים יותר מטבען - יותר מהזכרים, ושפיר אמרה תורה גבי כהן גדול שמיתת אמו תהיה אחרי מיתת אביו. כי גדול כוחו של גמילות חסדים להוסיף שנות חיים.

בצדק תשפוט - כמה עצות לדון לכף זכות

לפי מה שהקדמנו שעיקר עבודת הזמן הוא לסגל בעצמו להיות 'לב טוב', יש לנו לדעת כי בכלל 'לב טוב' הוא לדון איש את רעהו לכף זכות, ובפרט כמו שאמרו חז"ל שבימים אלו מתו תלמידי ר' עקיבא

קדושת 'כהן גדול' הקדימה התורה מיתת אב לאם כדכתיב (פסוק יא) '...לאביו ולאמו לא ישמא' - אב קודם לאם, מה נשתנה כהן גדול שזכר בו מיתת האב תחילה משאר הכהנים שהקדים בהם הכתוב מיתת האם לאב.

יש שביארו, על פי מה שאמרו בגמ' (ר"ה יח.) רבה ואביו מדבית עלי קאתו (שנזר על צאצאי עלי שימותו בקיצור ימים ושנים), רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביו דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין, וזרי שגמילות חסדים בכוחה להאריך ימים. והנה איתא שהרוצה נפש בשגנה גולה לערי מקלט - 'עד מות כהן הגדול' (במדבר לה כה), ולכן 'אמותיהם של כהנים גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו

נכתבים שמות להזכרה) ע"פ סוד האותיות, איך לתקן האדם בקומה שלימה וכו'. אמר לו הרה"ק, אין לי כל עסק בנסתרות, דבר אחד אדע, כשנכנס יהודי לביתי, ואני נותן מזונות וי"ש נעשה יו"ד במילואו... 'זזה סוד מילוי שם הוי"ה ב"ה בנוסח קערעסטיר'... למלא את הוי"ד במזון ומשקה ('יהודי' בשפת האידיש נקרא 'איד' ונשמע כמי שמוציא מפיו את האות יו"ד). וידוע שהאריז"ל אמר שבאות יו"ד עצמה יש בה שם הוי"ה, שהרי האות יו"ד במילוי האותיות עולה בגימטריא עשרים, צרף את שלושת האותיות (יו"ד) הרי כ"ג, הוסף את ג' התגין שעל הוי"ד הרי כ"ו. יהודי עצמו הוא גם שם קדוש. הוסיף הרה"ק ואמר, גם אני עושה ממנו קומה שלימה, הנני נותן לו לאכול ולשתות וכמה מטבעות בכיס, ובכך הוא מתמלא מראשו ועד רגליו.

הנה ידוע שכתוב על ציונו הק' לא כעס מעולם אע"פ שקיים בנפשו יהי ביתך בית ועד ל... כל מיני אנשים ש'פרצופיהם שונים' ו'דעותיהם אינם שוות'... דוגמא אחת לכך, מה שסיפר הגה"ח רבי חיים אורי פריינד שליט"א ששמע מרבי מאיר אלפנט ז"ל שהיה שם בשעת מעשה, כידוע היה הרה"ק מכבד מאד את בני האדמו"רים, באמרו כי יש לרחם עליהם ב'רחמים רבים' היות ואבותיהם אינם משאירים להם אומנות ופרנסה אחרת זולת הרבנות. פעם אחת הגיע בנש"ק לביתו של רבי ישע'לע שהורגל שהרבי נותן לו בכל פעם מאתיים רייניש (והוא סכום עצום) ובאותו הפעם נתן לו הרבי רק מאה רייניש... קפץ רוגזו של האיש, ומרוב מבוכותו 'תבע בפיו' - רבי, הרי תמיד אתם נותנים לי מאתיים רייניש מדוע הפחתתם ממשכורתתי. השיב לו הרבי מתוך ענווה פשוטה, לאחרונה פרצה שריפה בבית המדרש (בשנת תר"פ) וצריך לבנותו מחדש, בנין הבית כרוך בהוצאות רבות, המצב קשה, ולכן נתתי לך רק מאה רייניש. ועדיין לא נחה דעתו של האיש, ובמין גערה אמר, רבי... מי שמע כזאת, לבנות לעצמך בית מדרש על חשבונאי... אמר לו הרבי, אכן, צדקו דברייך, נכנס לחדרו והביא לו עוד מאה רייניש.

הגאון רבי שלמה ברוך פראגער (בן הגאון רבי יעקב פראגער חתן מהר"ם שיק) נכנס פעם לביתו של הרה"ק רבי ישע'לע זי"ע. נענה הרבי ואמר לו עכשיו תירצתי תירוץ אחד על שבע קושיות... רש"ב התפלל על הגאונות המופלגת והמתין שיאמר לו את הפלפול הארוך. רבי ישע'לע הסביר מיד, הנה לפניך ישב כאן יהודי ושפך את מר לבו שבביתו ז' נפשות המקשות בחזקה את הקושיא 'וכי תאמרו מה נאכל', ותירצתי הכל בתירוץ אחד שנתתי לו מאתיים רייניש, והכל נתיישב בטוב טעם ודעת (הובא בספר מופת הדור).

כעין זה, ידוע כשנתן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל את חיבורו הנשגב 'אחייעזר' לידי הגאון רבי אליהו מייזל זצוק"ל רבה של לאדז' ראה רח"ע שר"א מתפעל מאד מהספרים, על כן שאלו רח"ע, מתי נזכה לראות את הספרים של מע"כ. הכניס רבי אליהו מייזל את רח"ע אל החדר הפנימי, והראהו תיבות מלאות ב'שטרי הלוואות' שלוהו עבור התחייבויותיו לטובת אלמנות ויתומים, ואמר, הנה זה ספרי אשר חיברתי...

ואכן בסוף ימיו נענה הוא עצמו - הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שעתה נתגלה לו כי הוצאת ספריו וכל חידושיו אינם אלא כ'משחק שעשועים' לעומת מפעליו בעזרה לאלמנות ויתומים.

באר הפרשה - אמור

על שלא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב:), ועלינו לעסוק (טו), 'בצדק תשפוט את עמיתך', וברש"י, 'הוי דן את ב'סוגיה' רחבה זאת. הנה איתא בפרשת קדושים (יט) חברך לכף זכות^כ, וכך אמרו חז"ל (אבות ב ה) 'אל

כב. וכבר אמרו לרמז בקרא (תהילים לד יג) 'מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים', הדבר הראשון הקודם לכל הוא: 'לראות טוב'. ובאמת, בכל עת אפשר לאדם למצוא איזה כף זכות – כאשר יחשוב ויתבונן עד היכן מגיעה ה'לימוד זכות' שמלמד על עצמו... וד"ל.

כע"ז ביאר הרה"ק מאור עיניים זי"ע (חוקת ד"ה 'זאת התורה אדם') בפסוק 'ואהבת לרעך כמוך', כי אהבת האדם את עצמו אינה נפסקת לעולם – ואף שכל איש בשלו – מכיר ויודע היטב ב'חסרונות', מ"מ לא יגרע מחמת זה אפילו כהוא זה מאהבתו את עצמו, כיו"ב 'ואהבת לרעך' – אף אם ראית בו כמה וכמה מומים וחסרונות, אל תבט עליהם אלא עדיין ואהבת לרעך... (וכן אמר הרה"ק רבי איתמר מנאדבורנא זי"ע).

שמעתי מחכם אחד פמ"מ שליט"א, מדוע נקטו חז"ל בלשונם 'כף' זכות, כי מדרך 'המזלג' להוציא דבר אחד מתוך הרבה, כדוגמת התוחב את המזלג בבשר הנמצא בתוך צלחת מלאה שאינו מוציא אלא את הבשר, לעומת זאת המכניס כף לקערה הרי הוא נוטל ומעלה את כל אשר 'נכנס' בכף, כיו"ב, יש לך להביט על חברך עם 'כף' – לא למצוא רק חסרונותיו כמוציא במזלג דבר אחד מכלל דברים הרבה, אלא כשהינך מתבונן בו – בחסרונותיו, ראה נא עמהם יחד גם את ה'מעלות' שבו. ובזה פירשו את לשון המשנה (אבות א ו) 'והוי דן את כל האדם לכף זכות', שלא ידון רק את אותו החסרון אלא את כל האדם – כל מהותו על שלל מעלותיו.

בדרך צחות אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע לבאר, מהו לשון כף זכות, כי ברצות האדם ליטול דבר מאכל המונח בתחתית הקדירה, מה יעשה – יהפך ויגיס ב'כף' עד שימצא את אשר יחפץ. כיו"ב הרואה בחברו חשד של צד חובה, יגיס ויהפוך הנה והנה בצד הזכות, עד שימצא את הדרך להצדיקו.

עוד אמר בזה, משל למי שבא ללבוש מנעל לרגלו, אך לא עלה הדבר בידו מכיוון שהנעל קטנה ממידת רגלו, מה יעשה, יכניס לתוך הנעל 'כף' המיוחדת למנעלים ואז תכנס רגלו, והרואה יתמה – וכי הכף הרחיבה את המנעל, או הקטינה את רגל האדם, לא ולא. והיאך נכנסה רגלו – איני יודע, אבל זוהי המציאות – הכף דוחפת ומכנסת את הרגל לתוככי המנעל, וכיו"ב הוא ה'דן לכף זכות' – אף שלא ימצא דרך להבין את מעשיו של האדם בצד הזכות, יקח כף לזכותו וימצא תירוץ אפילו בדוחק להוציא צדקו לאור.

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע העיד על זקנו הרה"ק מהר"י זי"ע שהיה אוהב מאד את דרך פלפולה של תורה, ובכל עת מצוא היה מתפלפל כדת של תורה (כשיצא ספר חידושי הרי"ם שיש בו חידושים הרבה בדרך הדרוש והפלפול, הורה לנכדיו שירכשו את הספר הזה). ובעצמו ביאר טעם הדבר כי לפעמים קשה מאד ללמד זכות על יהודי, אך בדרך הפלפול אפשר תמיד ללמד זכות. ומתוך אהבת ישראל יתירה זו אהב הרה"ק את דרך הפלפול.

מעשה ברב גדול מישוראל שדרש דרשתו בביהמ"ד גדול ומפורסם בארה"ק, והנה רואה הרב שבירכתי ביהמ"ד יושבים שניים שאינם פוסקים לרגע מלשוחח ביניהם (והדבר הפריע לרב), בגמר הדרשה עברו קהל השומעים להודות לרב על דיבוריו הנפלאים ואף אלו השניים באו בין כל הקהל... וישאלם הרב, על מה הנכם מודים, וכי דבר אחד מדברי נכנס באזנכם, ויען האחד מהם, הנה חברי העומד לצידי מבני חז"ל הוא, ואינו מבין את שפתו של הרב, כי רק ענגליש (אנגלית) יבין הלה, ע"כ ברצונו כי עז לשמוע את דבריו החוצבים להבות אש של הרב בא ונתיישב לידי ואנכי הקטן תרגמתי לו את כל דברי הרב בדרשתו הנפלאה. לימים סיפר הרב את דבר המעשה לפני תלמידיו, והוסיף לומר, הביטו וראו 'דן לכף זכות' עד היכן הוא בא...

וכבר אמר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע (עשר צחצחות בערך רי"א מקאלוב) ש'דן את כל האדם לכף זכות' בגימטריא 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. ורמזו בדבריו (נטעי אשל) שעל האדם לדון את חברו לכף זכות אף כשהדבר עולה לו ב'מסירות נפש', וסמך לדבר כי כשם שעלינו למסור את נפשנו על יחודו ואחדותו יתברך שמו כך עלינו למסור את נפשנו לדון איש את רעהו לכף זכות.

כה אמר הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע דלכאורה צ"ב, מדוע אמר 'בצדק תשפוט את עמיתך' ולא אמר 'לכף זכות' תשפוט וכיו"ב (שהרי אינו 'בצדק'), אלא, כי אכן, עפ"י הרוב נראה לו לאותו 'דן' שה'כף זכות' רחוקה מן האמת כרחוק מזרח ממערב – אבל מה יעשה, הרי הוא מחויב לדון לכף זכות... לכך אמרה תורה, אנא, דון אותנו לצד זכות ולבסוף יתברר לך שאכן דנתו 'בצדק' כי ברוב המקרים יימצא שכך היה.

מעשה היה לאחרונה באחד מה'תלמודי תורה' בארה"ק (מפי בעל המעשה, מנהל הת"ת), אחד המלמדים התלונן בפני המנהל על תלמידיו שאינם סרים לדבריו ואינם שומעים בקולו, וסימני חוצפה ניכרים בהם... באותו זמן ביקש המנהל לערוך 'רשימה' של שמות אימהות התלמידים (בכדי שיוכל להתפלל עליהם בשם ושם אימם), ונכנס לאותה כיתה והחל לשאול את התלמידים בזה אחר זה - כל אחד מה שם אמו וכולם השיבו לו בשפה ברורה, זולת תלמיד אחד שלא אבה לענות בשום פו"א, ואמר למנהל איסור גמור הוא על הבן לומר את שם אמו... חזר המנהל ואמר לו, אם המנהל שואל, מותר 'לגלות' את השם שלה, אך הילד חזר על דבריו 'מ'מעג נישט זאגען' (אסור לומר), נדהם המנהל לנוכח חוצפתו של ילד זה, אשר ממאן לשמוע בקולו, ולנגד רוחו עמדו דברי המלמד כי כיתה זו אין לה 'משמעת' ודרך ארץ כלפיו, מה גם שכל זה היה לעיני כל הכיתה, והרגיש שמוכרח הוא 'להעמידו על מקומו' למען ישמעו וייראו... וחזר המנהל לומר לילד שאם לא יאמר לו עתה את שם אמו יענישנו וגם יוציאו מחוץ לכותלי בית תלמודם, ובכ"ז, הילד משך בכתפיו, כאומר, עשה בי כרצונך, אני את שם אמי לא אוציא מפי... מיד אמר המנהל לילד שיעמוד על יד הכותל, ופתח בדברי תוכחה וכיבושין בגנות החוצפה, שבתחילה אינם שומע בקול המלמד, ועתה הגדיל עשות שגם אינו שומע בקול המנהל, ובסופו של דבר לא ישמע גם לקול הרבנים עד שלא ישמע למצוות ה'.

ב'הפסקה' ניגש הילד אל המנהל וביקש מחילה, ענהו המנהל, אם ברצונך לשוב בתשובה טוב הדבר ואף אני אפתח 'דף חדש', ועתה אמור לי את שם אמך, 'גילה' הילד ואמר את 'השם המפורש' והיה זה שם שאינו מצוי כלל במחוזותינו, ממש 'בל יראה ובל ימצא', מיד 'תפס' המנהל כי הילד מתבייש בשם אמו ועל כן לא רצה לגלות רבים, ושאלו האם הנך מתבייש בשם זה, והחל הילד לבכות...

מסיים המנהל, אילו לא היה ניגש אלי מעצמו הרי לעולם ועד הייתי מתייחס אליו כמחוצף חסר תקנה וקשה עורף שצריך לייסרו ביד קשה, ולא הייתי יודע שאדרבה, לא מיניה ולא מקצתיה, אין כאן שמץ חוצפה אלא בבושתו המרובה נמנע מלענות לי. מכאן נלמד עד כמה צריך לבדוק ולחפש בטרם נשפוט את התלמידים לרעה...

סיפר 'מלמד' אחד אשר בטבעו הינו דייקן מאוד, ומקפיד תמיד להגיע אל הת"ת בזמן, ומעולם אינו מאחר. והנה יום אחד אירע לו אונס גדול אשר מחמתו הוצרך להתעכב, ומאחר שראה כי הנה עומד הוא לאחר בפעם הראשונה בתולדותיו מיהר לעלות על טעקסי (מונית) ש'תובילו לשלום ותגיעו מהרה למחוז חפצו', אך בדרכו נתקל ב'פקקים' (טרעפיק), ובעל כרחו נכנס לבית תלמודו כחמש דקות לאחר הצלצול... ברגע שעמד בשערי הכיתה מיהר אחד הילדים הרים את ידו גבוה והראה לו על השעון... ויקצוף המלמד מאוד על חוצפתו של התלמיד שרוצה להוכיח אותו על האיחור, ומה גם שזה לו האיחור הראשון בתולדותיו, והרי טרח רבות להגיע בזמן... ורצה להשיב לו מנה אחת אפיים, אבל, מעודו קיבל על עצמו - חבי כמעט רגע עד יעבור זעם... שלא להגיב בשעת כעס אלא רק לאחר חצי שעה (ומי יתן והכל ילמדו ממנו הנהגה טובה זו, ובכך ימנעו מחלוקות הרבה בישראל), והתאפק בכוחות לא לו ופתח במסירת השיעור כאילו לא היה כלום, כשבכל משך השיעור דמו בוער בקרבו. מיד בהישמע הצלצול ה'מבשר' על תחילת ההפסקה מיהר אותו הילד אל המלמד כששוב הינו מורה על השעון וקרא לעברו בקול, רבי... רבי... אתמול קניתי את השעון, ועדיין לא הראיתו לאיש בעולם, כי רציתי שהרבי יהיה הראשון שרואה אותו... הנה, מלבד שיש ללמוד מכאן עד כמה היא הנהגה טובה שלא לענות בשעת כעס וכמה היא מונעת קלקלה מרובה, יותר מכן יש ללמוד עד כמה צריך לדון לכף זכות, וגם במקום שנראה בעליל שאין שם שום צד זכות....

ועל כגון דא כבר כתב הרמב"ן (יט יז) לבאר מה שנאמר בפרשת קדושים 'לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא' - שלא יכסה שנאתו בלב ויראה לו כלפי חוץ כאילו אין לו טינה בלב, אלא 'הוכח תוכיח', שיפנה אליו וישאל אותו מדוע עשה לו כך וכך, עיי"ש, והיינו טעמא כי הדבר מצוי ושכיח טובא שאם ידבר עימו אזי יתבררו הדברים לאשורם שמעולם לא היה כאן עלבון ופגיעה וכיו"ב.

בשנת תרל"ד לפ"ק עלה הגה"צ רבי אריה מרדכי ראבינאוויטץ זצוק"ל (בן הרה"ק רבי יהושע אשר מפריסוב זי"ע בנו של הרה"ק ה'יהודי הקדוש' מפרשיסחא זי"ע) לחונן את עפר ארץ ישראל ולהשתקע בה במסירות נפש (בימים ההם שררה עניות ודחקות גדולה בארץ ישראל, ואעפ"כ עזב את כל בני משפחתו ועלה בגפו עם הרבנית ושבעת הבנים להתיישב בארץ ישראל), בטרם יצא לדרכו הלך להיפרד מגדולי צדיקי דורו אשר בפולין וגלילותיה סביב, בין השאר נסע לטריסק כדי לקבל את פני הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע, והיה כאשר הגיע לשם נכנס לבית המדרש ומצא את ביהמ"ד מלא מפה אל פה, על הבימה עמדו שני עשירים ומבכים מרה בדמעות שלישי, וכל הקהל עומד ושומע דבריהם בחרדת אלוקים.

תרון את חברך עד שתגיע למקומי, וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שפ"א אבות, שם) בלומר, ולמקום

וכה סיפרו השניים, שותפים אנו בעסקים גדולים, לצורך העסקים הוצרכנו ללכת ב'דרך רחוקה' כדי לקנות סחורה. לשם כך לקחנו עמנו צרור כסף בסכום גדול מאד. על אם הדרך ראינו איש עני ואביון הנשרך ברגליו ושקו על כתיפו, וקראנו לו להצטרף עמנו בנסיעתנו, הלה הודה לנו מכל לבו מאחר שאף מחוז חפצו דומה היה לשלנו. במשך הדרך נתוודענו למעשי האיש כי נתברך בצאצאים בליעה"ר, ובכדי להביא לחם לפי הטף נדד לעיר רחוקה ושימש כמלמד דרדקי בבית אחד הכפריים, עתה משעברו כמה שנים נאסף בידו סכום כסף הגון, והינו חוזר בשמחה לביתו כדי להשיא את בנותיו בע"ה, וכה המשיכו לדבר ולשוחח בנעימה בעת הנסיעה.

לקראת שבת קודש נכנסנו לעיירה אחת שם שכרנו חדר מרווח באחד הפונדקים כראוי לעשירים כמונו, ובנדבת רוח אף שילמנו מכספנו ושכרנו חדר נאה עבור המלמד העני שנסע עמנו, וכך עברה השבת בטוב ובנעימים - להתענג במאכלי ערבים ובמיני מטעמים, ובכל הזמן הודה לנו העני מעומק הלב על החסד שגמלנו עמו, במוצאי מנוחה מיהרנו לבדוק את צרור המעות, וחשכו עינינו לראות שחסרים לנו מאתים כסף צרוף, ואף לאחר חיפושים בכל פינות החדר לא מצאנו את הסכום הגדול, מיד עלה בלבנו חשד שמא אותו עני מסכן שלח ידו בכסף שאינו שלו, כי קרוב לוודאי שחמדת הממון העבירה אותו על דעתו ודעת קונו וגזל כסף שאינו שלו.

על כן, קראנו לו, ובדרכי נועם ביקשנוהו שישב את הגזילה אשר גזל... אך הוא עמד משתומם על שחושדים בו, והבטיח שמעולם לא נהנה מממון גזל, וחלילה לחשוד בו על הדבר הזה, כראותנו כי איננו 'מודה' החלנו לדבר עמו קשות - שאם לא ישיב הגזילה ייענש קשות, והתחלנו להכותו מכות רעות ונאמנות כדי שיודה על האמת, ועל הכל הטחנו בו דברים קשים כגידיים - כיצד תשלם לנו רעה תחת טובה, אחר שלקחנו אותך בעגלה ראויה לשמה ואף הוצאנו עליך את כל הוצאות השבת... ועדיין הוא בשלו - לא אנכי הגנב, משם ניגשנו למשמש בכיסוי בע"כ, ואכן אחר בדיקה קצרה מצאנו צרור מעות תפור למעילו מבפנים ב'חוט אדום', קרענו את פנים המעיל והוצאנו משם מאתים כסף צרוף...

ועדיין טען העני בכל התוקף - כסף זה צברתי במשך שנות עבודתי כמלמד דרדקי ושלי הוא. ואילו אנחנו הסוחרים דחינו את טענתו, כי היאך נזדמן לו סכום מעות כאותו הסכום שהיה לנו בצרור כספנו, ולא עוד, אלא שלשמע ה'קולות' נכנסה בעלת הפונדק והוסיפה 'הוכחה' שעתה רואה היא בגודל רמאותו כי הלה ביקש ממנה בערש"ק 'חוט לתפירה' והיא נתנה לו חוט אדום... ואף שהוא טען שצרורו היה תפור מתמול שלשום לא קיבלנו טענותיו, והיה ברור ונהיר לנו כי זה גנב מאתנו את הסכום החסר לנו. על כן היכינו אותו מכות נמרצות ונטלנו את 'כספנו' לקול מחאותיו ובכיו כי נחוס ונרחם עליו - והמשכנו בדרך אל היריד כשהעני נשאר פצוע וחבול.

והנה אך יצאנו מן העיר ועדיין לא נתרחקנו הרבה, השיגה אותנו 'עגלת הדואר' ושליחם מסר לאחד הסוחרים מכתב בהול ששלחה לו בני ביתו - וכה נכתב בו, בטרם צאתך לדרך הייתי זקוקה בדחיפות למאתיים רובל כסף, נטלתים מהצרור שהכנת לקחת עמך את מלא הסכום, ולא היה סיפק בידי להודיעך על כך עד עכשיו, על כן שלחתי מכתב זה... עתה חשך עולם בעדנו כי נוכחנו לדעת שחשדנו בכשרים ואף היכינו אותו בחינם, מיד שבנו על עקבותינו בדרך חזרה לאותה אכסניא שמא עדיין נמצא שם העני, ונוכל להשיב את ה'כבשת הרש' אשר גזלנו מעמו ולפייסו על המכות והבזיונות שנחל מאתנו. אך... בהגיענו לשם שמענו, שלבו של העני לא עמד במעמסה הכבידה, ובפרט אחר מכות נאמנות כאלו ומצבו קשה עד למאד, מיד קראנו לרופא מומחה שירפאהו אך ללא הועיל והעני שבק חיים לכל חי... כאומר... שבמו ידינו שפכנו דם נקי בישראל, במקום לדון אותו לכף זכות.

לא ידענו נפשנו מרוב צער וחרטה - אף שהיה הדבר נראה בעליל כי הוא גנב סכום כזה והיה לנו לכך הוכחות שונות, מכל מקום הרי כך עלתה בידינו... בצערנו החשנו צעדנו אל הרבי - המגיד מטריסק בבקשה שיוורה לנו דרך תשובה, הקשיב המגיד לדברינו, ולאחר השיב, עצם הצער הנורא והחרטה העמוקה הוא לכם לכפרה, ועתה קבלו עליכם לפרנס בדרך כבוד את האלמנה והיתומים ביד רחבה כל ימי חייהם, ואף תשיאו את היתומים ביד רחבה ממש כמו שהינכם נוהגים בצאצאי בניכם שלכם (י"א שגם ציום לצאת לגלות' במשך שנה תמימה). ולבד מכל זה עליכם לאסוף את כל תושבי העיר הזאת אנשים נשים וטף מנער ועד זקן, ותספרו להם את כל המאורע מתחילתו ועד סופו, וע"י הבזיונות עם הזיכוי הרבים שילמדו כל מוסר עד היכן יש לדון את כל איש מישראל לכף זכות אפילו כשנראה כמעט בבירור שהחשד אמת הוא - זה יהיה לכם לכפרה.

הברך אי אפשר להגיע לעולם, כי לא כל העות בני אפשר שיגיע האדם למצב של חברו, כי בכדי להגיע אדם שוות, ולכן אל תדון לחברך בלליג¹. והיינו שאי לאותו מצב שחברו שרוי בו, הן ברוח הן בגשם, הן

סיפור זה נהג בנו רבי יהושע אשר זצוק"ל לספר לצאצאיו, למען ידעו דור אחרון עד כמה חובת האדם לדון לכף זכות אף אם נראה לו ברור כשמלה כי הלה חטא ופשע כנגדו, כי פוק חזי מה עלה בגורל שני עשירים אלו עד שרצחו נפש את הנקי מכל צל עוון...

כג. מסופר על נפוליאון קיסר צרפת, שבאחד הפעמים בברחו מפני חיילות רוסים נכנס במנוסתו לבית אחד היהודים, והתחנן על נפשו שיתן לו להסתתר בביתו מחמת הרוצחים, החביאו היהודי בזווית הבית, הערים מעליו סדינים, כרים וכסתות לרוב לבל ירגישו בו. ואכן, את אשר יגור בא לו... חיילי רוסים נכנסו אל הבית והחלו לחפש בכל פינות הבית, ואף לזווית זו הגיעו, והחלו להסיר מה'הר' כר אחר כר, וכסת אחר כסת, וכמעט שתפסוהו... אך בהגיעם לתחתית ה'הר' שהיה מעליו עזבו את הבית וניצל מידם.

לאחר ששב לארמון מלכותו, שלח לקרוא ליהודי שהצילו, ואמר לו 'נקבה שכרך עלי ואתנה'. העז היהודי ושאל את המלך, מה הייתה הרגשתו בשעה שהסירו החיילים את הסדינים - אחד אחד, וכבר היה כפסע בינו לבין המוות. ויקצוף המלך על חוצפתו של היהודי וחמתו בערה בו, ויצו את עבדיו משרתיו עושי רצונו לתלותו מיד על העץ, הללו העמידו את עמוד תליה, וכבר כרכו את החבל סביב לצווארו... אז נזדעק המלך - הרפו ממנו, והורידוהו לחיים ולשלום.

כשוב היהודי אל המלך, נענה המלך כהרגשתך זה עתה - כשהחבל כרוך על צווארך, זאת ממש הייתה הרגשתך באותה שעה שהסירו החיילים את הסדינים, ושמא תשאל מדוע הוצרכתי להפחיד אותך כ"כ, ולהוציא נשמתך שבקרוב מרוב פחד, כי הרגשה זאת אי אפשר בשום אופן להסביר איש לרעהו - עד שירגיש אותה בכבודו ובעצמו. על כן הבאתי אותך לאותו מצב כדי שתבין את אשר עבר עלי באותם הדקות בביתך.

כיו"ב לעניינינו - לעולם אין האדם יכול לתאר לעצמו על מה ולמה עשה לו פלוני כך וכך, ומדוע נוהג הוא במנהג פלוני, ואם כן, מה לו לדון את חברו כשאינו יודע מה הם הסיבות למעשיו...

וכה פירש הרה"ק מקאצק זי"ע (ספר עמוד האמת אמת ואמונה אות תרנח) את דברי חז"ל (תנחומא פנחס א) כשם שפרצופיהן אינן שוות כך דעותיהם אינם שוות, מה ענין זה לזה, אלא בא לרמז, כשם שאין לך טענה על חברך מדוע אין פרצוף פניו דומה לשלך, כך אין כל מקום לטענה על רעך מדוע אין דעתו כדעתך... כי כל אחד יבין וישכיל בדעו ושכלו שנתנו לו מן שמיא, כפי שעלה ברצון הבורא ית"ש.

באמת אמרו להקל על האדם את הדרך לבוא לדון לכף זכות, ע"י שיבין כי לכל איש ואיש ישנם תכונות הנפש שונות, ומצבים אחרים, ומשם שורש כל התנהגותו, מה לך כי תלין עליו, אולי כשתכיר ותבין את תכונות נפשו גם הנהגתו תהא מובנת, וכמו שלא תתמה על מי שיש לו מעצור בשכלו ל"ע, ואינו בריא בנפשו - מדוע הוא מעולל כך וכך... שהרי ידעת כי דעתו משובשת עליו. כך כשתראה את רעך אומר ועושה דברים שלא כראוי, תדמה שיש לו איזה מעצור בהבנת אותו ענין, ואל תמהר לדונו לכף חובה.

אמרה נאה מתאמרא בשם הגה"ח ר' אליהו ראטה זצ"ל, דהנה הרבה מחלוקות מתהווים מוויכוח שיש בין שניים, אך אם נתבונן היטב נראה שאין כאן כל מקום למחלוקת, שהרי מהותו של וויכוח הוא, הראשון יאמר, מן היושר לעשות כך וכך - כי כך היא הבנתו, לעומתו זועק חברו, 'היאך תאמר כדבר הזה, וכי אין לך שכל בקדקודך, הרי כל בר דעת מבין שטעות גדולה היא זאת, וההיפך הוא הנכון', ובאמת, כל הסיבה והטעם שהראשון סובר כצד פלוני הוא רק מחמת שבי'חכמה בינה ודעת' שחננו ה' מבין כך וכך, וכן מה שחברו אינו סובר כמותו, הוא גם כן לפי החכמה שחנן ה' אותו, ואם היה הדבר להיפך - שהיו נולדים כל אחד בשכלו של רעהו, אז היו פני הדברים להיפך, והיו מתחלפים בטענותיהם. נמצא שאין ביניהם כלל ויכוח מהו הנכון לעשות, ושניהם שווים שעל פי שכל פלוני צד א' הוא הנכון, ועל פי שכל פלוני צד הב' הוא הנכון, אם כן אין כאן שום 'חילוקי דעות', ומדוע יבואו לידי 'פירוד הלבבות'.

הרה"ק רבי שלומיקה מזוועהיל זי"ע כינה פעם בתואר 'צדיק' ליהודי אחד שלא היה ידוע כל כך כירא שמים. שאלו אחד מהסובבים בפליאה, וכי לזה האיש 'צדיק' ייקרא... נענה רבי שלומיקה ואמר, הנה הכתוב אומר (ישעי' ס כא) 'ועמך כולם צדיקים', והנני מאמין שכל דברי התורה 'אמת' - הרי שבוודאי יהודי זה צדיק הוא, ואם יש לך

באר הפרשה - אמור

הרע שבתברו. ביסוד זה ביאר הבעש"ט הק' זי"ע (הובא באוצר החיים להרה"ק מקאמרנא זי"ע פר' משפטים) את המשנה (אבות ב ה) 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו', אל תדון את חברך לפרש מעשיו כי רעים המה, כי הסיבה שהינך רואה את הרע אינו אלא עד שתגיע למקומו - כי הגעת למקומו, והנך לקוי באותו חסרון. והרי הדבר הומה למסתכל דרך ה'מראה' (שפיגע"ל) שרואה בראי העומד נבחו, את עצמו ואת חסרונותיו... (מאור עיניים פר' חוקת) ⁷⁷.

מצד הכשרונות הן מצד תכונות נפשו, הן מצד משפחתו הן מצד מקום סביבתו, חבריו וידידיו וכו', עליו להיוולד מחדש לאותם ההורים כשל רעהו - באותו גיל ומעמד וכו' וכו' ואף אז מי ערב בעדו שתהא הבנת שניהם שווה, אבל בלאו הכי, היאך ידין את חברו לכף חובה ח"ו, וזהו אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, באומה, דבר זה לעולם לא יקרה, על כן עצור נא מבעוד מועד מהיות 'דן' את כל הנקרה בדרכך.

רואה נגעי עצמו - מדוע ידין לכף חובה

באמת אמרו, דלכן ברא הקב"ה לאדם שני עיניים, כדי שבאחת מהם יתבונן במעלות חברו וביתרונותיו. ובשנית יראה חסרונותיו ונגעי עצמו... ואוי

יתירה מכך ביארו בספרים שכשרואה אדם איזה חסרון אצל זולתו, יתבונן היטב בעצמו וימצא שהוא עצמו ננוע בחסרון זה, ופגימה זו היא מראה לו את

קושיא, אין הקושיא אלא על היהודי (איך ובמה הוא צדיק) ולא על הפסוק... (ברם, פשיטא ואצ"ל שיש להיזהר מ'חבר רע' ולא אמר כן ר' שלומק'ע אלא ללימוד זכות).

וכבר אמר הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע בפירוש הפסוק (יט ז) 'לא תשנא את אחיך בלבבך', אל תשנא את אחיך על שיש לו 'לב' אחר, ומהלך מחשבתו בדרך אחרת מהילוך מחשבתך. כד. אמרו המושלים, מעשה בעיירה אחת, שיצא קול הברה על החלבן שהוא מוכר את הגבינה וחריצי החלב במשקל מרומה - באמרו על שמונה מאות גרם כי קילו שלם הוא... וכבר טענו כן כל בני העיירה, עד שהאופה החליט לבדוק אחר מידותיו של מחלק החלב, ואכן שם על לב, שאינו מוכר במידה נכונה, ומיהר לקבול על כך לפני הדיינים בעיר שהזמינו במהרה את החלבן ל'דין', מששמע החלבן את הנטען עליו, ענה בפשטות ותמימות ואמר, ברשותי משקל 'מאזניים' בו הנני שוקל את מנות הגבינה כנגד דבר אחר שמשקלו 'קילו' שלם, ומהו אותו הדבר, בכל יום בבוקר לוקח הנני כיכר לחם אצל אופה זה, כשהאופה אומר שמשקל הכיכר 'קילו', וכנגדו אמדוד את כל מאכלי החלב שאמכור לבני העיר. נמצא שאם ישנו חסרון בגבינותיי אין הקלקלה תלויה בי אלא בכיכרותיו של האופה. הדברים יצאו מפי החלבן לפני האופה חפו.

מכאן למדנו. א. שלעולם אי אפשר לאדם לעולל לחברו טובה או רעה, כי כל אשר יעשה לחברו יקבל בחזרה אצל עצמו. כאותו אופה שתבע את החלבן ונתגלה קלונו ברבים. ב. והעיקר נלמד, שבטרם הילוכו לפשפש במעשי רעהו למצוא בהם חסרונות, יפשפש קודם בנגעי נפשו, ויראה שאף הוא עצמו מלא בחסרונות ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום. ויתקן עצמו תחילה, ורק לאחר מכן יבוא לתקן את חברו.

מסופר על אחד שנישא בשעטמו"צ, ולדאבון לב לא עלה יפה 'שלום ביתו', פנה האברך ליועציו והם ייעצוהו לקנות לבני ביתו מתנה טובה - איזה חפץ שתשתמש בו מידי יום ביום, ובזה תתפייס דעתה. בדק החתן ומצא שבין שלל חסרונותיה אף איננה שומעת כהוגן - ובכל עת דברו אליה איננה שומעת ומבינה את אשר הוא דובר אליה, על כן החליט לרכוש לה 'מכשיר שמיעה' אשר בעזרתו תוכל לשמוע היטב היטב. ויפן האברך ל'מכון לשמיעה', והציע לפני המומחה את חסרונה של בני ביתו. אך המומחה נענה 'כלי עזר' זה נקבע על גופו של אדם - כי יש כמה דרגות בזה, ולפי גודל חסרון השמיעה כך יש להגביר חוזק עזר הכלי לשמיעה... אך הוא התעקש לאמור שעיקר מטרתו בזה לתת מתנה ב'הפתעה' (a surprise), ואיככה יוכל להחיש אותה אל המומחה. מכיוון שכן אמר לו המוכר לך נא לביתך ובדוק בעצמך עד היכן פני הדברים, פנה האברך אל ביתו בשעת צהריים ומצא ש'בני ביתו' שוהים בזו העת במטבח הבית אצל הקדירות. ממרחק שאל את בני ביתו - איזה תבשיל הכנתם היום, ואכן 'אין קול ואין עונה'... משם התקרב יותר אליה ושאל שוב את שאלתו ושוב לא נענה במאומה, נכנס האיש אל תוככי החדר ושוב שאל שאלתו, ואף עתה אין קול ואין עונה. עד שקרב אליה ממש ושאלה בקול ברור, מה הכנתם לאכול בהאי יומא, שמע אותה אומרת, זה לי פעם הרביעית שהנני עונה לך - מאכל פלוני הוכן היום... מדוע לא

באר הפרשה - אמור

מוטב שתשב זמן ניכר בבדידות מחוץ למחנה, שם תשהה רק עם עצמך בלבד, וכך תוכל לפשפש במעשיך ולהתבונן בנגעי עצמך...

יהי ה"א עמנו, שנזכה להתרומם ולהתעלות בקדושת הימים האלו, ויאירו ויזהירו כזוהר הרקיע - הן הגדולים הן הקטנים, למהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה, בכל 'מידה' טובה ונכונה.

לו למי שמהפך ביניהם, ומביט על נגעי חברו ואילו על שכם עצמו הרי הוא מטפח ואומר, כשר אני...^{כה}

מועתה תבין את ביאורו של רבי ישראל סלנטער זצ"ל, דלכן על המצורע לשבת 'בדד מחוץ למחנה', כי המצורע לוקה על חטא הלשון - אחר שהוא רואה את נגעי רעהו ומדבר עליו סרה. על כן אמרה תורה, אם הינך אכן 'מבין' כל כך בנפשות בני האדם ובנגעם,

שמעת את תשובתי עד עתה. או אז נוכח לדעת כי הוא צריך מכשירים וכלי עזר לשמיעה ולא היא כלל וכלל. כיו"ב לדידן, כל חסרון שתמצא בחברך אינו אלא מחסרונותיך.

כה. והנה בנוסח 'קדושה' אומרים 'נקדישך ונעריצך כנועם שיח סוד שרפי קודש' (וי"א נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום), וכיצד מקדישים אותו שרפי הקודש בשמי מרום, איתא ב'אבות דרבי נתן' (פי"ב אות ו) וז"ל, 'שבשעה שפותחין את פיהם ואומרים שיר, זה אומר לחברו פתח אתה שאתה גדול ממני וזה אומר לחברו פתח אתה שאתה גדול ממני וכו', וי"א כתות כתות הן כת אחת אומרת לחברתה פתחי את שאת גדולה ממני שנא' וקרא זה אל זה ואמר'. ואמרו 'בעלי המוסר' ללמוד בפשטות, שלא רק שיש על כל יחיד ויחיד לתת באהבה רשות זה לזה, אלא גם בין כלל ישראל לשבטיו ולעדותיו השונים יש לנו לומר לבני כת אחרת 'את גדולה ממני', ומיני ומיני יתקלס עילאה.

כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו (כא, ב) יש להבין מדוע הקדים להזכיר את האם קודם האב, בשונה מכל התורה שהאב מוקדם לאם כדאיתא במשנה סוף כריתות "האב קודם לאם בכל מקום"?

(ציוני תורה)

והוא אשה בבתוליה יקח (כא, ג)

בתורת כהנים (אמור ב, ז) וכן בירושלמי (הוריות פ"ג ה"ב) "הוא ולא המלך ונזיר", הביא ב"פרדס יוסף" בשם "פרפראות לחכמה", לפרש את הפסוק בתהילים (כה, טו): "עיני תמיד אל הוא כי הוא יוציא מרשת רגלי", שהיה תירוץ לדוד על בת שבע, דגט כותב לאשתו, אך עדיין היה עביד איסור אם היה מוזהר אבתולה דהיא היתה בעולה, ואע"ג דאינו חייב מיתה משום אשת איש מכל מקום היה נלכד ברשת מצודת איסור, לזה אמר עיני תמיד אפילו באותו פעם אל ה' כי "הוא" יוציא מרשת, תיבת הוא למעט מלך שאינו מצווה על הבתולה.

(פרדס יוסף)

"לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת" (כא, ה)

הואיל והכהנים רתחנים הם – אומר ה"בן איש חי" – באה התורה בפסוק זה להזהירם במיוחד על מדת הכעס. שכן, אמרו חז"ל (פסחים טו ע"ב): "כל אדם שכוועס, אם חכם הוא – חכמתו מסתלקת ממנו", והיכן נמצאת החכמה? בראש. לכן הוזהרו הכהנים: "לא יקרחו קרחה בראשם" – אל תכעסו כדי שלא תסתלק חכמתכם מראשכם.

והנה, ביום צום, גם אנשים שבדרך כלל הנם רגועים – נעשים עצבניים יותר, ויש צורך אפוא להזהיר באופן מיוחד שלא לכעוס בימי הצומות.

וכך הוא הרמז בפסוק: "זקן" – לפני האות ז' באה האות ו', לפני ק' – צ' ולפני נ' – מ', יוצא צום. אומרת התורה: "לא יקרחו קרחה" – אל להם לכהנים לכעס, כדי שלא יפסידו את חכמתם מחמת הכעס. "ופאת זקנם" – את צדו של הזקן, האותיות שלפני מלה זו, היינו צום – "לא יגלחו".

מעבר לזה, "ובבשרם לא ישרטו שרטת" – עליהם לשמור על הבריאות ולא לכעוס.

שאלו פעם את רבי שלמה כהן זצ"ל, מתלמידי ה"חזון איש", שה"חזון איש" העיד עליו שהוא כהן מיוחס:

"מדוע, באמת, אמר עליך ה"חזון איש" שהנך כהן מיוחס?"

- "אינני יודע" – ענה. "אולי בגלל שאני רתחן..."

- "אתה רתחן? הלא מעולם לא ראינו אותך כועס!"

- "האמת שמלידה הייתי כעסן מאד, אלא שעבדתי על עצמי להתגבר על מדת הכעס. לדוגמא: פעם ראיתי באיזה ספר, עוד בוילנא, עצה – שלכל אדם תהיה בבית חליפה מיוחדת עבור הכעס, וכשירצה לכעוס – ילך לחדר השני, ילבש את החליפה כדי לכעוס, ובינתיים ישכך הכעס".

- "אבל לך יש חליפה ליום חול וחליפה לשבת בלבד, היכן היא אותה חליפה של כעס?"

- "אני שכללתי את השיטה, השארתי אותה בחנות..."

ב"אבן עזרא" כאן, כתב תירוץ פלאי: "וטעם להזכיר אמו קודם האב כי הזכר חי יותר מהנקבה ברוב". אמנם יש להבין, שבהמשך הפסוקים לגבי כהן גדול, אומרת התורה (כא, י - יא) "והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו וגו' ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", והקדים את האב לאם, ולפי האב"ע זרי האב מאריך ימיו יותר?

ואפשר לתרץ עפ"י דברי חז"ל (מכות יא, א) "אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו", דהיינו שאימותיהם של הכהנים גדולים היו מספקות מזון ובגדים לתושבי העיר מקלט בכדי שלא יתפללו על הכהנים הגדולים שימותו. והנה איתא בגמ' "רבה ואבבי מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אבבי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין". חזינן מכאן שגמילות חסדים מאריכה את ימיו של האדם.

ובזה מיושב הקושיא שהבאנו, שאכן בדרך כלל האנשים מאריכים ימים יותר מהנשים כנ"ל מהאבן העזרא, אבל אצל כהן גדול, שאמו עסוקה תדיר בגמילות חסדים לספק מים ומזון לתושבי ערי מקלט, היא מאריכה ימים יותר, ולכן כתוב אצלו "לאביו ולאמו" שכן אמו מאריכה יותר ימים.

(ציוני תורה)

בספר "טעמא דקרא" מביא הגר"ח קנייבסקי לתרץ בשם אביו, שהיות וה"כהונה גדולה" בדרך כלל עוברת בירושה, א"כ אביו של הכהן גדול הרי גם היה כהן גדול ו"הרבנות מקברת בעליה", לכן מת אביו קודם לאמו.

(טעמא דקרא)

בספר "אמרי בינה" כתב לתרץ, שלכן כתיב אצל הכהן הגדול קודם 'לאביו' ואח"כ 'לאמו', שכן בזמן שנאמרה פרשה זו – בר"ח ניסן, היו ג' כהנים בעולם: אהרן, אלעזר ואיתמר. והנה אצל אהרן לא שייך לומר שלא יטמא לאביו ולאמו שכן אביו ואמו כבר לא היו אז בעולם, על כרחך שהכוונה היא לאלעזר, שכשימתנה לכהן גדול לא יטמא לאביו ולאמו. והנה באם אמו תמות לפני אביו, עדיין לא יהא כהן גדול כי אביו אהרן עדיין משמש ככהן גדול, ורק אם קודם ימות אביו – אהרן, אז יתמנה הוא במקומו לכה"ג, וע"ז מזהירה התורה שלא יטמא לאביו, ולאחמ"כ כשאמו תמות, ג"כ לא יטמא לה שכן הוא כה"ג.

(אמרי בינה)

בספר "ציוני תורה" מבאר עפ"י ה"אמרי בינה" הנ"ל אף את הטעם למה אצל כהן הדיוט בתחילת הפרשה מזכיר קודם "לאמו ולאביו": היות שדברה התורה אל "בני אהרן", ובאם ימות קודם אביהם אהרן הרי אחד מהם יהפוך לכהן גדול ולא שייך לומר עליו "יטמא" שהרי אסור לו להיטמאות לאביו, לכן כתב "לאמו ולאביו" שקודם מתה אמו ונשארו כהנים הדייטים שמצויים להיטמא, ואין זה סתירה לדברי ה"אמרי בינה", כיוון שכשדיבר הכתוב מעניין

(ומתוק האור)

כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'. (כב, ג) כתב רש"י: "ונכרתה וגו' - יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני".

שמעתי מעשה נורא שאירע פעם ליהודי אחד שהיה חוכר אצל פריץ במדינת גאליציה, והלך אצל בית הפריץ בחוה"מ פסח כדי לעבור עמו על חשבונות החכירה, וסוף דבר, אחר זמן ארוך שהיו טרודים בחשבונות, הגיעו למסקנה שהכל הוא על הצד היותר טוב, ישר ונכון, והוציא הפריץ בקבוק יי"ש - שכר כדי לשתות לחיים על גמר החשבונות, ואחרי ששתה היהודי והלך לדרכו נזכר פתאום שפסח היום ויאחזנו רעדה על שנכשל ושתה חמץ גמור בפסח.

הלך היהודי אל הגאון בעל שואל ומשיב, הג"ר יוסף שאול נאטאנזאהן ז"ל, אב"ד לעמבערג, ובקשו שיסדר לו הרב סדרי תשובה על חטאו הנורא. השו"מ, אשר כידוע, למרות התנגדותו לתנועת החסידות היה מעריך את ראשיה, המליץ על האדמו"ר מבעלזא האמצעי, הרה"ק רבי יהושע'לע זצ"ל, ואמר ליהודי שיסע אליו ויציע לפניו את תוגת לבו. אלא שהוסיף וציוה עליו לא לשאול כמו חסיד תמים, אלא כשהרב יתן לו עצה מה לעשות שישאל ממנו למה נותן לו דווקא עצה זו.

עשה האיש כמצות הרב בעל שואל ומשיב, ונסע לבעלזא, והאדמו"ר ר' יהושע'לה ז"ל אחרי ששמע את סיפורו של היהודי אמר לו שימכור את עסקו ויעקור ממקומו ויקבע את דירתו בארץ ישראל.

וכמצות הרב בעל שואל ומשיב שאל אותו יהודי מה ראה על ככה ליתן לו דווקא עצה זו, אמר לו האדמו"ר, שני נימוקים עמי, האחד הוא מכח מדרש באיכה רבה (א, כח) "לכך נאמר גלתה יהודה מעוניה על שאכלו חמץ בפסח כדכתיב "לחם עוני", הרי שבגלות יש תיקון על עוון אכילת חמץ, ועוד טעם שני, שבפסוק (שמות יב, יט) כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש וגו' הנגינה על תיבת ונכרתה היא "גרשיים", ושונה בזה משאר מקומות שכתוב בהם ונכרתה, שיש להם נגינה אחרת, ובזה יש רמז דב"גירוש" אפשר לצאת ידי חובת ה"ונכרתה" הזה. ואם יש כבר צורך לגלות ממקומו למקום אחר אז בוודאי עדיף לנסוע לארה"ק.

כשהלה חזר אל הגאון בעל שו"מ והציע לפניו את הדברים, הוציא חומש והתחיל לבדוק בכל המקומות שכתוב בהם ונכרתה עד שמצא שבפר' אמור יש עוד פעם שכתוב ונכרתה ונגינתו גרשיים "כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'". ויאמר לו השו"מ בוודאי לפני צאתך לדרך לנסוע לאר"י תפקוד עוד פעם את בית האדמו"ר מבעלזא כדי לקבל ממנו ברכת פרידה, ואז תשאל ממנו מה עם המקרא הזה שגם בו נמצאת נגינת גרשיים על תיבת ונכרתה.

וכך הוה, היהודי נסע עוד פעם א' לבעלזא ושאל את שאלתו כפקודת הרב בעל שו"מ, ויען האדמו"ר מבעלזא ז"ל ויאמר לו שיעיין שם ברש"י מה שכתב, ששם מסיים בו הכתוב אני ה' וכתב על זה רש"י ז"ל: ונכרתה וגו' יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני" עכ"ל (והוא מתורת כהנים). ולכאורה תמוה שזה הוא המקום היחידי שבתורה שהוסיף כן על ונכרתה, ולמה בשאר מקומות לא חש שנפרשנו 'מצד לצד זה יכרת ממקומו וישב במקום אחר' ודווקא כאן האריך הכתוב בדבריו כדי להוציא מלבנו הוה אמינא כזו.

אלא שכאן הנגינה על ונכרתה היא גרשיים והיה מקום לטעות ולחשוב שדי בזה שיכרת ממקומו וישב במקום אחר, לכן האריך לומר "מלפני אני ה' בכל מקום אני. נמצא שרק ב'ונכרתה' דחמץ ששם הנגינה היא גרשיים ולא אמר 'מלפני אני ה' יש איפוא מקום לדייק שיכול לצאת ידי חובתו בגירוש בלבד.

(אוצר אפריים)

שור או כשב כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו' (כב, כז)

איתא במדרש: "מכאן לתחיית המתים מן התורה". ותמוה. באר המהר"י אסאד: האדם הוא נזר הבריאה. והנה למרבה הפלא, בעת שהוא נולד, אין בכוחו לדאוג לעצמו. הוא נזקק לאחרים שיאכילו אותו ויטפלו בו במשך כמה שנים עד שיעמוד על רגליו. וכשמגיע לימי הזקנה - שוב זקוק הוא לעזרה ולסיעוד. לעומת זאת השור, הכשב או העז, שבו לאחר לידתם הם כבר עצמאיים, ומשום כך "ביום השמיני והלאה ירצה לקרבן".

היתכן שכך יראה האדם - נזר הבריאה?

על כרחך שישנו המשך לאחר המיתה, והרי לנו תחיית המתים מן התורה.

ובענין הזה ראוי להזכיר את המעשה הבא:

בחור שעמד להתקלקל ולסטות מן הדרך, בא לשוחח עם רבי שלום שבדרון זצ"ל.

שאל אותו רבי שלום: "מי יותר מאושר אתה או הפרה?" "אני" ענה הבחור - "מדוע?"

- "מפני שהפרה שותה מים ואוכלת קש, ואילו אני שותה קפה ואוכל עוגות. הפרה ישינה בבוקר ואילו אני יושן במטה על מזרון. על הפרה יורד גשם ולי נעים בבית".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא כי כואב לה הגב?" - "לא".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא להתלונן על קלקול קיבה?" - "לא".

- "אם כן מה יעזור לך לישון על מזרון ולחיות בבית חם ונעים בחורף, או לאכול מאכלים משובחים?"

התחיל הבחור לבכות.

"מדוע הנך בוכה?" שאל רבי שלום.

ענה הבחור: "אני בוכה על כך שאינני בהמה..."

אמר לו רבי שלום: "תנוח דעתך, אתה באמת בהמה..."

(ומתוק האור)

שבת הוא לה' בכל מושבותיכם (כג, ג)

יש להבין מה הכוונה "בכל מושבותיכם", וכי תעלה על דעתך שאין צריך לשמור שבת בכל מקום?

אלא, ידוע שבכל העמים בחרו להם יום אחד למנוחה, ואפי' במצריים, מצינו במדרש שמשה רבינו פעל אצל פרעה שישבתו יום אחד בכדי שיהא להם כח לעבוד כל ימי השבוע, והנה איך נידע באם כוונת האדם בשמירת השבת היא בכדי לנוח יום אחד או שכוונתו לקיים מצוות ה'?

באם נראה שהאדם מתגורר בין האומות ששם קבעו למנוחה יום אחר בשבוע, ואעפ"כ מוסיף לשבות גם ביום השבת - ע"כ שכוונתו במנחותו לקיים מצוות בוראו שהרי לצורך מנוחת הגוף כבר שובת ביום אחר. וזה כוונת הכתוב "שבת היא לה' - שיש לקיים את השבת כי היא מצוות השם, והיכן זה ניכר. באם תשמרו שבת "בכל מושבותיכם" גם בין האומות, כנ"ל.

(עפ"י כתב סופר)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון (כג, ב)

הנה הקושיא ידועה מה ענין שבת אצל מועדות. ויש לפרש על דרך רמז דהנה המספר של הימים טובים הם ששה ימים ב' של פסח וא' של שבועות וא' של ראש השנה וב' של סוכות. והנה בכל יום טוב מותר לעשות מלאכה של צורך אוכל נפש. וזאת הוא הכונה דקאי הכל על מועדות רק ששת ימים דהיינו כל המועדות תעשה מלאכה לצורך אוכל נפש אבל וביום השביעי דהיינו יום כיפור שבת שבתון הוא כל מלאכה לא תעשה אפילו צורך אוכל נפש אסור.

(חנוכת התורה)

למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אתם מארץ מצרים וגו' (כג, מג)

הנה רבים מקשים למה אנחנו עושים סוכות בתשרי כיון שהוא נגד היקף ענני כבוד היה ראוי לעשותו בניסן כי בניסן היה תחילת

ואשר זהו גופא מקדש את הקב"ה שנתן לנו את התורה, שדרכה ורק דרכה אנחנו נעשים בני אדם, והמתנהג כבן תורה, וכבן אדם אמיתי שמשתקף ממנו רוממות האדם הנמצאת רק בבן תורה, מוכיח שתורתו של הקב"ה אמת, וחותרו של הקב"ה אמת, שרק דרך התורה בלבד ניתן להחיות חיות אדם על הנבאיים!! ורק זהו מקדש את השי"ת!!

הלאומיות והעדינות המזויפות - איננה קידוש ה'

ואילו כל המצפצים באימרות שונות, ובפרט כאשר לא מוצא חן בעיניהם ההנהגה של בני התורה ששונה ויוצאת דופן מעמי הארץ, ומיד נתלים ב"חילול השם" ואומרים 'זה לא יפה שיאמרו כך וכך' וכדו' הרי"ז קידוש הלאומיות... וחילול השם!!

ג) למדנו - שמי שלא מבין יסוד זה ועדיין סבור שאפשר להיות בני"א ישר דרך ושכולו טוב והגינות, גם בלי כל שייכות ל"קורא ושונה ומשמש ת"ח", הרי ממילא מעיד על עצמו שאפי' בכלל ה"בריות" הפשוטות שמזכירים חז"ל, אינו נכלל! ואינו אלא בריה שפלה ומושפלת!...

הבריות מדקדקים בהתנהגות "הבן תורה"

וכך עלינו להתעורר ממילא בצד השני של חילול השם, שמנו חז"ל ואמרו במי שקורא ושונה וכו' ואין משאו ומתנו באמונה ואין דיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אוי לו לרבו שלמדו תורה וכו' ראו פלוני שלמד תורה כמה מגונים מעשיו כמה מקולקלים דרכיו.

שהבריות ועמי הארץ כאשר יראו בן תורה שמתנהג לא כשורה מיד יאשימו את הבן תורה שבו. וכי לא נפגשים המה במי שמתנהג לא כראוי גם אם לא למד תורה!?!...

אבל אם כן למד, אז דווקא התורה אשמה!... למה? כי מחפשים מומים בבני התורה! ומחפשים מומים בכל שומר תורה ומצוות, והכל לתת לעצמו תירוץ למה לא לקיים מצוות ולמה לא להיות בן תורה! - -

ולכן עלינו להיזהר במשנה תוקף שלא ימצאו תירוץ להתרחק מהתורה והמצוות דרך הנהגה לא ראויה שלנו, וזהו החילול השם! כשגורם להתרחק מן התורה, בהיפוך מהקידוש השם שביארנו לעיל.

בן תורה יכול להיכשל בכפליים

ובתוך הבית מדרש פנימה נוכל להוסיף, ולהעמיס ברמיזת חז"ל, שבן תורה המקולקל במידות יכול ויראה גרוע ממי שאינו בן תורה, כי את הנימוסים החיצונים פרק מעל צווארו, ואת עדינות התורה לא לבש. וע"כ נראה גרוע שבעתיים ברמיסת פיו כחץ מקשת לכל דבר וענין.

"כי כיון שלמד אדם תורה נכנסה בו ערמומיות" ומנצל אותה לרעה בבחינת ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה הימנו שאותה לכל הפחות וקברים ואינה מדיפה ריח לכל עובר ושב. ה' ישמרנו.

נסיים את הדברים בשתי מעשיות, על "כמה נאים דרכיו" שקיים רק אצל גדולי התורה, כאמור:

הגאון ר' שלמה היימן זצוק"ל, שהיה מגדולי תלמידי ר' ברוך בער זצוק"ל, נפטר צעיר לימים כבן חמישים שנה, והוא ערירי ללא בנים, ובימי "השבעה" לא היה את מי לנחם כי אם את אשתו הרבנית, בלבד.

תלמידיו הרבים קיימו מנינים כסידרם בביתו בזמן השבעה, והיו אח"כ מנחמים את הרבנית והולכים לדרכם.

פעם אחת, לאחר התפילה עת ישבו התלמידים בדומיה, נכנסה הרבנית מהחדר הפנימי, נעמדה בפתח וביקשה את רשות הדיבור, וכה אמרה:

אתם שמעתם מבעלי הגדול שיעורים רבים בגמרא ובהלכה, כעת שמעו נא ממני שיעור במידות! אותו תלמדו ממה שאספר לכם על בעלי ר' שלמה ע"ה מתוך חייו האישיים שחי עמי. כולם כרו אוזנם כאפרכסת, והרבנית המשיכה ואמרה:

דעו לכם, כי בעלי ז"ל, חי איתי כעשרים ושש שנים ובלא בנים, כפי שאפשר להבין מאליו, הרי בדרך הטבע, שבכזה מצב שאין לבני הזוג ילדים, נוצרים חיכוכים ונערמות טענות בלב וכו' וכמוכן שהמצב רוח בבית ירוד ואפלולי, מה שגורם לכך שהכבוד ההדדי, לא שלם.

נאים דרכיו

היקף עננים, אמנם י"ל לפי שכשעשו את העגל נסתלקו העננים ואז לא חזרו עד שהתחילו לעשות המשכן, ומשה ירד ביום הכפורים וממחרת יום הכפורים ויקהל משה וצוה על מלאכת המשכן, וזה היה ב"א בתשרי, וכתוב (שמות לו. ג) והעם הביאו עוד נדבה בבוקר בבוקר עוד ב' ימים, הרי י"ג בתשרי, ובי"ד בתשרי נטלו כל חכם לב ממשה את הזהב במנין ומשקל, ובחמשה עשר התחילו לעשות, ואז חזרו הענני כבוד ולכך אנו עושים סוכות בט"ו בתשרי.

(קול אליהו - להגר"א)

ויצא בן אשה ישראלית (כד, ו)

וברש"י: "לגלג ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים בתמיה".

כתב בספר "אזנים לתורה" חובה על האדם לקיים את מצוות התורה כהלכתו וכמשפטו, בין אם מבין טעמן ובין אם לאו. על האדם להשריש בלבו שכאשר אינו מבין ומשיג איזו הנהגה מהנהגות השי"ת או איזו מצוה ממצוות התורה, אין זאת אלא מחמת קוצר ומיעוט המשיג, ולפיכך לא יפגום כהוא זה בקיומה בשלימות.

ראיה לנו ממעשהו של המקלל. תחילת חטאו היתה בכך שלגלג על מצות לחם הפנים, לאחר שעניינו היה תמוה בעיניו, וסופו שקילל וגידף שם המפורש ששמע בסיני.

והנה אכן על פי הבנתו ראוי המלך לאכול פת חמה בכל יום ולא פת צוננת של תשעה ימים, ברם, לו היה מאמין שמשפטי ה' אמת צדקו יחדיו, וממתין שבוע ימים, היה נוכח לדעת כי לאחר שמונה ימים היתה עדיין הפת חמה, ואז היה ניצל מחטא חמור זה ומעונשו.

(טללי אורות)

מאוצרות המגידים

ושמרת מצוותי ועשיתם אותם אני ה', ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב, ל"א-ל"ב)

הבה נלמד ונחזיר ללבו את דברי חז"ל בגמ' יומא (פ"ו). להבין ולהתבונן מהו קידוש השם:

"מי שקורא ושונה ומשמש ת"ח, ומשאו ומתנו באמונה, ודיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, ראו פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ישראל אתה עבדי אשר בך אתפאר".

הנה אנחנו מורגלים במושג "קידוש השם" למסור נפש ולמות על קידוש השם. אולם כאן מלמדים אותנו חז"ל, שדבר ראשון חובתנו "לחיות על קידוש השם"!! וכן רח"ל בהיפוך כמו שחז"ל ממשיכים שם עיי"ש, זהו לחיות בחילול השם רח"ל.

ומהו לחיות על קידוש השם?

הנה שמענו ולמדנו בגמרא זו שלושה יסודות.

א) שאפי' ה"בריות" הפשוטים שאינם ת"ח, מכירים ויודעים שיש הנהגת עדינות פנימית והנהגת אמת של בן תורה!!! וגם יודעים הם כולם ומכירים שיש הנהגת נימוסין של אדם רגיל.

ולכן גם הבריות מראות באצבע ואומרות - "ראו" - שמייחסות את אצילות הנפש לכך ש"פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו", וזהו האמת שבלי תורה וכלי שימוש ת"ח, אין ולא שייך "נאים דרכיו". אין ולא קיים "מתוקנים מעשיו", ואיננו בנמצא כלל!!

ב) למדנו, שזהו עיקר הקידוש השם - להבחין, ושיבחינו כולם את הנקודה הזו קופא, שבלי תורה אין הנהגה ראויה גם בבנ"א לחבירות, שבשעה שרואים את ההנהגה הראויה של בן תורה, מבחינים ולומדים מתוך כך שכל ה"יפת אלוקים ליפת" כל ההתייפות של הרחוקים מתורה המתיפים בהליכות נועם, אינו אלא מן השפה ולחוץ וכחתול מאולף, עד שרואה את העכבר...

ואם יש עדיין מאן דהוא שחושב למצא "נאים דרכיו ומתוקנים מעשיו" מוחץ לכותלי בית המדרש, יילך נא אצל המשרתת של ר' איצל לשמוע קצת מוסר...!!!

ואנן נענה אבתריה, ראתה שפחה על ר' איצל, מה שלא רואים 'העדינים והמעודנים הלאומיים בה'שכלתם'...

(לב שלום)

ביום השבת ביום השבת יעדכנו לפני ה' תמיד (כד ח)

בספר משנת חכמים למהר"ם חאגיז (אות י"ב) מסופר מעשה שהיה בזמן האר"י ז"ל: אחד מהאנוסים שבא מפורטוגל לגליל העליון והתיישב בצפת, שמע דרשה של הרב על לחם הפנים שהקריבו בבית המקדש מדי שבת בשבתו, אותו רב נאנח בדרשתו ואמר מתוך צער, שעכשיו בעוונותינו הרבים אין לנו בית המקדש, ולא מקריבים את לחם הפנים.

אותו אנוס, שלא למד תורה, אך היה מאוד תמים באמונתו, שמע את הדבר הלך בתום לב לביתו, ואמר לאשתו שבכל יום שישי היא תכין לו ב' ככרות לחם מנופה ב"ג נפות, הוא ביקש ממנה שתלוש את הלחם בטרה, ותאפה אותו היטב בתנור שבבית, מפני שרצונו להקריב את הלחם לפני היכל ה', אולי יקבל ה' את הלחם שהוא עורך לפניו. אשתו אפתה לו ב' ככרות, ובכל יום שישי היה עומד לפני היכל ה' הארון קודש שבבית הכנסת, ומתפלל ומתחנן לפני ה' שיקבלם ברצון, והיה מניח את שני הכיכרות בארון קודש, והולך לו.

השמש, היה בא בכל יום שישי לסדר את בית הכנסת, והיה מוצא בארון קודש ב' כיכרות, היה לוקחם בלי לדרוש ולחקור מהיכן באו, ומי הביאם. בשעת מעריב בליל שבת היה רץ אותו איש אל הארון קודש, וכיון שלא היה מוצא את הכיכרות, היה שמח שמחה רבה בלבו, והולך ואומר לאשתו, השבח וההודאה לקל יתברך, שכבר קיבל את הלחם, וחיזק אותה שתיזהר בעשייתם בשבועות הבאים וכך נמשך הדבר תקופה מסויימת.

באחד מימי שישי, שהה הרב שדרש את הדרשה על לחם הפנים, בבית הכנסת, והנה האיש ההוא בא כמנהגו, עם הכיכרות, וקרב אל ארון הקודש, והתחיל לסדר דבריו ותחינותיו מבלי להרגיש שהרב נמצא בבית הכנסת, מרוב ההתלהבות והשמחה שהיו לו בעת שהיה מביא דורון זה לפני המקום, לא שם לב כלל לדבר אחר.

הרב חרה לו מאוד על דבריו של אותו האיש, קרא לו וגער בו, ויאמר לו, שוטה! וכי ה' אוכל ושותה?! ודאי השמש לוקח את הכיכרות, ואתה סבור שה' הוא המקבלם! הרב המשיך באמירת דברי מוסר באזני האיש, עד שבא השמש כמנהגו לקחת את הככרות, ואכן התברר שהשמש הוא שהיה לוקחם תמיד, והאיש, כששמע את הדברים, התחיל לבכות ואמר לרב שימחול לו, כי הוא טעה בדרשתו, שהוא חשב לעשות מצוה, ולפי דבריו לא עשה אלא עבירה.

מיד לאחר מכן הגיע לרב שליח מיוחד מהאר"י ז"ל, ואמר לו: לך לביתך וצו לביתך, כי מחר, בעת שהיה לך לדרוש, מות תמות! הרב נבהל על השמועה, והלך אל האר"י שיגיד לו מה פשעו ומה חטאתו, והשיב לו האר"י, שמעתי שעוונך הוא שביטלת נחת רוח שהיה לו לקב"ה, שמיום שחרב ביהמ"ק לא היה נחת רוח לפני ה' כאותה שעה שהאנוס הזה היה מביא את שני הלחם בתמימות לבו, ומניחם לפני היכלו, וסבור היה שה' קיבלם ממנו. ומפני שביטלת אותו מלהביאם, נגזרה עליך מיתה בלי שום פתח הצלה לפניך. והלך הרב ויצו לביתו, ואכן ביום שבת קודש, בשעה שהיה לו לדרוש, נפטר לבית עולמו.

בספר 'עוד יוסף חי' (פרשת מטות) מביא מעשה ששמע על אודות יהודי אחד תם ועם הארץ, שלא ידע אפילו את פירוש המילים של הפסוקים, ולא ידע להתפלל. וכשהיה הולך לבית הכנסת לא היה אוזן את הסדור בידו, שהרי לא ידע להתפלל, רק היה מאזין לשליח צבור.

היה שם בבית הכנסת אדם אחד, שהיה קולו ערב, והיה מתפלל בקול מפרשת העקדה. וכשהגיע למשניות 'איזהו מקומן של זבחים' היה קורא בנעימה ערכה, ובמילים "אלו ואלו נשרפין בבית הדשן" היה מאריך בנגון ובסלסול. אותו בור לא ידע את פירוש המילים, וחשב לעצמו שאותן חמש תיבות הן לבטח ברכה גדולה ונשגבה, ולכן אותו אדם מגביה בהן את קולו... על כן, מאותו זמן, בכל ליל שבת כאשר היו כל בניו מתקבצים סביבו לקבל את ברכתו, היה מניח את ידו על ראש

ועתה, מעידה אני על בעלי ז"ל, שבכל העשרים ושש שנים, עד יומו האחרון, ועד רגע הפטירה, לא שמעתי ממנו ולו מילה אחת שיכולה היתה להתפרש כאילו ישנה איזה תרעומת או איזה תביעה כלפיי, והשלום והשלוה, הכבוד והאחווה, שררו בינינו כל חיינו, כמו בשנה הראשונה לנישואינו!!

מתוקנים מעשיו

ועוד יתרה מזאת, שהיו פעמים שכאשר הייתי ממחרת לצאת, ולפיכך לא הייתי מכינה בשבילו ארוחת ערב, לא די שלא הקפיד, אלא שכאשר הייתי שבה הביתה, היו מוכנים על השולחן שתי חתיכות עוגה, לצידם היו ערוכים שני כוסות עם קפה, והקומקום אף הוא היה חם, מוכן למזיגה. הכל ערוך ומסודר בשבילי!!

הנה שמעתם ממני, שיעור במידות ממנו! סיימה הרבנית את דבריה. וכפי ששמעתי את כל זה מהגה"צ ר' משה אהרן שטרן זצ"ל שהיה נמנה על תלמידי.

הנה ראינו "כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו" עליו אפשר להראות באצבע ולראות בעין פשוטה, שאין אלא תוצאה של "ראו פלוני שלמד תורה" שרק מתוכה שייך לעלות לדרגה כזו של מתוקנים מעשיו! שכן כולנו יודעים שאצל הלו הרחוקים מתורה וקרובים לחיובים בחוצות, במקרים כמו אלו, בבית פנימה אין שקט ושלוה, ואין כוס קפה עם עוגה...

גם השפחה מכירה בעדינות הת"ח

וכעת נראה עוד, איך שלא רק לאחר מעשה אפשר לראות בבירור את הקשר שבין תורה למידות, אלא שגם קודם מעשה, יכולים ויודעים אפי' ה"בריות" הפשוטות, שאצל גדולי התורה, אפשר לדעת ולצפות מלכתחילה את התנהגותם המרוממת, ולחזות מראש את תגובתם השונה מכל אדם! ולהערים עליהם בהתאם לכך...! הבה ונראה מעשה פלא ממש.

היה זה אצל ר' איצל פטרבורג זצ"ל, כפי שסיפר לי ר' שמחה באקשט, בשם אביו הגה"צ ר' אהרן באקשט זצ"ל, שסיפר לו על הזדמנות אחת בה נתארח בביתו של ר' איצל זצ"ל, והרבנית - אשתו של ר' איצל - חולה היתה ושכבה במיטתה ולא יכלה לקום ולכבד את האורח.

בשל כך הביאה הרבנית אשה אחת, שתבשל במקומה ותגיש ותכבד את בעלה ואת האורח הנכבד, כשהיא שוכבת במיטתה ונותנת משם את ההוראות המפורטות למבשלת.

והנה בעודי שוהה מעט בבית קודם הסעודה, שומע אני - מספר ר' אהרן, איך שהרבנית מדריכה את האשה בפירוט, איזה דגים ואיזה בשר, ואיך להכין, ומפרטת היכן נמצא כל דבר. בהטעימה - תערכי הכל בטוב טעם וברוחב לב כמו "יום טוב", לכבוד האורח.

לאחר שנטלנו ידיים, אני ור' איצל. הרבנית לא נחה ועמדה על המשמר וצעקה ממיתתה לאשה, נתת כבר את הדגים? והיא משיבה "כן", כשהוונה בפועל היתה שנתנה את כל הדגים שבישלה לתוך הסל שהכינה מראש לעצמה... "כעת תגיש את הבשר" צועקת הרבנית. - "בסדר" משיבה האישה ושוב הסל המיועד פער את פיו ובעל הכל בשקט ובדומיה...

כך התנהלה לה ה"סעודה הדשנה" שהכינה הגברת לעצמה, ואילו לנו, לא הגישה אלא חתיכה קטנה של כבד וקצת מרק וחסל...

והכל לאור היום ולעין כל, ממשיך ר' אהרן ומטעים את מה שראה והרגיש, שהטעם לכל ההתנהגות הזו נבעה מתוך כך, שברור היה לה שני דברים פשוטים, הראשון, שהרבנית לא יכולה לקום, והשני שר' איצל לא יפצה פה לא בהווה ולא בעתיד!!

לכן עשתה את כל מה שעשתה, ללא חת וללא מורא, ללא כל חשש וללא כל בוש, הרבנית אומרת תני את זה ואת זה, והיא משיבה, כן... והכל נערם בפנית החדר ונלקח לביתה, אוכל כיד המלך...

כנראה איפה שאשה זו היתה רגילה, כמו הגר בבית אברהם שראתה מלאכים, כך גם היא היתה רגילה לראות מלאכים - מאן מלכי רבנן - בדמותו של ר' איצלה בלאזר זצוק"ל, ומשלמדה והכירה את ר' איצל, כבר ידעה יפה מאיתנו את הפשט ב"מה הבריות אומרות עליו"... כאשר היא כמשרתת שפילה, מהווה את הדוגמא הנאותה לענין זה.

לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אשה, ומכיוון שהוא ניהל את העסק ביחד איתה, פגעה פטירתו בעסק שהצטמצם והלך, עד שנסגר כליל. מצבה הכללי של האשה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף אין...

נשא האשה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את דין שמים, אולם על דבר אחד לא יכלה לוותר, ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה עד מאוד, והוא ענין הקדיש שעלול להתבטל אחרי שהפסיקה את הקצבתה למטרה זו. במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה, שהישיבה תיאות להמשיך גם הלאה את אמירת הקדיש לעילוי נשמות גלמודות, עד שירחיב ה' גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם, שמעו ראשי הישיבה את בקשתה ובהתרגשות הבטיחו לה למלא את מבוקשה.

בצאתה מן הישיבה בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשלג יורד על פי מדותיו ובירכה לשלום, הופתעה האשה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי מוכר לה, הפתעתה גדלה שבעתיים בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס איתה בשיחה תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה.

נאנחה האשה קשות ושטחה לפניו את גורלה ואת נפילתה מאיגרה רמה לבירא עמיקתה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות. מהו הסכום המשוער הדרוש לך? שאל הזקן, אמרה האשה סכום מסויים, שלף הזקן גליון נייר ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאשה את הסכום שנקבה, אולם

בטרם שם את חתימתו, הוא הביע משאלתו שהיות ומדובר בסכום רציני מאוד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים, עלתה האשה ובקשה משני בחורים להילוות אליה, וחתם את חתימתו למזכרת ולדוגמא.

הלכה האשה למחרת בבוקר לבנק, כשבחן פקיד הבנק את ההמחאה הוא הביט באשה במבט תוהה, מסתכל פעם פעמים וכולו נבוך ומשתאה, תוך הבעת מבוכה ביקש מהאשה להמתין, והוא נכנס עם ההמחאה למנהל הבנק, כשראה המנהל את ההמחאה נפל מכסאו והתעלף...

בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו את האשה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לבל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה, אחרי ששבה רוחו של המנהל הוא ביקש לראות את האשה שהגישה את ההמחאה, שאלה המנהל אימתי וכיצד קיבלה את ההמחאה, אמרה האשה רק אתמול קבלתי אותה מיהודי מכובד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורים שהם עדים לדבר. הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האשה, הצביעה ללא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את ההמחאה.

ציוה המנהל לפרוע את ההמחאה. ולאחר שהלכה סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה, האיש שמסר את ההמחאה לאשה, אינו אלא אביו שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה הקודם, הופיע אביו בחלום, ואמר לו בזה הלשון: דע לך שמאז סירת מדרך הישרה, והתחנתת עם אשה נכרית, והפסקת לשמור את הקדיש, לא אומרים קדיש אחרי, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרתי בישיבה לפי פקודת האשה גרם לי עליוי ונחת רוח לנשמת. אשה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך עם ההמחאה שמסרת לי לה לכיסוי הוצאות נשואי שתי בנותיה. קמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתי לאשתי שלעגה לכל הענין, אולם משהופיעה האשה עם ההמחאה, נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

סיים מורנו רבי יוסף חיים זוננפלד את סיפורו ואמר: מי היו שני הבחורים? אני וחברי רבי יהודה גרינוולד (אב"ד דסטמאר), האיש נהיה לבעל תשובה, אשתו התגיירה כדון, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

(אוצרות התורה)

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם (כג, כב)

מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יח, א} - תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון אחד מעשרה הרוגי מלכות לבקרו. אמר לו חנינא אחי אי אתה יודע שאומה זו הרומאים מן השמים

כל אחד וקורא בקול גדול ובשמחה: 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן!' והיה בטוח שאין ברכה גדולה מזו.

פעם בליל שבת התארח בביתו ת"ח אחד, וכששמע את דברי ברכתו נזעק ואמר: מה אתה עושה?! מקלל אתה את בניך בליל שבת קדש ומביאם לשריפה בבית הדשן!!! נבעת האיש ולא ידע את נפשו מרוב חרדה, בלילה אמרו לאותו חכם בחלום 'לא טוב עשית שבטלת אותו ממנהגו, כיון שאמר את הדברים לפי תומו, והתכוון לברכה שלמד, היה הקב"ה נוטל חמש תבות אלו ועושה בהן צרופים של ברכות.

(אוצרות התורה)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב, לב).

כתב המשנה ברורה (סימן קכה סק"ד) צריך לכוין ביותר בקדושה לקדש את ה' יתברך, ובזכות זה ישרה עליו ה' ית' קדושה מלמעלה, ויכוין לקיים הפסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל והא"י ז"ל היה מזהיר מאוד על זה עכ"ד ושנה דבריו בספרו תורת הבית שלדעת הזוהר מקיימים כשאומרים קדיש וקדושה מצות עשה של "ונקדשתי מתוך בני ישראל".

בספר שומר אמונים (עמוד רנט) כתב ענין נורא המובא בספר מרכבה שלמה לרבי ישמעאל כהן גדול ז"ל: אמר רבי ישמעאל סח לי ססגיאל שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל, ישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני אתה בוכה, אמר לי, ידידי בא ואכניסוך ואראך מה גנוז לישראל עם הקדוש, תפסני בידו והכנסני לחדרי חדרים ולגנוזי גזנים ולאוצרות ונטל את הפנקסים והראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולים ישראל לעמוד בהם? אמר לי, בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו. למחר הכניסני לבית גנוזי גזנים ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות וקשות, אשר למוות למוות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי, אמרתי לו הדר זיוי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו, וכיון שנכנסים ישראל לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונים יהא שמייה רבא, אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים עכ"ד.

הרי תראה אחי אהובי שאפילו נגזר על ישראל כמה גזירות על ידי עניית יהא שמייה רבא מתעכבים הגזירות שלא לצאת לחוץ ע"כ.

כתב החפץ חיים (סוף ספר שמירת הלשון): מה מאוד צריך האדם להתחזק לשמור שלא לבטל אמירת הקדושה ואמן יהא שמייה רבה, דהנה ידוע מה שאמרו חז"ל דלמעלה יש כמה אלפי רבבות מלאכי השרת שאומרים קדושה בכל יום תמיד באימה וביראה. ואיתא בתנא דבי אליהו (פרק טז) יש ארבע מאות ותשעים ושישה אלפים רבבות מלאכי השרת שעומדין לפניו ומקדשין שמו הגדול בכל יום תמיד מיציאת החמה עד שקיעתה אומרים קדוש קדוש קדוש, ומשקיעת החמה עד יציאתה אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו.

וכמה יתבייש האדם בבואו לעולם העליון ויראה את כל הרעש הגדול היוצא מאלפי רבבות מלאכים קדושים שמקדשים ומשבחים שמו של הקב"ה שיצרם ובראם בחדוה ובשמחה, כשיזכור דכשהיה בעולם העשייה נתן לו הקב"ה גם כן את המעלה הזאת לפאר ולהקדיש את שמו הגדול תמיד בכל עת כצבא המרום במרום והוא התעצל וביטל זאת בחפץ נפשו. והעיקר שיתבונן בימי חייו שיבוא עת שיחפוץ בכל נפשו לפאר ולקדש את שם ה' אבל לא תהיה לו רשות על זה דאדם אין לו רשות לעסוק בתורה וכן לקדש את שם ה', כי אם בעודו בחייו בעולם הזה כידוע. ע"ש שהאריך בה.

מעשה נורא על חשיבותה של אמירת הקדיש

בספר "האיש על החומה" שנכתב לזכרו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מסופר:

אשה מכובדת ובעלת עסק מבוסס בעיר פרשבורג שבהונגריה, הייתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מידי פעם תרומה הגונה לישיבה, בתנאי שיגידו קדיש תמיד לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד אחריהן קדיש. הישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו.

מצות 'לקט ופאה' – יכולה להיות נקיה, אם מקיימים אותה כראוי; אם בעל השדה משאיר לקט ופאה והולך משם – הוא לא יודע איזה עניים באים לשדה; הוא חוזר בחזרה לאחר שלשה ימים, ורואה שהכל חתוך עד למטה – זאת מצוה נקיה – הוא לא יודע למי הוא נתן; הוא לא יודע מי לקח!

יכל להיות שבמצות צדקה, הדבר לא יהיה נקי במאת האחוזים; אדם שם צדקה ב'קופת העיר' ורושם: "לרפואת יחזקאל בן דבורה ושמואל בן מנשה ושלמה בן משה" – נא למסור את החבילה לרבנים; אם הוא ביקש שימסרו את זה לרבנים – יש לו איזושהי טובת הנאה מזה; ואם הוא מבקש קבלה – יש לו חזר של 30%; וחזן מזה, אם הוא נותן 2000 שקל, הדבר יתפרסם בקרב הציבור, אז אחת תגיד לשניה "את יודעת שהוא נותן כל שבוע 2000 שקל?!", וככה כל השכונה תדע מזה. אבל, אם הוא הולך לאחת הקופות ושם 2000 דולר – במצב כזה, אף אחד לא ידע מי שם ומתי – יכל להיות, שזאת תהיה מצוה נקיה לא פחות ממצות 'לקט שכחה ופאה'.

בספר מלכים א' {פרק ה'} שולח שלמה המלך שליח, לחירם מלך צור ומבקש ממנו עזרה בבניית בית המקדש:

אומר הנביא: {שם טז} וישלח שלמה אל חירם לאמר: {יז} אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלהיו מפני המלחמה אשר סבבה עד תת ה' אתם תחת כפות רגלי.

לפי פשט הדברים נראה, כי כל הסיבה שלא בנה דוד המלך את בית המקדש, משום שהיה טרוד כל היום במלחמות.

נשאלת השאלה – האם לא יכל דוד המלך למנות מישהו תחתיו, שייבנה את בית המקדש?!

ממשיך הנביא ואומר: אמר שלמה לחירם: {יח} ועתה הניח ה' אלקי לי מסביב אין שטן ואין פגע רע: {יט} והנני אמר לבנות בית לשם ה' אלקי כאשר דבר ה' אל דוד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיו על כסאך הוא יבנה הבית לשמי.

בא המלבי"ם, ומבאר מדוע לא זכה דוד המלך לבנות את בית המקדש, ורק שלמה בנו זכה לכך:

כותב המלבי"ם {מ"א ה, יז} – כי כאשר עיקר המצוה הזאת אינה הבנין עצמו, רק אם יבנו הבית יהיה לשם ה' בלבד, מבלי שום פניה חיצונית שיכוונו להשיג על ידו איזה כבוד או תועלת לעצמם, וכמו שדייק פה שמ"ש ג' פעמים 'לשם ה' אלקיו', 'לשם ה' אלקי', 'לשמי', וידוע שקשה מאד על טבע האדם לעשות דבר שמצפה ממנו ריוח גדול ותועלת, ולא יפנה כלל להנאת עצמו רק יעשהו לשם ה', וכבר הובטח דוד ע"י נתן שע"י בנין הבית ימצאו מנוחה מן האויבים, כמ"ש בברכות {דף ז:}: כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו, שנאמר {ש"ב ז, י} ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה. ע"כ. שהבטיח לו שאחרי שיבנה הבית ימצאו מנוחה מאויביהם, וא"כ היה נמנע שיבנה דוד הבית בכוונה נקיה לשם ה' בלבד, באשר היה מצפה ג"כ התועלת שימצא ממנו לנוח מאויביו סביב שתנו עליו כל היום. רק שלמה, שבלא זה היה שלום בימיו, והובטח ע"י נתן שיהיה איש מנוחה, היה נקל לו לבנות הבית בכוונה שלמה מיוחדת לשם ה' מבלי שום פניה חיצונית, וז"ש "אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלקיו", ר"ל שלא היה יכול לבנותו בכוונה לשם ה' בלבד מבלי פניה חיצונית, מפני המלחמות אשר סבבוהו, והיה עולה בלבו בהכרח ג"כ תועלת עצמו, שבונה הבית מפני המלחמה, למצוא מנוחה מאויביו.

אם ככה, נוכל כעת להבין:

"אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וחסג מכאן, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו"

נשאלת השאלה – למה?

כי המקיים מצות 'לקט שכחה ופאה' – מקיים מצוה נקיה; אין לו מזה שום טובת הנאה!

המליכוהו? שהרי החריבה את ביתו של הקב"ה ושרפה את היכלו והרגה את חסידיה ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת וזאת ראייה ברורה שאין היא אלא שליח לפרוענות מן השמים. ואני שמעתי עליך שלמרות כל זאת אתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך מדוע אתה מסכן את נפשך? אמר לו ר' חנינא לר' יוסי: מן השמים ירחמו. אמר לו ר' יוסי לר' חנינא אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו! תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש והאיל וכך אתה מתגרה בהם! אמר לו ר' חנינא לר' יוסי: רבי מה אני לחיי העולם הבא האם יש לי חלק בהם? אמר לו ר' יוסי כלום האם מעשה טוב (של נסיון) בא לידך? אמר לו ר' חנינא: מעות של סעודת פורים שלי נתחלפו לי פעם במעות של צדקה שחשבתי בטעות שהמעות שהנחתי לסעודת פורים היו מעות של צדקה וחלקתים לעניים ולא חזרתי ונפרעתי מארנק הצדקה אף לאחור שהתברר לי שטעיתי: ר' חנינא בן תרדיון היה גזבר צדקה {עמוד קודם, מדברת על זה הגמרא}. היה לו כיס בצד, ששם היתה לו 'קופת העיר' - הצדקות שהיה צריך לחלק בפורים. באותו בוקר, הוא הלך לכספומט, משך 2000 ₪ ושם בארנקו. בצהריים הגיעו עשרים עניים ליטול את הצדקה, ונתן לכל אחד מהם 100 ₪. הוא חזר הביתה ופתאום: "אויש , במקום לתת מהכיס של הצדקה, נתתי מהכיס שלי 2000 ₪ – נו, מה הבעיה?! אם אתה יודע שהוצאת מהכספומט 2000 ₪, קח מהכיס של הצדקה ושים בכיס שלך - תבצע העברה מכיס לכיס! ... אלא, אמר ר' חנינא בן תרדיון לעצמו: "אם הקב"ה סיבב שאוציא מהכיס שלי 2000 ₪, אז הקב"ה רצה שהכסף הזה ילך לצדקה, ואם ככה, אני לא גובה את הכסף ..."

אמר לו ר' יוסי לר' חנינא: אם כן היית מוכן לוותר על ממונך, מחלקך בתורה יהי חלקי ומגורלך במעשים טובים יהי גורלי.

שואל הספר מאיר דרך – והדבר מפליא לכאורה, כיצד עולה על הדעת, שרבי יוסי בן קיסמא, שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים במסירות נפש ממש, לא יהיה לו חלק לעולם הבא, עד ששומעים אם "מעשה בא לידו", ורק אחרי ששומעים שמעשה בא לידו, שנתחלפו לו מעות של פורים במעות צדקה וחילקם לעניים, אז יודעים שהוא בן העולם הבא, ומה העדיפות של מעשה זה על פני מסירות נפשו להקהיל קהילות ברבים כדי ללמוד תורה?

אומר הרמב"ם יסוד נורא {פירוש המשניות סוף מכות} – ר' חנינא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו'. מעקרי האמונה בתורה כי שיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא, ועל זה אמר רבי חנינא כי המצות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה, וממה שיורה על העיקר הזה מה ששאל ר' חנינא בן תרדיון מה אני לחיי עוה"ב, והשיבו המשיב כלום בא מעשה לידך, כלומר נזדמן לך לעשות מצוה כהוגן השיבו כי נזדמנה לו מצוה צדקה על דרך שלמות ככל מה שאפשר וזכה לחיי העוה"ב וכו'.

מדברי הרמב"ם נמצאנו למדים, שרוב המצוות שעושה האדם הן 'נגועות' – הוא קונה אתרוג כדי שכולם יראו; הוא נותן צדקה, כדי שכולם יצלצלו - כל מצוה ומצוה יש בה סרח כלשהו; יכל אדם לחיות שבעים שנה בארץ הקודש ולא לקיים מצוה אחת נקיה – כי "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצות –" נתן לנו שבעים שנות חיים עם תרי"ג מצוות – אולי נצא עם מצוה אחת נקיה, בלי שום סרח של מחשבה זרה!

אומר הספר מאיר דרך – וביאור דברי הרמב"ם הוא, שלמרות שהזכות של מקהיל קהילות ברבים היא עצומה, אבל סוף כל סוף יתכן שנתערב בה איזה שמץ דק מן הדק של מחשבה עצמית (כי זה נעשה ברבים), ועל כן יתכן שדווקא המעשה עם מעות צדקה שנעשה בצנעה ובלי שיוודע לאחרים על כך, הוא המזכהו לעולם הבא!

רבתי, מאוד קשה לקיים מצוה אחת נקיה. אבל יש מצוה אחת שהיא נקיה במאת האחוזים – מצות 'לקט שכחה ופאה'! – איך?

מצות 'שכחה' – ודאי נקיה; מתי אתה מקיים את המצוה? ששכחת! – אם שכחת, אתה לא יכל להגיד: "אני עושה את זה לשם כבוד" – איזה כבוד בדיוק, שיש לך אלצהיימר?!

ע"פ הלכה, אם בנו נשרף ע"פ הלכה הוא רגוע. והרב אומר לו, לא פסקתי לך, והוא מתעקש ולוקח את זה כפסק הלכה.

הרי היהודי הזה קידש שם שמים בחייו, באופן שאין לשער ולתאר.

עוד מספר הווייזנער רב שהיה לו שופר, והלך במסירות נפש לתקוע שלושים קולות מבאראק לבאראק, ובעל המקרא היה רבי יהושע פליישמן הי"ד, ואלו ה 1600 בחורים שהיו שמורים במקום המיוחד, התחילו לצעוק רבי רבי יבא נא אלינו לתקוע בשופר, ללכת לשם היה סכנה, כי הקאפוס' לא נתנו להכנס לשם, והוצרכו לתת להם שוחד רב, [יש לדון איזה שוחד נתן, אם התיירו מוקצה מעות או נתנו שעונים של זהב] וכבר היה מאד מאוחר, שכבר היה רבע שעה לפני הזמן הנקוב של הרוצחים לשלוח את הבחורים לשריפה. ואמרת, יעבור עלי מה, ונתתי שוחד וקבלתי רשות להכנס לתקוע להם בשופר.

נכנסתי לשם, והם דרשו ממני לומר דרשה לפני תקיעת שופר כמנהג ישראל. דרשתי להם בענין' גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, 'ואפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'. אך בתוך דברי קם אחד מהבחורים וצעק בקול גדול ונורא 'הרב מחזק אותנו בענין תקוה לרחמים, אך אני אומר לכם, אנו יכולים לקוות להכי טוב, אך להיות מוכן להכי גרוע, ולמען השם, אחי היקרים, הבה לא נשכח ברגע אחרון לצעוק בכונה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ופתחו 1600 בחורים את פיהם וצעקו בקול שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. אח"כ תקעתי להם ל' תקיעות. ולאחר כמה דקות הובילו אותם לשריפה.

קידוש השם כזה הוא מש"כ הרמב"ם שהאדם מקדש שמו יתברך לא לסיבה מן הסיבות, גם במצב שהקב"ה נותן לקטב מריי וגו' נורא על בניו הטוהורים, זהו קידוש השם שלא היה בשום דור, רק זה הדור זכה לקדש שמו יתברך הרבה יותר ממה שמקדישים שמו במרום, ה' ינקום דמם.

(הגרמ"י רייזמן)

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה" (כג, טו).

בכל מצוות התורה, מלבד עצם החיוב של קיום המצוה, ישנן טעמי המצוות, הבנות פנימיות וסודות נשגבים, עומק בתוך עומק, פנים בתוך פנים. אולם, בטעם של כל מצוה ישנו גם חלק של פשט. למשל: במצות תקיעת שופר כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ג): "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם". זהו רמז בדרך הפשט במצות שופר. גם במצות אכילת מצה מצינו טעם בדרך הפשט, וכפי שניסח זאת בעל ההגדה: "מצה זו שאנו אוכלין על שום מה"..." וכך בכל המצוות כולן.

מצות ספירת העומר היא לכאורה חידה שתומה. התורה מצוה עלינו לספור שבעה שבועות, ובכל שבוע שבעה ימים. אולם, מה סופרים ואיך סופרים? וכאשר סופרים ימים, האם ימים אלו הם ימים טובים או ימים רעים? כי יום, מעצם מהותו, הוא כלי שאפשר להכניס בו את הכל [גם אותו יום שבו נולד עמלק היה יום]. כמו כן, מהו הענין בשבעה שבועות שבע פעמים? ומהי משמעות הסכום הכולל של הימים והשבועות?

גם כאן ננסה לבאר את הרמז הפשוט שבדברים לפי הבנתנו. בספר החינוך (מצוה שו) כתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה... שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות... ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, 'כעבד ישאף צל' (איוב ז, ב) וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין

לכן, אומר לנו רבי אבדימי ברבי יוסף, שהמצוה הזאת נכנסה דוקא באמצע - בין שבועות לראש השנה - למה?! כי לעתיד לבוא ישיגע המשיח, נקבל בחזרה שני רגלים חדשים - י"ז בתמוז ותשעה באב!

בזכות מה נקבל אותם??? בזכות שנעשה מצוות נקיות לשם שמים, כמו מצות 'לקט שכחה ופאה'!

אומר המגלה עמוקות - אומר לנו הקב"ה: בשבת פרשת אמור, כאשר תעלה לתורה ב'פרשת המועדים' ותגיע למצות 'לקט שכחה ופאה' - תזכור היטב, שגם אני קיימתי ב'שדה שלי' מצות פאה - הוא הכותל המערבי! - ואז תכוון " כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום - אותם מועדים, שלעתיד לבוא, יהיו ב"ז בתמוז ותשעה באב!

(הגר"ב רוזנבלום)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב, לב)

כתב בספר 'מקדשי השם' שכתב הווייזנער רב שהיה שם במחנות השמד, ובזה נבין איך כל אלו המחנות הם קדושים אמיתיים.

הוא מתאר שם מה שהיה שם בראש השנה האחרון שלהם, בערב ראש השנה קיבצו את כל הנערים פחות מגיל שמונה עשרה למקום אחד, והגוי הרשע מנגלה ימ"ש תקע יתד ומקל באדמה, והיה המקל כצורת אות ד', ובאו כל הנערים מתחת לזה המקל, וכל מי שלא הגיע בגבהו לראש המקל, שלח אותו הרשע לצד השני, וסגרו אותם במקום מיוחד, וידעו כולם שהם הולכים לשריפה רח"ל. והיו בחורים שניסו להתרומם להגיע בראשם אל המקל, והרשע המרושע הרג אותם שם במקום, ימ"ש וזכרו.

לאחר שעשה הרשע את הסלקציה הנ"ל, אסף אלף שש מאות ילדים במקום המיוחד, וההורים שלהם הסתובבו בפחד גדול, וניסו לעשות השתדלות איך להציל את בניהם, והמקום היה מסובב עם קאפו ושומרים, וידעו שאם הם מוציאים אחד מהם, צריך להחזיר בחור אחר, כי המספרים היו צריכים להתאים כפי סדרם של הדייטשן ימ"ש, ומעט מהם נתנו להם שוחד להציל את בניהם והחליפו אחר במקומם.

מספר הווייזנער רב, בראש השנה בבוקר, ניגש אלי יהודי תמים, עשיר, אויבערלענדער, ושאל אותו כדברים האלה, יש לי בן יחיד שהוא סגור במקום המיוחד של הנידונים לשריפה, ויש תחת ידי הון רב לתת שוחד ולהציל את בני משם, אך בטוח אני, שאז יכניסו בחור אחר במקומו. אנא ממכם, תפסקו לי הלכה למעשה האם מותר אני להציל את בני באופן כזה, מה שיאמר הרב, אעשה.

עניתי לו ברעדה, איך אפסוק בדיני נפשות, אין כאן סנהדרין, איני יכול לפסוק לך. כי אם היו הרשעים מוציאים את בנך ואח"כ מכניסים אחר, היה מקום לדון, אך כיון שנהגו הרשעים קודם להכניס אחר ואח"כ לשחרר את הפדוי, א"כ ממילא אין לי היתר לך.

היהודי התחיל לבכות מאד ואמר, ברצוני שהרב יפסוק לי, מותר או אסור. ולא עניתי לו.

כיון שראה שאיני עונה לו תשובה. אמר האיש: אם אין הרב יכול להתיר לי להציל את בני, הרי שמצד ההלכה אסור לי לעשות כך.

אמרתי לו, רבי יהודי, לא פסקתי לך דבר, לא הן ולא לאו, עשה כרצונך כאילו לא שאלת אותי כלל.

היהודי ענה לי כדברים האלה: 'רבי, אני עשיתי את שלי, מה שהתורה מחייבת אותי לעשות, שאלתי רב, אין כאן רב אחר במקום הזה. וכיון שאין אתם יכולים להתיר לי, הרי הוא סימן שאין בטוח לכם שמותר ע"פ הלכה, כי אם היה הדבר מותר, הייתם בוודאי מתיירים לי תיכף, וכיון שלא התרתם לי, הרי זה אצלי כפסק דין שאסור לי ע"פ הלכה, זה מספיק בשבילי. ממילא ישרף בני יחידי ע"פ התורה, והרי מקבל את הדין באהבה, ואיני עושה שום השתדלות להציל את בני, כי זהו רצון התורה'.

אין לנו שום השגה במעלת יהודי פשוט זה, נכדו של אברהם אבינו, הרי זה הרבה יותר מעקדת יצחק ששם דיבר הקב"ה עם אברהם אבינו, כאן אין הקב"ה מדבר עם יהודי זה, אדרבה מקבלים סטירות לחי מכל צד, ויש לו שאלה ע"פ הלכה אם מותר לו להציל בנו יחידו, והוא שואל

אפוא, הרמז הפשוט במצוות ספירת העומר: אנחנו סופרים ארבעים ותשעה ימי בנין לקראת מתן תורה.

עד כאן ביארנו את הטעם והרמז למצוות הספירה, דהיינו שהימים הם ימי בנין לקראת קבלת התורה.

אולם עדיין נותר לבאר את מה צריך לספור. האם לספור ימים של בנין של מידות טובות? שמא של התמדה? או תפילה - שמשך ארבעים ותשעה יום נתעלה במעלות התפילה? [ובשם הסבא מקלם זצ"ל מובא שהימים שסופרים הם כנגד המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם. בימים אלו צריך לבנות את קייני התורה]. ובאמת זו הערה גדולה מדוע לא כתוב מפורש מה הוא תוכן ימי הספירה.

ונראה לומר בזה בהקדם דברי המשנה (עוקצין סוף פ"ג): "עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, שנאמר 'להנחיל אוהבי יש' ואוצרותיהם אמלא". "יש" בגימטריא ש"י, ואם כן הקב"ה ינחיל לאוהבי ש"י עולמות. ויש לדקדק, הרי בפסוק כתוב 'להנחיל אוהבי יש', אבל לא כתוב את מה הקב"ה ינחיל, ומנין ידעו חז"ל לקבוע שהכוונה היא לעולמות? אולי הכוונה היא לש"י אוצרות של כסף, או של זהב, או של נהרות אפרסמון? מנין ידעו חז"ל שהקב"ה ינחיל לצדיקים עולמות דוקא?

ונראה, שבכל מקום הרגילות היא לדבר כפי המטבע שהוא עובר לסוחר באותו המקום. למשל: כשאדם נכנס לחנות באמריקה ואומרים לו שחפץ מסויים עולה כך וכך, הרי שברור ומובן מאליה שהסכום הנקוב הוא בדולרים. בישראל, כל אחד מבין שהסכום שנוקבים בו הוא בשקלים, באנגליה בלירות שטרלינג ובצרפת בפרנקים. בכל מקום מדברים לפי המטבע העובר לסוחר באותו מקום. ומעתה, מהו המטבע "העובר לסוחר" של התורה? השפה של התורה היא: עולמות! כי מהי בעצם תורה? תורה וקודשא בריך הוא חד הוא, ולקב"ה כביכול אין שפה אחרת. אנו מכירים את הקב"ה דרך העולמות, ועולמות כוללים הכל, ומעתה כאשר התורה אומרת שלוש מאות ועשר [ש"י], פשוט הדבר שהכוונה לעולמות, כי שפה של התורה היא בעולמות.

ממילא, כאשר נשאלת השאלה, איזה מנין מונים ואיזה ספירה סופרים בספירת העומר? התשובה היא, מונים ימים. אבל איזה ימים? ימים של הקב"ה. והיות זה אלקים אמת והוא לבדו אמת ואין חוץ ממנו יתברך, אם כן בהכרח שהימים האלו שמונים הם ימים של יחוד ה'. לא צריכים להסביר את זה, כמו שלא צריכים להסביר לנכנס לחנות באמריקה שהסכום הנקוב הוא בדולרים. כך פשוט שימים אלו צריכים להיות מיוחדים לשם ה'. הרמב"ם בהל' יסודי התורה (פ"א ה"ב) כותב: "ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי, אין דבר אחר יכול להמצאות". ושם (ה"ג ד) ואם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מצויים, הוא לבדו יהיה מצוי ולא יבטל הוא לביטולם, שכל הנמצאים צריכים לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם, לפיכך אין אמתתו כאמתת אחד מהם. הוא שהנביא אומר 'זה' אלקים אמת' (ירמיה י, י) הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו. והוא שהתורה אומרת 'אין עוד מלבדו', כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו". מה יש בעולם? יש רק ה' יתברך, יחוד ה'. והיות יחוד ה' הוא כל המציאות, אם כן אלו הם הימים של הקב"ה, ואלו הם הימים שצריכים לבנות. ארבעים ותשעה ימים שבהם יתבטא בכל מעשינו יחוד השי"ת.

(תפארת שמשון - הובא ב'אגישמאקע ווארט')

אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן... עכ"ל.

והקושיא מפורסמת, הרי כשסופרים לקראת דבר שמצפים לו סופרים את הימים שנותרו ולא את הימים שכבר חלפו עברו. ולמשל, ילד לפני בר מצוה יספור וימנה: כך וכך ימים נותרו לי עד לבר מצוה. כך גם לפי דברי החינוך, לכאורה היו צריכים להתחיל במנין ארבעים ותשעה יום כנגד ארבעים ותשעה הימים שנותרו עד קבלת התורה, ואחר כך ארבעים ושמונה, וכך הלאה!

כדי ליישב קושיא זו נקדים דברים שכתב מרן רבי אהרן קוטלר זצ"ל במאמרו המפורסם בענין לימוד החומש, והדברים הם לאמיתיה של תורה. התורה מספרת לנו שיעקב היה צריך לחכות שבע שנים כדי לשאת את רחל, ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה" (בראשית כט, כ). ולכאורה קשה, הרי אנחנו יודעים שהטבע בדיוק הפוך, ככל שאדם יותר מחכה ורוצה בדבר, כך הימים שחולפים עד להשגתו נראים יותר ארוכים, יום לשנה יחשב. אלא בהכרח שמבואר כאן שיעקב אבינו קידש וטיהר את עצמו והכין עצמו לקראת הבנין של עם ישראל. ע"כ תורף דברי מרן הגר"א קוטלר זצ"ל.

וביאר דבריו כך הוא: משל לאדם שנוקק נואשות למליון דולר. אם יאמרו לו שבעוד מאה יום הוא יקבל מליון דולר הרי יהיה מאושר, אולם כל יום של המתנה יראה לו כנצח, שכן הימים נראים לו כמפרידים ומרחיקים אותו מהממון הנכסף. לא כן אם נזקק אדם למליון דולר, ויציעו לו עבודה, שמדי יום ישתכר באותה עבודה עשרת אלפים דולר, כך שבסוף תקופה של מאה ימים יהיה בידו סכום של מליון דולר - אצל אדם זה הימים יחלפו במהירות.

ומה ההבדל? כי כשאדם צריך מליון דולר ואומרים לו להמתין מאה יום, מאה ימים אלו הם ימי המתנה בעלמא, ימים ריקים בלי תוכן, ואם כן הימים האלו רק חוצצים בינו לבין הכסף. אבל אם מאה הימים האלו אינם ימי המתנה אלא אופן איך להרויח ולהשיג את הכסף, אז הימים אינם ריקים וחוצצים, אלא להיפך, כל יום הוא יום של בנין והתקדמות לקראת המטרה הנכספת, ובאופן כזה מאה הימים עוברים מהר מאוד, וכל יום של מאה הימים הוא יום של אושר, כי אם ידלג יום אחד הוא לא ישיג את מטרתו - את מלא הסכום.

כך היה עם יעקב אבינו. במשך שבע שנות ההמתנה יעקב אבינו בנה את עצמו, ולכן כל יום שעבר היה בשבילו יום של אושר, כי היום הזה עבר עליו בהכנה לקראת בנין בית ישראל, ממילא "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". כי "אהבה" זו עניינה, רצונו הקדוש והטהור של יעקב אבינו לאותו יחוד קודשא בריך הוא ושכינייה שיבוא מתוך נישואיו עם רחל, וכל יום שעבר היה תוספת נדבך בבנין זה. לכן שבע שנות עבודתו היו בעיניו כימים אחדים.

זהו גם ענין ספירת העומר. אילו היו ממתנינים לקבלת התורה והיו סתם חמשים יום באמצע, ודאי שהיו מונים את הימים שנותרו, כי היו מחכים שכבר יחלפו ויעברו ימים אלו המעכבים את קבלת התורה. אבל באמת, ימים אלו הם הרי ימי הכנה ובנין לקראת קבלת התורה. אחרי יום אחד של בנין נעשים ראויים יותר לקבלת התורה, ואחרי יומיים ראויים יותר, אחרי שלשה עוד יותר, וכך הלאה והלאה, עד שבמלאות ארבעים ותשעה ימים נעשים ראויים לחלוטין לקבלת התורה. זהו,

בדרך הדווש

ובנין (פ"ז מ"א) כהן ונייר שמצאו מת מצוה יטמא נייר שאין קדושתו עולם משא"כ כהן קדושתו קדושת עולם, ואף שקדושת נייר חמור מקדושת כהן אעפ"כ חשוב קדושת כהן וחמור בזה שקדושתו קדושת עולם:

ואתי שפיר שאין יו"ט מכין לשבת אף שיו"ט קיל רק כיון דקדושתו קדושת עולם יו"ט חמור, אבל אברהם קיים כל התורה עד שלא ניתנה א"כ גם קדושת שבת נטל לעצמו, וממילא נשאר אצלו גם קדושת שבת לעולם והיה מותר לו להכין מיו"ט לשבת דלדידיה קדושת יו"ט קלה, רק כיון שחכמים תיקנו עירובי תבשילין קיים גם זה, והוי רבותא דקיים גם עירובי תבשילין, ודפח"ח: (פרדס יוסף)

דביו"ט ליכא נשמה יתירה א"כ אם יום ראשון הוא יו"ט ליתקנו בשמים במוצאי שבת שהוא יו"ט. ותירץ הרמב"ם דבאמת גם ביו"ט איכא נשמה יתירה, רק במוצאי שבת אמרינן כיון ששבת וי אבדה נפש [ביצה ט"ז], אבל במוצאי יו"ט אין נאבד הנפש ונשאר אצלו, דקדושה שה' נותן על זמן בכלות הזמן נאבד הקדושה, אבל קדושה שישאר בעצמם נוטלין נשאר אצלם ושבת קביעא וקיימא, משא"כ יו"ט בית דין מקדשים ולכן נשאר, ואתי שפיר במוצאי יו"ט לא תיקנו בשמים שאין הנפש נאבד, ובמוצאי שבת שהוא יו"ט ג"כ לא תיקנו בשמים כיון דגם ביו"ט איכא נשמה יתירה:

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: (כג, ב) ראיתי דבר נפלא מהגאון הקדוש מסוכוטשוב ז"ל האבני נזר, בהא דיומא (כ"ח). קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, והקשו בתוספות ישנים [ד"ה אפילו] למה נקט האי אמאי קילא טפי מכולהו, דהא דצריך עירובי תבשילין משום דאין יו"ט מכין לשבת דכרבה קיימא לן בפסחים (מ"ו), וקשה למה אין יו"ט מכין לשבת הא יו"ט קדושה קלה דמותר מלאכה אוכל נפש ושבת חמורה, ולמה לא יהיה מותר להכין מקדושה קלה לחמורה:

וצריך לומר עפ"י תוס' פסחים (ק"ב ע"ב ד"ה רב) אמאי ביו"ט לא תיקנו בשמים, ואם נאמר

עֵלוֹן שְׁבוּעֵי מִבֵּית 'בְּנֵי אָמוּנִים' וּכְלֵי הַמִּזְבֵּחַ

מֵאוֹצְרוֹת אָמוּנִים

פְּנִינֵי אָמֹן וּתְפִלָּה בַּפְּרָשָׁה

על פי זה הסביר הש"שפת אמת את הסבה שאנו מתוודים במנחה של ערב יום הכפורים; אף שבאור הכמים (ימא פ) שהוא מחשש שמא ישתכר בפעוּדָה המפסקת, מכל מקום יש להבין כיצד יפטרנו הודוּי בתשיעי מחובת הודוּי בעשירי, וכי מי שחושש שלא יוכל לטל ארבעה מינים בסוכות, נאמר לו שיטל אותם בערב סוכות?

לפי האמור מוכן: פינו שני העמלה האכילה בתשיעי נחשבת כתענית של עשירי, אף הודוּי הנאמר במנחה של תשיעי, כמוהו כודוּי הנאמר בעשירי.

ש"שפת אמת יומא פא ב

מֵצוֹת סִפָּה שְׁקוּלָה כְּגֹדֶד פֶּל הַמְצוֹתוֹת

"בִּפְסַחֲתָ תִשְׁבוּ שְׂבַעַת יְמִים כָּל הָאָרֶץ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בִּפְסַחֲתָ" (כג מכ)

ביצרות לשחרית של יום שני דסוכות אנו אומרים: **"בל תהי מצות סכה בעיניך קלה, כי כל-מצות-דת כחוקותיה שקולה"**.

כמקור לדברי הפיוטן שמצות סכה שקולה כנגד כל המצוות, הביא פרוש הקדום 'מטה לוי' על מחזור התפילה את המובא בגמרא (ע"ג א) שכשצבא הקדוש ברוך הוא לשלם לישראל לעתיד לבא את שכרם על שקימו את התורה, יענו כלפני אמות העולם שאלו היה נתן להם את התורה אף הם היו מקימים את מצוותיה. על טענתם ישיב הקדוש ברוך הוא: **"מצוה קלה יש לי וסכה שמה, לכו ועשו אותה"**.

נמצאו למדים שבמענה לבקשת האמות לקבל את התורה, יתן להם הקדוש ברוך הוא את מצות סכה, ומכאן ששקולה היא כנגד כל התורה.

יְשִׁיבָה בַּסִּפָּה מַחֲשֵׁשׁ לַפְּגִיעֵת הַמַּזְדִּיקִים

"בִּפְסַחֲתָ תִשְׁבוּ שְׂבַעַת יְמִים כָּל הָאָרֶץ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ שְׂבַעַת יָמֵי לְכָךְ שְׂבֻצְטוּיְנֵי בְּחַג הַסִּכּוֹת לְגִלוֹת מִבְּתוּנֵי לְסִפָּה בְּאֶרֶץ רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוּגְרֵר עַל פִּי הַמְסַפֵּר בְּגִמְרָא (תענית כד א) וְשִׁלְחֵר שְׁפַעַס הַתְּפִלָּה רְבֵא אָבִיו גָּשְׁמִים בְּצִיץ וְתַפְלִתוֹ הַתְּקִלָּה, הַתְּגַלָּה אָלִיו אָבִיו בַּחֲלוּם. הַעִיר לֹו אָבִיו עַל שְׁהַרְיִחִי אֶת בּוּרָאוֹ לְהוֹרִיד גָּשְׁמִים שְׁלֵאל בְּעַתָּם, וְלֹאחֶר מִכֵּן הוֹרִי לֹו לְשׁוֹנֹת אֶת מִקּוּם לִיָּתוֹ. עֵשֶׂה כֵּן רְבֵא, וּבִבְקָר מִצְאוּ שְׁהַמְיִטָּה שְׁיִשֵּׁן בָּהּ בְּתַחֲלַת הַלֵּילָה נְחֻמְתָּה מִסְפִּירָהֶם שֶׁל הַמַּזְדִּיקִים שְׁבֻקְשׁוֹ לְהוֹרִיגוֹ. מְפֻשְׂוֹשָׁה זֶה מוּכַח כִּי הַמַּטְרִיחַ אֶת בּוּרָאוֹ יָתֵר עַל הַמַּדָּה, עֲלֵיו לְשׁוֹנֹת אֶת מְקוּמוֹ מְחֲשֵׁשׁ לַפְּגִיעֵת הַמַּזְדִּיקִים; אֵף אָנוּ, לְאַחַר שְׁהַרְחַנוֹ אֶת בּוּרָאוֹ כְּשֶׁהַתְּפִלָּנוּ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים שִׁיִּסְלַח לָנוּ עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ אֵף שְׁאַיִנוּ רְאוּיִים לְכַךְ, שׁוֹמֵה עֲלֵינוּ לְגִלוֹת מִן הַבֵּית לְסִפָּה.

קֵהֶלֶת יַעֲקֹב סְכוּת דְרוּשׁ לֵא

אחר השבת, אנו כופלים: **"וּתְבַדֵּל ה' אֶלְקֵינוּ... בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה"**, וְשׁוֹב: **"וְזָאת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁשֵׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה קִדְשָׁתָּ"**?

לדברי הרבי ר' העשיל מתבארים הדברים, כי בתחלה אנו משבחים על הבדלת השבת מששת ימי המעשה, ולבסוף על ההבדל שבין יום הכפורים לבין ששת ימי המועדים המתרים במלאכת אכל נפש.

תְּנִיחָה לְגַר' הַתּוֹרָה; יִתְנִיחָה לְגַר'

מִבְּאֵר אָמוּנִים

מקורות על גדל חשיבות ענית אמן

אָמֵן פּוֹתַחַת שְׁעָרִים

"וְלֹא תְחַלְלוּ אֶת שֵׁם קִדְשִׁי" (כג לב)

השומע ברכה מהמברך ואינו עונה אחריו אמן בכונה, עליו נאמר (שמואל א' ב ל): **"וּבְצִי יִקְלֹוּ"**. מהו ענינו? כפי שהוא נמנע מלתת את שיערי הברכות למעלה בכת האמן, כך לא יפתחו בפניו שיערי השפע.

זהר וּבְךָ רַפְּהֵא

'קִדְוָשׁ' בְּיוֹם הַכְּפוּרִים

"אֵף בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי זֶה יוֹם הַכְּפּוּרִים הוּא מִקְרָא קִדְשׁ יְהִיֶה לְכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם" (כג כז)

באחד מימי הכפורים, בהיות האבני יזר' נער צעיר, שלחו אביו לביתו כדי שיאכל דבר מה להשיב את נפשו. פתחו לבית הנכנסת שאלו אביו האם קדש לפני שאכל כבשאר ימים טובים? השיב הנער החרף בשלילה, והסביר: הלא מעקר הדין הקטן פטור מן המצוות ואינו מקימן אלא כדי שיתחנך לנהג בהן כשיגדל. אולם בנוגע לקדושת ביום הכפורים אין ענין לחנוכו, שהרי כשיגדל עתיד הוא לצום ושבו לא; יצטרך לקדש.

אָבִיר הָרוּעִים עַמִּי יֵי

הַמַּתוּדָה בְּתִשְׁעֵי כְּמַתוּדָה בְּעֶשְׂרֵי

"וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתִשְׁעָה לַחֲדָשׁ בְּעָרֶב" (כג לב)

"וכי בתשעה מתעניין? והלאו בעשרה מתעניין! אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשיעי - מעלה עליו הכתוב כאלו מתענה תשיעי ובעשירי" (ברכות א ב).

מה פשר התוספת: **"כאלו מתענה... בעשירי"**, הלא באמת מתענים בעשירי?

חדוש נפלא למד מכך הש"שפת אמת:

פגנת הגמרא ללמדנו כי האכילה בתשיעי - היא עצמה נחשבת לאוכל כאלו צם בתשיעי ובעשירי, ולכשיצאם למחרת בעשירי - יזכה במצוה נוספת.

הַגִּשֶׁת 'בַּעַל מוֹם' כְּשֵׁלִיחַ צְבוֹר

"איש מזרעך לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקינו; כי כל איש אשר בו מום לא יקרב..." (כא יז-יח)

את הסבה שפפלה התורה את אסור בעל מום באר רבי יוסף שאול נתנוון מלוב:

הפוסקים נתקלו בנוגע לבעל מום, האם הוא ראוי לשמש כשליח צבור: המהרש"ל (י"ם של שלמה ה'לין פ"א סי' מח) התיר וכתב שאדברה, ל"ב נשבר' היא מעלה בתפלה, כפתיב (תהלים נ"ט): **"זבחתי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוז"**. אף הפגן אברהם (גג ח) כתב שפפי שכהן בעל מום פסול לעבודה, כך אין ראוי שבעל מום ישמש כשליח צבור, לפי ששליח צבור דומה לכהן המקריב את קרבן הצבור (ירושלמי ברכות ד ד).

לשיטת הפגן אברהם, נוכח לפרש, שפפלה התורה את אסור ההקדבה לכהן בעל מום, ללמדך שלא אין ראוי לבעל מום לנשת כשליח צבור.

דְּבַרֵי שְׁאוֹל מֵהַד"ת

'בַּעַל מוֹם' בְּמִצְוַת־שָׁל יִמְינוּ

"כל אשר בו מום לא תקריבו" (כג כ)

כתב רבי אברהם חיים שור בעל 'תורת חיים':

מיום שחרב בית המקדש 'שלחנו של אדם מכפר עליו' (ברכות נה א). לפיכך, כזכר לאסור הקרבת בעל מום למוזבח, תקנו חכמים אף בהלכות סעודה, שהיפת שעליה מברכים 'המוציא תהיה שלמה' (ארוח קסז א), וכן הכוס שמברכין עליה ברכת המזון תהיה נקיה, 'מלאה עד גדותיה ושלמה' (שם ימפ א-א).

'תורת חיים' סנהדרין קב ב

'יוֹם הַשְּׁבִיעִי' הַתְּקִדְשׁ פַּעְמִים

"מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי; ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו" (כג ב-ג)

פתחה התורה במועדי ה' והמטיבה בענין השבת, וכבר תמה רש"י: **"מה ענין שבת אצל מועדות?"**

הרבי ר' העשיל מקראקא פרש כי אף הפסוק 'ששת ימים תעשה מלאכה' נוגע לענין המועדים; שהרי יש טשה 'מועדים' שמתר לעשות בהם 'מלאכת אכל נפש', ואלו הם: ראש השנה, סוכות, שמיני עצרת, ראשון ושבועי של פסח ויח השבועות. לפיכך קבצה התורה בראש פּרֹשֶׁת הַמוּעֲדִים כִּלְלֵי: **"ששת ימים תעשה מלאכה"** - בששה מימי המועדים מתרת 'מלאכת אכל נפש', אולם: **"וביום השביעי"** - המועד השביעי, יום הכפורים, הוא: **"שבת שבתון"**, ולפיכך: **"כל מלאכה לא תעשו"** בו.

ביסוד זה ישב רבי נתן אדלר רבה הראשי של ממלכת בריטניה, את תמיכת התוספות בפסחים (קד א ד"ה בע), מדיע בתפלת 'תודיענו הנאמרת בליל יום טוב שחל

וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַּע שְׁפַע רַב בְּכָל הַעוֹלָמוֹת

"ומי שמכנון לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך ועונה אמן בכונה כדינו, גורם למעלה קדשה הרבה מאד, ומשפיע שפע רב טוב לכל העולמות..."

(ש"ה מסכת תמיד אות פ)

ברכות השחר: בקול בְּכוֹנָה בַּחֲבֻרוֹתָא

ברכת המזון - ברכת 'בונה ירושלים' (ז)

עניני כל אליה ישברו ואתה נתנו להם... והבוטח בה' חסד יסובבנו... הפלך בתהלים (לב ט). ואכן, בכמה וכמה פסוקים ואף במאמרי חז"ל רבים מצינו ששבחו את מדת הבטחון ואת יתרונותיה הרבים. ואף הנביא הזהיר ואמר (ירמיה יז ה): "ארור הגבר אשר יבטח באדם...; ברוך הגבר אשר יבטח בה".

לפיכך, לאחר שבקשנו שלעולם לא נזדקק לחסדי בשר ודם, אנו מוסיפים כי בודאי אין רצונו שהפרנסה תגיע אלינו באמצעות כחני ועצם ידינו, "כי אם לידך" - אלא שיעד ונפיר בכל מצב כי מידך נתנת לנו הפרנסה, ורק כך נתלה את עינינו. הוסיף ואמר הרבי מקראצק שלשון "כי אם" משתמעת כתנאי - שאף אם גזרת ברחמיך שפרנסתנו תבא בידי בשר ודם, הרינו מכניעים עצמנו לגזרתך, ובתנאי שלא נסיח דעת לעולם כי מידך המלאה והפתוחה היא נתנת לנו (ע"פ שרפי ח"א אבות שפה).

לא לחדל לעולם מלברכה

יתרה מזאת, אמר הכתוב: "טרף נתן ליראיו וזכר לעולם בריתו" (תהלים קיא ה), ובמדור (ביד מ א) דרשו: "טרף נתן ליראיו בעולם הזה. ויש לומר שפך הנהיג הקדוש ברוך הוא שנותן ליראיו את מזונם באופן שלעולם לא יחדלו מלברכה בו ולצפות לישועתו, כדי שלא ישכחוו מתוך רב הטובה ויגיעו לידי מחשבת: "כחי ועצם ידי...". ועל כך אנו מבקשים: "כי אם לידך", שפרנסתנו תגיע אלינו באמצעות בטחונונו בך ולא מתוך תחושת "כחי ועצם ידי" (הגש"פ מהרה אברהם [לרא"א מפרנסתנו]).

בצעירותו של הגאון רבי יוסף חיים זונפלד זצ"ל, טרם עליתו לירושלים, התגורר הוא עם משפחתו בעיר קוויבסדורף שבהונגריה. באותה העת ירד חמיו העשיר מנסיי, והוא ובני ביתו סבלו מעניות משועת עד פת לחם. רבי יוסף חיים שמדת הבטחון היתה נטועה עמוק בלבו, מעולם לא התאוו על מצבו ואף זכה לראות בכל עת את השגחת ה', כאשר בכל פעם שהגיעו מים עד נפש, זמן לו הקדוש ברוך הוא תלמידים ששכרו למודם הספיק לו כדי מחיתו בדחק. אף הרבנית שגדלה בבית עשיר התקשתה עד מאד לשאת בעניי המספיק.

באחד מאותם ימי מצוקה מרים, התקשה הוא לעמוד מול צערה העמוק של אשתו, ומתוך עמק הכאב נשא עיניו לשמים בתפלה: "רבנו של עולם, להתפלל על פרנסה בהרחבה איני יכול ואיני רוצה, אך ראה נא בצער רעיתי וחזק את לבה במדת הבטחון, שאף היא לא תתעצב ותדאג על הפרנסה".

לימים, כשספר עבדה זו, סיים ואמר: "כמדומה אני שתפילתי זו התקבלה; הו כמעט כל ימי סבלתי מחוק הפרנסה, ובחסדי השם, מאז אותו מעשה לא שמעתי מפי זוגתי ולו אנחה קלה והתאוונות כלשהי על כך" (מרא דארשא ד'ישראל ח"א ע"מ כד).

"עשה למענה אם לא למעננו"

הרה"ק בעל 'שמח ישראל' מאלקסנדר פרש: כאשר מחמת עוונותינו איננו זכאים לקבל את פרנסתנו ברוח מידי ה', בודאי נגרם מן צער לשכינה. שהרי "מדור הטוב להטיב", וכעין מאמר חכמים (פסחים ק"ב א): "יותר ממה שרעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק". לפיכך

אנו מבקשים ממנו יתברך: "עשה למענה אם לא למעננו" - אף אם איננו זכאים ל"ידי מתנת בשר ודם" - למעננו, תן לנו את הפרנסה: "כי אם לידך...". למענה, כדי שלא תצטרך השכינה להצטער בצערנו (הגש"פ 'שמח ישראל').

ידו המלאה פתוחה תמיד

מלשון הברכה: "כי אם לידך... הפתוחה", למד המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין כי על האדם להאמין שידו של הקדוש ברוך הוא פתוחה תמיד לספק לו את פרנסתו, ובאם רק יבקש על כך מעמק לבו, מיד יזכה להנות מטובו יתברך (מתוך מכתבו המובא בסדור 'שערי יחזקאל'). הגאון מהרא"י בלוח ראש ישיבת טלז הוסיף ואמר, כי למדנו מכאן שפצדו של הקדוש ברוך הוא אין כל מעכב, ידו המלאה פתוחה תמיד להריק שפע לברואיו, ורק מעשי האדם מעכבים מלקבלו ('שערי דעת' [ירושלים תש"ג] ע"מ רב).

'הקדושה' או 'הגדושה'?

רבים עמדו על תבת 'הקדושה' שגוראת כאינה קשורה לשונות שלפניה ולאחריה: 'המלאה הפתוחה... והרחבה' ויש שאכן גרסו משום כך 'הגדושה'. וכפי שהעידו שאמר הרה"ק רבי צבי הירש מוידוטישוב:

לכאורה, לתבת 'הקדושה' אין כל שיכות לתבות שלפניה ושל אחריה, ואם באנו להרבות בשבחי של מקום, מפני מה לא נחרו בשבת: 'הגדולה', 'התקנה' וכדומה? ונראה כי בסדורים הקדמונים נכתבה כאן תבת 'הגדושה' - מלשון 'מלא וגדושה', אלא שמדפיס אחד עם הארץ שלא הבין את פרושה של תבה זו, הכריע מדעתו שיש לתמוך ל: 'הקדושה', ואחרי החרו החזיקו המדפיסים כלם. אך הגרסה האמתית היא: 'הגדושה' (צפונות - תשרי תשנ"א ע"מ פח, בשם רא"מ ורלבך ממונקאט).

אולם בפעל, הנסח המקביל בישראל הוא: 'הקדושה', וכך גרסו במרבית הסדורים. וכמה הסברים מצינו לכך:

בעל התפארת שלמה מרדומסק באר שכשהשפע בא מצד הקדושה, תמיד הוא בבחינת 'מלאה'. לעומת זאת כשהוא בא מצד אחר, לעולם אין הוא מספק את המקביל. וכפי שאמר החכם מכל אדם במשלי (י"ב ה): "צדיק אכל לשבע ונפשו ונטון רשעים תחסר". על כן אנו מבקשים בדקדוק: "כי אם לידך המלאה... הקדושה", כשזוכה לקבל מידו 'הקדושה', אי בודאי יהיה זה באופן מלא שייספק את צרכינו (תפארת שלמה כ"י תבא).

עוד יש שבארו כי פנתנו לבקש בך שפרנסתנו לא תגיע אלינו בדרך אסורה אלא בהתר ובקדושה, משום שהעוסק בפרנסה עלול בקלות להגיע חלילה ל"די אסורים, כגזל, אונאה ואף חלול שבת. לפיכך אנו מבקשים שזוכה להתפרנס באופן של 'קדושה' (הגש"פ נגיד ונפיק).

וכך היה אומר גאון המוסר רבי איצ'לה בלאור זצ"ל: "אנו אומרים בברכת המזון ונא אל תצרכנו... כי אם לידך המלאה הפתוחה...; אם ידו של הקדוש ברוך הוא מלאה, פתוחה ורחבה, אם כן כל הרוצה יבא ויטל! על כן נאמרה גם תבת: 'הקדושה', ומי שאינו קדוש - היא יחס?!" (לב אליהו ח"א, בשב"י לב אות ב).

ישועה שהחלה ב'מסבת סדור'

לפנינו ספור מרגש עד דמעות שאותו ספר רבה של 'רמת אלחנן', הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. יש בו כדי ללמדנו מסר חשוב ביותר על כחה של תפלה פשוטה הכוללת מעמק לב טהור, תפלה שעצמתה האדירה עשויה לשנות את סדרי הטבע ולחולל מהפכה של ממש, גם בעת שגורא כי קלו כל הקצרים.

היה זה בסימו של אחד מהשעורים הרבים שנוהג הגר"י זילברשטיין שליט"א למסר מעת לעת לפני צבור גדול של רופאים בנושא רפואה והלכה. ביציאה מבית המדרש שבו נמסר השיעור, הבחין הרב ברופא דומי בכיר הממתין לו מחוץ לפתח בית המדרש. סבר פניו של הרופא הראה על סערת רגשות שבה הוא נתון, ובידיו הוא אחז שקית מסתורית.

"דוקטור, רציתי לומר לי משהו?", התעניין הרב, ובמקום תשובה הכניס הרופא את ידו לשקית והוציא ממנה סדור, 'סדור תפלה לתלמידים', כזה שילדי תלמודי התורה רגילים להתפלל מתוכו.

"מה ייחד בסדור הזה?" השתומם הרב, "מדוע הוא גורם לך להתרגשות רבה כל כך?"

"סדור זה שייך לבני הקטן", הסביר הרופא, ומיד המשיך בספרו: "נשאתי לפני כחמש עשרה שנים. לאחר שחלפו כמה שנים מנשואי וטרם זכיתי להפקד, התחלנו לדרש ברופאים. לצערנו הרב, הללו לא היו זקוקים לזמן רב כדי לתת את אבחנתם; כל הרופאים שפנינו אליהם נאלצו להשיב את פנינו רקם ולהסביר לנו כי על פי הרפואה, בדרך הטבע אין סכני שזוכה להביא ילדים לעולם."

בתחלה נסינו להאבק ברע הגזרה. נסינו לפנות לרופאים בכירים יותר, עברנו בדיקות וטפולים, אולם גם לאחר כל המאמצים התאכזבנו מההבנה שהמצב לא השתנה כהוא זה. סכוינו להביא ילדים לעולם שאפו לאפס.

רק לאחר שהשלמנו עם מצבנו פנינו להגיש בקשה לאמוץ ילד. גם כן לא יזכות לכך היה עלינו לעבר דרך לא קלה, אשר בסופה קבלנו לאמוץ תינוק קטן וחסוד אשר הציף את ביתנו ברוח חיים ובאשר. במהלך השנים שחלפו מאז, השקענו בילד את כל מאמצינו כביכול היה בנו הביולוגי. לא חסכנו כל השתדלות ומאמץ כדי להעניק לו בכל תחום את הטוב ביותר.

בהגיע הילד לכתה א' החלטנו לשולחו לתלמוד תורה, וכךר בימים הראשונים הבנו שפטרנו את הבחירה הנכונה ביותר. הילד שמח ללכת בכל יום לתלמוד תורה ולחזר ממנו כשהוא גדוש במשען רוחני חיובי, ואף אנו התחזקנו בזכותו.

חדשים מספר לאחר פניסתו של הילד לתלמוד התורה נערכה לילדי כתה א' 'מסבת סדור' ברב פאר והדר. התרגשנו

ושמחנו מאד עם גלדנו המאמץ, וחיונו אתו יחד את החזרות וההכנות. סוף סוף הגיע היום הגדול. המסבה היתה נפלאה ומרוממת, ועם סימנה קבל כל ילד סדור תפלה מהדר.

כאשר שכנו לביתנו, שמתי לב שהילד נתון בסערת רגשות בלתי רגילה. עיניו שזרו באור בלתי רגיל ופניו שקרנו באשר עילאי, העידו על ההתרגשות הגדולה המתחוללת בקרבנו. הוא חבק את הסדור אל לבו ולא הסכים להרפות ממנו גם לאחר שעה ארכה.

הדבר היה לפלא בעיני; אמנם 'מסבת סדור', אך עד כדי כך...?! התישבתי אפוא לצדו ונסיתי לברר מפיו את סבת התרגשותו המיוחדת: 'לדי הקור', פניתי אליו, 'מפני מה אתה מרגש כל כך?' שאלתי.

הוא הביט בי בחסר הבנה; 'מה השאלה', השיב לי בתמיהה. 'הרי היום סוף סוף זכיתי לקבל סדור!'

ורק בגלל זה אתה כל כך נרגש וסער? המשכתי לברר. והילד, שבטוח עד עצם היום הזה שאני הוא אביו הביולוגי, השיב לי כשעיניו מוצפות בדמעות:

אבא, הכיצד לא אתרגש?! סוף כל סוף יש לי סדור משלי. ברוך ה' למדתי ואני יודע להתפלל. עכשו אוכל לבקש מרבנו של עולם שינתן לי אח! אתה יודע שאני לא רוצה להשאיר בן יחיד. מהיום לא אפסיק להתפלל ולהתחנן - אבא, רבנו של עולם, ברחמיך הרבים, שלח לי אח קטן וחסוד!

רחמתי עליו כל כך. מול רצונו הפשוט כל כך של הילד הצדיק והתמים לא יכלתי להשאיר שוה נפש. לבי נחמץ בקרבי על כך שאיני יכול לגלות לו את העבדה הפשוטה, כי אין כמעט כל סכוי רפואי שתקונו תתנשם ושנוכל להביא לעולם ילד שיהיה אחיו."

בנקדה זו הפסיק הרופא את ספרו, קולו השתק והוא התקשה לכלא את דמעותיו. אך בקשי הצליח לסיים את דבריו:

"כבוד הרב, מאז אותה מסבת סדור חלפו למעלה מתשעה חודשים. כעת אני יכול לבשר לרב שהיום בבקר זכינו בסימנתא דשמיא להכניס את בנו הקור שגולד לנו לאחר כחמש עשרה שנות עקרות, בביתו של אברהם אבינו עליו השלום."

גם לאחר שגורא היה כי אפסה כל תקוה, מסתבר כי תפלתו של הילד הקטן שאמרה בתמימות ומתוך לב טהור, פעלה את פעלתה והחישת את הישועה מעל לדרך הטבע."

י'פרי מתוך' בא

פרשת אמור

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"
רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מאמר

ראש הישיבה

הפרס המיוחד של עם ישראל

זכות או חוב?

אם אחד הילדים הפליא אתכם בהתנהגות מצוינת, והייתם הציגם לתגמול אותו בפרס מיוחד - מה הייתם עושים מתוך שתי האפשרויות הבאות: האם הייתם פוטרם אותו ממשיות וממטלות או שהייתם דווקא מעמיסים עליו ומוסיפים למשימות שהוא כבר מקיים עוד משימות רבות נוספות?

לכאורה אין הגיון לתגמול את הילד על ידי שנעמיס עליו עומס נוסף - נכון?

לפי זה, תנסו להסביר את המשנה הבאה שכולנו מכירים: "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות". ה' רוצה לתגמל אותנו? מצוין! אז מה הפרס? פטור ממשיות וממטבחים, כמו בצבא? לא, אלא זה פרס מועניין: במקום שבע מצוות כמו לכל בני העולם יהיו לנו תרי"ג מצוות - זה כמעט פי תשעים וזה עוד בלי המצוות מדרבנן.

והשאלה צועקת: האם ככה נזכים את הבן אדם? ככה מחייבים אותו? יש לנו הרבה הרבה יותר משימות לעמוד בהן, והרבה יותר אפשרויות להישל. ככה בדיוק דוחים את הגרים - אומרים להם 'מה אתם צריכים כל כך הרבה חובים, זה לא קל להיות יהודי...! האם זה נקרא "לזכות את ישראל" - מה ההסבר לכך?

הסתכלות חדשה

בגיליון חג הפסח הבאנו בפני הקוראים אתגר נחמד, משחק אישי ומשפחתי מחזק וחיוני, והוא: לספור את המצוות שאדם רגיל מקיים במשך היום, ולהיווכח בכמות העצומה של המצוות שנופקות לזכותו של היהודי הפשוט ביותר. כל יהודי הוא מיליארד.

מצוות היום של ימי ספירה

אלא שיש בכך מסר חזק מאוד: ההכנה האמתית לקבלת התורה היא לא לראות כמה אני חסר, אלא לראות כמה כבר זכיתי, כמה כבר "יש לי ביד". הנה, התכונתי יום אחד, יום אחד הכנתי את עצמי, התקדשתי, נטהרתי, זכיתי להרבה מאוד תורה ומצוות; והנה כבר זכיתי ליומיים כאלה ולשלושה ימים ולשבוע! אח! כמה התקדמות! כמה זכיתי! כמה התכונתי! ההסתכלות על העבר ועל ההווה החיוביים שלנו - זה העיקר שעל ידו אנחנו מכינים את עצמנו לקבלת התורה.

יוצא שבימים אלה שהם ימי הספירה, המשימה והאתגר של מניין המצוות זו ממש מצוות היום - לספור זכויות, לספור מצוות, לספור מאמצים, לספור מה אתה זוכה בכל יום, לספור מה יש לך כבר ביד!

לכן מי שכבר קרא את המאמרים בנושא הזה, שימשיך ויעבוד על פי זה בכל ימי הספירה. ומי שלא קרא עדיין, יכול לשלוח בקשה למערכת העלון ונשלח אליו את המאמר בדואר אלקטרוני, כי זה משחק נפלא שמתאים לכל גיל ולכל הזדמנות.

אתגר לגאונים

וברצוני להוסיף דברים שהתחדשו לי מאז הכתיבה. טענתי שבכדי לספור את כמות המצוות המדויקת ולהגיע להיקף הנכון - צריכים להיות גאון עצום בתורה, כי בכל פרט שכל יהודי עושה ישנן מצוות רבות מאוד. וברוך שכיוונתי, כי מי שעסק בנושא הזה הוא באמת הגאון מוילנא, שעל פי עדות אחיו, הגאון רבינו אברהם, אמר הגר"א שאכן תרי"ג מצוות הן רק שורשים, ובאמת ישנן פי כמה וכמה יותר מצוות, עד כדי כך שהמצוות (על פי לשונו): "רבו ועצמו עד אין מספר עד שמי שיש לו עין השכלי ולב מביין יוכל להתנהג בכל פרטי הנהגותיו וענייניו מקטן ועד גדול על פי התורה והמצוות ואז הייתה מצווה בכל עת וכל רגע עד אין מספר!"

המשך בעמוד 3

קיבלנו תגובות מאנשים רבים שמספרים על עצמם שהם באמת אף פעם לא שמו לב לכל העושר הרוחני הזה. הם תמיד הרגישו חסרים ורחוקים, ובמקרה הטוב הם הרגישו רק אנשים "פשוטים" בלי שום דבר מיוחד, ופתאום הם מגלים שהם מיליונרים, פתאום הם מוסיפים על עצמם באור אחר לגמרי, ופתאום הם מוסיפים על כל היהדות באור אחר. זה נקרא לזכות את ישראל!

עסקנו כבר בנושא הזה, וחשוב להמשיך ולעסוק בו. ריבוי המצוות הוא רק זכות. כי על כל העבירות מועילה תשובה ויש תיקון והן עוד יכולות להתהפך למצוות. וגם אם יהודי לא זכה חלילה לעשות תשובה ומגיע לו עונש - גם לעונש החמור ביותר יש סוף, הוא לא נצחי. אבל העונש של המצווה ולו הקטנה ביותר הוא נצחי, הוא לא עומד בשום קנה מידה לעונשים ולחייבים. נמצא שריבוי המצוות הוא הזכות הגדולה ביותר.

מתי מותר וחובה להסתכל לאחור?

כאשר יהודי רוצה להשתפר, להתעלות ולעשות שינוי - אסור לו להסתכל על כמה שהוא חסר ועל כמה שהוא גרוע, חלילה. לא רק בגלל שזה ישבור אותו ויאש אותו והוא לא יצליח להשתנות, אלא בעיקר בגלל שזה שקר מוחלט! זה לא נכון! עפ"ך כולם צדיקים ואפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון. כאשר האמת הזו ברורה ומאירה מול העיניים - הדרך לשינוי ולשיפור הרבה יותר קלה.

וזה מסביר את אחת השאלות המפורסות ביותר: אם אנחנו סופרים את ספירת העומר כהכנה למתן תורה - למה אנחנו סופרים את הימים שעברו? הרבה יותר הגיוני היה לספור לאחור את הימים שנותרו עד מתן תורה, כמו אסיר שסופר לשחרור, וכמו ילד שסופר לסיום השנה, וכמו כלה שסופרת לחתונתה?

גיליון 620
ו' אייר תשע"ט | כא לעומר

כניסה	יציאה	ר"ת
18:50	20:05	ירושלים
19:01	20:02	תל אביב
19:00	20:09	חיפה
19:06	20:06	באר שבע

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

חולון	ירושלים	חולון
יום ב', 13/05/19 בית כנסת "גבורת יצחק" עוזי נרקיס 4 בשעה 20:30	יום ד', 15/05/19 ישיבת "חוט של חסד" שמואל הנביא 13, בשעה 20:30	יום ה', 16/05/19 בית כנסת ע"ש חללי צה"ל המעפילים פינת המצודה בשעה 21:30

בדיחות הדעת

יש אנשים שהם כל כך טובים בלישון, הם עושים את זה בעיניים עצומות!

ההישגים.

כי הם לא מייחסים את ההצלחה לעצמם ונבנים מסנה.

לאחרים, הערכה עצמית נמוכה תגרום לחשוש מלבצע מהלכים, ואפילו כשיש פעולות שהם כן יכולים לעשות, הם יחשו לא ראויים ויפחדו לנצל הזדמנויות.

הם כגיעים לדעותיהם של אחרים, ולרוב מנסים נואשות לזכות בהערכתם והכרתם אך הורסים לעצמם בדרך.

כשהם אינם משיגים את ההערכה וההכרה שניסו להשיג, הם הופכים מרירים ונפגעים.

ניקה לדוגמא את תחום הלמידה:

ילדים עם הערכה עצמית גבוהה- מייחסים הצלחות לגורמים כניימיים נשלטים (אני בנית, אני תכננת... הצלחתי ואמשיך לעשות ולהצליח) התוצאות של המעשים שלי הם בשליטה שלי ולא בשליטה של מישהו אחר (נכשלתי במבחן בתורה בגלל גורמים שתלויים קודם כל בי, ייתכן שיש עוד גורמים- ילד שהפריע לי ללמוד, חומר קשה וכו').

כל אלו הם לא גורמים שבשליטה שלך, ולכן לא תוכל תמיד לעבוד על זה, אבל כן תוכל לעבוד על מה יקדם אותך, שזה בשליטה שלך.

ילדים עם הערכה עצמית נמוכה- מייחסים את הכישלונות לעצמם ואת ההצלחות לא לעצמם (הצלחתי כי המבחן היה קל, המורה עזרה לי, זה פוקס, סתם היה לי מזל וכדו').

הם מאמינים שאינם יכולים למנוע את הכישלון או להביא להצלחה. מכאן, הם משקיעים פחות ומצליחים פחות.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה
הרב יצחק אבוחצירא

הערכה או ביקורת פרק יג'

הנושא שלנו השבוע הוא:

השפעת הערכה עצמית על חיינו.

הזכרנו כבר שהגורמים המשפיעים על הערכה עצמית של הילד הם בעיקר אנחנו ההורים.

נחשוב, מה קורה במשפחה בה ההורים הם בעלי הערכה עצמית נמוכה?

אם נדמה את מבנה האישי של אדם בעל הערכה עצמית נמוכה- כתהום, ואת מבנה האישי של אדם בעל הערכה עצמית גבוהה כפסגת הר, אזי התשובה היא:

"מאיחודם של שתי תהומות- לעולם לא יצמח הר"

ולכן עיקר עבודתנו כהורים היא להעלות את הערכה העצמית שלנו ושל ילדינו "מהתהום".

השפעת ההערכה העצמית על חיינו

במשפט מסכם אפשר לומר, כי "אין תכונה חשובה יותר להצלחתו של האדם מתכונת הערכה עצמית גבוהה".

אין כל ספק, שלמידת הערכה העצמית שלנו, יש השפעה ישירה ומכרעת על הרגשתנו והתנהגותנו ומכאן על איכות החיים שלנו.

ולכן, החשיבות שבהבנה מהי הערכה עצמית ראויה, מהם מאפייניה, על מה היא מבוססת וכיצד ניתן לשקם וליצור אותה מחדש באופן ראוי- היא רבה.

מה הם ההבדלים בין אנשים בעלי הערכה עצמית גבוהה לאנשים בעלי הערכה עצמית נמוכה? נציג את ההבדלים בשלושה תחומים (ע"פ מנצי'נטון):

א. היחס של האדם לעצמו.

ב. הרגשותיו בקשר לחיים.

**מחפשת סיפוק?
עבודה בתחושת שליחות**

למשרד טלמרקטינג גדול ומבוסס
דרושות **טלפניות** למשמרת בוקר

תנאים טובים | הדרכה מקצועית | אגירה ביתית

02-5308002

**נסעת
נושעת!**

טיסות קיץ לאומן עם הרבנית ארוש

02-5812210

רבי לוי יצחק ברדיצ'ב	הבעל ש"ט נוד'בוז'	רבי נתן ברסלב	רבי נתנון ברסלב

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרו מתנות

איזה פרי יש לו טעם כמו העץ שלו?

פתרון שבת פסח: 2 תשובות לך שתיקן נכונות:

א. אפסי" שטבלו רק את הכרסם, מ"מ כבר רואה הבן את המחר מונח בשולחן, יודע שלא יאכלוהו בלא טיבול.

ב. אין זה שאלה אל התינוק בלבד, אלא אף להכם, שהרי אם אין לו בן הוא שואל את עצמו [רשב"ץ].

הזוכה: ז. בני ברק

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

אייר | לרעך כמוך ♥

כשאנחנו מאוחדים אנחנו לא נשברים!

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת?

זכה בהגרלה על הנסיעה מטבריה

ספר לי תלמיד צעיר שהיה צריך לנסע מטבריה לירושלים, ולא היה מקום ברכב לכל הילדים, הוא היה עני ורצה לנסע ברכב ולא להגרר באוטובוסים. הוריו עשו הגרלה על מנת לקבל איזה מהילדים יחזור איתם ברכב. התלמיד הזה, שזכה להתקרב אלינו, התפלל לה' בלבד בתפילה והודעה, כמו שאנחנו מלפזדים, ואכן זכה בהגרלה. כי התלמיד הזה למד שהאמונה מחיבת, שבכל מה שעובר על כל אדם, יש מסר השני לתכלית שלו, לקשר שלו עם הבורא. בודאי, לכל דבר שה' עושה יש תכלית ומטרה, והתכלית היא אהת ויחידה: שה' רוצה לקרב אותנו אליו, כי רק בשביל זה ה' ברא את העולם, ולכן על הפאמיון בהשגחה פרטית להפיש קוה ה' רוצה מסוים ולראות בכל דבר שקורה לו, שזה טובה גמורה מואת הבורא, העושה את הכל כדי לקרב אותו אליו ולהתקרב אל ה' על ידי עבודת התפילה ועל ידי חזק הרצון, כי כל חסרון שיש לאדם הוא בעקבות חסרון שיש לו בתפילה ובכח הרצון. וכל אדם ואדם יוכל לראות על בשרו את הכלל הזה באפסי מקרים ומאורעות שעוברים עליו. הכלל אומר, שכל חסרון וקשי או בעיה נתן לפתור באמצעות האמונה, וכך לראות את יד ההשגחה העליונה. במקרה שלעיל, אנו רואים, שפולכתחלה ה' נתן לו חסרון ורצון, שהוא רצה לנסע ברכב, על מנת שייסנה לבורא בתפילה ויתחזק באמונה. וכך

אמרת תודה ונושעת?

052-2240696

רוצה לזכות בהגרלה? גם אתה יכול!

שלח לנו סיפור תודה

ותיכנס להגרלה

al5308000@gmail.com

מתנה ושמה תודה

052-2240696

ילדים אומרים תודה

סיפור בהמשכים לילדים

מסיבת אמנים (חלק ג')

וכך עשיתי: החזרתי להם את המגש, התנצלתי בפני בן הדוד שפגעתי בו, ולאחר מכן הלכתי לפנה בחדר ואמרתי לה': "ה', תודה על זה שעד עכשו הם לא רצו לשתף אותי. תודה שאני מדבר אתך. תודה שהיה לי כעס עד עכשו. בבקשה, תעזר לי אבא שבשמים, תתן לי אמונה, תקח ממני את הכעס ושיסכימו לשתף אותי", ואז הלכתי לבני הדודים שלי והם שוב סרבו. חזרתי לאבא שלי, ואמרתי לו שמה שהוא אמר לי לעשות לא עזר לי.

אבא שלי אמר: "אולי לא אמרת מספיק תודה לה'? תבקש עוד שלוש פעמים, ותאמר תודה לה' על זה שעד עכשו הם לא רצו לשתף אותך, ותעשה תשובה על זה שכעסת, ואז תשאל אותם".

זה מה שעשיתי. הלכתי למקום שאף אחד לא שומע אותי, ואמרתי לה': "תודה על זה שעכשו הכעס שלי עבר, תודה

"אז מה לעשות עכשו?" שאלתי את אבא שלי. אבא ענה: "קדם כל, כמוכן, תחזיר את המגש לבני הדודים ותבקש סליחה מבן הדוד שפגעתי בו. לאחר מכן תתפלל לבורא עולם שיתן לך אמונה, כך לא תכעס. ואם תגיד לו תודה על הצער שיש לך תראה ישועה".

"להתפלל מתוך סדור?" שאלתי.

אבא השיב: "אפשר לדבר עם ה' תמיד, אפלו בלי סדור. הוא נמצא בכל מקום והוא שומע אותנו, מקשיב לנו כל הזמן. ה' רוצה שנדבר אתו, לכן הוא נותן לנו חסרון, כדי שנשא עינים לשמים ונפנה אליו שיעזר לנו בכל דבר שאנחנו צריכים. לך לפנה, תדבר עם ה', וקדם כל תגיד תודה לה' על זה שעד עכשו הם לא רצו לשתף אותך. אחר כך תבקש מה' שיקח ממך את הכעס ויתן לך אמונה, ותבקש מה' שיתן בלבם שהם יסכימו לשתף אותך".

על זה שנתת לי אמונה, אני רעב, והם משחקים במשחק "מסבת אמנים" עם אכל, תודה לך ה' על זה שעד עכשו הם לא משתפים אותי. זה הכי טוב בשבילי, אפלו שאני לא מבין למה. תעשה שהם ישתפו אותי וירשו לי להצטרף אליהם, וגם אם לא ישתפו אותי, זה בסדר העקר שלא אכעס ואני מצטער שכעסתי. אני עושה תשובה, אחרי שסימתי לבקש, הגיע בן הדוד בארץ פלא ואמר לי: "בוא, תצטרף אלינו, עכשו במשחק אנחנו משתפים אותך אתה תשב כמו מלך, ואנחנו נביא לך על מגש מיוחד צלחת עם כל הדברים לאמנים, ממתיקים ושתייה".

בשבוע הבא
אספר לכם על מה
שהבנתי על מי
אומר
תודה

כשאליהו הנביא לא יודע תירוץ

מצבם של בני ירושלים היה קשה מן הרגיל, הברצות הכתה במלוא עוזה בירושלים וסביבותיה. נקל לשער מה היה מצבם של היהודים שבירושלים שנאלצו לשלם מיסים, ארנוניות וסתם דמי כופר חדשות לבקרים לגויים שסביבם, זאת מלבד תשלומי השכירות ויוקר המחיה.

בלית ברירה נשלח שד"ר (ר"ת: שלוחא דרבנן = שליח החכמים) לארצות הגולה בכדי לאסוף מעות צדקה למען תושבי ירושלים. היה זה הגאון הצדיק רבי משה שלמה סוזין, שלימים נתמנה כ"ראשון לציון" בירושלים עיה"ק.

אחת מערי נודויו הייתה תוניס, שבאותם ימים מלאה ביהודים וסופרים.

בני העיר כיבדוהו כאשר השיגה ידם, ומדי יום עשה הראש"ל למען תושבי ירושלים בעוברו מבית נכסת אחד לרעהו ומוסר דרשות ושיעורים, מתפלפל עם הלומדים, מחזק את בעלי הבתים, ואוסף מעות כאשר נידבו לו בני העיר ששמה לתמוך באחיהם, בני ארץ-ישראל.

באחד הלילות הזמין רבי משה שלמה, ל"ברית יצחק", הלימוד המתקיים בלילה שקודם הברית בבית אחד מתושבי תוניס. שמועה גוברה לאוזניו של הרב, שלמאורע יתכנסו

מטובי חכמי וגאוני העיר, והלימוד שם יהיה חוויה תורנית-רוחנית שאין דומה לה.

בשבתו שם, נכנס באמצע הלימוד יהודי שגראה רחוק לחלוטין מדרך הגמרא, בגדי מרופטים, ריח הי"ש ששתה לא מכבר נודף ממנו למרחקים, ומראהו מעורר סלידה. להפתעת רבי שלמה משה, קמו כל הנוכחים בהרדת קודש לכבוד ההלך, אולם ההלך בלי להתבלבל פסע לשולחן הכבוד, התיישב בראש השולחן, ואת נעליו - המלאות בוץ ורפש - הניח על גבי השולחן ושקע בשינה עמוקה.

הרב סוזין נחרד. זהו כבוד התורה? ליד כל גאוני העיר, ובמעמד לימוד כה נשגב - כך מתנהג האישי?

ההלך, שלא היה אחר מהגאון הקדוש רבי חי טייב זצ"ל (ט"ז באייר יום פטירתו) - שסיבת התנהגותו בצורה מוזרה כזו הינה נושא לשניים ושלושה סיפורים אחרים בהזדמנות א"ה - הרגיש ברוח קודשו במחשבותיו של הרב סוזין, והוא ננער מ"שנתו" ופנה אליו בקושיה חמורה. הרב סוזין חש שבני מעיו מתהפכים. מול כל חכמי העיר שאלו הרב שאלה שאין לו עליה תשובה.

לאחר מחשבה מאומצת ורבה הצליח לענות תשובה שהניחה את דעתו של רבי חי טייב. אך לאחר המש דקות נוספות פנה רבי חי טייב שוב ושאלו קושיה נוספת קשה כברזל.

הפעם לאחר שלא הצליח הרב סוזין לענות, התנצל שהוא צריך לצאת למספר דקות, בחוץ התחנן לבורא העולם: "אנא, אבא שבשמים, אם אין אתה מגלה לי תשובה לשאלה זו - טול את נשמתי ממוני. לא אוכל לעמוד בפני הבושה".

מיד נגלה אליו אליהו הנביא ז"ל, וגילה לו את התירוץ לקושיה. מעודד מן הסייעתא דשמיא פנה הרב סוזין לתוך הבית והשיב בקול צלול את אשר גילה לו אליהו זכור לטוב.

עודו מודה להשי"ת בלבו על שניצל מהבושה, הקשה רבי חי קושיה עזה שהעמידה בצל את קודמותיה... הרב סוזין בא לצאת שוב, אולם רבי חי הפטיר לעברו: "את התירוץ לשאלה זו - גם התשבי בעצמו לא ידע..."

ראה הרב שרבי חי בעל רוח הקודש הינו וכל רז לא אינס ליה, התחרט שחשב עליו מחשבות שליליות, ניש וביקש את מחילתו.

לאחר מכן השתוחח וגרף מעט בוץ ורפש מנעלי הרב, צרר אותו בפיסת נייר ותלאו כקמיע לשמירה בצווארו...

מצווה אינסופית

כדוגמה נפלאה לכך ניקח את לימוד התורה שעליה מדבר רבינו אברהם בספרו "מעלות התורה". נתחיל את החשבון ותחזיקו טוב את הכיסא, כי הדברים לא יאמנו. נתחיל בכך שכל מילה ומילה בתורה היא מצווה בפני עצמה. ואפילו כל אות ואות. ולכן מי שלמד מחבירו אפילו אות אחת חייב לנהוג בו כבוד, כמו שאומרים חז"ל במסכת אבות.

ואם את כל המצוות חישבנו לפי שניות, הרי שאת התורה צריכים לחשב על פי מילים, והחפץ חיים עשה חשבון שבדקה אחת אפשר לומר מאתיים מילים, נמצא שבלימוד התורה ישנן זכויות יותר מפי שלושה ממספר השניות!

אבל זה הרבה הרבה יותר מכך, כי בכל מילה של תורה ישנן כמה וכמה מצוות. ורבו אברהם אחי הגר"א כבר התחיל במלאכה הנפלאה של מניין המצוות לפניו והוא מגיע למספר מדהים של מצוות שיש בכל רגע ורגע של לימוד תורה, כי כל מצווה שחזרה ונכתבה כמה פעמים בתורה - כל פעם היא מצווה בפני עצמה, ואם זה חוזר גם בביאים ובכתובים זו עוד מצווה.

וכמו שרבינו החפץ חיים מונה 17 מצוות לא תעשה ו14 מצוות עשה ושלושה ארורים רק על לשון הרע, כך רבינו אברהם מונה עשרות מצוות רק מלימוד התורה, והוא בעצמו כבר מייפץ לנו לספור את המניין המדויק ואומר: "שימו לבבכם על כל הדברים הכתובים על אצבעותיך להביא מספר מפקד המצוות עשה שנכללו בתלמוד תורה". חוץ מזה הוא מונה עוד עשר מצוות לא תעשה ועשרות מצוות נוספות מהנביאים והכתובים, ועשרות פרטים במצווה שכל פרט הוא מצווה כשלעצמו.

והנה, ראית בעיניך כמה אתה יכול לזכות ולהרוויח. תהיה חכם ותתעורר לקביעת עתים ללימוד התורה, אפילו מעט בכל יום. בכל מקום יש היום שיעורי תורה, וגם בטלפונים ובאמצעי תקשורת למיניהם. ישנו הקו הנפלא שלנו וכן דיסקי און'קי עם שיעורי אמונה רבים - ואתה יכול לשמוע בקלות שיעורי תורה גם בנסיעות שלך.

זה בודאי כולל גם את הנשים היקרות שלומדות הלכות ואמונה ומלמדות את הילדים ולומדות מדרשים או אומרות תהילים.

וכאשר מתבוננים ברווחים העצומים וגם מתחזקים להתקדם הלאה ולהוסיף ולהרבות בלימוד התורה - זו ההכנה הגדולה והנפלאה ביותר לחג מתן התורה הבא עלינו לטובה.

בברכת שבת שלום ומבורך

רוצה את המאמר השבועי של הרב למייל?
al5308000@gmail.com

תכנית מנויים לעלון "חוט של חסד"

80 עלונים
לא מולל דמי משלוח

40 יום
תפילה בכותל

כוס קידוש
מתנת ארט

במני תזכה ב:
הזכות שלך בהפצה:
02-5308000

פנינים חסידות ברסלב

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

כָּל הַמְצוּזוֹת שֶׁעוֹשִׂין בְּיַד הַחַל אֵין לָהֶם כֹּחַ לִילָף לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם בְּשִׁבְתָּ אֶז עוֹלָם וְהוֹלְכִין לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְשַׁעֲשֵׂע בָּהֶם אֶף אִם נִעְשִׂים עַל-יְדֵי קָטָן שֶׁבְּקִטְנִים וְגַלְי כַּנְּהָ וְשִׁלְמוֹת הָרְאִי לְהַפְצֶנָה. וְהֵם עוֹשִׂים דְּרָרָה בְּבוֹשָׁה וְרַחֲבָה לְהִתְקַבֵּר לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה נִעְשֶׂה עַל-יְדֵי אֲכִילַת שִׁבְתָּ שְׁהוּא עֶקֶר כְּבוֹד שִׁבְתָּ. (קִיּוֹר לִיקוּ"מ רע"ו)

"אִינְיָ לִי כִּי גִרְתִּי קִשְׁרָה" (תְּהִלִּים ק"כ ה), הִקְיָה דְרָרָה לְכָן בְּתַפְסִילָתוֹ שֶׁקֹּצֵטָעַר עַל שְׁהִיָּה כוֹתִירָא כוֹיָרָאוֹת הַנְּפִילוֹת לְהַשָּׁם בְּאִים קוֹשֶׁר דִּינִים, וְזֶהוּ "כִּי גִרְתִּי קִשְׁרָה": (שם ז.)

א. ב. של החיים

שׁוֹכֵל בְּלִי אֶמּוּנָה, קוֹשֶׁט כְּכִלִּי שֶׁרֶת שֶׁל תְּאֵוֹת הַגּוֹף.

תְּאֵוֹת הַגּוֹף לְעוֹלָם לֹא יְכוּלוֹת לְמַלֵּא אֶת עוֹלָם הָרוּחַ אֲלֵי הַאֲדָם בְּאֶקְוֹת מוֹשֶׁתוֹקָה.

הַפְּחִלוֹת הַנְּפִישׁוֹת קוֹקוֹרְן בְּהַתְּגַבְּרוֹת הַגּוֹף עַל הַנְּפִישׁוֹת.

שֶׁם גּוֹפּוֹת אֲשֶׁר חַל עֲלֵיהֶם כָּבֵד הַשֶּׁפַע הַאֲלוּקִי. וְכַתִּיב "גִּבּוֹר מְפַצְּרִים תְּפִיעַ" וְדַרְשׁוּ - מִה גִּבּוֹר חִיה נִשְׁעֵנֶת עַל עֲצִים מוֹתִים, כִּי יִשְׂרָאֵל חִיִּים, וְנִשְׁעֵנִים עַל הַצְּדִיקִים שְׁבִמִיתֵתָם קְרוִיִּים חִיִּים.

קְרוִיִּים חִיִּים' כִּי אוֹתוֹ חֶלֶק שֶׁהִיה חִי בְּעוֹדָם חִיִּים מוֹסִיף לַחַיּוֹת בְּאַרְץ לֶכֶן קְבִירוֹתֵיהֶם אִינִים מוֹטְמָאִים.

וְכֵן אִמְרו חֲכָמִים בְּפִטְרִיתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא 'אוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁמַת רַבִּי בְּטִלָּה כְּהוֹנָה', הִיִּינוּ שֶׁגַם הַכּוֹהֲנִים שְׁכַפִּי הַדִּין אֲסוּרִים מִלְּהִטְמֵא לְמִתִּים לִיּוֹ אוֹת מִיִּטְתּוֹ, כִּי הִיה בְּמַדְרַגַּת פְּרִישׁוֹת שֶׁחֶלְקוֹ הַנְּשִׂאֵר בְּאַרְץ הִיה טְהוֹר, כְּמוֹ שֶׁהַעִיד עַל עַצְמוֹ 'גְּלוֹי וְיָדוּעַ. שְׁלֹא נִהְיִיתִי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה אִפְּלוּ בְּאַצְבַּע קִטְנָה' (הַדְּבָרִים הַמוֹבָאִים עַד כֵּאֵן לְקוֹחִים מוֹסְפִרוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק עֲרַאמָה זצ"ל בַּעַל 'סִפְר הָעֵקֶידָה' שֶׁהִיה רַב גְּדוֹל בְּסַפְרָד בְּזִמְנֵי הַגִּישׁוּר וְעַל קְבִירוֹ הִיה כְּתוּב "לֹא גַל אֲבִינִים זֶה, אֲבֵל מוֹזַבַּח")

וּבְדַרְשׁוֹת הַר"ן (דְּרוֹשׁ שְׁמִינִי) מוֹסִיף לְבַאֵר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן "אֵין סִפְק שְׂרָאוֹי שְׁנֵאמִין, שְׁכֵמוֹ שְׁבִזְכּוֹן שְׁבִית הַמְקֻדָּשׁ הִיה קִיִּים, הִיה זֶה הַמְקוֹם הַמְקוֹדָשׁ הַמּוֹנֵן לְחוֹל בּוֹ שֶׁפַע הַנּוֹבָאָה וְהַחֲכָמָה, עַד שְׁבִאֲמַצְעוֹתוֹ הִיה נִשְׁפַּע לְכָל יִשְׂרָאֵל, כֵּן רַאוּי שִׁהִיּוּ בְּכָל דּוֹר נְבִיאִים וְחֲסִידִים מוֹכִינִים לְקַבֵּל הַשְּׁגוֹת אֲלוֹקוֹת שֶׁל הַחֲכָמָה וְנּוֹבָאָה, עַד שְׁבִאֲמַצְעוֹתֵם יוֹעֵבֵר הַשֶּׁפַע לְכָל הַמּוֹכִינִים בְּבִינֵי דוֹרָם. וְלֹא בְּחִיָּהֶם בְּלַבָּד, כִּי גַם אַחֲרֵי מוֹתָם מוֹקוֹמוֹת קְבִירוֹתֵיהֶן רַאוּיִים לְהַמְצֵא הַשֶּׁפַע שֶׁם בְּצַד מִן הַצְּדִידִים. כִּי עַצְמוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּבֵד הִיּוּ כְּלִים לְחוֹל עֲלֵיהֶם הַשֶּׁפַע הַאֲלֵהוּ, עַדִּין נִשְׂאָר בָּהֶם מִן הַמַּעֲלָה וְהַכְּבוֹד, שִׁיכּוֹל לְהַסְפִּיק לְבִאִים לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם, לְקַבֵּל מוֹתָם. וּמִפְּנֵי זֶה אִמְרו רַז"ל שְׂרָאוֹי לְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבִירֵי הַצְּדִיקִים וְלְהַתְּפַלֵּל שֶׁם. כִּי הַתְּפִלָּה בְּמִקְוֹם הַהוּא תְּהִיה רְצוּיָה יוֹתֵר, לְהִמְצֵא

אֲדָם מוֹרְכָב מוֹשְׁלָה חֲלָקִים. חֶלֶק טְבַעִי הַמוֹנִיעַ אֲת מוֹחָזוֹר הַדָּם מְעַרְכַת הַעֵיכוֹל וְהַגְּדִילָה. חֶלֶק חִיּוּנִי שֶׁהֵם חֲמֵשֶׁת חוֹשִׁיוֹ. וְחֶלֶק שְׁכִלִי בּוֹ יִלְמַד וְיִתְבּוֹנֵן. וְכֹאשֶׁר יֵלֵךְ לְמִנּוּחַת עוֹלָמִים, חוֹזְרִים הַחֲלָקִים לְשׁוֹרְשָׁם. הַטְּבַעִי חוֹזֵר לְדוֹמָם, הַחוֹשִׁים אֵל הַהַעֲדָה וְהַשְׁכָּל אֵל הָאֱלוֹהִים. רַק שְׁבַעֲלוֹת הַנִּפְשׁ הַשְּׁמִימָה, לֹא חוֹזֵר כּוֹלָה, הִיא מוֹשְׁאִירָה בְּאַרְץ חֶלֶק קָטָן שְׁבוּ וּמִמֶּנּוּ הַתְּהוּוּ כָּל חֲטָאֵי הָאָדָם.

לְכֵן הַזְהִירָה תוֹרָה לְכוֹהֲנִים "לִנְפֶשֶׁת לֹא יִטְּאָה בְּעַפְיוֹ" שְׁלֹא יִלְכוּ לְבֵית הַקְּבִירוֹת, כְּדִי שְׁלֹא יְבוֹאוּ בְּמוֹעַ עִם חֶלְקֵי הַטּוֹמָאָה הַבוֹקְעִים מִהַחֲלָקוֹת, וְלֹא אִסְרָה זֹאת מוֹתָם בְּשִׂאֵר בְּשֶׁרָם, כְּדִי לֹא לְמוֹנֵעַ הַפְּרִידָה מִקְרֻבֵיהֶם, וְהִיתֵר זֶה הוּא בְּבַחֲנֵית "עַל כָּל כְּשַׁעִים תִּכְסֶה אֲהַבְּהָ"

וְעֵינֵי הַטּוֹמָאָה הַבוֹקֵעַ מִן הַקְּבִרִים הוּא דוּקָא לְגַבִּי נִפְשׁוֹת הַמּוֹן הַעַם אֲשֶׁר כָּל יְמֵיהֶם נִתְיָעוּ בְּמַלְחַמַת הַיְצִירִים הַטְּהוֹרִים וְנִטְמָאוּ וְחוֹזֵר חֲלִילָה, עַד שְׁרוּבֵם נִכְנָעוּ בְּמִידַת מוֹתָם לְתַאֲוֹתֵם וְלִכֵּן נִקְבְּעָה וְנַחֲקָה בָּהֶם, לֹא כֵן הַנִּפְשׁוֹת הַזְּכוֹת, הַצְּדִיקִים, שְׁלֹא נִטְמָאוּ בְּנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם כָּל כֶּךָ שֶׁהֵגַם שִׁישׁוּב גּוֹפֵם אֵל אַרְץ, לֹא יִטְמָא, כִּי גַם בְּעוֹדוֹ חִי הִיה טְהוֹר, כְּמֵאִמְרָה הַנְּבִיאָה (יִחְזַקְאֵל יד) "הִנֵּה נִפְשֵׁי לֹא סְטָמְאָה" כִּי הַנְּבִיאָה וְכָל הַדּוֹמִים לוֹ, נִפְשׁוֹתֵיהֶם מוֹטְהַרְתָּ גּוֹפֵם וְלִכֵּן גַם בְּשׁוּבֵם אֵל הָאֱלוֹהִים לֹא נִשְׂאָר בְּקִבְרָם צִלְלוֹת מוֹטְמָאוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. יוֹתֵר מִזֶּה, חֶלֶק נִפְשָׁם הַנְּשִׂאֵר מוֹתָה נַעֲלָה יוֹתֵר מוֹשְׁמוֹת הַחִיִּים שֶׁל אוֹתָם הַהוֹלְכִים הַבְּהִלִּי הַזִּמְן, וְעַל זֶה אִמְרו חֲז"ל, 'צְדִיקִים בְּמִיתַתָם

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030 ☎

ישאומרים פסוקים אלו לרמז שאם ישמרו ישראל את השבת כראוי מיד נגאלים.

מה הטעם שתפילות שבת שונות זו מזו ואינן בנוסח אחד כפי שיש בתפילות החול?

בתפילות שבת בליל שבת אומרים "אתה קידשת", ובבוקר בשחרית אומרים "ישמח משה", במוסף אומרים "תכנת שבת", ובמנוחה אומרים "אתה אחד" והטעם מבואר במחזור ויטרי (סימן קלט) שזה כנגד ארבע שבתות, "אתה קידשת" - כנגד שבת בראשית, "ישמח משה" - בשבת של סתן תורה, "תכנת שבת" - כנגד מצוות השבת שנצטוו בכורה, "אתה אחד" - לשבת לעתיד לבא.

אם נתבלבל באמצע תפילת שבת אמר "אתה חונן" מה הדין?

אם טעה בתפילות שבת והתחיל תפילת חול, גומר אותה הברכה שהתחיל בה, ומתחיל של שבת, בין אם נזכר באתה חונן ובין אם נזכר בשאר הברכות לאחר מכן. אמנם בתפילת מוסף אם התחיל אתה חונן מפסיק באמצע ומתחיל תיכנת שבת. שלחן ערוך (סימן רס"ח) ומשנה ברורה (שם סעיף קטן ה).

לשמעו אמונה כל יום כל היום
קו האמונה 02-6444250

מדיני קבלת שבת ותפילת ערבית של שבת

יחזה דעת חלק ב' סימן ה) ושני טעמים נאמרו בדבר:

- א. בספר חסידים (סימן קנ"ה) כתב שעל ידי הניגון מתעוררת הכוונה, ולכן טוב שיתחיל בניגון שמעורר את ליבו, וימשיך באותו הניגון את התפילה.
- ב. רבינו יוסף חיים בספר בניהו (ברכות דף ו) כתב הטעם שכששומעים כוחות הסטרא אחרא שהחזן מנגן חושבים שבא לשיר ועוזבים אותו והולים להם ואינם מקטרגים, והוסיף שם שמצא לזה ראייה מדברי הזוהר הקדוש שהשטן אינו יכול לשמוע זמר ושירה, אלא נהנה מאבל וקניה, ועל ידי השירה מגרשים אותו.

בתפילת ערבית נוהגים לומר פסוקי "ושמרו בני ישראל את השבת", מה הטעם בזה?

בפסוקים אלו יש סודות עמוקים - בפסוק "ושמרו" יש אחת עשרה תיבות, לומר שעל ידי שמירת שבת ניצול מ"א ארורים שכתובים בתורה, ובפסוק "בני ובין בני ישראל" יש עשרים תיבות כנגד עשרים דורות מאדם הראשון ועד אברהם אבינו שלא שמרו שבת, עד שבא אברהם אבינו ושמר את השבת. ספר שיבת ציון (שער ד' אות ל"ט) על פי הזהר הקדוש (תחומה קל"ח) ובספר אבודרהם (מעריב של שבת) כתב

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

נוהגים הקהל להפוך פניהם בשעת קבלת שבת כשאומרים "לכה דודי", לאיזה צד יש להפוך את פניו?

הפוכים פניהם לצד מערב, ולא דווקא לצד ההפוך מארון הקודש, וסימן לדבר שיפנה לצד שבו השמש שוקעת. וכמה טעמים לדבר:

- א. על פי הגמרא (בבא בתרא כ"ה) שהשכינה נמצאת במערב.
- ב. הרמב"ם בספר מורה נבוכים (חלק ג' פרק מ"ה) כתב טעם שאברהם אבינו עליו השלום לאחר עקידת יצחק, קבע את מקום בית קודש הקדשים בצד מערב ולכן השכינה במערב.
- ג. בספר יערות דבש (לרבינו יהונתן אייבשיץ חלק ב' דרוש ו) כתב שקבלת שבת היא סוד נר המערבי תורתנו הקדושה, וכל החכמות מושגות לשלום ממנה, ולכן יש לפנות לצד מערב דווקא.

מנהג הספרדים שהחזן מנגן את הקדיש הראשון של ערבית של שבת, מה הטעם לדבר זה?

מנהג זה הוא מנהג קדמון, וכתבו הפוסקים שעדיף שהש"ץ ינגן בלחן שירי קודש הידועים לקהל (שו"ת

ליקוטים נפלאים פרשת אמור

חכמים ממני לכבד אותך לבצוע את הפת, והלא לכבוד יחשב לי הדבר?" השיב לו אותו חכם ואמר: ראה נא ידידי, הלא כבר אמרו חז"ל שקודם שאדם מברך על המאכל, הרי שהמאכל נחשב שייך עדיין לקב"ה, שנאמר: לה' הארץ ומלוואה, ואם תכבד אותי שאני אבצע את הלחם, אין זה נחשב לך לכלום, שהרי עדיין אין הפת שייכת לך, אלא היא שייכת להקב"ה, ומה אתה נותן לי משל אחרים? ועל כן תיקנו חכמים שבעל הבית יברך בעצמו ויבצע הוא על הפת, ואז הפת נחשבת שייכת לו, ומזה נותן לאחרים, ונמצא שהוא נותן כבר משלו, והרי זה נחשב כמעשה צדקה עבורו, כי משלו הוא נותן. (משוש תבל)

"והכהן הגדול מאחיו... לאביו ולאמו לא יטמא" (כא, י-יא)

מהי הסיבה שלכהן גדול אסור להיטמאות כלל ואפילו לשבעה הקרובים, בשונה מכהן הדיוט? אלא מובא בשם צדיקים שהסיבה לכך היא: כי לצדיק וגדול הדור אין להראות קרבה ואהבה לאחד ממשפחתו יותר ממה שמקרב ואוהב לשאר יהודי, והכהן הגדול הוא ראש של כלל ישראל!...

על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע מסופר: (מובא בספה"ק תפארת שלמה - פורים) שאמר בזה הלשון: איך תאמרו עלי שאני צדיק הדור, אם אני עדיין מרגיש בעצמי אהבת בני זרעתי יותר משאר בני?!...

וכמו כן מסופר, שפעם חלה בנו של רבי דוד במחלה אנושה, כשנודע הדבר בעיר נעשה רעש גדול, כי רבי דוד היה חביב לכל וצערו נגע לנפשם. התפללו בעדו בציבור וביחידות, בכו לפני ארון הקודש, פנו לרופאים כדי לעלות לו ארוכה, ולא חסכו כל עמל עד שנתרפא ממחלתו. באו אנשי העיר בשמחה אל בית הרבי לאחל לו ברכת "שהחיינו", אולם התמלאו פליאה, כי במקום לשמוח על הישועה, החל לבכות בדמעות שלישי. על שאלתם לסיבת בכיו. השיב בגודל ענוות רוחו, "אם אי מי משאר בני ישראל חולה, אין איש שם על לב, ואין חולה עליו, אבל אם בני חולה הרי הכל חרדים לשלומו, מתפללים בעדו, נודרים נדרים לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס, ודואגים לרפואתו, ואיך לא אבכה"...

"וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו המשיים יום" (כג, טו)

הנה ימי הספירה בהם אנו עומדים ימים יקרי ערך הם. ומצינו לכמה ממוני המצוות שמנו את מצות ספירת העומר במצוה ש"ז (מהר"ם שיק על מנין המצוות, ועוד), ורמז יש בדבר, שהיא

המצווה האמצעית בין התרי"ג מצוות, שיש ש"ו מצוות לפניה וש"ו מצוות לאחריה, ללמדך שמצוה זו היא העיקר וכל התורה כולה תסובב סביב ענין זה... שהרי

"אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם..." (כא, א)

אינו מפורש מה יאמר באמירה ראשונה. ויש לפרש שבראות הכהנים איך שהקב"ה מקדש אותם, ומצווה את בני ישראל לקדשם ולכבדם יש לחשוש פן ירום לבבם ויתגאו בלבם לאמר, מי כמוהם אשר רק בהם בחר ה' מכל ישראל, להקדישם לכהונה והאכילם קדשי שמים שאסור לזרים, וחיבתם יותר מכל ישראל, ויש חשש שירום לבבם על אחיהם בני ישראל, לכן להוציא זאת מלבם הקדים להם האמירה "בני אהרן" דהנה באמת לא שייך שיתנשא האדם אלא בדבר שהוא עצמו טורח ועמל ויגע בו, משא"כ בדבר שלא עמל עליו כגון יחוס אבותיו וכהונה לא שייך בזה התנשאות כי קבל זאת במתנה ולא עמל בו כלל.

וזהו אמור אל הכהנים שתקדים ותאמר להם מה שחפץ בם ה', לא מצד עצמם הוא רק מכח היותם בני אהרן, שאביהם אהרן היה קדוש כל כך עד שבקדושתו הכניס בבניו קדושה גדולה ולא הם פעלו כל זאת, ולכן תקנו שיאמרו תמיד, אשר קדשנו בקדושתו של אהרן, ואין להם במה להתפאר בעצמם, ולכן צוה ה' בתחילה שיכניס בהם מדת הענווה לבלתי ירום לבבם. (קדושת לוי)

"אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו" (כא, א)

בילקוט הגרשוני פרש את הפסוק כך: "אמר אל הכהנים", שיזכרו תמיד להם "בני אהרן", כלומר, חוב כבד מוטל עליהם להדמות לאהרן הכהן ולילך בדרכיו. מדוע?

אמרו חז"ל (ברכות ה ע"א): "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה; אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע; אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכיר לו יום המיתה". אמנם, כל זה טוב אצל ישראל, אבל הכהנים אינם יכולים לשבר ולהכניע את יצרם על ידי התעסקות במתים, כי הלא "ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו".

על כן, צריכים הם לדבק בדרכיו של אהרן הכהן אשר השיג את מדרגתו באמצעות עסק התורה, כדברי התנא באבות (א, יב): "הוי מתלמידיו של אהרן... אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", וגם הכהנים, על ידי שיעסקו בתורה תמיד יזכו להכריע את יצרם.

"כי את לחם אלקיך הוא מקריב" (כא, ח)

סיפר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל: פעם נתארח גאון אחד אצל הברון רבי בנימין רוטשילד, ועשה הברון רוטשילד סעודה לכבוד אותו תלמיד חכם, וכשהגיעו לברכת המוציא, כיבד הברון את אותו תלמיד חכם שיברך ברכת המוציא ויבצע את הפת. אך אותו חכם סירב, ורמז לו ברמז כי הלכה היא שבעל הבית בוצע. במהלך הסעודה תמה רוטשילד באוזני אותו חכם ואמר: "מדוע מנעו

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת אמור

שמצטברים בצוררו שבעה ימים, הוא עושה מהם שבת, ארבע שבתות מצרף לחודש, והחדשים מתלכדים אצלו לשנים - ואע"פ שהזמן עצמו חולף כצל, אבל קיימים לעד הקניינים הנכבדים השוכנים בתוך הזמן. מקץ שנה משול הוא לסוחר שאגר לו הון גדול תמורת שלש מאות ושישים וחמשה דינרי זהב. נמצא שיש בידו שנה תמימה, ובסוף חייו יש לו באוצרו חיים מלאים תורה ומצוות ומעשים טובים, וכשהוא עולה לעולם האמת, נעשים החיים המלאים של העוה"ז - חיים נעימים לעוה"ב. וחילופו ברשע, המבלה ימיו ושנותיו בדברים ריקים שאין מהם כל אחרית ותקוה, לא קרן קיימת לעוה"ז ולא פירות לעוה"ב, ונמצא שלעולם אין בידו אלא העת של עתה והזמן של זה הרגע...

השי"ת ציוה לספור ממחרת הפסח חמישים יום, כי מפסח ועד עצרת בני"י מטהרים עצמם מזוהמת מצרים, כדי שיתכשרו לקבלת התורה, שבעה שבועות שלימים של טהרה דרושים לקבל התורה, לכן אומר הכתוב: "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה" - כלומר: עליכם לשמור על הימים ולא להוציאם פרוטה פרוטה ולבזבזם על לא דבר. חלילה לכם להפסיד אפילו יום אחד... ובדין תולה המדרש את תמימות הימים בעשיית רצונו של מקום... (המגיד מדובנא זצ"ל)

"ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תקלט לעני ולגר תעזב אותם אני ה' אלקיכם" (כג, כב)

פרש"י "תעזוב אותם" - הנח לפנייהם והם ילקטו, ואין לך לסייע לאחד מהם. "אני ה'" - נאמן לשלם שכר.

לכאורה תמוה מאד הלא בעל השדה איננו מבקש כאן אלא לסייע לעני, כי מלבד שהוא מקיים את המצוה של לקט שכחה ופאה, משים גם לבו לדאוג בעבור העניים, לעזור ולהקל עליהם בלקיטתם, ולמה זה נאמר עליו?

אלא, ירדה תורה לדקות המחשבה הקטנה ביותר של האדם, כי מן הסיוע הזה שמבקש להושיט עתה לעני, נודף ריח של עצמיות, הוא רוצה להפגין כאן שהוא בעל הבית. המניע של הגאווה הוא שמעוררו לזה העזרה ולא מצד הרגל של רחמנות בא לעזור ולסייע. סיוע כזה אסור מן התורה, כי לא זו בלבד שהעני לא יחוש בכך הקלה ונוחיות, אלא להיפך הדבר יגביה אצלו עוד את הרגשת העניות.

ולזה צוותה תורה "לעני ולגר תעזוב אתם" הנח להם ללקטם לבדם, שירגישו שזהו שלהם, ובא להם זה ישר מהבורא ית' ולא באמצעות יד שניה, אל יתבלט כאן בעה"ב, אל תופיע כאן בעלות של בשר ודם, כי בעה"ב האמיתי הוא הקב"ה, ועל בעל השדה להרגיש שזה החלק והזכות של העני ולא הוא הנותן, ולכן עליו להרחיק את עצמו מכאן, ובעבור זה ישלם לו הקב"ה שכרו משלם, נאמן הוא לשלם בעבור זה שירגיש שאין הוא בעה"ב, אלא ייחס את כל הכבוד לא-ל חי הנותן חיים לכל חי.

(מעייני החיים)

תכלית מצוה זו היא כדי לקדשנו בקדושה העליונה ולטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו (כמו שאומרים בנוסח רבש"ע אחרי הספירה) וזה כל התורה כולה, ואידך זיל גמור...

כתב הערוך השולחן (תפ"ט ג) שקרבן העומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה ואילו שתי הלחם הבאים בחג השבועות באים מחיטים שהם מאכל אדם, לרמז לך - שזוהי עבודתנו בימים אלו שבין פסח לעצרת, להתעלות מ'בהמה' ל'אדם'.

איתא במפרשים הטעם שספירת העומר חל בימים אלו דייקא, דהנה איתא בראשונים, שבימות הקיץ עת החמה בגבורתה מחממת את כל העולם אזי גם מתעורר רתיחת הדם שבאדם לדברים שאינם טובים רח"ל, ומהאי טעמא תקנו לקרוא פרקי אבות בשבתות אלו ללמד את האדם דעת מה חובתו בעולמו, ועל פי זה יש לפרש שכשם שנותנים לתינוק מיד לאחר היוולדו תרופה לחסן את גופו שלא יחלה, כך נתן לנו הקב"ה ברחמיו את ימי ספירת העומר מיד בתחילת ימי הקיץ לחזק את הנפש שלא תמשך לחטא ועוון.

"וספרתם לכם ממחרת השבת" (כג, טו)

כתבו הרמב"ן ורבינו בחיי כי ימי הספירה הם כחולו של מועד, שיש קדושה לפנייהם ולאחרייהם, בראשם חג הפסח ובסופם חג השבועות. ולכן נקרא חג השבועות בלשון חז"ל 'עצרת' כי הוא כשמיני עצרת בחג.

ויש להוסיף שלכן נכתבו ימי הספירה בתורה בתוך המועדות, שהמה ימים טובים כמו חול המועד, שיש קדושה לפנייהם ולאחרייהם מציאת מצרים עד קבלת התורה. והימים הללו מסייעין לטהרה כמ"ש (יומא לט). בא לטהר מסייעין אותו, ואחר יצ"מ שנעשין כקטן שנולד ויצאנו מידי סט"א, יש לנו לבקש טהרה. לכן הכין לנו הש"ת אלו הימים דכתיב 'וספרתם לכם', שהיא מתנה לטובתנו שנוכל לבוא לטהרה, 'וספרתם לכם' - לטובתכם, כמו לך לך, להנאתך ולטובתך, וכל השנה תלויה באלו הימים, כמו שגידול כל התבואות בימים אלו, כן חיות האדם מתגלה עתה, כי הכל רק רמז אל ההנהגה הפנימית. (שפת אמת)

"וספרתם לכם... שבע שבתות תמימות תהינה" (כג, טו)

"תני רבי חייא: אימתי הן תמימות? בזמן שישאל עושין רצונו של מקום (מד"ר). מסביר המגיד מדובנא במשל: שני עניים היו מהלכין יחד לחזור על הפתחים. אחד מהם נבון והשני שוטה. היה הנבון קובץ פרוטה לפרוטה, כיון שצבר מאה פרוטות החליף אותם בדינרים, ואת הדינרים שנאגרו החליף בסלעים, ואת הסלעים בשקלי זהב. ואילו הכסיל לא הקפיד כלל לצרף פרוטה לפרוטה ודינר לדינר, אלא כל פרוטה שנפלה לידו היה מוציאה לאתרו, ונמצא שהיה שרוי תמיד ללא פרוטה בכיס...

אף הצדיק נוהג כמעשה הנבון, הוא קובע לו חוק ליום בתורה, במצוות ובמעשים טובים. אף עושה לו ימים כלילות וכל ימיו מחוברים זה לזה... וכיון

סיפורים נפלאים פרשת אמור

בחורים אלו שלא שמרו תורה ומצוות שמעו על בית הרבי כמכניס אורחים והחליטו לבוא לטעום את טעמה של שבת. לאחר השבת עמדו בתור יחד עם קהל גדול כדי להיכנס "ביחידות" בחדרו של הרבי.

אחד מהם היה כהן, ובאותם ימים עמד לשאת אשה לא יהודייה. כשנכנס כהן זה אל הרבי שאלו לשמו וכאשר ציין את שמו אמר לו הרבי "אתה גם כהן" הלה, היה מופתע, כיצד ידע זאת הרבי והרי לא אמר לו ולו רמז, הוא השיב בחיוב.

הצביע הרבי מליובביץ' על ארון הספרים הגדול שבחדרו ואמר: "האם רואה אתה את ארון הספרים הזה? רואה אתה כמה ספרים הוא מכיל? אני למדתי את כל הספרים הללו, ועוד הרבה ספרים ואף על פי כן אין בכך כדי לעשותני כהן. ואלו אתה זכית בזכות גדולה של כהונה. הכהן ניהן בקדושה טבעית גבוהה ביותר ולכן חל עליו איסורי נישואין יותר מכל אדם מישראל כגון אסור לשאת גרושה, אסור לכהן לשאת אפילו גיורת ואילו אתה, עומד לשאת גויה, איך תוכל לעשות זאת?!"

נדהם הקשיב הבחור לדברי הרבי, הוא יצא מחדרו כשהוא נסער ונרגש כולו. כעבור זמן מה נשא לו לאשה בת ישראל כשרה. (613 סיפורים על תרי"ג)

"ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב, לב)

החבורה הק' מחסידי סטרעליסק שבאו להסתופף בצל הרה"ק מרוז'ין זי"ע אחרי הסתלקות רבם זי"ע, היו רגילים מקדמת דנא לספוק כף אל כף בעת התפילה, אמר להם רבינו הק' מרוז'ין: אם כבר למחוא כפיים, הרי שצריכים מחיית כפיים אמיתית.

הבה ואספר לכם מחיית כפיים אמיתית מהי: הסבא משפולי זי"ע טרם שנתפרסם שמו ברבים היה מלמד תינוקות, לילדים שאף מלמד לא היה יכול להחזיקם, ילדים בלתי מושמעים..... לימים נהיה אחד מהם גנב! והרי סוף גנב וכו', תפסוהו פעם בגניבה, שערך בכנסיה שלהם והעמידוהו למשפט. השופט פסק שימיר את דתו ויישאר בחיים או שישרפוהו חי רח"ל.

החינוך שספג בילדותו מהסבא משפולי התעורר בקרבו, והוא הכריז בקול גדול 'אני מעדיף להישרף חי אך את דתי לא אמיר'. בשעה שהוציאו לפועל את גזר הדין, שפכו על ראשו זפת חם שגלש וירד עד רגליו והציתו אותו בראשי אצבעותיו, וכשכבר החזיק במצב של יציאת נשמה התחיל לספוק את ידיו זו בזו וצעק: אמנם הנני גנב, אבל יהודי אני נשאר! וחזרה נשמתו למקור מחצבתה. סיים רבינו ואמר זוהי מחיית כפיים אמיתית.

(כתבי רבי משה חזן ע"ה)

"ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם"

(כב, לב)

בספר "זכרון יעקב" מסופר על גבורת הנפש של הקנטוניסטים ילדים שנחטפו לצבאו של הצאר ניקולאי בעיר קאזאן ברוסיה בשנת ת"ר כאשר חיכו לבואו של הצאר ניקולאי רצו שרי הגדוד להתפאר לפניו ולהראות לו כיצד הם מחנכים את בני היהודים. הם הוציאו את כל הקנטוניסטים היהודים מן הקסרקטין אל הנהר. במקום עמדו כמרי הכנסייה לבושים בבגדי חג וחיכו לבוא

"אמר ואמרת" (כא, א)

להזהיר גדולים על הקטנים (רש"י)

בספר ובחרת בחיים כתב, אפשר לפרש שהקב"ה מצווה אותנו להיות זהירים בעבירות הקטנות כמו שאנו נוהרים מהעבירות הגדולות. וכמו שבחטא עץ הדעת, שלכאורה מה קרה אם אכלו אדם וחיה מפרי עץ הדעת, וכי חסר לקב"ה פירות? אלא העניין הוא שעברו על דבר ה'. ואם כן, מה לי אם זו עבירה גדולה או קטנה. וככל שהאדם צדיק יותר - כך נזהר הוא יותר מאבק של חטא. ומהמעשה הבא שפורסם ע"י 'דרשו', ניתן לראות מהו מושג של חטא.

רבי ישראל משקלוב, בעל 'פאת השולחן' ושאר ספרים, היה מגדולי תלמידיו של הגאון מוילנא. באחד המסעות שלו לארץ ישראל, בעת ששהה על סיפונה של אנייה, פרצה לפתע סערה גדולה בים. גלי ענק הקיפו את הספינה וטלטלוה כקליפת אגוז, והנוסעים היו נתונים בחרדה עצומה מחשש שהנה קרב קיצם.

אותו יום היה יום ראשון של סליחות. אמר רבי ישראל לסובבים אותו, שאם יתוודו על חטאיהם בקול, אולי יעזור הדבר לעצירת הסערה ונפשם תהיה לשלל, החליטו הסובבים אותו לקבל את דבריו והצעיר שבחבורה 'התכבד' להתחיל בוידויו...

אותו צעיר שהיה תלמיד חכם ובר אוריין, שעשה את שנותיו בלימוד התורה, פתח את וידויו ואמר שבמשך שנתיים שיקר לאביו ולאמו! הנוסעים נדרכו לשמע דבריו וחיכו לשמוע מה היה אותו שקר נורא שעליו מתוודה העומד לפניהם?

"היינו גרים בשכונת לגאון מוילנא", סיפר, "ושרק קיר דק מפריד בינינו. עול הפרנסה היה מוטל על אבי שהיה תלמיד חכם וניצל כל רגע ללימוד. יום אחד הודיעה אמי לאבי שראתה את גודל אהבת התורה שלו, שמעתה ואילך דאגת הפרנסה עליה והוא יכול לשבת וללמוד מבלי הפסקה. לא היה אדם מאושר יותר מאבא", סיפר הצעיר, "והוא אכן כל בוקר היה הולך לבית המדרש וחוזר בשעת ערב מאוחרת, ואמא, היא עמלה קשות כדי להשיג טרף לעולליה, אך כמובן שהעניויות שלטה בכל פינה ופינה בבית, והחלטתי לוותר על מנת האוכל הדלה שאמא הצליחה להשיג במאמץ רב, כדי שיהיה מעט יותר אוכל לאחי ואחיותי. לעצמי הייתי משיג שיירי לחם מהמאפיה המקומית, שנפלו על הרצפה, ובמשך שנתיים ימים אמרתי לאבי ואמי שאני מקבל אוכל בישיבה, בזמן שלא נתנו שם אוכל כלל לתלמידים - וזה השקר שרציתי להתוודות עליו", סיים הצעיר, כשהוא אוחז בדפנות הספינה המטלטלת בין הגלים הסוערים כמחשבת להישרב.

עמד רבי ישראל ואמר: "אומרים אנו בסליחות 'פנה נא אל התלאות ואל לחטאות', ואני ישראל משקלוב מבקש ממך: 'רבנו של עולם אנא ממך, פנה נא עכשיו לחטאות וראה אלו הן החטאות שלו'". וכשסיים ר' ישראל את דבריו שקט הים ונעלמה הסערה כלא היתה.

"ובת איש כהן כי תחל לזנות..." (כא, ט)

אל חצרו של הרבי מליובביץ' זצ"ל הגיעה ערב שבת קבוצת בחורים, שרצונם היה לשהות במחיצת הרבי במשך השבת.

סיפורים נפלאים פרשת אמור

עתק, בתים ונכסים וחשבונות בנקים מלאים דולרים, הנכד התעשר בין לילה, כדי לא לגרום קנאה במשפחה הוא לא סיפר לאף אחד על כך. והחליט לקיים את צוואת סבו במסירות נפש, על אף שלא ידע מה המשמעות של זה.

הגיע חג הסוכות הנכד הסתגר שבע ימים בצריף, בלי לדעת על מה ולמה, רק כי כך הסבא רצה, במשך השבוע הזה הוא הרבה רבות על ההסתגרות התמוהה הזו, עד שהגיע למסקנה שהסבא לא היה טיפש בוודאי יש בזה איזה עניין דתי, ע"כ החליט שלאחר השבוע הוא ילך לברר על המשמעות של הישיבה בצריף במשך שבע ימים. הוא יצא מהצריף והחל לחפש באזור איזה רב שיסביר לו את פשר הנושא, חיפש וחיפש עד שמצא איזה רב שגר במרחק רב מאוד, הוא התקשר לרב וקבע עמו פגישה, וסיפר לו את סיפור חייו ועל הצוואה של הסבא, ועל קבלתו להמשיך את מנהגו של הסבא, ושאלה האם ידוע לרב מה המשמעות של מגורים בצריף במשך שבוע?

הרב הבין שהוא מדבר על מצוות סוכה, אמנם לא חייבים להיות סגורים בצריף עשרים וארבע שעות במשך שבוע ימים רצוף, אבל בוודאי כוונתו למצווה הזו, הוא החל לתחקר את הבן על הסוכה האם היא כשרה, אבל היות והוא היה רחוק מאוד מהיהדות הוא לא הבין על מה הרב מדבר, עד שהוא אמר לרב, אולי הרב יכול לבקר ולראות במו עיניו במה מדובר? הרב הסכים. הרב קם ונסע יחד עמו, במשך כמה שעות עד שהגיעו לביתו של הסבא, הוא החנה את הרכב בחניה והזמין את הרב להתלוות אליו, הם הלכו בחצר עד שהגיעו לצריף, הנכד אמר, כבוד הרב הנה הצריף שגרתי בו שבוע ימים, הרב הסתכל ולא מאמין, זה היה צריף פשוט מפלסטיק ומתכת, לא היה זכר לסכך, לא היה זכר לסוכה, הרב נעמד המום ולא מאמין יהודי רחוק כ"כ מוסר את נפשו לקיים מצוות סוכה, אבל אין מצווה ואין סוכה, הוא הרגיש מאוד רע בשביל היהודי הרחוק שרוצה בכל מאודו לקיים את רצונו של הסבא, אבל זה לא זה.

הרב התיישב והחל להסביר לו על קצה המזלג את יחודו של העם היהודי, על מעמד הר סיני, ועל קבלת התורה, ועל כך שעל כולנו לקיים את רצון ה' כמו שכתוב בתורה הקדושה, והסוכה הזו היא לא בדיוק מה שה' ציווה רק בערך, עליו לשפץ אותה. הנכד החל לשאול שאלות למה זה לא טוב, ואיפה זה כתוב, אני רוצה לראות.

אז הרב אמר לו אתה יודע מה אולי תצטרף לשיעורי תורה ותתחיל ללמוד את התורה הקדושה ואז תבין הכל. הוא הסכים בלב שלם, אחרי הכל הוא רצה להבין בשביל מה הוא סובל שבוע ימים לגור באיזה צריף, ומה היה כוונתו של הסבא, ומה המשמעות של כל הנושא. הוא החל לבוא לשיעורי תורה והחל להתקרב אט אט, עד שבמשך הזמן הוא חזר בתשובה שלימה נישא והקים משפחה יהודית לתפארת הכל בזכות קיום מצווה פסולה לכל הדעות אבל במסירות נפש... ללמוד כמה גדול כוחה של מצווה... אפילו פסולה למהדרין... לחולל מהפך בליבו של יהודי להתקרב לאבא שבשמים...

הקיסר הכל היה ערוך ומסודר להמרה כללית המונית של הילדים.

הילדים האומללים עמדו כפסילי שיש בלי לנוע. מרכבת הקיסר התקרבה והקיסר ציווה לקנטוניסטים להתקרב לנהר ולטבול לנצרות "כדברין כן נעשה" ענו כל הילדים היהודים קול אחד בדעה אחת ולב אחד קפצו הילדים המימה... ניקולאי השתומם בתחילה למשמעות נפלאה כזו..

המים כיסו את הילדים והנה על פני המים נראו רק בועות הילדים טבעו במצולות נהר... על קידוש השם.

הילדים החליטו בהסכמה כללית למסור את נפשם על קידוש השם במעמד הקיסר... ועליהם אמר הפסוק: "אמר ה' מבשן אשיב, אשיב ממצולות ים".

(מורשת אבות)

"אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחוגו את חג ה' שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון" (כו, לט)

סיפר האדמו"ר מטולנא שליט"א שבא אליו יהודי בעל תשובה להתיעץ עמו על איזה נושא, תוך הדברים סיפר היהודי סיפור מופלא על כוחה של מצווה פסולה לקרב יהודי לאביו שבשמים. וכה היה המעשה: סבו היה גר באחת ממדינות ארצות הברית, הוא היה יהודי רחוק משמירת תורה ומצוות, אבל מצווה אחת הוא קיים במסירות נפש וזו מצוות סוכה, איך הוא קיים את המצווה?

היה לו צריף בחצר ביתו, כל שנה כשהיה מגיע חג הסוכות, היה היהודי דגן מסתגר שבע ימים בצריף יומם ולילה.

לפני פטירתו מן העולם השאיר צוואה אצל עורך דין ובצוואה הוא כתב שמי שישמור את מצוותו לגור בצריף במשך שבוע ימים יומם ולילה הוא ירש את נכסיו, הבנים והנכדים היו בטוחים שהשתבשה דעתו של האב עליו בימים האחרונים, ולא היו מוכנים להתחייב להסתגר שבע ימים כל שנה באיזה צריף, בפרט שידוע להם שלא היה לו פרוטה חוץ מביתו, והבית עצמו לא היה שווה הרבה ע"כ הם לא היו מוכנים להתחייב.

רק נכד אחד אמר לעצמו, אף אחד לא רוצה לקיים את רצונו של סבא? אני מקבל על עצמי לקיים את רצונו ולהסתגר שבע ימים בצריף.

הוא בא לעורך הדין והצהיר על התחייבותו לקיים את רצונו האחרון של הסבא, העורך דין התקשר לבנים ולנכדים האחרים אולי יש מהם עוד מישהו שמעוניין לקיים את הצוואה של הסבא, וגם לו מגיע חלק בירושה, אבל אף אחד לא נענה לאתגר, כולם מחלו על חלקם אם ישנו, לנכד שמוכן להתחייב לקיים את רצונו של הסבא.

הנכד קיבל את הצוואה והמסמכים הנלווים אליה המורים על רכושו של הסבא, והתברר לנכד שהסבא השאיר הון

{ אז נדברו }

פרשת אמור תשע"ט | גליון מספר: 417 | לסדר: "קדושים יהיו לאלוקיהם"

להצטרפות לשיחת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת זסלר מש' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **ביוזשלינג**:
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

”

הבהרה על הנכתב בשבוע שעבר: אודות כיתה א' וכיתה ב'...

אני רוצה להתנצל וגם להבהיר: בשבוע שעבר פתחתי נושא וזרקתי פצצה לאויר... שלפי חלק מהתגובות נראה שזה הכאיב ונגע בנקודות רגישות לחלק מהאנשים... ואני מאוד מבין אותם... ולכן חשוב לי לנסות לסגור את הקצוות של הסוגיה הרחבה הזו (עד כמה שאפשר ככה על רגל אחת... כי למעשה א"א... זו סוגיה באמת רחבה...) **עכ"פ קצת רקע מקדים למי שלא קרא את הגיליון של שבוע שעבר...**

למי שידוע... לפני שנתים הוצאתי ספר ששמו "אהבתי"... בספר הזה כתוב שיהודי יכול להתפלל ולהתפלל ולקבל הכל ע"י תפילה... ואז!! מיד לאחר הוצאת הספר הזה... זכיתי להתקרב ליהודי הקדוש ר' עזריאל טאובר זיע"א (שנלקח מאיתנו לפני כשבועיים), והוא פתאום גילה לי שיש עוד פסוק נדיר ושכוח ביהדות... שבפסוק הזה כתוב: "ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" שהמסר הוא: שיהודי צריך לדעת גם לקבל באהבה ולאהוב את ה' בכל מצב... ובכל מדה ומדה שהוא מודד לך... תארתי שם בהרחבה את התהליך הלא פשוט שעברתי מולו... סוף סוף התרגלתי ל"אהבתי" כי ישמע ה' את קולי תחנוני... כל משענת חיי התבססה עד כה שאני כגמול עלי אמו וכל בעיה שיש לי אני מיד רץ לאבא שבשמים... מתפלל וזועק והקב"ה עוזר... ופתאום מגיע כאן אדם גדול שריד לדור דעה ולוקח פטיש גדול ונוטל ממני את משענת חיי... זה לא היה פשוט... זה לא היה קל... עברתי תהליך שלם מולו... משה ומתן... עד שהדברים התבהרו שיש **כיתה א' ויש כיתה ב'...** כיתה א' זה ספר "אהבתי" כי ישמע ה' את קולי תחנוני... אתה מתפלל... אתה מכתוב לרבש"ע מה אתה רוצה... והקב"ה מקשיב... אבל צריך לדעת שיש **כיתה ב'...** ששם יש "ואהבת את ה' אלוקיך ואני זוכה להמליך את הקב"ה בזה שאני מקבל אותו... עד כאן ראשי הפרקים שכתבתי בשבוע שעבר... וזה בהחלט הפתעה מכאיבה למי שלא רגיל לשמוע משפטים כאלו!! (בפרט בדורנו שמפציצים אותו מכל הכיוונים בסגולות וכל מיני דרכים עוקפות איך להכריח את הרבש"ע לשנות את התכנית שלו...) ומי כמוני מבין את הקושי שבדבר... סו"ס אל תשכח שאני בצעמי חוברתי את ספר "אהבתי"... שאם פעם קראת אותו הרי באיזשהו מקום אני חש מעצמי שאני על תקן של עורך דין ומייצג של היהודי הנשבר לב והשברירי שמתקשה להתמודד מול הקשיים ורץ לאבא ומתחמא לפניו ועושה לו רצונו... ואני עדיין מרגיש שאני שייך לכיתה א' הזו... ולכן המאמר הזה כאב להרבה אנשים... **ואני מאוד מאוד מבין אותם...**

מה... אתה רוצה להגיד לי שכל החיים הטובים שיש לי היום... זה רק בגלל שנעבאך אני נמצא בכיתה א'... ובכיתה א' יש "אהבתי כי ישמע ה'..." בכיתה א' הקב"ה מקשיב לי... אבל עוד מעט מסתיימת שנת הלימודים... ואז זהו... נגמרים החיים הטובים... וכעת עולים לכתה ב'... ואז הקב"ה מתחיל פתאום להביא ח"ו קשיים וצרות... כי אני כבר בכתה ב'... ואז יש "ואהבת את ה' אלוקיך" שאדם צריך לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה וכו'... זה... זה... זה לא נשמע מעודד... זה נשמע עתידי מאוד קדורני... ומאוד לא נותן חשק לעבור מכיתה א' לשלום כיתה ב'...

אז זהו!!! שתנוח דעתך... הכיתה א' וכיתה ב' המדובר... זה לא שחור לבו...

זה לא שיש כיתה א' שאז הכל ורוד... ואז "אהבתי כי ישמע ה' קולי תחנוני" ובנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות... ואז פתאום מחליפים דיסק ועוברים לכתה ב' ואז "כל משריך וגליך עלי עברו..."

לא!!!! זה לא עובד ככה!!! הכיתה א' והכיתה ב' הן **משמשים כל הזמן ביחד...** בדינמיקה... הכל לפי העניין... וזה כל הזמן משתנה לפי העניין... וכמעט אין בזה כללים...

יש לך תמיד את הרשות ואת האפשרות לפנות לקב"ה בנימה של כיתה א' ולבקש שינויים... רבש"ע קשה לי עם זה וזה ואני רוצה אחרת... **ובמקביל!!!** תמיד תמיד אני מחויב בתור יהודי לדעת שלמרות שאני רוצה שינויים... סו"ס אני מקבל את רצונו של הקב"ה בכל מצב... ואני ממליך אותו בזה שמה שיהיה ומה שלא יהיה... אני אחד איתו באש ובמים... זה הולך ביחד!!!

זה לא שיש תקופה בחיים שזה כיתה א' ואז אתה חוגג... אתה מכתוב לרבש"ע מה אתה רוצה... והוא עושה מה שאתה מבקש... ואז כשאתה מתחיל להיות צדיק... פתאום עננים קודרים מתחילים לכסות את השמים... ואז אתה עולה לכיתה ב' ואז מתחילים החיים הקשים... אז הקב"ה פתאום לא נותן לך מה שאתה רוצה... והוא מעמיס עליך קשיים... ואתה צריך לקבל באהבה (כמו העיוות שמכניסים לנו בראש בלי לשים לב... שתזהר ח"ו לא להיות צדיק... כי הצדיקים הרי סובלים... וכידוע: למה פלוני נפטר?? כי הוא היה צדיק... ולמה אתה נשאר בחיים? כי ב"ה אתה לא צדיק... והמסקנה המתבקשת היא: שאסור להיות ח"ו צדיק... כי זה מסוכן... **אז זהו שלא!!! זה לא עובד ככה...** ממש לא!!! אדרבה... בדרך כלל זה הפוך... למי שקצת מכיר מאמרי חז"ל...)

חס ושלום!!! ולא יכול להיות שזה ככה!!! רק מה כן?? **זה הולך כל הזמן ביחד!!!**

אחת הדוגמאות שתמיד אני חושב עליהם זה זוג טרי נשוי... כידוע: ההורים מאוד אוהבים להמשיך לתמוך בילדים הנשואים גם אחרי שהם מסודרים בחיים... כן... בשביל ההורים זה השמחה הכי גדולה בחיים להמשיך לארח ולתמוך ולהעניק ואפילו לפנק את הזוגות הנשואים גם אחרי החתונה... אבל!!! תאר לעצמך: שהזוג היקר ראו עד כמה ההורים אוהבים להעניק להם... אז הם החליטו להסידר אחריות... שניהם לא עושים כלום בבית... הבית מפורק לגמרי... והורים יקרים... בואו... תגדלו את הילדים... תטפלו בחשבון בנק... הרי אתם אוהבים לעזור... לא ככה?? אז זהו שלא!!! כזה דבר ההורים ממש ממש לא אוהבים!!! (תשאל אותם...) הורים אוהבים לראות את הילדים שלהם דבר ראשון מסודרים בחיים!! שהם יודעים לקחת אחריות ולנהל משפחה ולצוף לבד מע"ג המים... ואם במקביל הם מבקשים עזרה כשצריך... כאן ההורים מאוד שמחים לעזור ומעל ומעבר... אבל כשמדובר בילדים לא מסודרים בחיים... כאן אדרבה... מאוד מאוד קשה להורים... הלב של ההורים נקרע לראות ילד שלא מסודר בחיים... אדרבה... הם מתפללים שהוא כבר יצא מהבית... ולא בגלל שהם לא רוצים להעניק לו... אלא בגלל שהם מאחלים לו מכל הלב שיהיה גדול!! שיבנה את ביתו!! שיהיה בעל הטובה ההיא!! בעל הבית!! **ההמשך בעמוד**

האם אנחנו כן נוהגים כבוד זה בזה...??

נמצאים אנו בעיצומם של ימי ספירת העומר... שכדוע... בימים אלו אנו מתאבלים על עשרים וארבע אלף תלמידי ר"ע שמתו בימים אלו על שלא נהגו כבוד זה בזה... ואם אנחנו כעת בדורנו... אלפיים שנה לאחמ"כ... אנחנו עדיין צריכים להתאבל עליהם... על כרחך שזה קשור אלינו!!! על כרחך יש לנו כיום אחיזה ושייכות במה שקרה אז... אחרת!!! אם זה לא היה קשור אלינו במיוחד... אז לא היו מעמיסים עלינו להתאבל על אסון שאירע לפני כ"כ הרבה שנים... אל תשכח שבמשך מרוצת הדורות כלל ישראל עברו עוד הרבה אסונות גדולים מאוד... ולא הצריכו אותנו להתאבל עליהם...

אלא מוכרח להיות, שכשאנחנו מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא... אנחנו לא מתאבלים על אסון שקרה פעם, אלא אנחנו מדברים על משהו שקורה כעת!!! נכון ועכשיו!!! וממילא יותר ממה שאנחנו צריכים לנהוג מנהגי אבילות... יותר מזה אנחנו אמורים לעשות בדק הבית ובדיקת חמץ איפה זה פוגש אותנו כיום...

איפה ה"לא נהגו כבוד זה בזה" מתבטא אצלנו...

כמובן שאצלם הפגם היה בדקויות מסוג של "אם ראשונים כמלאכים"... ואילו אצלנו זה מתבטא בדברים הרבה יותר פרקטיים ומעשיים... עכ"פ זה א' ב' של שיעורי בית שצריכים אנו לעשות בימים אלו...

איפה אנחנו פוגמים ב"לא נהגו כבוד זה בזה"... ומה אנחנו יכולים לעשות?? כיצד אפשר לתקן??

הרחבת נושא זה בעמוד 3-4 בגיליון זה...

אבל רק במילה אחת: אודות התוצאות של הבחירות האחרונות... עזוב... בא לא נדבר מהזווית הפוליטית... אני רק רוצה להעמיד אותך מול המציאות ששוב ושוב טופחת על הפנים ומגלה בהירות: שכל הפרשנויות וכל התחזיות והתככים והמרדים הפנימיים שקווי הנייעס דואגים תמיד להוכיח לנו ולהתסיס מתחת לפני השטח... הרי כעת שוב זה התברר כניתוק מהמציאות... והכלבים נובחים והשיירה עוברת... **אם זה אכן ככה!!!**

אז כמדומני שאם אתה בן אדם נורמלי ואינטלגנט אתה אמור להסיק מזה מסקנות! שאם קווי הנייעס כ"כ טעו... וכ"כ התבררו כמנותקים מהמציאות... אתה אמור להגיד להם שלום שלום... ולא להמשיך להיות ככלב ששב אל קיאו להמשיך לקנות שוב ושוב את התיאוריות שלהם המנותקות שלהם... פראייער מי שממשיך להקשיב להם... צריך המון המון אמונת צדיקים בשביל להמשיך להאזין להם בו בזמן שהם טעו כ"כ בגדול...

כן!!! הם טעו וחשוב לדעת שהם טעו!!! ונדמה לי שזה הריווח הגדול של הבחירות... לדעת שהם מזויפים מתוכם!!! והם טועים בהכל... הם טועים בכל הניסיון שלהם ליצור תככים ומריבות פנימיות שלא קיימות בינינו

כעת מתברר שכל הפטפטת של קווי הנייעס... שנותנים לנו תחושה שהם מרגישים את הציבור והם מריחים את השטח והם יודעים לספר לנו שככה וככה... **כעת התברר שלא!!!** מה כן??? ככה הם **רוצים** שיהיה. הם רוצים שאנחנו נריב... רוצים שיהיו בינינו תככים... הם מאוד רוצים... אז זהו... שזה לא הלך להם...

ואנחנו לא ניתן להם יותר את המנדט!!! אנחנו נתנתק מהם מתוך הבנה שהם לא רלוונטיים... עם ישראל מתוק... עם ישראל נוהגים כבוד זה בזה... ולא כפי שקווי הנייעס הציגו אותם... אין לך מה להקשיב להם כי אין להם מה באמת לספר לך... כי הם בסה"כ אומרים לך מה **שהם** היו רוצים שיקרה... נו... אם ככה... את זה גם אנחנו יכולים לעשות... ואנחנו רוצים שזה לא יקרה!!! אנחנו רוצים לאמץ את משנתו של רבי עקיבא לנהוג כבוד זה בזה... ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה... זה הקו נייעס שלנו!!! אליו נאזין...

המשך מעמוד 1... מה בין כיתה א' לכיתה ב'??

המשך: על אותו משקל בתפילה: הקב"ה מאוד רוצה לתת לנו הכל... למלאות כל משאלות לבנו לטובה... אבל הוא לא רוצה שנשאיר מרותקים לכסא גלגלים... סו"ס באנו לעולם בשביל להיות בעלי ההטבה!! בשביל לעשות פה משהו!! בשביל לגדול!! בשביל לזכות במעשינו!!!

ממילא כמו הדינמיקה שיש בזוג נשוי שמגיע להורים לשבתות... ההורים מצד אחד מאוד מאוד שמחים לעזור ובכל נושא... הן בנושא הפיננסי... הן בעזרה... ובהכל... אבל עדיין!! תהיו מסודרים בחיים... תדעו לצוף מעל המים... ברגע שההורים זהו שהזוג הזה לא עולה על הפסים... אלא הם כל הזמן נשארים אפרוחים שמגיעים לבקש עזרה... הורים טובים נסוגים אחורה ונותנים לזוג הטרי להתמודד קצת... וזה מגיע מהמקום הכי אוהב ודואג!!!

אנחנו פשוט מפרגנים לכם להיות מסודרים בחיים!!! אנחנו לא רוצים שתשארו נכים!!!

זה משל לא לגמרי דומה ולא הכי מוצלח... אבל יש בזה דימיון מסוים:

הקב"ה רוצה שנתפלל... ומוכן לתת לנו ההככל... אבל הוא לא רוצה שנשאיר נכים!!!

תסכים איתי שילד קטן שיתעקש להשאיר בעגלה ולא להתחיל ללכת על שתי רגליו... אסור לאבא להיות נחמד איתו... הן אדם שמתעקש להישאר כל החיים שלו כלומניק... להישאר נכה מבחינה רוחנית... והוא מתפלל וקורע את השמים שהקב"ה יאפשר לו להישאר אפרוח... הוא רוצה שהקב"ה יסדר לו את החיים שהוא יוכל להישאר אדם חומרי ומגושם וחסר כל קנין רוחני מינימלי... אני כעת שואל אותך: כאדם שנועד מבחון... האם טוב שהקב"ה יתן לו את זה?? אדם שרוצה לאכול כל היום בשר... ולבלות בפינוקים... ולהיות מיליונר... ושהקב"ה יתן לו את כל התאוות שבעולם... והקב"ה יכול... אבל סו"ס הבן אדם הזה בא לעולם בשביל מטרה... ותחשוב שהבן אדם הזה ירד לקבר אחרי מאה ועשרים עם חמישים טון בשר שהוא אכל... ומאה מיליון שקל בבנק ו... והזה? זה מה שנשאיר ממנו? תכנס שניה כביכול לראש של אבא אוהב שבשמים! האם לתת לאותו יהודי את מה שהוא רוצה זה רחמנות או אכזריות?

אני משאיר את זה פתוח!!! כי אם הוא באמת יתעקש ובאמת יבקש... הקב"ה בסופו של דבר יתן לו... כי כך גזרה חכמתו העליונה שמי שמבקש הקב"ה נותן לו... (ומי יבכה? הקב"ה... אבא שבשמים יבכה על בנו שנשאיר נכה... ולא זכה לעשות את תפקידו בעולם...)

וממילא!!! זה לא שחור לבן... הקב"ה רוצה שנהיה מסודרים בחיים!! מה הכוונה מסודרים בחיים? שנהיה ילדים גדולים... שנגש לחיים במבט קצת יותר בוגר... ונבין שנשלחנו לכאן בשביל משהו... לא רק בשביל להישאר בעגלה ולתת הוראות אבא תן לי בקבוק... אבא... תן לי מוצץ... סו"ס הקב"ה רוצה מאיתנו משהו!! רוצה שנעשה פה משהו בעולם... שנעבוד אותו... שנמליך אותו... שניתן לו ובזה אנחנו קונים את עולמנו הנצחי! **ומעתה!!!** מהמקום הבוגר והמסודר הזה בחיים... מהמקום הבריא הזה שאבא שבשמים מתמלא קורת רוח ורואה שבנו צועד בכיוון הנכון ומגשים את התכלית שבשבילה הוא הגיע לעולם... (דהיינו להיות בעל ההטבה... שזה ע"י עבודת ה' עם כל הצינות ולא רק לזאוג שה' פנק אותי וחי החומר שלי יהיו מסודרים...) כשהבן המסודר הזה בחיים מגיע פתאום לבית של אבא - לבית הנכנסת... ופונה לאבא ואומר לו: אבא... אני צריך הלוואה... אני צריך עזרה פה ושם... בכיף!!! הכי בכיף!! אבא הכי רוצה להמשיך לעזור לבן שלו שמסודר בחיים... תברר את זה... אין שמחה יותר גדולה להורים כמו להמשיך ולתמוך **דווקא** בילדים שכבר מסודרים בחיים!! שיודעים להתנהל לבד... ולפעמים הם צריכים עזרה ותמיכה... אז בכיף... בכיף... בכיף... ימלא ה' משאלות לבך לטובה

האם הבנת את הרעיון או לא??

ממילא אל תחשוש ותפחד לעלות לכיתה ב'... אל תפחד להיות גדול ו"מסודר" בחיים... כי אבא שבשמים דווקא מתאוה לעזור לבן המסודר שלו הרבה הרבה יותר מהבן הלא מסודר... מי שלא לגמרי מבין את המשל הזה מוזמן לברר את זה אצל הגורמים הרלוונטיים.

ולכל אלו שעדיין מסתבכים... תכל'ס... יש לי קרוב משפחה חולה... או שאני צריך ישועה... תכל'ס... להתפלל

או לא להתפלל?? האם אני בכיתה א' או בכיתה ב'??

אז שוב: זה לא עובד לפי עונות!! שבקיין אתה כיתה א' ובחורף כיתה ב' או הפוך... זה עובד כל הזמן ביחד... לדוגמה: אני מחכה לשידוך... לילדים... למציאת עבודה... ואני מתפלל על זה... ולכן אני בוכה על זה בשמו"ע... מתפלל וזועק עד לב השמים... כן... אני בכיתה א'... "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני..." לאחר חצי שעה של זעקה מעומק לב... זהו!!! סיימתי כעת את תפילתי... אני פוסע לאחורי... עושה שלום במרומי... נו... מה אני עושה עכשיו?? הרי בקשתי משהו מהקב"ה... ואני מחכה לישועה... אז שאני אעמוד עכשיו עם יד על המותן ואחכה... נו... רבש"ע... בקשתי הרי משהו... נכון?? נו... אז מה קורה עם זה??

לא!!! בדיק על זה חז"ל פונים אלי ואומרים לי: **כל המאריך בתפילתו ומעייף בה סוף בא לידי כאב לב...** התפללת... זעקת לה... ה' שמע את תפילתך... ובעצה"ש יהיו ישועות... אבל עכשיו!!! עכשיו תמשיך הלאה את החיים... צא מבית הכנסת ותחזור לכל השיחות שלא נענו... לך לחנות ותקנה מלפפונים ועגבניות... רק אל תתקע פה!!! אל תעמוד פה בהפגנה כמו איזה פקח עירוני... למה?? מה הבעיה לעמוד ולחכות לישועה... רבש"ע: בקשתי שידוך... והחלטתי שאני לא אז מפה עד שזה לא מגיע... מה הבעיה בזה?? למה חז"ל מזהירים אותי שאני לא אעשה את זה??

התשובה היא: כי נכון שאתה בכיתה א' וזכותך לבקש מהקב"ה שישנה את התכנית שלו ובעצה"ש הוא באמת ישמע את תפילתך ויסדר את העניינים לפי התכנית שלך!! אבל במקביל!! בד בבד!!! אתה גם צריך להיות בכיתה ב'!! וסוף סוף נכון לעכשיו הקב"ה הרי החליט אחרת... עובדה שנכון לשעתים האחרונות עדיין לא הגיע השידוך... היות והעובדה היא שכעת זה רצון ה'... אז אתה צריך לכבד ולקבל ולהיכנע לרצון ה'!!! ולכן מצד אחד הגשת בקשה לשינוי... בשביל זה התפללת... עכשיו?? אחרי שסיימת את תפילתך?? כעת תכבד!! כעת תפסע לאחוריק ותגיד רבש"ע... נכון שבקשתי... אבל במקביל אני מקבל את הרצון שלך... ולכן אני ממשיך הלאה את החיים למרות שעדיין לא הגיעה הישועה... הבנת?? הנה לך שילוב מנצח בין כיתה א' לכיתה ב'... זה משולב כל הזמן אחד עם השני!!! כמובן שהנושא לא מוצה... ואפילו לא התחיל... כי זה סוגיות רחבות ודקות שעלון אז נדברו החובבני לא אמור ולא יכול למצות אותם... (מי שמאוד רוצה... בשביל זה יש גיליון נוסף "שלהבת" מיסודו של הרב עזריאל טאבור זצ"ל פחות עסיסי... פחות מעניין... אבל מהותי ונצרך למי שזה חשוב לו...)

רק לסיים: לאלו שציערתי אותם בשבוע שעבר ולא סיימתי לסגור את הקצוות... גם עכשיו!!! אחרי שכתבתי מה שכתבתי... עדיין נוטל ספר תורה בחיקו ואומר: יותר!!! יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן!! הנושא עדיין רחוק מלהיות ממוצה... אי אפשר ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת.

צריך לנהוג "כל הכבוד" זה בזה...

כידוע... אצל החסידים הלשם יחוד של ספירת העומר זו עבודה נשגבה... רק לשמוע את החסיד מתחיל בניעמות את ה"הנני מוכן ומזומן" זה כבר מכניס בי חזיון והתלהבות... **אבל!!!** שמעתי שבבעלזא יש מנהג מאוד מעניין... במשך כל ימי ספירת העומר הם אומרים לשם יחוד כמו כולם... **אבל!!! יש יום אחד שלא! לא אומרים לשם יחוד... ביום י"ז באייר**... מה יש??? ביום הזה יש את הייארצייט של הנודע ביהודה זיע"א... והוא כידוע התנגד לאמירת לשם יחוד! והיות ובאותו יום בדיוק יוצא היארצייט שלו... אז **משום כבודו** של אותו גדול בתורה... הרי בלילה הזה לא אומרים לשם יחוד... משום מה המנהג הזה מאוד תופס אותי... ודווקא מזוית אחרת לגמרי... **הרי כך: תעשה טובה ותתרכז כמה רגעים... ממש כמה שורות... הרי כך:** בסדר טהרות יש מושג כזה שדבר שנטמא רק מדרבנן (ולא מדאורייתא...) הרי חכמים היו בכוונה מוסיפים בו איזה קולא מיוחדת בתור היכר שזה רק מדרבנן... ולמה??? בשביל שלא יבואו לשרוף על זה תרומה וקדשים... **מה פירושה?** יש דין: שתרומה **טמאה** מותר לשרוף... לעומת זאת: תרומה **טהורה** שראויה לאכילה **אסור לשרוף** כי זה מפסיד תרומה בידיים... (כמו פירות שביעית) ממילא כל תרומה וקדשים שנטמאו רק בטמאה מדרבנן אסור לשרוף אותם כי סו"ס מדאורייתא זה ראוי לאכילה... ולכן!!! כשחכמים גזרו על תרומה או קדשים שנטמאו מדרבנן... הם חששו שאנשים יתבלבלו ויבואו לשרוף את התרומה... ולכן הם היו עושים קולא מיוחדת בתור היכר!! שכולם יזכרו... ההללו... לא לשכוח שזה טמא רק מדרבנן... ואין היתר לשרוף את זה כי מדאורייתא זה טהור... עד כאן ברור????

על אותו משקל בדיוק!!!

בכל קהילה או מגזר בעם ישראל יש את ההנהגות ה"דרבנן" המיוחדות שלה שנמצאים בראש סולם הערכים ועושים מזה עסק גדול... בו בזמן שבקהילה השניה כמעט ולא יודעים על קיומם... ועל פי רוב שם מתחילים כל החוסר תיאום שבינינו... **שם!!! בנקודה הזו!!!** מתחיל בדרך כלל השלא נהגו כבוד זה בזה העדכני שבדורנו...

אני אתן לך דוגמא קלאסית: קבלת שבת!!! אצל החסידים זה ערך קדוש... עבודה נשגבה... ישנם מקומות שבקבלת שבת נעשית כל הגולה כמדורת אש וזה אורך שלושת רבעי שעה... כולם עומדים בעיניים עצומות ובדבקות... לעומת זאת!!! מה תגיד אם אני אספר לך שברוב הישיבות הליטאיות אין **בכלל** קבלת שבת... ואין תגיב ידידי החסיד... אם אדון אז נדברו ויספר לך לשה"ר על עצמו... ואני אעיד על עצמי שקרה לי לא פעם ולא פעמיים שבכלל לא אמרתי קבלת שבת... ואני אפילו לא מתחרט על זה?? אין אתה החסיד מסוגל לאכול את הלשון הרע הזה עלי??

נכון שמתחשק לך עכשיו לקחת את העלון שלי ופשוט לשרוף אותו... כי הרי יהודי שלא שר לכה דודי יש לבדוק אחרי היחוס שלו... כנראה שאדון אז נדברו לא עמד למרגלות הר סיני... **אז זהו!!!** שתדע לך שאם רק בגלל זה אתה תשרוף את העלון שלי...

יתכן שאתה שורף תרומה וקדשים!!!

למה?? כי נכון שבקהילת קודש שלך המעמד של קבלת שבת ממוקם בראש סולם הערכים... אבל עדיין... נא לא לשכוח שמדובר במנהג ישראל!!! שאם אני לא מקיים אותו... אני לא עובר לא על דאורייתא ולא על דרבנן וגם לא על תקנת ועד ד' ארצות... ולא בכל המקומות הליטאים קיבלו את זה... ומי שלא יודע להפריד בין טמאה דאורייתא לדרבנן עלול לשרוף ולאבד תרומה וקדשים לחינם... מי שחושב שקבלת שבת זה אחד ממ"ג כרתות שבתורה... הוא עלול לשרוף ולמחוק יהודים יראים ושלמים בטענה שהם עוברים על אחד מג' עבירות... בו בזמן שהם יראים ושלמים לא פחות ממך... ויתכן שגם יותר... **רגע... אז מה אני רוצה שיהיה... וכי אני רוצה לקרר אותך??** וכי אני רוצה להוריד לך את האש היוקדת שבוערת בך בקבלת שבת?? **חס ושלוש!!!** תמשיך באש הזו... (תדע לך שסו"ס רק בזכות האש שלך... גם אני נסחף וכן אומר בסוף קבלת שבת) **אבל לא בשביל לשרוף אותי!!!** האש הזו שבוערת בך היא טובה וראויה בשביל הקבלת שבת **שלק** שתעלה לאישים וניחוחים!!! אבל אם היא על הדרך שורפת תרומה וקדשים... אין לרבנן ברירה... אלא לעשות קולות מיוחדות ולהראות קבל עם ועדה שההללו... נא לא להיסחף!!! נא לחלק ולהפריד!!! כדי שלא יבואו לשרוף על זה תרומה וקדשים... שלא יבואו למחוק יהודים כשרים...

אצל הליטאי אלול זה אש להבה!! לא זזים מהישיבה!! רצופות!! וכו' וכו'... והנה... הליטאי יוצא מהישיבה בט"ז באלול והוא שומע תזמורת... החסידים מתחתנים כרגיל... מצוה טאנץ... גראמאן... עסקים כרגיל... הוא מזדעזע עד עמקי נשמתו... מה... הם יהודים בכלל?? איך אפשר להגיע ככה ליום הדין?? **אדוני!!!** תרגע... אלול זה אש להבה... אבל לא בשביל לשרוף תרומה וקדשים... אלול יכול להיות אש להבה כל זמן שהוא מבעיר **אותך** ומחזק **אותך**... אבל אם על הדרך אתה שורף את מי שהעיז להתחנך בדרך קצת שונה... אין לנו ברירה אלא להזמין מכבה אש שירגיע אותך ויעמיד אותך במקום וישבר את אזנך: שעם כל הכבוד לערך הקדוש שקוראים לו אלול... זה בסה"כ הנהגה טובה שהליטאים אימצו לעצמם... וזה לא מהדברים שעליהם נאמר שקנאים פוגעים בו...

וככה זה לאורך כל הדרך!!!

החסיד אומר לשם יחוד בספירת העומר... הנני מוכן ומזומן... והספירת העומר אורכת לו רבע שעה... ואז יום אחד ממש בטעות הוא נקלע לאיזה מנין ליטאי ולתדהמתו הוא רואה שתוך פחות מארבעים שניות הסתיים האירוע... **הוא יוצא משם מזועזע!!!** החסיד חושב לעצמו: פעם עוד חשבתי שהליטאים הם לכה"פ מסורתיים... וכעת מתברר שהם לגמרי מנותקים מכל זיקה ליהדות... **אז זהו שלא אדוני!** בשביל זה יש יארצייט של הנודע ביהודה... שלכה"פ יהיה יום אחד שאתה בעצמך תנהג כמו הליטאים... כדי שתדע שעקרונות זה המבנה!! ככה זה אמור להיראות ולא יותר!!! אה... אתה חסיד?? החלטת

להתחסד עם קונן ולתת לו כזו ספירת העומר בוערת?? אגיוואלדיג... אותי זה מאוד מחזק...

אבל זה לא בשביל שתשרוף יהודים טהורים שהם תרומה וקדשים!

בברסלב בוערת אש הבער אותה... איפה?? **בלבני!!!** אבל זה לא בשביל שהאש הזו תצא הלאה ותשרוף את כל מי שח"ו לא היה באומן... זה שחבלים נפלו לך בניעמים וזכית להתקרב למרנא עיר וקדיש מוהר"ן זיע"א שאמר לכל המקושרים לתורתו הק' שצריכים לנסוע לאומן לר"ה... זה לא בשביל שמי שלא היה שם צריך לבדוק האם הוא עושה מעשה עמך...

ופה אנחנו מסתבכים!!! כל אחד מתבצר בתוך הדרך חיים שלו! מתחבר בכל נשמתו לערכים המיוחדים של הקהילה שלו ומרוב שהוא מתביית שם. הוא בטוח שזה המדד של היהדות... **חנה שלא!!!** צריך לדעת שבסופו של דבר את המינון הנכון מה חייבים לעשות בעבודת ה' ומה צריך ומה לא... את המינון הזה לא אני ולא אתה קובעים... **אז מי כן???** בא נשאיר את זה פתוח!!! או שזה יהיה השולחן ערוך... או שזה יהיה הגמ'... או אפילו הספר תורה... מה שבטוח שזה לא ליטא ולא רומניה וגם גליציה... אם יש הנהגה טובה שאתה מקיים ואני לא!!! תסכים איתי שגם אם יש בזה עבירה... העבירה שלי היא לא שאני לא עושה מה שכבוד קדושתך כן עושה!!! כי אתה לא האלוקים שלי ואני מעולם לא הייתי מחויב לערכים שאתה גדלת עליהם... תסכים איתי שהחטא שלי הוא נטו ישיר ביני לבין קוני!!! נכון או לא?? ומעתה: אם בדקנו ויש חיוב וסעיף מפורש בשו"ע שכן וכך צריך לנהוג ואני לא עושה את זה... כאן אני באמת לא בסדר... אבל אם אתה החלטת להנהיג איזושהי הנהגה קדושה ואתה עושה את זה בהידור ובסלסול ואני לא... כאן לא מגיע לי להיקרא חוטא ופושע וגם לא סוג ב'... וכי "באת הנה להזכיר את עוונתי..."?? תגיד לי: לו יצויר שנדבה אותך רוחך ואתה מהדר להגיד 3 פעמים ביום אחד את כל ספר התהילים... אתה מסכים איתי שאני לא אצטרך באותו יום למסור דין וחשבון למה אני לא אמרתי **אפילו פעם אחת** את ספר התהילים... נראה לי שיטענו לי: תראה. אם היהודי הזה גמר 3 פעמים את ספר התהילים... אז אתה לא יכולת לסיים לכל הפחות פעם אחת?? נכון שזו לא טענה?? **ולמה לא???**

כי זה שהוא תפס נושא מסוים ביהדות והלך עם זה רחוק מידי... זה לא מחייב אותי למסור דין וחשבון למה לא עשיתי אפילו 10 אחוז ממנו...

וכן הלאה וכן הלאה... כל אחד והנהגות הקדושות שלו... שהוא הולך איתם עד הסוף... אבל זה לא בשביל לשרוף את כל מי שלא גדל על זה... ולא מצא את זה כתוב בשולחן ערוך... כאן המקום שלנו **לנהוג כבוד זה בזה!!!** להכיר ולהפנים שיש שטחים מספיק רחב בתוך הקיום האדומים של היהדות... שאחד יכול ללכת ימינה רחוק והשני שמאלה רחוק... ושנינו עדיין נמצאים בתוך המסגרת ולא חרגנו בכוח זה **וכל הכבוד לנו!!!**

כי כל זמן שלא יצאנו מהקו האדום של השו"ע... **כאן**

רובם לא אומרים... ואתה מתעצבן... אופ... למה אין פה אנשים יראים שלימים (כמוני)? זה לא!!! לא מגיע לאף יהודי להיחשב ירא שמים סוג ב' בגלל שאתה החלטת להדר ולהגיד יום כיפור קטן והוא לא... אם אתה רוצה להגיד יום כיפור קטן... בבקשה... יהיו לך לבדך ואין לאחרים איתך... אל תצפה מאף אחד שיעשה את זה... תנהג כבוד בכל מי שלא אימץ את ההנהגה שלך... וזו אחת הסיבות למה לא כדאי בכל מחיר לאמץ הנהגות שלא כ"כ מקובלות בכלל ישראל... אם מדובר נניח בתכלת שהעוילים עדיין לא כ"כ התעוררו לזה... ואתה 'הגבר הוקם על' החלטת כן לאמץ את זה כי בררת את הסוגיה ויצא לך שככה ראוי לעשות... כל הכבוד לך!!! תלך עם האמת עד הסוף!!! גם אם זה לא מקובל ולא פופולרי... **עד כאן הכל טוב ויפה!!!**

אבל כעת!!! אחרי שאתה כבר מקיים את המצוה הזו... כאן מתחיל הסיכון הגדול!!! כעת תבדוק טוב טוב את עצמך... מה קורה בכל פעם מחדש שאתה לובש את התכלת שלך... האם אתה כל הזמן פוזל ובודק בציציות של אחרים ומסתובב במחשבות ש... שאיזה תמימים וטפשים ופושעים כולם שהם לא זכו לאמץ את התכלת כמוני... אה... ככה אתה חושב??? **כאן מתחילה התיבותא!!!** כאן אתה כבר צריך להתחיל שוב לחשב הפסד מצוה כנגד שכרה... לא... לא מצד הגופו של עניין האם זה כן זה או לא זה... כי גם אם זה לגמרי זה... סו"ס היות ובכלל ישראל זה עדיין לא התפשט (ולא משנה למה...) אז אם נדבה אותי רוחי והחלטתי שאני כן מאמץ את זה... זה רק בתנאי שאני לא שורף ומוחק את כל מי שלא עשה את הצעד המבוך הזה שאני עשיתי... אף אחד לא צריך לסבול שאני תפסתי חיזוק בנושא הזה...

זה הפשט המילולי של "לנהוג כבוד זה בזה"!!! שלכל אחד כבוד משלו!!! יש לו את החלק החזק שלו... ואילו אצלי יש חלק אחר של כבוד!! והחכמה הגדולה לדעת לנהוג כבוד זה בזה... שכל אחד ידע לכבד את הכבוד של החבר שלו!! מה אתה חושב?? אחרי שמתו עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא... ר"ע שינה את כל הגישה... ובמקום לפתוח ישיבה אחת של 24.000.. הוא פתח חמש ישיבות לחמשה תלמידים... והוא היה מונה שבחם... רבי יוסי נימוקו עמו... רבי מאיר סופר ומהיר, כלומר: הוא לימד והדריך אותם שלכל אחד יש מעלה אחרת!!! לכל אחד יש חלק אחד שהוא חזק יותר מחבירו!!! ר' יוסי שנימוקו עמו... אם הוא ילמד חברותא עם ר' מאיר... הנימוק של רבי מאיר לא חזק כמו הנימוק של ר' יוסי... אבל ר' יוסי יודע לכבד את ר' מאיר... כי לר' מאיר יש את המעלה של סופר... שבנקודה הזו רבי מאיר יותר ממנו... **זה נקרא לנהוג כבוד זה בזה!!!**

לא בשביל לשרוף אנשים... **כאן!!! בשטחים הפתוחים האלו... כאן מוטל עלינו לנהוג כבוד זה בזה!!! ולקלוט שלכל אחד יש את הכבוד שלו!!!**

עוד דוגמא קצת מצחיקה: אני בבית שלי... קבלתי רגש מיוחד למושג שקוראים לו שבת מברכים... אצלנו שבת מברכים זה היה משהו מיוחד... אמא שלי הייתה עושה במיוחד קניידלאך במרק והולכת בכל מחיר לבית כנסת לברכת החודש... וגומרים את ספר תהילים ולפעמים גם נוסעים למירון... מה יש?? מה... אתה לא יודע... **שבת מברכים!!!** ובבית כנסת... ברגע שהחזן רק היה מתחיל יהי רצון שתחדש עלינו. הייתה התעוררות גדולה... ועד היום יש לי רגש גדול לברכת החודש... אני מתפלל בברכת החודש על כל התכניות שלי בחודש הקרוב... (ויש גם ב"ה נערווען... פעם אחד פספסתי את ברכת החודש... והייתי בטוח שמי יודע איזה אסון יקרה בחודש הזה... וזה בסדר... לא קרה כלום) **והנה!!!** לפעמים אני מגיע לאיזה בית כנסת... והציבור שמה כזה ייבש... השליח ציבור מריץ את ברכת החודש כאילו זה יקום פורקן... לא עושים עסק... מתקתקים את זה תוך שתי דקות... **ואני מתפוצץ...** איזה קרירות ליטאית??? איפה הרגש היהודי... כל תפילת מוסף אני לא מצליח להתרכז מרוב תסכול על הליטאים האלו שאין להם רגש בסיסי לדברים מינימליים ביהדות וכו' וכו'... **עד שיום אחד פתאום תפסתי את עצמי:** רגע רגע... מי אמר שברכת החודש זה כזה ערך מקודש ביהדות שמי שלא עושה מזה עסק... הוא לא מספיק דתי...

סליחה... בא נבדוק... חפשתי וחפשתי ו... נו נו... לא מצאתי משהו עד כדי כך!!! כמובן שיש עניין גדול כזה וכו' וכו'... אבל לא בשביל לשרוף תרומה וקדשים... **מה התברר???** שבגלל שאמא שלי הייתה עושה קניידלאך בשבת מברכים ובגלל שאמא שלי מאוד רצתה שאחי יתארס בחודש הקרוב ולכן היא רצה מהר לבית הכנסת לבכות שיהיה החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו... לכן נכנס לי רגש עמוק מאוד בלב לברכת החודש... ומכאן ואילך מי שאחיו כבר התארס ואמא שלו משום מה לא מכינה קניידלאך בשבת מברכים... אני מרגיש שהוא לא מספיק יהודי. **אתה מבין את האבסורד?**

אתה יודע כמה קצרים מהסוג המגוחך הזה יש בינינו???

אתה יודע כמה בעיות שלום בית עלולים להתפתח בין בני זוג על השטויות האלו... מספיק שאחד מגיע מרומניה והשני מגליציה... והם מתווכחים **ברוחניות!!!** לא תגיד לי בגשמיות... זה יוכיח ברוחניות!!! הוא טוען בתוקף שצריך לאכול הכה תכה בהושענא רבה והיא רוצה להכין בשר רגיל... ולך תסביר להם... שכל המנהג הזה מתחיל ככל הנראה מהעניות שהייתה פעם ברומניה ולא היה כסף לאכול בשר... ונכון אולי שאנחנו לכתחילה מקפידים על מנהגים... אבל לא בשביל לרוב בהושענא רבה... לכן!!! צריך מידי פעם להעמיד דברים על דיוקם!!! וצריך לדעת כל דבר מה המיקום שלו ביהדות!!! כדי שלא יבואו לשרוף עליו תרומה וקדשים... כדי שלא יגרמו סביבו פיצוצים מיותרים...

אם אתה נוהג לומר יום כיפור קטן בכל ערב ר"ח כל הכבוד לך... אבל אם אתה מחפש מנין ולא מוצא... כי

צריך לנהוג כבוד זה בזה!!! החסיד צריך לכבד את הליטאי גם אם לא ראה לנכון לאמץ את ההנהגות הקדושות שלו... והליטאי צריך לכבד את החסיד שלא בכל מחיר מאמץ את הדקדוק ההלכה המסולסל שלו...

בתור אחד שכל הזמן מסתובב בין הרגלים של הליטאים והחסידים כאחד... זה מדהים לראות איך שכל אחד משני הצדדים משוכנע שאצלו נמצאת כל הידישקייט... ואילו זה מהמגזר השני הוא בקושי חרדי... וזה ממש בגדר שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד!!! רגע אחד אני נמצא אצל הליטאים ואני שומע את המשפטים האלו... ואחרי רגע אני הולך אצל החסידים ושומע אותם אומרים את אותו משפט בדיוק... ואני שואל את עצמי: רבש"ע: איך הם כ"כ מתואמים?? איך הם מצליחים כל אחד להתבצר בתוך הקופסא שלו ולהיות בטוח שרק הוא אדם השלם וכולם נבראו להיות צוות לזו? אלא מאי??? **זו הנקודה!!!** כל אחד מתבצר ומתביית בהנהגות שנמצאים אצלו בראש סולם הערכים ועליהם הוא חונך!!! ומשם!!! מהמשקפיים האלו הוא משקיף על כל העולם... והליטאי שחונך שמוכרחים להיות אברך כולל ואין משהו אחר... מסתכל על החסיד שיוצא לעבוד כאילו הוא לא חרדי... והחסיד שחונך על צייתנות ונאמנות להנהגה הספציפית מהעיר שממנה הוא הגיע מאירופה... מתייחס לליטאי כמו איזה עצם בלתי מזוהה או איזה משכיל שלא מוכר לנו מהשטעטאלע... **ואני עומד בתוך ושואל את עצמי:** מי אמר לך הליטאי שחייבים להיות אברך כולל?? איפה זה כתוב בתורה?? נכון... אתה חונכת שככה אתה צריך להיות... אבל זה לא בשביל לשרוף יהודי שחיפש את זה בשו"ע ולא מצא את זה... בבקשה... תראה לו איפה זה כתוב. ואתה החסיד... מי אמר לך שהידישקייט ננעלה בתוך העיירה ברומניה??

ליטאי שלא לובש גראטל לא מגיע לו מצות הוכח תוכיח מהחסיד... כי בשורה תחתונה זה לא כתוב במשנה ברורה!! (דוק ולא תשכח...) אז נכון שיש עניין נשגב ללכת עם אזור מיוחד לתפילה... ויש לי חשק גדול לעשות את זה יום אחד... לכן מה??? לכן מותר להלבין את פניו של הליטאי ולהוריד אותו מהעמוד על זה שאין לו גראטל...? כאן צריך **לנהוג כבוד זה בזה!!!** ולדעת שהוא גלאט כשר למרות שאתה גדלת על גודל חשיבות העניין... ואותו דבר- החסיד שסומן על התרומות ומעשרות של הבד"ץ ולא טורח לעשר גם אחרים... לא מגיע לו שהליטאי יסתכל עליו כעובר על דת יהודית ואוכל טבל... כי סו"ס מדובר בתרי או תלתא דרבנן... (לאחר ההשגחה כמובן) אה... אתה הליטאי החלטת לתבוע מעצמך להיות במעלת חבר שלא סומן על אף אחד... ולכן אתה תובע מעצמך לחשוש בתרו"מ בכל מחיר... ואתה גם לא מטלטל אפילו בעירוב השכונות. אשריך!!! קדוש יאמר לך... אבל מכאן ועד לשרוף את החסיד ולהסתכל עליו כאילו הוא אוכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו. **זה לא!!! כאן מוטל עליך לנהוג כבוד זה בזה!!!** לדעת שהחסיד הוא גלאט כשר!!! כל הכבוד לך שאתה יחודי בנקודות שלך אבל זה

התפריט החדש בלאפא ושוארמה... שהסתיים בפרוכת ובמזבח הזהב...

השמועה התפשטה כש בשדה קוצים... כל חכמי הסנהדרין נהרגו!!!! כולם!!!! אבל לא סתם נהרגו... מי הרג אותם?? ינאי המלך... הם הרוגי מלכות... אסור להספיד אותם... מסע ההלוויות נעשה באוירה קפואה... אף אחד לא מעיז להגיד מה שהוא חושב... הם נקברו שם ליד קבר שמעון הצדיק... (עד היום שכונת סנהדריה נקראת עם שמם...) וכעת צריך למנות סנהדרין חדשה... ינאי המלך מינה סנהדרין משלו... אסור לדבר!! אסור לאף אחד להגיד מה הוא באמת חושב... אף אחד לא מעיז להתמרד... אפילו הגיס שמעון בן שטח- האב בית דין נאלץ לברוח... והציבור נאלץ לבלוע את הגלולה... ולאט לאט... כמו תמיד הזמן עושה את שלו והציבור התרגל לרשות המחוקקת החדשה... וכמו בכל רגל... בפסח האחרון עם ישראל עולים לירושלים... והשאלה הראשונה שכל יהודי שואל: **ג. מה חידוש היה בבית דין הגדול?? הרי כי מציון תצא תורה??** כל רגל יש חידושים... כל כמה זמן יוצאת דרשה חדשה מלשכת הגזית... אם זה מיעוט או ריבוי חדש או בנין אב שנלמדת מאחד י"ג מידות שהתורה נדרשת בהם... נו... מה החידושים העדכניים???

אז כן... גם הסנהדרין החדשה לא מאכזבת בחידושיה... חידושים רבים נאמרו בחג הפסח האחרון!!! ואכן יצא לפתע הוראה מבית דין הגדול **שחלב הדקין מותר**... כלומר: אמנם יש איסור כרת לאכול חלב!!!! אבל איזה חלב התורה אמרה שאסור ואיזה מותר?? אז עד היום כולם ידעו שהחלב של המעי הדק הוא גם כן בכלל איסור חלב... אבל כעת הגיעו ב"ד הגדול החדש ודרשו מיעוט חדש שיוצא מסנו שחלב הדקין מותר...

בשוק הקצבים הייתה חגיגה שלימה!!!! בשבילים ההוראה הזו היא מהפכה לכל דבר!!! אם חלב הדקין פתאום מותר באכילה... אתה יודע מה המשמעות?? שעל כל בהמה שאנחנו שוחטים יש לנו עוד כמה קילו נוספים של בשר מאוד מאוד מובחר... (כידוע חלבים זה הבשר הכי מובחר... ודווקא לכן הוא קודש רק לגבוה- "כל חלב לה" ואסור להדיוט...) בשביל הקצבים ההוראה הזו פשוט מכניסה להם במקום אחוזים נכבדים של הכנסה על כל בהמה שהם שוחטים... והיו עוד כמה הוראות מעניינות... מצד אחד כבר אחרי סוכות הסנהדרין החדשה הכריזו שהם מבטלים את מצות ערבה וניסוך המים... ברגע שההוראה הזו יצאה לעם... הציבור התחיל להתקומם!!! העסק התחיל לרחוש... אבל בדיקו בשביל זה ההוראה הזו יצאה רק אחרי סוכות... לבנתיים יש לנו שנה שלימה להתכונן למלחמת עולם... הציבור לא כ"כ מהיר יותר על ניסוך המים ועל מנהג הנביאים של ערבה!! זה ברור לכולם!!!! כולם כבר נאנחים אנחה עמוקה ו... ומחכים... מי יודע איזה מאבק איתנים מחכה לנו בחג סוכות הבא... אבל לבנתיים!!! לבנתיים יש מבצעים חדשים במסעדות... יש תפריט חדש!!! על פי הוראת בית דין הגדול מהיום ניתן להזמין לאפא עם שוארמת חלב הדקין... רוב הציבור הולך לתוסו... גודש את המסעדות... המתכון החדש שיצא לאחרונה דווקא יצא מאוד טעים ומשובח... בעלי המסעדות זוקפים זאת לסנהדרין החדשה שהתירה לנו את זה... **והנה!!!!** יום אחד בהיר מת ינאי המלך... ומי המלך במקומו?? אשתו... שלומציון המלכה... ושלומציון היא אשה צדקנית... היא סיד מזמינה את אחיה הגדול שמעון בן שטח!!! ומדיחה בבת אחת את כל הסנהדרין הצדוקים שהיו עד כה ומגרשת אותם בבושת פנים... היא ממנה את אחיה שמעון בן שטח שילך ויאסוף שבעים זקנים מזקני הפרושים שיחזירו עטרה ליושנה!!! אין זמן להתעכב... קיימים ליקויים נוראים שחייבים להפריש את העם מאיסורי כרת וכמה שיותר מהר... תוך ימים ספורים חוזרת הסנהדרין הישנה של הפרושים למקומה... ושמעון בן שטח יוצא בהוראה תקיפה ודחופה בצירוף אכיפה מטעם המלכה!!!! **לסגור לאלתר את כל המסעדות בארץ ישראל עד להודעה חדשה!!!** לאחר מכן יצאה מודעה רשמית מטעם מלשכת הגזית הישנה המחודשת: או לנו כי חטאנו... חלב הדקין שהיה אסור עד לפני כמה חודשים והותר ע"י בני בלעל... חוזר להיות אסור מן התורה באיסור כרת מדין איסור חלב!!! וכל מי שסמך בחודשים האחרונים על לשכת הגזית הטועה... והלך למסעדה שכשרה בהכשר בית דין הגדול ואכל חלב הדקין עבר על איסור חלב שזדונו כרת ושגגתו חטאת!!! **אמנם!!!! כיון שרוב הציבור** עשה על פי הוראת בית דין הגדול... לכן כולם פטורים מקרבן חטאת... ואילו בית דין הגדול בעצמו מתחייבים **פר העלם דבר של ציבור!!!!** זה תורף ההודעה...

הלם וזעזוע התפשט בכל תפוצות ישראל... תדהמה ומבוכה... יהודים יצאו מהבתים בזה אחר זה ונכנסו לבית כנסת בפנים כבושות בקרקע והתחילו בספונטניות להגיד סליחות... רבש"ע לא ידענו... קבלנו הוראה שמוחר אז... אז מותר... לא ידענו שזו לשכת הגזית טועה... הרבה יהודים פשוט תפסו את הרגלים בלי הרבה לדבר... ופשוט עלו לירושלים!!!! נכון אמנם שלמעשה פר העלם דבר של ציבור זה קרבן **ציבור** שהסנהדרין מקריבים... נכון שהסומכים על הקרבן זה חמשה מהסנהדרין ואני בעצמי לא סומך... אבל סו"ס זו העבירה שלי... אני אחד מהחוטאים... אני אחד מהיהודים שעברתי על איסור חלב בשגגה... אז לכל הפחות אשתתף במעמד ההקרבה ושריפת הפר...

ואכן ככה... באמצע חודש איר... באמצע החיים... יום חצי שרבי חצי מעונן... סתם כזה שגרתי בתחילת הקיץ... לפתע ירושלים התמלאה ספה לפה... רבבות רבבות יהודים עולים לירושלים... מצד אחד המחזה הזה די מזכיר את העליה לרגל... אבל הפנים המכורכמות והאוירה הטעונה מזכירה לכולם את העיתוי העגום... והגיע היום!!!! יום גשום... עננים אפורים כיסו את השמים... ורבבות אלפי ישראל עומדים בהר הבית ודמעות בעיניהם... שבעים ואחד זקנים יצאו בראש מורכן מלשכת הגזית ונעמדו בעזרה... או אז הכניסו לעזרה שנים עשר פרים כנגד שנים עשר שבטי ישראל... **שקט דרוך!!!** ברגעים הקרובים כלל ישראל כולו מגיש קרבן ציבור משותף שיכפר על כל כלל ישראל!!! על איסור חלב שכולנו עברנו בשגגת הוראה... חמשה זקנים מגדולי לשכת הגזית נגשו בזה אחר זה וסמכו על שנים עשר הפרים... והתווו בדמעות רותחות על עון בית ישראל... **ואז!!!! הגיע תורו של הכהן גדול... לאו!! זה לא קרבן שגרתי!!!** כהן הדיוט רגיל לא יכול להקריב את הקרבן הזה... כהן הדיוט יכול לכפר על שגגת מעשה!! אבל לא על שגגת הוראה... שגגת הוראה זה כבר אירוע מוחי... זה כבר שייך לגזע המוח... כאן צריך את הכהן גדול שיעשה ניתוח ראש... והכהן גדול מקבל את הדם... ולשם שינוי הוא לא פונה למזבח החיצוני!!! לא!!! זה לא חטאת רגילה... הכהן גדול עולה במעלות האולם ומוזה את הדם בפנים... ואז כולם פורשים מבין האולם ולמזבח... כן... כמו בקטורת של יוה"כ... "מי האמין... לפני חצי שנה היינו פה ביום כיפור... ואז ראינו את המעמד הזה שכה"ג עולה וכולם פורשים... והנה שוב מחזה דומה... רק ההבדל הקטן הוא: שהפעם אף אחד לא צריך להיות במתח... הכה"ג לא באמת נכנס לקודש הקדשים... הוא רק נעצר בפרוכת... הוא מזה רק על הפרוכת ועל מזבח הזהב!! (המשנה המוכרת באיזהו מקומן) אז את המתח שיש ביוה"כ אין פה... אבל יש פה הרבה הרבה לב נשבר... הרבה דכדוך... הרבה מרירות על כל התלאות שאירעו לעמנו... על כל הסנהדרין הצדיקים שנלקחו מאיתנו בחטף... על הסנהדרין החדשה שהביאה לנו את החטא הזה... ועל החטא הזה בעצמו... הכה"ג היה על הפרוכת ועל מזבח הזהב... שיירי הדם שפך על יסוד מערבי של מזבח החיצון... וכעת!!!! התחילה התהלוכה לשריפת הפרים... בניגוד ליום הכיפורים שאז יש ניגוד אינטרסים... כל אחד רוצה מצד אחד להיות בשריפת פר ושעיר... ומאידך מי רוצה להפסיד את קריאת התורה של כה"ג... אבל הפעם אין שני דברים!! יש רק את שריפת הפרים!!!! המעמד נעשה ברוב עם מחוץ למחנה... ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל העם בשגגה... אנא ה'... ויאמר ה' סלחתי כדברך...

לחידודי:

א. "ביום השבת יערכנו הכהן", איתא במשנה במנחות (צו) "לא סידור הקנים ולא נטילתם דוחה את השבת", ומבאר שם ברש"י (ד"ה שומטין) שבשבת היה מנייה את להם הפנים אחד על הבריו ללא קנים שמפרידים ביניהם "ולמוצאי שבת נותן הקנים בין כל להם ולהם כמשפטן", יוצא א"כ שהכהן נכנס לתוך ההיכל במוצאי שבת, וקשה טובא: כיצד היה יכול להיכנס הכהן במוצאי שבת, והרי הייתה עבודה שלימה הקרויה נעילת שערים, (ומבואר בירושלמי שעל זה נתקנה תפילת נעילה, וזכר לנעילת הדלתות שהייתה נעשית קודם השקיעה) ובפרט בשבת מבואר להדיא (סוכה נ:ו) שהמשמר הנכנס היה מגוף הדלתות (והיה זוכה בשכר זה יותר להם מהמשמר היוצא) ולא היו פותחים אותו שוב אלא רק במעמד תמיד של שחר, עם דישון המזבח והמנוחה? וכי יעלה על הדעת שלאחר שנעלו דלתות העזרה, היו פותחים אותם שוב לצורך כניסת כהן יחידי??

ב. "בתוך בני ישראל" מולמד שנתגיר" (רש"י), וקשה: וכי היה צריך להתגיר והא כל ישראל היו טעונים גירות במעמד הר סיני, כמבואר בכריתות (ט): "רבי אומר נכנס כאבותיכם מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא במיילה וטבילה והרצאת דם אף הם לא יכנסו לברית אלא במיילה וטבילה והרצאת דמים", א"כ במה מתבטא שכן אישה ישראלית זה היה גר יותר מכל שאר ישראל אחר?

ג. נשאלה השאלה: אדם שהתפלל מנחה סמוך לשקיעה, והנה הוא נזכר שלא ספר עדיין ספירת העומר האם יכול לספור ספירת העומר בתוך שמו"ע??

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור...
כולנו יודעים שאכילת זית- קשה לשכחה!!!
ואילו שמן זית- סגולה לזכרון... איך זה יכול להיות??

שמעתי פעם ממשגיח אחד שליט"א שביאר ברוב טעם:

ההסבר הוא: תלך לערבים ואתה מיד תבין הכל... **אם תשים לב:** העץ שהערבים הכי אוהבים לגדל זה עץ זית... הערבים מגדלים רק זיתים!!! ולמה?? כי זה העץ שהכי קל לגדל!! אתה זורע אותו באדמה... וזהו!!! מכאן ואיך הוא גדל לבד... לא צריך מים... לא השקעה... שום דבר!!!! אפילו בקציר שלו... אתה לא צריך לקטוף... אתה צריך רק למסוק- לנענע... כמו ערבי... וזה נופל מעצמו... בקיצור: עץ זית זה החיים הקלים... נו... מה הפלא שזית גורם לשכחה?? מה שבן אדם לא משקיע... אין סיכוי שהוא יזכור אותו... אדם לא יכול לזכור דבר שהוא לא נתן בו את הנשמה... נו... מה עושים?? איך מצליחים לעזור את הזכרון הרדום?? פשוט מאוד: קח את אותו זית שלא עמלת בו ולא גדלת אותו... ו... ותתחיל להזיז את עצמך... תתחיל לכתוש... ולסחוט... ולדרוך... ו... ואחרי שתזיע ותעמול וסוף סוף תראה שמן זית!!! אוהו... את השמן זית אתה לא תשכח... כי על השמן זית עמלת!!!! זכור: יגעת ומצאת תאמין...

אחינו בית ישראל תושבי הדרום... מה איתכם?? אנחנו דואגים לכם...

איך אתם שם?? איך אתם מתמודדים עם אימת האזעקות והמתחים??

אנחנו אתכם... מתפללים עליכם... דואגים לכם... רוצים לשמוע בשורות טובות... כן... זה לא פשוט לחיות כל הזמן בפחד מתמיד...

אבל לאחר מעשה!!! מקווה ששורות אלו יגיעו אליך כשכבר ירגעו הרוחות ואז יהיה אפשר לדבר על זה בלשון למפרע!!! אז לאחר מעשה... אחרי שהיה מה שהיה... ואחרי שעברתם חרדות לא פשוטות... אז תדעו לכם שיש גם ריווח מהפחד הזה... מצאתי ברבינו יונה שכותב בפירוש בשערי תשובה (שער ד') שפחד מוות מכפר ומנקה את כל החטאים!!! והוא מוכיח את זה ממה שכתוב בחורבן בית ראשון: "נתנו את נבלת עבדך מאכל לעוף השמים בשר חסידך לחייתו ארץ..." שואל רבינו יונה: איך אפשר להגיד עליהם שהם היו חסידים ועובדי ה', הרי מדובר ביהודים שעברו על ג' עבירות?? אלא אומר רבינו יונה: **מענה**

שנפלה עליו חיימת מות יס לו כפרה, ונחשז ההורג כשופך דם נקי והסוד, (אמנם רבינו יונה מדבר שם על מי שבטוף באמת הרגו אותו... אבל לכאורה אין לחלק... ס"ס פחד מוות יכול להיות גם למי שנשאר בחיים... אדרבה, מי שמת מפסיק לפחד, ואילו מי שנשאר בחיים ממשיך לפחד... כפרתו שהוא מדמה את זה שם למחויב מלקות, ש"כיון שנקלה הרי הוא כאחך ושם מיירי במלקות שאדם נשאר בחיים...) עכ"פ צריך לדעת שביום שאחרי... אתם לא נשארים רק עם התופעות לוואי השליליות... לא רק עם חרדות וסייטים... אלא גם עם כפרת עוונות ועם לב בשר... לב טהור לעבודת ה'... קל לדבר... אני יודע שהייתם מוותרים ואומרים: לא הן ולא שרכם... אבל לאחר מעשה... תדעו שיש כאן קרש קפיצה...

קצת נעזוב את "רבותינו שבדרום" ונעבור לאחינו שרחוקים מהטווח... כמוני כמוך... שנינו מעודכנים מהעיתונים או מכל מיני קוים למיניהם... ובינינו... בשקט בשקט... שאחינו מהדרום לא ישמע... תגיד את האמת: נכון שבאותם לילות ישנת טוב בלילה?? נכון שהיה לך כמה שעות טובות במשך היום שבכלל שכחת ששליש מארץ ישראל תחת מטחי אש...?? מה נעשה... החיים אצלנו ממשיכים הלאה... והיות ואנחנו באזניים שלנו לא שומעים אזעקות ולא שריקות של טילים ולא בום של ירוטים... אז החיים ממשיכים הלאה!!! אה... אם רק תדרים עשרים קילומטר אתה תגלה אטמוספירה אחרת לגמרי של מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה...??

נכון... אבל זה אנחנו!!! זה הפרצוף שלנו!!! ככה אנחנו נראים!!!

ולא!!! אני לא אומר את זה בצניעות!!! אדרבה... אנחנו חייבים להכיר ולזהות את החולשות שלנו!!! עד כמה יש נתק הרמטי בין מה שאנחנו יודעים למה שאנחנו מרגישים!!! יש תמיד מין תחושה כזו שאם הייתי יודע שכך וכך וכך... הייתי מתנהג אחרת לגמרי... אם הייתי יודע מה קורה בעולם האמת... אם היה לי אפשרות לדבר עם אמה שלי ע"ה בטלפון... (כן... אחרי שהמציאו את הטלפון שאפשר לדבר עם בן אדם מחו"ל... כבר לא מופקע שאפשר לדבר עם בן אדם מעולם האמת... כי עולם האמת סבה"י יותר קרוב מחו"ל...) והייתי מעודכן ממנה און ליון מה קורה שמה בעולם האמת... ואיך זה... ברור לי כשמש בצהרים שהייתי נראה קצת אחרת לגמרי... ומה תגיד אם היה לי גילוי אליהו כל לילה והוא היה מנבא לי מראש מה נגזר מאחורי הפרגוד שיהיה כתוב בעוד שבוע בכותרות העיתונים... אז בכלל הייתי מקבל אמונה חושית והייתי מואס בכל תאוות העולם הזה והייתי שרף קדוש... נכון?? נכון... שכן שככה התחושה?? נכון שכולנו מחפשים מתחת הריצפה צדיקים כאלו שרואים אצלם "דברים..." שאפשר לראות אצלם רוח הקודש באופן מוחשי... ולמה אנחנו כ"כ מחפשים את זה?? כי אנחנו בטוחים במיליון אחוז שברגע שאנחנו נראה רוח הקודש בעיניים... זהו... אנחנו נגיע לביטול הבחירה ולחציו ולמעלה מלאך...

אז זהו שלא!!! ממש לא!!! העובדה בשטח היא שלא!!!

המציאות בשטח טופחת על פנינו לאורך כל הדרך ומוכיחה לנו באופן חד משמעני שאנחנו מסוגלים לפגוש את האמת שהיא מוכחת באופן מדעי!!! **ולעבור לידה** ולהמשיך הלאה...

וזה לא מזיז לנו בגרוש!!!

רוצה הוכחה פשוטה?? אין אחד מאיתנו שלא יודע **בביתו** שיום אחד הוא ימות!!! אין אחד שמטיל ספק בנתון העובדתי הזה... נו... ואנחנו עושים עם זה מהשהו?? **כככלומו!!!** מי שהולך לקניון רב שפע... האם הוא לוקח בחשבון שלא כדאי יותר מידי להשקיע כי מטר ליד זה בית ההלוויות שמגרו? שום דבר!! כולם עוברים ליד בית ההלוויות שמגרו וחולמים לקנות פנטאז במתחם שנלך... היה אז לא אחת?? (אתה מבין לכו שכן אדם שרק מפנים לרגע שבשלוש שנה הקרובות הוא עלול לשכב בשמגר... לא ממחר לשלם שלוש מיליון שקל על דירה... אלא על כרחך שזה עובר לידו...) ממילא... למה עדיין נדמה לי שאם אמא שלי הייתה מתגלה אלי כבחיי חיותה והייתה מספרת לי מה קורה בעולם האמת... למה נדמה לי שזה היה מזיז לי משהו?? למה?? הרי היא כבר גילתה לי שיש מוות!!! את זה היא בודאי אמרה לי... וראיתי את זה מול העיניים שלי... וזה לא הזיז לי... אז למה נראה לי שהם היא תתגלה אלי ותספר לי מה קורה בעולם האמת (שאגב... אין לה מה להספיק לי... כי אני סבה"י יודע... כי כתוב בפירוש בזה"ק מה יש...) למה אני בטוח שזה ישנה לי את כל הרחונות?? אני בטוח שלא!

כן... שמעתי שהחידושי הרי"ם אמר פעם לתלמידיו: אילו רק הייתי חושב שאם אני אביא לכאן נפטר עם תכריכים והוא היה מספר לכם מה קורה בעולם האמת... אם הייתי חושב שזה יכול לעורר אתכם... הייתי מביא אותו ממזמן... הבעיה היא: שאני בטוח במאת אחוזים שזה לא יזיז אתכם מילימטר!!! פעם כששמעתי את המשפט הזה... ממש לא הסכמתי עם החידושי הרי"ם... רק תביא לי... רק תארגן לי גילויים מעולם האמת... רק תארגן לי איזה הצצה לעולם הנשמות ואני עף לבית מדרש על טיל... **אבל לא!!! למרבה הפלא התברר שלא!!!** התברר שהמידע כמות שהוא זה בכלל לא הנקודה... אתה יכול לדעת עד מחר שתושבי הדרום תחת אש והם מותקפים ממאות קטנות... וזה יכרח לך מהראש ולא תזכור את זה... רק מה צריך?? צריך רק אזעקה אחת... ככה ישנה כזו... עולה ויורדת כמו שצריך!!! זהו!!! לא יותר... רק תשמע אזעקה אחת כזו... רק תרוץ פעם אחת למרחב מוגן... וזהו!!! נכנסת למועדון... כל זמן שזה היה רק בגדר "**יודעת היום**"... ואתה רק יודע את זה מהמקום של המידע היבש... אתה יכול להמשיך הלאה את החיים ולא זז לך כלום... מתי זה נכנס פנימה?? כש-והשבות אל לבבך!!! אזעקה אחת יותר חזקה ממאה נתונים של מידע!!

לא אשכח את זה... היה זה במלחמת לבנון השנייה... דיברו על מלחמה ודיברו ודיברו... בסדר... אני יודע שהמצב קשה... בסיידר... והנה!!!! פתאום בוקר אחד אזעקה!!! בום בום בום!!! הייתי בהההלם!!!

מה אתה בהלם?? שבועיים כבר מדברים על זה?? כן... נכון... שבועיים זה נמצא ב"יודעת היום"... אבל עכשיו לראשונה זה ב"השבות אל לבבך..." מבחינתי הרגשתי באותו רגע הפתעה כאילו זה הפעם הראשונה שאני שומע שיש מלחמה!!! כי זה באמת פעם הראשונה שהיה והשבות אל לבבך!!! וככה זה בכל דבר... ממילא זו גם הסיבה שכל פעם מחדש שאנחנו נאלצים להיכנס לבית הלוויית... ולעמוד בקירבה פיזית לאיזה נפטר... אנחנו חוטפים פיק ברכיים!!! למה?? מה קרה?? מה התחדש?? התשובה היא: ברגעים אלו התבשרת **לראשונה** שבעקבות חטא אדם הראשון נקנסה מיתה על כל העולם!!! כעת **לראשונה** אתה פוגש מציאות של מוות... ולכן אתה כ"כ מבוהל... אה... הרי תמיד ידעתי שאנשים מתים?? אף פעם לא חשבתי אחרת?? לא אדוני!!! אם רק ידעת את זה... **ולא הפנמת**... זה נשאר תקועו!!! ותכלס... אתה מעולם לא באמת קלטת את זה. המידע הזה אף פעם לא נבלע בך!!!

אתה קולט כעת איזה עבודה מוטלת עלינו ב"השבות אל לבבך"??

יש כאלו שחושבים שלימוד מוסר זה משהו חובבני... משהו כזה מוסרי כזה... משהו שהמציא אותו ר' ישראל סלנטר... **אדוני היקר**: מי שלא לומד מוסר... מי שלא מוטרד ממשמית חיו: איך אני לוקח את הידיעה ומשיב אותה אל הלב...?? מי שלא קולט שיש כזו משימה הוא מסוגל לעבור את כל החיים שלו כמו **חיים כפוליים!!!** הוא מסוגל לדבר כל היום על הרבש"ע... ושניה אחת לא באמת לפגוש אותו... הוא מסוגל לכתוב את אז נדברו ולהגיד מסרים מפוצצים עם מאה סימני קריאה זה עובר לידו ולא מתחיל להשפיע עליו... (ואני מדבר מניסיון) אין ברירה!!! כמו שבשביל להרגיש את החרדה של תושבי הדרום לא מספיק לקרא עליהם בעיתון ולא מספיק לדעת שבמרחק עשר קילומטר מגוש דן יש קסטרופה... כל זה לא מספיק!! צריך לשמוע אזעקה אחת... צריך לשמוע יירוט אחד... צריך לחוות בריחה אחת בהולה למרחב מוגן... ורק אז ברוכים הבאים... ברוך הבא למועדון... **בדיק על אותו משקל**: משימת חיינו: "יודעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד..." צריך לדעת שההשבה אל הלב... זה לא נהיה לבד!!! צריך להשקיע בהשבה אל הלב... ועכשיו: איך בדיק להשיב אל הלב?? מה הם הטקטיקות?? זה כבר באמת עניין אינדיבידואלי... כאן אפשר להתחיל להתווכח... כאן זה כבר שיעורי בית של כל אחד... הליטיא ילמד מוסר... החסיד יעשה את זה בדרכים המקובלות בחסידות...

דבר אחד שיהיה ברור: זו אחת ממשמיות חיינו וזה לא יגיע לבד!!!

לחשוב לדעת את זה!!! כי במושכל ראשון ובשכל הישר כולם בטוחים בדיקו ההיפך... כל חרדי שתשאל אותו: האם הוא יודע את כל מסכת חולין בע"פ? הוא יגיד לך: **לא!!! ממש לא!!!** ואז תשאל אותו: אתה מאמין שיש השגחה פרטית?? הוא יענה לך: **כן!!! ברור שכן**... ולמייעשה... אליבא דאמת זה בדיקו הפוך... דווקא את מסכת חולין **אתה יודע הרבה יותר** ממה שאתה חושב... אם אני קצת אגרה לך את הזכרון ואני קצת אשחזר איתך אתה תהיה פתאום מופתע לגלות שאתה יודע די הרבה... ועדיין נשאר לך בראש חלק נכבד ממה שלמדת בדף היומי... ואילו דווקא האמונה בהשגחה פרטית שאתה כ"כ בטוח שאתה מרגיש את זה... אני יכול להוכיח לך מיניה וביה עד כמה אתה **אפילו לא מתחיל** להפנים את האמונה בהשגחה פרטית... ולמה?? כי שוב... גמ' צריך **לדעת!!!** לאסוף מידע זה הדבר הכי קל!!! (לשמור את המידע זה כבר קצת יותר קשה... אבל גם זה עדיין לא נורא...) אבל להשיב אל הלב שהקב"ה פה?? ולקלוט שה' אווז את כל הפרטים ועומד מאחורי כל מה שעובר עלי ועליך... פה צריך המון **השבות** אל לבבך!!! וזו כבר עבודה!!! והאמת היא שהיא לא עבודה כ"כ קשה... כמו שאנחנו לא מפנימים שיש פה מה לעבוד... היא לא כ"כ עבודה מסובכת כמו שהיא נראית לנו משעממת!!! זו הבעיה היותר מרכזית של "השבה אל הלב"... הבעיה העיקרית היא במישור השיווקי!!! אף אחד לא חושב בכלל שיש צורך להשקיע בהשבה אל הלב... מה... אני יודע... מה יש להבין פה... אין מה לעשות... השבה אל הלב נעשית בדרך כלל דווקא ע"י חזרה ושיוון ודגירה על אותו מקום כל הזמן... ועל פניו זה נראה חדגוני ומשעמם ולכן אנחנו נוטים לברוח מזה...

לכן מומלץ בחום!!! במקום לחפש משימות קשות באמת ומורכבות באמת... עדיף לחפש את המשימות הפחות קשות... שכל הקושי שלהם נובע רק בגלל הקושי בשיווק שלהם!!! על הקושי הזה אפשר להתגבר... אפשר לקלוט שיש פה דבר מאוד מאוד חשוב... רק החסרון היחיד שלו שהוא לא משכנע... הוא לא נראה נצרך... כן... נדלניסט אמיתי לא מחפש דירות מאוד יקרות כדי שהוא יוכל למכור אותם בעוד יותר יקר... אדרבה... הוא מחפש את הדירות הכי זולות... שהבעיה היחידה שלהם היא שהם לא משווקות טוב... ואדרבה... במקום להתבלבל מהחוסר שיווק... אדרבה... הוא קופץ על המציאה... הוא יודע שרק בגלל זה הם כ"כ זולות... אז זהו!!! ללמוד מוסר ולהחזיר אל הלב... זה לא קשה... לא צריך בשביל זה גאונות מיוחדת... צריך רק לזהות שכאן נמצאת ההשקעה האמיתית... כאן נבנה השיעור קומה האמיתי של מבחר המין האנושי!!! שם מחכה המפגש האמיתי בין האדם לבוראו... בהצלחה...

הסגולה המיוחדת
שגילה מרן שר התורה שליט"א
ניתן להשיגה שוב
הפרטים אי"ה בגיליון הבא

דברי שלי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

הגה"צ רבי יצחק שלמה קרליבך זצ"ל מגדולי תלמידי וחביבי להבח"ח רבינו שליט"א

בערב חג הפסח, בימים שאין אומרים בהם תחנון נלב"ע אחד מגדולי ומקורבי רבינו שליט"א, שזכה להיות דבוק בו כחמישים שנה, הגאון הצדיק רבי יצחק שלמה קרליבך זצ"ל.

עוד משחר טל נעוריו נפשו היתה קשורה בנפשו של רבינו, והיה מסתופף סביבו בבית הכנסת 'לדרמן' ולאחר מכן בשנות בחרותו ואחרי נישואיו, לא זהה ידו מתוך ידו.

בשנים שלאחר מכן עבר להתגורר במושב 'תפרח' ובכל פעם כשהזדמן למרן ברית בישוב תפרח או הסמוך, היה נכנס לביתו לבקר. היתה לו קביעות שבועית ללמוד עם מרן שליט"א מעבר למה שהיה מדבר עימו בלימוד בכל עת מצוא, ובפרט ביום שישי שנצטרף בהורמנא מיוחדת ללימוד של מרן שה"ת עם הגר"י זילברשטיין שליט"א גם בתקופות האחרונות שהיה מסובל ביסורים היה קשור בכל ליבו ונפשו, ומרן שליט"א אף הגיע לבקרו כמה פעמים במיטת חוליו.

היות ולא זכה להותיר אחריו זש"ק זכה לקיים לפניו כעשור מצוות כתיבת ס"ת והכניסה לבית מרן שליט"א ושימשה אותו זמן רב בקריאת התורה, בסעודת הכנסת שה"ת שהתקיימה באולם שע"י לדרמן נכח מרן שליט"א שעה ארוכה לצד עשרות בע"ת שנתקרו ע"י הר"ש ז"ל לעבודת הבורא. כשנפטר, היה זה בדיוק ביום בו חזר מרן ממסע חיזוק בדרום ארץ ישראל, והתאמץ לשהות זמן רב בלוייה כדי לכבדו.

זכינו, מערכת 'דברי שלי"ח' להיות חביבים אצלו, והיה מפעם לפעם מתקשר להוסיף הוספות ולהעיר כדרכה של תורה, באחד הפעמים אף טרח לכתוב מכתב ארוך להעמיד דברים על דיוקנם בדברים שפורסמו בשם רבינו שליט"א.

תנחומינו לרעייתו הרבנית תחי', לשאר המשפחה החשובה ולכלל תלמידיו שהעמיד, ונזכה לראותו בקרוב בתחית המתים בב"א.

דמעה של נכד - נכתב ע"י הרב י. א. נכד מרן שליט"א

תקופות ארוכות סבל רבי שלמה זצ"ל על הכליות, והיה מסובל ביסורים נוראים, ואף זכה לא פעם לביקור אישי של הרב שליט"א במיטת חוליו.

הוא היה מספר תדיר כי הוא יודע כבר עוד לפני כולם מה שיהיה... בכל שלב היה בא לפני הרב ומספר כי הרופאים אמרו כך וכך, ולפי תגובת הרב הוא ידע מה שנקבע בשמים.

כשהרב אמר לו, אל תדאג לא תצטרך שום טיפול, הוא לא דאג! ואכן לא היה צריך שום טיפול. וכאשר תשובת הרב היתה ה' ירחם רפואה שלימה' הוא הבין כי עליו לקרוע בתפילות את השמים שירחמו עליו.

כשהיה מקבל 'פתק שחרור' מבית החולים, לא עלה בדעתו רגע אחד לוותר על הקביעות שלו אצל מרן שליט"א, והגיע שם בלי כוחות. אך יצא משם טעון כוחות אדירים.

והתלמיד הנאמן - ורק בורא עולם יוכל להעיד כמה היה נאמן למרן שליט"א, והלך בדרכו ואחרי כל הוראותיו גם כשהיה קשה, וגם כשהיה בלתי אפשרי, היה מדהים לראות כי גם אחרי ארבעים שנה בהם הוא כרוך אחריו, הוא מדבר איתו באימה, כדבר תלמיד על רבו ביראת הכבוד הראויה.

'אמר רבי האי דמחדדנא מתבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה' (עירובין ז"ג ב'). אכן רבי שלמה זצ"ל היה מחודד בהרבה מחבריו, כי זכה לראות את רבינו מקרוב.

להיזכר בימי שישי שהיה נוסע מביתו שבתפרח ועד לרחוב רשב"ם, כדי לזכות להשתתף בצוותא חדא עם חבורת תלמידי חכמים יחידי סגולה בעת הלימוד של רבינו שליט"א עם גיסו הגדול הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. ורבי שלמה זצ"ל היה מקשיב, ורושם. והכל חרוט על לוח ליבו.

והחי יתן אל ליבו: ניקח לעצמנו מוסר השכל, לנצל כל רגע בחיי חיותנו לתורה ומצוות ה' בשמחה, ולזכור 'כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט' (קהלת ז"א) ובפרט בימי ספירת העומר, בהם אנו נתבעים להיות מושלמים יותר במדות בין אדם לחבירו, **נעשה לעלוי נשמתו של רבי יצחק שלמה בן שמואל ז"ל שלא הניח זש"ק.**

ת.נ.צ.ב.ה

נרו של התלמיד האהוב, שזכה להיות קשור בכל ליבו ונפשו לרבינו שליט"א - כבה !

איפה רבי שלמה?

אין רבי שלמה עם שלוות הנפש הנדירה שלך. עם עוצמת השמחה הפנימית שכלום לא יוכל לה, בשילוב דקדוק ההלכה עד קוצו של יו"ד, בהקפדה על כל נימי בין אדם לחבירו, שלא יפגע אף אחד ולהיטיב עם חבירו עד קצה הגבול.

בודאי טוב לו עכשיו! התבטא רבינו שליט"א אחר הסתלקותו.

רבי שלמה זצ"ל היה חביב עד לאחת אצל הרב שליט"א, ולא היה צועד כמלא הנימה מבלי לקבל את הוראותיו וברכותיו. 'בעלי הרב מאוד אוהב אותי' הייתה אומרת עליו הסבתא הרבנית הצדקנית ע"ה. 'הוא מזכיר אותי כל יום בכל התפילות, ובכל פעם שהוא מזדמן לתפרח לברית הוא נכנס אליו לנוח קצת'.

ואכן לא הגזימה. במשך שנים הוא היה נכנס ויוצא אצל הרב שליט"א, ובעשור שנים האחרון, במשך תקופה ארוכה היה נראה יומים בשבוע בשעות הערב המראה הבא: רבינו שליט"א יושב בחדרו בעליית הגג, אחרי תפילת ערבית, כשלפניו ערימה של שבעים מכתבים, ובמהירות - אלוקית הוא משיב תשובה אחרי תשובה בכל חדרי תורה.

ואז, בשעה 8 בערב, פעמיים בשבוע, בימים שני ורביעי היה נכנס רבי יצחק שלמה, ומרן שומע את קולו ואומר בחביבות, טוב שבאת לעזור לי... בוא תשב לידי ותעזור לי להשיב על המכתבים...

והוא היה יושב על ידו, בשתיקה שיש בה הכל. הוא מביט ומביט, וגומא את מראות הקודש אל תוך תוכו. בד' אמות אלו לומדים את הקורס מהמקצוען ביותר. הוא למד בדיוק כיצד צריך להראות יהודי מושלם. להשקיע את כולו למען האחר, אך בלי לבזוז זמן יקר, לענות מה שצריך ולהמשיך למכתב הבא. להתייחס בתמצית הנושא ולא להתעכב.

וכך בדרכו נהג רבי שלמה. זכה במשך שנים ארוכות להרביץ תורה בתלמידים, להתמסר עליהם עד קצה הגבול, ובנה עולמות בדרכו שלו, אבל הספיק גם הרבה מעבר. ויעידו על כמה מספרי החידושי תורה שהספיק להדפיס. גם זה כמובן, בהוראת הרב שליט"א.

פנינים על הפרשה

"אמור אל הכהנים בני אהרן" (כא, א)

איצטרך למכתב הכהנים ובני אהרן דאי כתיב הכהנים לחוד הו"א דגם מ"ר בכלל שהי' כהן קמ"ל בני אהרן וכמ"ש בזבחים ק"ב ב' דהיכא דכתיב בני אהרן אין מ"ר בכלל, ואי כתיב רק בני אהרן הו"א דאף פנחס בכלל קמ"ל הכהנים ופנחס עדיין לא נתכה אז כמ"ש שם ק"א ב'. והנה כאן כתיב אמור אל הכהנים בני אהרן ובפ' אחרי כתיב דבר אל אהרן אחיך ובפ' לקמן כתיב דבר אל אהרן ואל בניו והטעם פשוט דכאן הפרשה נאמרה דוקא לכהן הדיוט דבכה"ג יש דינים אחרים כדכתיב להלן והכהן הגדול מאחיו וגו' ובפ' אחרי נאמרה הפרשה רק לכה"ג ולא הי' כה"ג אז רק אהרן לכן כתיב דבר אל אהרן אחיך ובפ' טומאות שנאמר לכל הכהנים כתיב דבר אל אהרן ואל בניו. אך יל"ע למה בפ' מומין לקמן נאמר דבר אל אהרן הרי הדין נוהג בכל הכהנים. ויל"ע משום דבעי למכתב שם איש מזרעך וגו' כל איש אשר בו מום מזרע אהרן למדרש מינה איש ששוע בזרעו של אהרן (בכורות מ"ג ב) לכו כתיב דבר אל אהרן. (שע"א זכרא)

בדידי הוי עובדא

א. תודה רבה על הגיליון הנפלא שמחיה את נפשנו כל שבוע מחדש ב. ברצוני לשתף אתכם במעשה נפלא שקרה לי. אני סובל מבעיות ורידים ברגלים כבר שנים ובשנה האחרונה זה מלווה בכאבים עזים שכל עמידה קצרה מלווה בכאב בלתי נסבל אפילו הליכה קצרה היתה מלווה בכאבים עזים עד שהגיע פרשת בשלח. שאז פורסם בגיליון "דברי שי"ח" קונטרס רגל ברגל ושם כתוב על אחד שכאבו לו הרגלים והרב אמר שלימד הלכות חול המועד חשבתי לעצמי אולי גם אני ינסה את זה. ואכן לאחר זמן התחלתי ללמוד משנה ברורה הלכות חול המועד לפי עמוד ליום. זה אמור לקחת 44 ימים. לאחר 44 ימים אני מפסיק להרגיש את הכאבים ברגל קשה לי להאמין אבל זה המציאות המצב חזר למה שהיה קודם כשאני עומד זמן רב על הרגלים הם עדין כואבים כמו שהיה תמיד זה נסבל אבל הכאב החזק שהיה מנת חלקי בשנה האחרונה נעלם.

עלי שי"ח

"רבי אלימלך מליזענסק"

יום כ"א אדר ב' התשע"ט.

בבוקר זה, כמו בכל בוקר מתקיימים כמה בריתות בבית מדרשו של רבינו שליט"א, כשהוא משמש כסנדק. באחד הבריתות. קרא אבי הבן לבנו היניק 'אלימלך' על שמו של הרבי הנודע הגה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע, שביום זה חל יומא דהילולא שלו. לאחר הברית, כשעברו לקבל את הברכה, לחש אבי הבן לרבינו ואמר, כי קרא לבנו על שמו של רבי אלימלך זי"ע וכי הוא רוצה ברכה שיגדל כמוהו, רבינו חיך והשיב את ברכתו.

אבי הבן הוסיף ואמר, שמעתי אומרים כי מאז אלימלך בעלה של נעמי ועד לתקופה שזרח שמשו של הגה"ק רבי אלימלך מליזענסק לא היה שום גדול בישראל הנקרא בשם זה, האם זה נכון?

רבינו חשב לרגע, הביט בו ואמר: אכן, בש"ס לא נזכר שם של איש חשוב בשם זה! וכעבור שני שניות הוסיף, וכמדומה שגם במדרשים אינו נמצא! ויתכן ששמועה זו נכונה (יש"כ ר"ב י.ש. שנכח במקום).

מעניין לציין שאחד הרבנים רצה לטעון שלא כדאי לקרוא על שם אלימלך המוזכר במגילת רות, בעלה של נעמי, היות ונהג שלא כדין ואף נענש על זה וכו' (כמבואר ברש"י ומדרשים ריש מגילת רות) אבל רבינו שלל את הדבר מכל וכל. הוא סובר שכיון שכבר מת, נתכפר על ידי מיתתו ואין שום חסרון לקרוא בשם זה!

בכרכת סבת 1808
יזכר חק 1808

יפה מראה

חביבות מצות ספירת העומר

כל הזכויות שמורות ©

נחלקו הפוסקים אם נשים יכולות לספור ספירת העומר בברכה, ד"א דאיכא למיחש שישכחו ולא יספרו כל הימים, ולאותם דיעות שכל ימי הספירה היא מצוה אחת ארוכה, אם לא יספרו חלק מהימים יוצא שהם יבטלו את המצוה. ולמעשה הרבה נוהגות לספור בלי ברכה (ועי' מ"ב ס' תפ"ט סק"ג). אמנם דעת רבינו שליט"א, כי אף נשים ראוי שיחייבו את עצמם במצוה יקרה זו של ספירת העומר, ויכינו לעצמם תזכורת במקום בולט, כדי לזכור בכל יום לברך, ואז יוכלו לספור בברכה. וכך נהגה הרבנית ע"ה, והבנות בבית רבינו. וסיפר עוד: כי בבית אביו מרן הסטייפלר זצוק"ל, היו הבנות - אחיותיו של רבינו סופרות עם ברכה, ומרן זצוק"ל היה שם תזכורת במקום בולט, שלא ישכחו כל ערב לספור. איזה מקום בולט אפשר לשים כדי שהבנות בודאי יראו? מרן זצ"ל שם פתק על... המראה שבה היו מביטות הנשים... כך בודאי יראו את זה.

בתמונה:

רבינו מברך מתוך לוח ספירת העומר המיוחד, שזוכה אבי מורי שליט"א להניח ליד מקום מושבו, בכל שנה בימי הספירה.

לפני כעשר שנים הבחין אבי מורי הגאון רבי דניאל שליט"א, כי מרן מאמץ את עיניו לקרוא בכל יום את שורות הסידור הקטנות ולמצוא את השורה המתאימה ליום בספירה, וקנה לוח יומי מיוחד, אותו הוא נוהג לתלות ליד מושבו של מרן, כדי להקל עליו בספירה. הלוח מאוד היקל על הרב שליט"א, ובמשך תקופה ארוכה מרן היה פונה אליו יום יום אחרי תפילת ערבית, ואומר לו בחיך יישר כוח.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-7630585-03 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310